

Το κείμενο αυτό αποτελεί απλώς εργαλείο τεκμηρίωσης και δεν έχει καμία νομική ισχύ. Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης δεν φέρουν καμία ευθύνη για το περιεχόμενό του. Τα αυθεντικά κείμενα των σχετικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένων των προοιμίων τους, είναι εκείνα που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι διαθέσιμα στο EUR-Lex. Αυτά τα επίσημα κείμενα είναι άμεσα προσβάσιμα μέσω των συνδέσμων που περιέχονται στο παρόν έγγραφο

► **B****ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ**

μεταξύ των μελών της ομάδας των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, αφενός, και της ευρωπαϊκής κοινότητας και των κρατών μελών αυτής, αφετέρου, που υπογράφηκε στην Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000

(ΕΕ L 317 της 15.12.2000, σ. 3)

Τροποποιείται από:

		Επίσημη Εφημερίδα		
		αριθ.	σελίδα	ημερομηνία
► <u>M1</u>	Απόφαση αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου Υπουργών ΑΚΕ-ΕΚ της 16ης Μαΐου 2003	L 141	25	7.6.2003
► <u>M2</u>	Απόφαση αριθ. 2/2004 του Συμβουλίου Υπουργών ΑΚΕ-ΕΚ της 30ής Ιουνίου 2004	L 297	18	22.9.2004
► <u>M3</u>	Συμφωνία με τη μορφή ανταλλαγής επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Μπαρμπάντος, του Μπελίζ, της Δημοκρατίας του Κονγκό, των Φίτζι, της Συνεργατικής Δημοκρατίας της Γουιάνας, της Δημοκρατίας της Ακτής του Ελεφαντοστού, της Τζαμάικα, της Δημοκρατίας της Κένυας, της Δημοκρατίας της Μαδαγασκάρης, της Δημοκρατίας του Μαλάουι, της Δημοκρατίας του Μαυρίκιου, της Δημοκρατίας του Σουρινάμ, του Αγίου Χριστόφορου και Νέβις, του Βασιλείου της Σουαζιλάνδης, της Ηνωμένης Δημοκρατίας της Τανζανίας, της Δημοκρατίας του Τρινιδάδ και Τομπάγκο, της Δημοκρατίας της Ουγκάντα, της Δημοκρατίας της Ζάμπια και της Δημοκρατίας της Ζιμπάμπουε, για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Μοζαμβίκης στο Πρωτόκολλο αριθ. 3 για τη ζάχαρη ΑΚΕ, του Παραρτήματος V της Συμφωνίας εταιρικής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ	L 356	2	1.12.2004
► <u>M4</u>	Συμφωνία για τροποποίηση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης μεταξύ των μελών της ομάδας των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, αφενός, και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφετέρου, η οποία υπεγράφη στην Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000	L 209	27	11.8.2005
► <u>M5</u>	Απόφαση αριθ. 1/2006 του Συμβουλίου Υπουργών ΑΚΕ-ΕΚ της 2ας Ιουνίου 2006	L 247	22	9.9.2006
► <u>M6</u>	Απόφαση αριθ. 4/2007 του Συμβουλίου Υπουργών ΑΚΕ-ΕΚ της 20ής Δεκεμβρίου 2007	L 25	11	30.1.2008
► <u>M7</u>	Απόφαση αριθ. 1/2008 του Συμβουλίου Υπουργών ΑΚΕ-ΕΚ της 13ης Ιουνίου 2008	L 171	63	1.7.2008
► <u>M8</u>	Απόφαση αριθ. 3/2008 του Συμβουλίου Υπουργών ΑΚΕ-ΕΚ της 15ης Δεκεμβρίου 2008	L 352	59	31.12.2008
► <u>M9</u>	Απόφαση αριθ. 1/2009 του Συμβουλίου Υπουργών ΑΚΕ-ΕΚ της 29ης Μαΐου 2009	L 168	48	30.6.2009
► <u>M10</u>	Συμφωνία για την τροποποίηση για δεύτερη φορά της συμφωνίας εταιρικής σχέσης μεταξύ των μελών της ομάδας κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού αφενός, και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των μελών της αφετέρου, η οποία υπεγράφη στο Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000, όπως τροποποιήθηκε για πρώτη φορά στο Λουξεμβούργο στις 25 Ιουνίου 2005	L 287	3	4.11.2010
► <u>M11</u>	Απόφαση αριθ. 1/2012 του Συμβουλίου Υπουργών ΑΚΕ-ΕΕ της 15ης Ιουνίου 2012	L 174	27	4.7.2012

► <u>M12</u>	Απόφαση αριθ. 1/2013 του Συμβουλίου Υπουργών ΑΚΕ-ΕΕ της 7ης Ιουνίου 2013	L 173	67	26.6.2013
► <u>M13</u>	Απόφαση αριθ. 1/2014 του Συμβουλίου Υπουργών ΑΚΕ-ΕΕ της 20ής Ιουνίου 2014	L 196	40	3.7.2014
► <u>M14</u>	Απόφαση αριθ. 3/2016 της Επιτροπής των Πρέσβων ΑΚΕ-ΕΕ της 12ης Ιουλίου 2016	L 192	77	16.7.2016
► <u>M15</u>	Απόφαση αριθ. 1/2018 του Συμβουλίου Υπουργών ΑΚΕ-ΕΕ της 31ης Μαΐου 2018	L 148	7	13.6.2018

Διορθώνεται από:

- **C1** Διορθωτικό ΕΕ L 385 της 29.12.2004, σ. 88 (22000A1215(01))

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

μεταξύ των μελών της ομάδας των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, αφενός, και της ευρωπαϊκής κοινότητας και των κρατών μελών αυτής, αφετέρου, που υπογράφηκε στην Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

ΜΕΡΟΣ 1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Τίτλος I	Στόχοι, αρχές και φορείς
Κεφάλαιο 1	Στόχοι και αρχές
Κεφάλαιο 2	Οι φορείς της εταιρικής σχέσης
Τίτλος II	Η πολιτική διάσταση

ΜΕΡΟΣ 2 ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ 3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τίτλος I	Αναπτυξιακές στρατηγικές
Κεφάλαιο 1	Γενικό πλαίσιο
Κεφάλαιο 2	Τομείς στήριξης
Τμήμα 1	Οικονομική ανάπτυξη
Τμήμα 2	Κοινωνική και ανθρώπινη ανάπτυξη
Τμήμα 3	Περιφερειακή συνεργασία και ολοκλήρωση
Τμήμα 4	Θεματικά και οριζόντια ζητήματα
Τίτλος II	Οικονομική και εμπορική συνεργασία
Κεφάλαιο 1	Στόχοι και αρχές
Κεφάλαιο 2	Νέες εμπορικές συμφωνίες
Κεφάλαιο 3	Συνεργασία στα διεθνή φόρα
Κεφάλαιο 4	Συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών
Κεφάλαιο 5	Τομείς που συνδέονται με τις συναλλαγές
Κεφάλαιο 6	Συνεργασία σε άλλους τομείς

ΜΕΡΟΣ 4 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Τίτλος I	Γενικές διατάξεις
Κεφάλαιο 1	Στόχοι, αρχές, κατευθυντήριες γραμμές και επίλεξιμότητα
Κεφάλαιο 2	Πεδίο και χαρακτήρας της χρηματοδότησης
Τίτλος II	Χρηματοδοτική συνεργασία
Κεφάλαιο 1	Χρηματοδοτικοί πόροι
Κεφάλαιο 2	Χρέος και στήριξη της διαρθρωτικής προσαρμογής

▼B

Κεφάλαιο 3	Στήριξη σε περίπτωση εξωγενών κλυδωνισμών
Κεφάλαιο 4	Στήριξη τομεακών πολιτικών
Κεφάλαιο 5	Έργα μικρής κλίμακας και αποκεντρωμένη συνεργασία
Κεφάλαιο 6	Ανθρωπιστική βοήθεια, επείγουσα βοήθεια και βοήθεια μετά το στάδιο της παρεχόμενης επείγουσας βοήθειας
Κεφάλαιο 7	Στήριξη των επενδύσεων και της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα
Τίτλος III	Τεχνική συνεργασία
Τίτλος IV	Διαδικασίες και συστήματα διαχείρισης
ΜΕΡΟΣ 5	ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΑ, ΤΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΚΡΑΤΗ ΑΚΕ
Κεφάλαιο 1	Γενικές διατάξεις
Κεφάλαιο 2	Λιγότερο αναπτυγμένα κράτη ΑΚΕ
Κεφάλαιο 3	Μεσόγεια κράτη ΑΚΕ
Κεφάλαιο 4	Νησιωτικά κράτη ΑΚΕ
ΜΕΡΟΣ 6	ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

▼ B

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

ΕΧΟΝΤΑΣ υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αφενός, και τη συμφωνία της Τζωρτζτάουν περί δημιουργίας της ομάδας κρατών της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού (ΑΚΕ), αφετέρου.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ τη δέσμευσή τους να εργαστούν από κοινού για την επίτευξη των στόχων που αφορούν την εξάλειψη της ένδειας, την αειφόρο ανάπτυξη και τη βαθμιαία ενσωμάτωση των χωρών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι είναι αποφασισμένοι να συμβάλουν σημαντικά, μέσω της συνεργασίας τους, στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των κρατών ΑΚΕ και στη μεγαλύτερη ευημερία του πληθυσμού αυτών, βοηθώντας τα να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και ενισχύοντας την εταιρική σχέση ΑΚΕ-ΕΕ, στην προσπάθεια να αποκτήσει ισχυρότερη κοινωνική διάσταση η διαδικασία παγκοσμιοποίησης.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ τη βούλησή τους να δώσουν νέα πνοή στις προνομιούχες σχέσεις τους και να εφαρμόσουν μία σφαιρική και ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη δημιουργία ενισχυμένης εταιρικής σχέσης, με βάση τον πολιτικό διάλογο, την αναπτυξιακή συνεργασία και τις οικονομικές και εμπορικές σχέσεις.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι ένα πολιτικό περιβάλλον που διασφαλίζει την ειρήνη, την ασφάλεια και τη σταθερότητα, το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, των δημοκρατικών αρχών και του κράτους δικαίου, και τη χρηστή διαχείριση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος μιας μακροπρόθεσμης ανάπτυξης· αναγνωρίζοντας ότι την ευθύνη της δημιουργίας του περιβάλλοντος αυτού έχουν, κατά κύριο, λόγο οι ενδιαφερόμενες χώρες.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι υγιείς και σταθερές οικονομικές πολιτικές αποτελούν προϋπόθεση για την ανάπτυξη.

ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ στις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και υπενθυμίζοντας την Παγκόσμια Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τα συμπεράσματα της Διάσκεψης της Βιέννης για τα ανθρώπινα δικαιώματα του 1993, τα Σύμφωνα για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα και τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, τη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, τη Σύμβαση για την κατάργηση κάθε μορφής διάκρισης κατά των γυναικών, τη Διεθνή Σύμβαση για την κατάργηση κάθε μορφής φυλετικών διακρίσεων, τις Συμβάσεις της Γενεύης του 1949 και τις άλλες πράξεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, τη Σύμβαση του 1954 όσον αφορά το καθεστώς των απατρίδων, τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 όσον αφορά το καταστατικό των προσφύγων και το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 όσον αφορά το καθεστώς των προσφύγων.

ΘΕΩΡΩΝΤΑΣ τη Σύμβαση για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών του Συμβουλίου της Ευρώπης, τον Αφρικανικό Χάρτη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Λαών και την Αμερικανική Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ως θετική συμβολή της περιφέρειας στο σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στα κράτη ΑΚΕ.

▼ M4

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι τα σοβαρότερα εγκλήματα που αφορούν τη διεθνή κοινότητα ως σύνολο δεν πρέπει να παραμένουν ατιμώρητα και ότι πρέπει να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική δίωξή τους με τη λήψη μέτρων σε εθνικό επίπεδο και με την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας.

ΘΕΩΡΩΝΤΑΣ ότι η ίδρυση και η αποτελεσματική λειτουργία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου αποτελούν σημαντική εξέλιξη για την ειρήνη και τη διεθνή δικαιοσύνη.

▼ M10

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ τις δηλώσεις των διαδοχικών διασκέψεων κορυφής των Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων των κρατών ΑΚΕ.

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι οι αναπτυξιακοί στόχοι της χιλιετίας που απορρέουν από τη Διακήρυξη της Χιλιετίας, την οποία ενέκρινε η γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 2000, ιδίως η εξάλειψη της έσχατης φτώχειας και της πείνας καθώς και οι αναπτυξιακοί στόχοι και αρχές που συμφωνήθηκαν στις διασκέψεις των Ηνωμένων Εθνών, αποτελούν σαφές όραμα και πρέπει να υποστηρίζουν τη συνεργασία ΑΚΕ-ΕΕ στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας. Αναγνωρίζοντας ότι η ΕΕ και τα κράτη ΑΚΕ πρέπει να καταβάλουν συντονισμένες προσπάθειες για να επισπεύσουν την πρόοδο προς την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας.

ΠΡΟΣΥΠΟΓΡΑΦΟΝΤΑΣ το πρόγραμμα για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας που παρουσιάστηκε στη Ρώμη, συνεχίστηκε στο Παρίσι και αναπτύχθηκε περαιτέρω στο πρόγραμμα δράσης της Άγκρα.

ΔΙΔΟΝΤΑΣ ιδιαίτερη προσοχή στις εκκλήσεις που έγιναν και στους στόχους που συμφωνήθηκαν στις μείζονες διασκέψεις των ΗΕ και σε άλλες διεθνείς διασκέψεις, και αναγνωρίζοντας ότι είναι αναγκαίο να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την επίτευξη των στόχων και την εκτέλεση των προγραμμάτων δράσης που καταρτίστηκαν στα φόρουμ αυτά.

ΕΧΟΝΤΑΣ ΕΠΙΓΝΩΣΗ της σοβαρότητας των περιβαλλοντικών προκλήσεων που θέτει η κλιματική αλλαγή σε παγκόσμιο επίπεδο και βαθιά ανήσυχοι για την κατάσταση των πλέον ευάλωτων πληθυσμών που ζουν στις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στα μικρά νησιωτικά κράτη ΑΚΕ, όπου η διαβίωση και η αειφόρος ανάπτυξη απειλούνται από κλιματικά φαινόμενα όπως η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, η διάβρωση των ακτών, οι πλημμύρες, η ξηρασία και η απερίημωση,

▼ B

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να σεβαστούν τα βασικά δικαιώματα των εργαζομένων, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές που εξαγγέλλονται στις σχετικές συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου

ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΝ ΝΑ ΣΥΝΑΨΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ:

ΜΕΡΟΣ 1**ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ****ΤΙΤΛΟΣ Ι****ΣΤΟΧΟΙ, ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ****ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1****Στόχοι και αρχές***Άρθρο 1***Στόχοι της εταιρικής σχέσης**

Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη αυτής, αφενός, και τα κράτη ΑΚΕ, αφετέρου, που εφεξής αποκαλούνται «μέρη», συνάπτουν την παρούσα συμφωνία για να προωθήσουν και να επιταχύνουν την οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη των κρατών ΑΚΕ, και επί πλέον για να συμβάλουν στην ειρήνη και την ασφάλεια και να προαγάγουν ένα σταθερό δημοκρατικό και πολιτικό περιβάλλον.

▼ B

Η εταιρική σχέση επικεντρώνεται στο στόχο του περιορισμού και, τελικά, της εξάλειψης της ένδειας, είναι δε σύμφωνη προς τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης και της βαθμιαίας ενσωμάτωσης των χωρών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία.

▼ M10

Οι στόχοι αυτοί, καθώς και οι διεθνείς δεσμεύσεις των μερών, συμπεριλαμβανομένων των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας, διαπνέουν όλες τις αναπτυξιακές στρατηγικές και επιδιώκονται μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης, η οποία λαμβάνει συγχρόνως υπόψη τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και περιβαλλοντικές πτυχές της ανάπτυξης. Η εταιρική σχέση παρέχει ένα συνεκτικό πλαίσιο στήριξης για τις αναπτυξιακές στρατηγικές που υιοθετεί κάθε κράτος ΑΚΕ.

Η συνεχής οικονομική μεγέθυνση, η ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, η συνεχής αύξηση της απασχόλησης και η βελτίωση της πρόσβασης στους παραγωγικούς πόρους αποτελούν μέρος του πλαισίου αυτού. Παρέχεται στήριξη για τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ατόμου και την κάλυψη των βασικών αναγκών του, την προώθηση της κοινωνικής ανάπτυξης και των προϋποθέσεων για τη δίκαιη κατανομή των καρπών της μεγέθυνσης. Ενθαρρύνονται και στηρίζονται οι περιφερειακές και υποπεριφερειακές διαδικασίες ολοκλήρωσης, οι οποίες προωθούν την ενσωμάτωση των χωρών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία, όσον αφορά το εμπόριο και τις ιδιωτικές επενδύσεις. Αναπόσπαστο μέρος της προσέγγισης αποτελεί η δημιουργία ικανότητας των φορέων για την ανάπτυξη και βελτίωση του θεσμικού πλαισίου που είναι αναγκαίο για την κοινωνική συνοχή, για τη λειτουργία μιας δημοκρατικής κοινωνίας και ελεύθερης οικονομίας, και για την ανάδυση δραστηριότητας και οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών. Πρέπει να ληφθεί συστηματικά υπόψη η κατάσταση των γυναικών και τα ζητήματα που αφορούν τα φύλα, σε όλους τους τομείς - πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό. Οι αρχές της αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος, περιλαμβανομένης και της κλιματικής αλλαγής, πρέπει να εφαρμόζονται και να ενσωματώνονται σε κάθε επίπεδο της εταιρικής σχέσης.

*Άρθρο 2***Θεμελιώδεις αρχές**

Η συνεργασία ΑΚΕ-ΕΚ, βασιζόμενη σε καθεστώς δικαίου και στην ύπαρξη μεικτών οργάνων, έχει ως γνώμονα το πρόγραμμα δράσης για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας που έχει συμφωνηθεί σε διεθνές επίπεδο όσον αφορά την ίδια ευθύνη, την ευθυγράμμιση, την εναρμόνιση, τη διαχείριση της βοήθειας με στόχο τα αποτελέσματα στον τομέα της ανάπτυξης και την αμοιβαία λογοδοσία, ασκείται δε σύμφωνα με τις ακόλουθες θεμελιώδεις αρχές:

- ισότητα των εταίρων και ίδια ευθύνη των αναπτυξιακών στρατηγικών: προς τον σκοπό της υλοποίησης των στόχων της εταιρικής σχέσης, τα κράτη ΑΚΕ καθορίζουν κυρίαρχα τις αναπτυξιακές στρατηγικές για την οικονομία και την κοινωνία τους, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα βασικά και θεμελιώδη στοιχεία που περιγράφονται στο άρθρο 9· η εταιρική σχέση ενθαρρύνει την ίδια ευθύνη των αναπτυξιακών στρατηγικών από τις ενδιαφερόμενες χώρες και πληθυσμούς· οι αναπτυξιακοί εταίροι της ΕΕ ευθυγραμμίζουν τα προγράμματά τους με τις στρατηγικές αυτές,
- συμμετοχή: πέραν της κεντρικής κυβέρνησης ως κύριου εταίρου, η εταιρική σχέση είναι ανοικτή στα κοινοβούλια των κρατών ΑΚΕ, στις τοπικές αρχές των κρατών ΑΚΕ και σε διάφορους άλλους φορείς, για να ενθαρρυνθεί η ένταξη όλων των τμημάτων της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, στη πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή,

▼ M10

- κεντρικός ρόλος του διαλόγου, εκπλήρωση των αμοιβαίων υποχρεώσεων και ευθύνη: οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται από τα μέρη στο πλαίσιο του διαλόγου βρίσκονται στο επίκεντρο της εταιρικής σχέσης και των σχέσεων συνεργασίας· τα μέρη συνεργάζονται στενά για να καθορίσουν και να εφαρμόσουν τις απαραίτητες διαδικασίες που επιτρέπουν την ευθυγράμμιση και την εναρμόνιση από μέρους των δωρητών, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί στα κράτη ΑΚΕ κεντρικός ρόλος στις διαδικασίες αυτές,
- διαφοροποίηση και περιφερειοποίηση: οι ρυθμίσεις και οι προτεραιότητες της συνεργασίας ποικίλλουν ανάλογα με το επίπεδο ανάπτυξης του εταίρου, τις ανάγκες του, τις επιδόσεις του και τη μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή στρατηγική του. Οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες τυγχάνουν ειδικής μεταχείρισης ενώ λαμβάνεται υπόψη ο ιδιαίτερα ευάλωτος χαρακτήρας των μεσογείων και νησιωτικών χωρών. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην περιφερειακή ολοκλήρωση, συμπεριλαμβανομένου του ηπειρωτικού επιπέδου.

▼ B*Άρθρο 3***Επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας**

Τα μέρη λαμβάνουν, έκαστο στο βαθμό που το αφορά, στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, τα κατάλληλα ειδικά ή γενικά μέτρα, για να εξασφαλίσουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα συμφωνία και να διευκολύνουν την επίτευξη των στόχων αυτής. Δεν λαμβάνουν κανένα μέτρο το οποίο ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη των στόχων αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2**Οι φορείς της εταιρικής σχέσης****▼ M10***Άρθρο 4***Γενική προσέγγιση**

Τα κράτη ΑΚΕ καθορίζουν, με κυρίαρχο τρόπο, τις αναπτυξιακές αρχές και στρατηγικές καθώς και το μοντέλο της οικονομίας και κοινωνίας τους. Καταρτίζουν, από κοινού με την Κοινότητα, τα προγράμματα συνεργασίας που προβλέπονται στη παρούσα συμφωνία. Ωστόσο, τα μέρη αναγνωρίζουν τον συμπληρωματικό ρόλο και τη δυναμική συμβολή των μη κρατικών φορέων, των κοινοβουλίων των κρατών ΑΚΕ και των τοπικών αποκεντρωμένων αρχών στην αναπτυξιακή διαδικασία, ιδίως σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Προς το σκοπό αυτό, και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα συμφωνία, οι μη κρατικοί φορείς, τα κοινοβούλια των κρατών ΑΚΕ και οι τοπικές αποκεντρωμένες αρχές, ανάλογα με την περίπτωση:

- ενημερώνονται και συμμετέχουν σε διαβουλεύσεις για τις πολιτικές και τις στρατηγικές συνεργασίας, καθώς και για τις προτεραιότητες της συνεργασίας, ιδίως σε τομείς που τους/τις αφορούν ή τους/τις επηρεάζουν άμεσα, και για τον πολιτικό διάλογο,
- λαμβάνουν βοήθεια για να αναπτύξουν ικανότητες σε κρίσιμους τομείς, με στόχο την ενίσχυση των ικανοτήτων των εν λόγω φορέων, ιδίως όσον αφορά την οργάνωση και εκπροσώπηση, καθώς και τη δημιουργία μηχανισμών διαβούλευσης, συμπεριλαμβανομένων των διαύλων επικοινωνίας και διαλόγου, και για να προωθήσουν στρατηγικές συμμαχίες.

▼ M10

Οι μη κρατικοί φορείς και οι τοπικές αποκεντρωμένες αρχές, ανάλογα με την περίπτωση:

- λαμβάνουν χρηματοδοτικούς πόρους, υπό τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα συμφωνία, για να στηρίξουν τις διαδικασίες τοπικής ανάπτυξης,
- συμμετέχουν στην εκτέλεση έργων και προγραμμάτων συνεργασίας, σε τομείς που τους/τις αφορούν ή σε τομείς στους οποίους διαθέτουν συγκριτικό πλεονέκτημα.

▼ B*Άρθρο 5*

Πληροφόρηση

Η συνεργασία στηρίζει τις ενέργειες για την παροχή ευρύτερης πληροφόρησης και την καλύτερη ενημέρωση όσον αφορά τα βασικά χαρακτηριστικά της εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ. Επίσης η συνεργασία:

- ενθαρρύνει την εταιρική σχέση και δημιουργεί δεσμούς μεταξύ των φορέων των ΑΚΕ και της ΕΕ·
- ενισχύει τη δικτύωση και ανταλλαγή πραγματογνωμοσύνης και εμπειριών μεταξύ των φορέων.

Άρθρο 6

Ορισμοί

▼ M10

1. Στους φορείς συνεργασίας περιλαμβάνονται:

- α) οι κρατικές αρχές (τοπικές, περιφερειακές και εθνικές), συμπεριλαμβανομένων των εθνικών κοινοβουλίων ΑΚΕ·
- β) οι περιφερειακές οργανώσεις ΑΚΕ και η Αφρικανική Ένωση. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, η έννοια της περιφερειακής οργάνωσης ή του περιφερειακού επιπέδου περιλαμβάνει και τις υποπεριφερειακές οργανώσεις ή τα υποπεριφερειακά επίπεδα·
- γ) οι μη κρατικοί φορείς:
 - ο ιδιωτικός τομέας,
 - οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι, συμπεριλαμβανομένων των συνδικαλιστικών οργανώσεων,
 - η κοινωνία των πολιτών, σε κάθε της μορφή, σύμφωνα με τα εθνικά χαρακτηριστικά..

▼ B

2. Η αναγνώριση ► **M10** των μη κρατικών φορέων ◀, από τα μέρη, εξαρτάται από το βαθμό στον οποίο αυτοί καλύπτουν τις ανάγκες του πληθυσμού, από τις συγκεκριμένες αρμοδιότητές τους και από το κατά πόσον η οργάνωση και διαχείρισή τους είναι δημοκρατική και διαφανής.

▼ B*Άρθρο 7*

Ανάπτυξη ικανοτήτων

Η συμβολή της κοινωνίας των πολιτών στην ανάπτυξη μπορεί να αυξηθεί μέσω της ενίσχυσης των κοινοτικών οργανώσεων και των μη κυβερνητικών μη κερδοσκοπικών οργανώσεων, σε όλες τις περιοχές συνεργασίας. Προς τούτο απαιτείται:

- ενθάρρυνση και στήριξη της σύστασης και ανάπτυξης αυτών των οργανώσεων,
- πρόβλεψη μηχανισμών για τη συμμετοχή των οργανώσεων αυτών στο σχεδιασμό, την εκτέλεση και την αξιολόγηση αναπτυξιακών στρατηγικών και προγραμμάτων.

ΤΙΤΛΟΣ II

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

▼ M10*Άρθρο 8*

Πολιτικός διάλογος

1. Τα μέρη πραγματοποιούν σε τακτά διαστήματα συνολικό, ισόρροπο και ουσιαστικό πολιτικό διάλογο που οδηγεί σε αμοιβαίες δεσμεύσεις.

2. Στόχος του διαλόγου είναι η ανταλλαγή πληροφοριών, η ενθάρρυνση της αμοιβαίας κατανόησης και η διευκόλυνση του καθορισμού κοινών προτεραιοτήτων και προγραμμάτων δράσης, έτσι ώστε να αναγνωρίζονται, ιδίως, οι υφιστάμενοι δεσμοί μεταξύ των διαφόρων πτυχών των σχέσεων των μερών και των διαφόρων τομέων συνεργασίας, κατά τα οριζόμενα στην παρούσα συμφωνία. Ο διάλογος διευκολύνει τις διαβουλεύσεις μεταξύ των μερών στο πλαίσιο των διεθνών φόρουμ. Οι στόχοι του διαλόγου συμπεριλαμβάνουν την πρόληψη καταστάσεων στις οποίες ένα εκ των μερών μπορεί να κρίνει αναγκαία την προσφυγή στις διαδικασίες διαβούλευσης που προβλέπονται στα άρθρα 96 και 97.

3. Ο διάλογος καλύπτει όλους τους σκοπούς και στόχους που προβλέπονται στην παρούσα συμφωνία, καθώς και όλα τα ζητήματα κοινού, γενικού ή περιφερειακού ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων που αφορούν την περιφερειακή και ηπειρωτική ολοκλήρωση. Χάρη στον διάλογο, τα μέρη συμβάλλουν στην ειρήνη, την ασφάλεια και τη σταθερότητα και προωθούν ένα σταθερό και δημοκρατικό πολιτικό περιβάλλον. Ο διάλογος καλύπτει στρατηγικές συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος δράσης για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας, καθώς και σφαιρικές και τομεακές πολιτικές, συμπεριλαμβανομένου του περιβάλλοντος, της κλιματικής αλλαγής, της ισότητας των φύλων, της μετανάστευσης και των ζητημάτων που συνδέονται με την πολιτιστική κληρονομιά. Ο διάλογος θα καλύπτει επίσης τις γενικές και τομεακές πολιτικές αμοφτέρων των μερών που θα μπορούσαν να θίξουν την επίτευξη των στόχων της συνεργασίας για την ανάπτυξη.

4. Ο διάλογος εστιάζεται, μεταξύ άλλων, σε συγκεκριμένα πολιτικά ζητήματα αμοιβαίου ή γενικού ενδιαφέροντος για την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας, όπως το εμπόριο όπλων, οι υπερωκεανικές στρατιωτικές δαπάνες, τα ναρκωτικά, το οργανωμένο έγκλημα, η παιδική εργασία, ή οι κάθε είδους διακρίσεις λόγω φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, περιουσίας, γέννησης ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης. Ο διάλογος καλύπτει επίσης την αξιολόγηση, κατά τακτά διαστήματα, των εξελίξεων όσον αφορά το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των δημοκρατικών αρχών, του κράτους δικαίου και της χρηστής διακυβέρνησης.

▼ M10

5. Οι πολιτικές ευρείας βάσης για την προώθηση της ειρήνης και την πρόληψη, διαχείριση και επίλυση βίαιων συγκρούσεων, κατέχουν εξέχοντα ρόλο στον παρόντα διάλογο, καθώς και η ανάγκη να λαμβάνεται πλήρως υπόψη ο στόχος της ειρήνης και της δημοκρατικής σταθερότητας, κατά τον προσδιορισμό των περιοχών προτεραιότητας για τη συνεργασία. Στο πλαίσιο αυτό, οι αρμόδιες περιφερειακές οργανώσεις ΑΚΕ και η Αφρικανική Ένωση, κατά περίπτωση, συμμετέχουν πλήρως στον διάλογο αυτόν.

6. Ο διάλογος διεξάγεται με ευέλικτο τρόπο. Ο διάλογος μπορεί να είναι επίσημος ή ανεπίσημος, ανάλογα με τις ανάγκες, και να διεξάγεται εντός και εκτός του θεσμικού πλαισίου, όπως στο πλαίσιο της ομάδας ΑΚΕ, της Συνέλευσης Ίσης Εκπροσώπησης, με την κατάλληλη μορφή και στο κατάλληλο επίπεδο, συμπεριλαμβανομένου του περιφερειακού, υπο-περιφερειακού ή εθνικού επιπέδου, καθώς και στο εθνικό, περιφερειακό, ηπειρωτικό επίπεδο ή στο επίπεδο όλων των ΑΚΕ.

7. Στον διάλογο αυτόν συμμετέχουν οι περιφερειακές οργανώσεις και οι εκπρόσωποι των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και τα εθνικά κοινοβούλια ΑΚΕ, κατά περίπτωση.

8. Οσάκις ενδείκνυται, και για να αποτρέπονται καταστάσεις στις οποίες ένα εκ των μερών μπορεί να κρίνει αναγκαία την προσφυγή στη διαδικασία διαβούλευσης, που προβλέπεται στο άρθρο 96, ο διάλογος που αφορά τα ουσιώδη στοιχεία πρέπει να είναι συστηματικός και θεσμοθετημένος με βάση τις λεπτομέρειες εφαρμογής που καθορίζονται στο παράρτημα VII.

▼ B*Άρθρο 9***▼ M4**

Ουσιώδη στοιχεία όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις δημοκρατικές αρχές και το κράτος δικαίου, και θεμελιώδεις στοιχείο όσον αφορά τη χρηστή διακυβέρνηση

▼ B

1. Η συνεργασία αποσκοπεί στην αειφόρο ανάπτυξη, με επίκεντρο τον άνθρωπο, ο οποίος είναι ο κύριος πρωταγωνιστής και δικαιούχος της ανάπτυξης· τούτο συνεπάγεται το σεβασμό και την προώθηση του συνόλου των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Ο σεβασμός όλων των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, συμπεριλαμβανομένων των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, της δημοκρατίας που βασίζεται στο κράτος δικαίου και της διαφανούς και υπεύθυνης διαχείρισης, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της αειφόρου ανάπτυξης.

2. Τα μέρη τηρούν τις διεθνείς υποχρεώσεις και δεσμεύσεις τους όσον αφορά το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επιβεβαιώνουν την προσήλωσή τους στον σεβασμό της αξιοπρέπειας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου, που αποτελούν νόμιμη επιδίωξη των ατόμων και των λαών. Τα δικαιώματα του ανθρώπου είναι παγκόσμια, αδιαίρετα και αλληλένδετα. Τα μέρη αναλαμβάνουν τη δέσμευση να προωθήσουν και να προστατεύσουν όλες τις θεμελιώδεις ελευθερίες και δικαιώματα του ανθρώπου, αστικά και πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά. Στο πλαίσιο αυτό, τα μέρη διακηρύσσουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.

▼B

Τα μέρη διακηρύσσουν ότι ο εκδημοκρατισμός, η ανάπτυξη και η προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων του ανθρώπου είναι αλληλένδετα και ενισχύονται αμοιβαία. Οι δημοκρατικές αρχές είναι παγκοσμίως αναγνωρισμένες αρχές, επί των οποίων βασίζεται η οργάνωση του κράτους για τη διασφάλιση της νομιμότητας της εξουσίας του, της νομιμότητας των δράσεών του, που αντανακλώνται στο συνταγματικό, νομοθετικό και κανονιστικό σύστημα, και η ύπαρξη συλλογικών μηχανισμών. Βάσει των οικουμενικά αναγνωρισμένων αρχών, κάθε χώρα αναπτύσσει τη δημοκρατική της παιδεία.

Η δομή της κυβέρνησης και οι αρμοδιότητες των διαφόρων εξουσιών βασίζονται στο κράτος δικαίου, που συνεπάγεται, ιδίως, αποτελεσματικά και προσιτά νομικά ένδικα μέσα, ανεξάρτητο σύστημα δικαιοσύνης που διασφαλίζει την ισότητα ενώπιον του δικαίου και εκτελεστική εξουσία πλήρως υπαγόμενη στο δίκαιο.

Ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου, των δημοκρατικών αρχών και του κράτους δικαίου, επί του οποίου βασίζεται η εταιρική σχέση ΑΚΕ-ΕΕ, αποτελούν τη βάση των εσωτερικών και διεθνών πολιτικών των μερών και ουσιώδη στοιχεία της παρούσας συμφωνίας.

3. Στο πλαίσιο ενός πολιτικού και θεσμικού περιβάλλοντος το οποίο υποστηρίζει τα δικαιώματα του ανθρώπου, τις δημοκρατικές αρχές και το κράτος δικαίου, χρηστή διαχείριση είναι η διαφανής και υπεύθυνη διαχείριση των ανθρώπινων, φυσικών, οικονομικών και χρηματοδοτικών πόρων προς όφελος της δίκαιης και αειφόρου ανάπτυξης. Περιλαμβάνει σαφείς διαδικασίες αποφάσεων σε επίπεδο δημοσίων αρχών, διαφανή και υπεύθυνα όργανα, υπεροχή του δικαίου κατά τη διαχείριση και κατανομή των πόρων και ανάπτυξη ικανοτήτων για την εκπόνηση και εκτέλεση μέτρων τα οποία στοχεύουν, ειδικότερα, στην πρόληψη και καταστολή της διαφθοράς.

▼M10

Η χρηστή διακυβέρνηση, που αποτελεί τη βάση της εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ, διαπνέει τις εσωτερικές και διεθνείς πολιτικές των μερών και αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της παρούσας συμφωνίας. Τα μέρη συμφωνούν ότι οι σοβαρές περιπτώσεις διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένης και της δωροδοκίας που την προκαλεί, όπως αναφέρεται στο άρθρο 97, αποτελούν παραβίαση του στοιχείου αυτού.

▼B

4. Η εταιρική σχέση στηρίζει ενεργά την προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, τις διαδικασίες εκδημοκρατισμού, την σταθεροποίηση του κράτους δικαίου και τη χρηστή διαχείριση.

Οι τομείς αυτοί αποτελούν σημαντικό θέμα του πολιτικού διαλόγου. Στο πλαίσιο του διαλόγου αυτού, τα μέρη αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στις υπό εξέλιξη αλλαγές και στη συνέχιση της προόδου που έχει επιτευχθεί. Αυτή η τακτική εκτίμηση λαμβάνει υπόψη το οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και ιστορικό πλαίσιο κάθε χώρας.

Επιπλέον, στους τομείς αυτούς εστιάζεται η στήριξη των αναπτυξιακών στρατηγικών. Η Κοινότητα παρέχει στήριξη στις πολιτικές, θεσμικές και νομικές μεταρρυθμίσεις και στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών, στο πλαίσιο στρατηγικών που από κοινού συμφωνούνται μεταξύ του συγκεκριμένου κράτους και της Κοινότητας.

▼ **M10**

Οι αρχές που διέπουν τα βασικά και θεμελιώδη στοιχεία που καθορίζονται στο παρόν άρθρο εφαρμόζονται επί ίσοις όροις στα κράτη ΑΚΕ, αφενός, και στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της, αφετέρου.

▼ **B***Άρθρο 10***Λοιπά στοιχεία του πολιτικού περιβάλλοντος**

1. Τα μέρη θεωρούν ότι τα ακόλουθα στοιχεία συμβάλλουν στη διατήρηση και παγιοποίηση σταθερού και δημοκρατικού πολιτικού περιβάλλοντος:

— αειφόρος και δίκαιη ανάπτυξη που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, πρόσβαση στους παραγωγικούς πόρους, τις θεμελιώδεις υπηρεσίες και τη δικαιοσύνη,

▼ **M10**

— μεγαλύτερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων ΑΚΕ, των τοπικών αποκεντρωμένων αρχών και, κατά περίπτωση, μιας δραστήριας και οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα.

▼ **B**

2. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι οι αρχές της ► **M10** κοινωνικής οικονομίας της αγοράς ◀, βασιζόμενες σε διαφανείς κανόνες ανταγωνισμού και υγιείς οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές, συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της εταιρικής σχέσης.

▼ **M10***Άρθρο 11*

Πολιτικές για την οικοδόμηση της ειρήνης, την πρόληψη και διευθέτηση των συγκρούσεων, την αντιμετώπιση καταστάσεων αστάθειας

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι χωρίς ανάπτυξη και μείωση της φτώχειας, δεν νοούνται διατηρήσιμη ειρήνη και ασφάλεια, και ότι χωρίς ειρήνη και ασφάλεια δεν νοείται διατηρήσιμη ανάπτυξη. Τα μέρη ακολουθούν δραστήρια, συνεκτική και ολοκληρωμένη πολιτική για την οικοδόμηση της ειρήνης, για την πρόληψη και επίλυση των συγκρούσεων, και για την ανθρώπινη ασφάλεια και αντιμετωπίζουν τις καταστάσεις αστάθειας εντός του πλαισίου της εταιρικής σχέσης. Η πολιτική αυτή βασίζεται στην αρχή της ιδίας ευθύνης και εστιάζεται ιδίως στην ανάπτυξη εθνικής, περιφερειακής και ηπειρωτικής ικανότητας, καθώς και στην έγκαιρη πρόληψη βίαιων συγκρούσεων, εντοπίζοντας άμεσα τα βαθύτερα αίτια, όπως την φτώχεια, και συνδυάζοντας με κατάλληλο τρόπο όλα τα διαθέσιμα μέσα.

Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστούν οι νέες ή αυξανόμενες απειλές της ασφάλειας, όπως το οργανωμένο έγκλημα, η πειρατεία, η παράνομη διακίνηση, ιδίως ανθρώπων, ναρκωτικών και όπλων. Οι επιπτώσεις των παγκόσμιων προκλήσεων, όπως των κλιματισμών που υφίστανται οι διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, της κλιματικής αλλαγής και των πανδημιών, πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη.

Τα μέρη δίνουν έμφαση στο σημαντικό ρόλο των περιφερειακών οργανώσεων για την οικοδόμηση της ειρήνης και την πρόληψη και διευθέτηση των συγκρούσεων, καθώς και για την καταπολέμηση των νέων ή αυξανόμενων απειλών της ασφάλειας στην Αφρική, που αποτελεί και ρόλο της Αφρικανικής Ένωσης.

▼ M10

2. Η αλληλεξάρτηση μεταξύ της ασφάλειας και της ανάπτυξης λαμβάνεται υπόψη στις δραστηριότητες στον τομέα της οικοδόμησης της ειρήνης, της πρόληψης και διευθέτησης των συγκρούσεων, οι οποίες συνδυάζουν βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες προσεγγίσεις πέραν της απλής διαχείρισης των κρίσεων. Οι δραστηριότητες για την αντιμετώπιση των νέων και αυξανόμενων απειλών της ασφάλειας υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, την επιβολή του νόμου, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας στον τομέα των μεθοριακών ελέγχων, την ενίσχυση της ασφάλειας της διεθνούς αλυσίδας εφοδιασμού και τη βελτίωση των διασφαλίσεων σχετικά με τις αεροπορικές, θαλάσσιες και οδικές μεταφορές.

Οι δραστηριότητες στον τομέα της οικοδόμησης της ειρήνης, της πρόληψης και διευθέτησης των συγκρούσεων αποσκοπούν κυρίως στη διασφάλιση της ισορροπίας όσον αφορά τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ευκαιρίες που παρέχονται σε όλα τα τμήματα της κοινωνίας, στην ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμότητας και της αποτελεσματικότητας της διακυβέρνησης, στη δημιουργία αποτελεσματικών μηχανισμών όσον αφορά την ειρηνική συμφιλίωση των συμφερόντων των διαφόρων ομάδων, την ενεργό συμμετοχή των γυναικών, την γεφύρωση των διαχωριστικών γραμμών μεταξύ των διαφόρων τμημάτων της κοινωνίας καθώς και την ενθάρρυνση μιας δραστήριας και οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών. Εν προκειμένω, ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στην ανάπτυξη συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και μηχανισμών οικοδόμησης της ειρήνης, ικανών να συμβάλουν στην πρόληψη των συγκρούσεων.

3. Επιπλέον, στις σχετικές δραστηριότητες περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, στήριξη των προσπάθειών διαμεσολάβησης, διαπραγμάτευσης και συμφιλίωσης, της αποτελεσματικής περιφερειακής διαχείρισης των σπάνιων κοινών φυσικών πόρων, της αποστράτευσης και κοινωνικής επανένταξης των πρώην μαχητών, της ρύθμισης του προβλήματος των ανήλικων στρατιωτών και της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών. Λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα ώστε να τεθούν λογικά όρια στις στρατιωτικές δαπάνες και το εμπόριο όπλων, μεταξύ άλλων, μέσω της στήριξης της προώθησης και εφαρμογής των προτύπων και των κωδίκων συμπεριφοράς που έχουν συμφωνηθεί, καθώς και να καταπολεμηθούν οι δραστηριότητες που υποδαυλίζουν τις συγκρούσεις.

3α. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην καταπολέμηση των ναρκών ξηράς κατά προσωπικού και των εκρηκτικών καταλοίπων του πολέμου, καθώς και στην καταπολέμηση της παράνομης κατασκευής, μεταφοράς, κυκλοφορίας και σώρευσης φορητών όπλων και ελαφρού εξοπλισμού και των πυρομαχικών τους, συμπεριλαμβανομένης της ακατάλληλης από απόψεως ασφάλειας αποθεματοποίησης και κακής διαχείρισης των αποθεμάτων και της ανεξέλεγκτης διάδοσής τους.

Τα μέρη συμφωνούν να συντονίζονται, να τηρούν και εφαρμόζουν πλήρως τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο όλων των σχετικών διεθνών συμβάσεων και πράξεων και, προς τον σκοπό αυτόν, αναλαμβάνουν να συνεργάζονται σε εθνικό, περιφερειακό και ηπειρωτικό επίπεδο.

3β. Τα μέρη αναλαμβάνουν επίσης την υποχρέωση να συνεργάζονται για την πρόληψη των μισθοφορικών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από όλες τις σχετικές διεθνείς συμβάσεις και πράξεις, καθώς και από τις αντίστοιχες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις.

4. Για να αντιμετωπίσουν καταστάσεις αστάθειας με στρατηγικό και αποτελεσματικό τρόπο, τα μέρη ανταλλάσσουν πληροφορίες και διευκολύνουν τη λήψη προληπτικών μέτρων συνδυάζοντας, με συνεκτικό τρόπο, τα διπλωματικά μέσα και τα μέσα ασφάλειας και συνεργασίας για την ανάπτυξη. Συμφωνούν για τον καλύτερο τρόπο ενίσχυσης των ικανοτήτων των κρατών να εκπληρώσουν τον βασικό τους ρόλο και να εμψυχήσουν πολιτική βούληση για μεταρρυθμίσεις, σεβόμενα συγχρόνως την αρχή της ίδιας ευθύνης. Σε καταστάσεις αστάθειας, ο πολιτικός διάλογος είναι ιδιαίτερα σημαντικός και πρέπει, επομένως, να εντατικοποιηθεί και να ενισχυθεί.

▼ **M10**

5. Σε περιπτώσεις βίαιων συγκρούσεων, τα μέρη λαμβάνουν κάθε κατάλληλο μέτρο για να παρεμποδίσουν την ένταση της βίας, να περιορίσουν την εδαφική της εξάπλωση και να διευκολύνουν την ειρηνική επίλυση των διαφορών. Δίδεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να διασφαλιστεί ότι οι χρηματοδοτικοί πόροι για τη συνεργασία χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές και τους στόχους της εταιρικής σχέσης και για την παρεμπόδιση της εκτροπής της χρήσης των πόρων για πολεμικούς σκοπούς.

6. Στις περιόδους που έπονται των συγκρούσεων, τα μέρη προβαίνουν σε κάθε κατάλληλη ενέργεια για να σταθεροποιήσουν την κατάσταση κατά την μετάβαση για να διευκολύνουν την επάνοδο σε μια σταθερή, χωρίς βία και δημοκρατική κατάσταση. Τα μέρη διασφαλίζουν τη δημιουργία των αναγκαίων δεσμών μεταξύ μέτρων έκτακτης ανάγκης, αποκατάστασης και αναπτυξιακής συνεργασίας.

7. Για να συμβάλουν στην ενίσχυση της ειρήνης και της διεθνούς δικαιοσύνης, τα μέρη διακηρύσσουν τη βούλησή τους:

- να ανταλλάσσουν εμπειρία σχετικά με τη θέσπιση νομικών προσαρμογών που θα επιτρέψουν την κύρωση και την εφαρμογή του καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου της Ρώμης, και
- να καταπολεμούν τη διεθνή εγκληματικότητα σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, λαμβανομένου δεόντως υπόψη του καταστατικού της Ρώμης.

Τα μέρη προβαίνουν στις δέουσες ενέργειες για την κύρωση και την εφαρμογή του Καταστατικού της Ρώμης και των συναφών πράξεων.

▼ **M4***Άρθρο 11α***Καταπολέμηση της τρομοκρατίας**

Τα μέρη επαναλαμβάνουν ότι καταδικάζουν σθεναρά όλες τις τρομοκρατικές ενέργειες και αναλαμβάνουν τη δέσμευση να καταπολεμούν την τρομοκρατία μέσω της διεθνούς συνεργασίας, σύμφωνα με τον χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και το διεθνές δίκαιο, τις σχετικές συμβάσεις και πράξεις, και, ιδίως, την πλήρη εφαρμογή των αποφάσεων 1373 (2001) και 1456 (2003) του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ και άλλων σχετικών αποφάσεων των ΗΕ. Προς τον σκοπό αυτό, τα μέρη συμφωνούν να ανταλλάσσουν:

- πληροφορίες σχετικά με τρομοκρατικές ομάδες και τα δίκτυα υποστήριξής τους, και
- απόψεις σχετικά με τα μέσα και τις μεθόδους καταπολέμησης των τρομοκρατικών ενεργειών, ακόμα και στον τεχνικό τομέα και την κατάρτιση, καθώς και εμπειρίες σχετικά με την πρόληψη της τρομοκρατίας.

*Άρθρο 11β***Συνεργασία για την καταπολέμηση της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής**

1. Τα μέρη θεωρούν ότι η διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής καθώς και των μέσων διανομής τους, είτε πρόκειται για κρατικούς είτε για μη κρατικούς φορείς, αποτελεί μία από τις σοβαρότερες απειλές κατά της διεθνούς σταθερότητας και ασφάλειας.

▼ M4

Συνεπώς, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται και να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής και των μέσων διανομής τους, μεριμνώντας για την πλήρη τήρηση και εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο των υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο των διεθνών συνθηκών και συμφωνιών για τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση αυτών, καθώς και των άλλων διεθνών υποχρεώσεων τους στον συγκεκριμένο τομέα.

Τα μέρη συμφωνούν ότι η παρούσα διάταξη αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της παρούσας συμφωνίας.

2. Τα μέρη συμφωνούν επιπλέον να συνεργάζονται και να συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου της μη διάδοσης με τους ακόλουθους τρόπους:

- μεριμνώντας για την υπογραφή ή την κύρωση όλων των άλλων συναφών διεθνών πράξεων, ή για την προσχώρηση σ' αυτές, ανάλογα με την περίπτωση, και με σκοπό την πλήρη εφαρμογή τους,
- δημιουργώντας ένα αποτελεσματικό σύστημα εθνικών ελέγχων κατά την εξαγωγή, το οποίο να καλύπτει, αφενός, την εξαγωγή, και, αφετέρου, τη διαμετακόμιση προϊόντων που συνδέονται με τα όπλα μαζικής καταστροφής, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου της τελικής χρησιμοποίησης των τεχνολογιών διπλής χρήσης όσον αφορά τα όπλα μαζικής καταστροφής, και προβλέποντας αυστηρές κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης των ελέγχων κατά την εξαγωγή.

Η χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια στον τομέα της συνεργασίας για την καταπολέμηση της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής χρηματοδοτείται από ειδικά μέσα άλλα από εκείνα τα οποία προορίζονται για τη χρηματοδότηση της συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ.

3. Τα μέρη συμφωνούν να καθιερώσουν έναν τακτικό πολιτικό διάλογο, ο οποίος θα συνοδεύει και θα ενδυναμώνει τη συνεργασία τους στον συγκεκριμένο τομέα.

4. Εάν, μετά τη διεξαγωγή ενισχυμένου πολιτικού διαλόγου, μέρος, αφού ενημερώθηκε, ιδίως, με εκθέσεις του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ), του Οργανισμού για την απαγόρευση χημικών όπλων (ΟΑΧΟ), και άλλων συναφών πολυμερών Οργανισμών, εκτιμά ότι το άλλο μέρος παραλείπει να εκπληρώσει μια υποχρέωση που απορρέει από την παράγραφο 1, τότε, εκτός αν πρόκειται για περίπτωση ειδικής έκτακτης ανάγκης, παρέχει, στο άλλο μέρος καθώς και στα Συμβούλια Υπουργών ΑΚΕ και ΕΕ, όλες τις σχετικές πληροφορίες που απαιτούνται για τη διεξοδική εξέταση της κατάστασης, με σκοπό την εξεύρεση λύσης αποδεκτής από τα μέρη. Προς τούτο, καλεί το άλλο μέρος σε διεξαγωγή διαβουλεύσεων με κύριο θέμα τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή πρέπει να ληφθούν από το ενδιαφερόμενο μέρος για την επανόρθωση της κατάστασης.

5. Οι διαβουλεύσεις διεξάγονται στο επίπεδο και με τη μορφή που κρίνονται καταλληλότερα για την εξεύρεση λύσης.

Οι διαβουλεύσεις αρχίζουν το αργότερο εντός 30 ημερών από την ημερομηνία της πρόσκλησης και συνεχίζονται για μια περίοδο η οποία καθορίζεται με κοινή συμφωνία, ανάλογα με τη φύση και τη σοβαρότητα της παραβίασης. Ουδέποτε ο διάλογος που διεξάγεται στο πλαίσιο της διαδικασίας διαβούλευσης διαρκεί περισσότερο από 120 ημέρες.

6. Εάν οι διαβουλεύσεις δεν καταλήξουν σε λύση αποδεκτή και από τα δύο μέρη ή σε περίπτωση άρνησης διεξαγωγής διαβουλεύσεων, ή σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, είναι δυνατόν να λαμβάνονται ενδεδειγμένα μέτρα. Τα μέτρα αυτά ανακαλούνται μόλις εκλείψουν οι λόγοι για τους οποίους ελήφθησαν.

▼ **M10***Άρθρο 12***Συνοχή των κοινοτικών πολιτικών και αντίκτυπός τους στην εκτέλεση της παρούσας συμφωνίας**

Τα μέρη αναλαμβάνουν να διαχειριστούν το θέμα της συνοχής των πολιτικών για την ανάπτυξη με τρόπο στοχοθετημένο, στρατηγικό και προσανατολισμένο στην εταιρική σχέση, ιδίως με την ενίσχυση του διαλόγου για τα ζητήματα που άπτονται του τομέα αυτού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει ότι οι πολιτικές της Ένωσης — πέραν της αναπτυξιακής πολιτικής — μπορούν να υποστηρίξουν τις προτεραιότητες ανάπτυξης των κρατών ΑΚΕ σύμφωνα με τους στόχους της παρούσας συμφωνίας. Σε αυτή τη βάση, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα ενισχύσει τη συνοχή των πολιτικών αυτών ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της παρούσας συμφωνίας.

Με την επιφύλαξη του άρθρου 96, στην περίπτωση που η Κοινότητα προτίθεται, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, να λάβει μέτρο το οποίο ενδέχεται να επηρεάσει τα συμφέροντα των κρατών ΑΚΕ, όσον αφορά τους στόχους της παρούσας συμφωνίας, ενημερώνει εγκαίρως την ομάδα ΑΚΕ σχετικά με τις προθέσεις της. Προς το σκοπό αυτό, η Επιτροπή ενημερώνει τακτικά τη Γραμματεία της ομάδας ΑΚΕ σχετικά με τις προβλεπόμενες προτάσεις και της κοινοποιεί ταυτόχρονα την πρότασή της για τα μέτρα αυτά. Εφόσον είναι αναγκαίο, μπορούν να ζητηθούν πληροφορίες με πρωτοβουλία των κρατών ΑΚΕ.

Εφόσον ζητηθεί, πραγματοποιούνται αμέσως διαβουλεύσεις, ώστε να ληφθούν υπόψη οι ανησυχίες τους όσον αφορά την επίπτωση των μέτρων αυτών, πριν ληφθεί τελική απόφαση.

Μετά τις διαβουλεύσεις αυτές, τα κράτη ΑΚΕ και η ομάδα ΑΚΕ μπορούν επιπλέον να γνωστοποιήσουν γραπτώς τις ανησυχίες τους στην Κοινότητα το συντομότερο δυνατό και να προτείνουν τροποποιήσεις υποδεικνύοντας τον τρόπο με τον οποίο είναι δυνατό να καλυφθούν οι ανησυχίες αυτές.

Αν η Κοινότητα δεν συμμεριστεί τις απόψεις των κρατών ΑΚΕ, τα ενημερώνει σχετικά το ταχύτερο δυνατό γνωστοποιώντας τους λόγους.

Η ομάδα ΑΚΕ ενημερώνεται επίσης σχετικά με την έναρξη ισχύος των αποφάσεων αυτών, πριν από την εφαρμογή τους, εφόσον είναι δυνατόν.

▼ **B***Άρθρο 13***Μετανάστευση**

1. Το ζήτημα της μετανάστευσης αποτελεί αντικείμενο λεπτομερούς διαλόγου στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ.

Τα μέρη επιβεβαιώνουν τις ισχύουσες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις κατά το διεθνές δίκαιο, όσον αφορά το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου και την κατάργηση κάθε μορφής διάκρισης, ιδίως λόγω καταγωγής, φύλου, φυλής, γλώσσας και θρησκείας.

2. Τα μέρη συμφωνούν να λάβουν υπόψη ότι η εταιρική σχέση συνεπάγεται, όσον αφορά τη μετανάστευση, δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτης χώρας οι οποίοι διαμένουν νόμιμα στην επικράτειά τους, πολιτική ένταξης με στόχο τη διασφάλιση, για τους υπηκόους αυτούς, ανάλογων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων όπως και για τους υπηκόους τους, προώθηση της μη διάκρισης στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή και ανάπτυξη μέτρων κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

▼B

3. Η μεταχείριση την οποία παρέχει κάθε κράτος μέλος στους εργαζόμενους των χωρών ΑΚΕ οι οποίοι νόμιμα απασχολούνται στην επικράτειά του, δεν συνεπάγεται διακρίσεις λόγω εθνικότητας, όσον αφορά τους όρους εργασίας, την αμοιβή και την απόλυση, σε σχέση με τους δικούς του υπηκόους. Επιπλέον, κάθε κράτος ΑΚΕ παρέχει παρόμοια μεταχείριση χωρίς διακρίσεις στους εργαζόμενους που είναι υπήκοοι κράτους μέλους.

4. Τα μέρη θεωρούν ότι οι στρατηγικές που αποβλέπουν στον περιορισμό της ένδειας, στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και των συνθηκών εργασίας, στη δημιουργία απασχόλησης και στην ανάπτυξη της κατάρτισης, συμβάλλουν μακροπρόθεσμα στην ομαλοποίηση των μεταναστευτικών ρευμάτων.

Τα μέρη λαμβάνουν υπόψη, στο πλαίσιο των αναπτυξιακών στρατηγικών και του εθνικού και περιφερειακού προγραμματισμού, τους διαρθρωτικούς περιορισμούς που συνδέονται με το φαινόμενο της μετανάστευσης, με σκοπό την στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των περιφερειών από τις οποίες προέρχονται οι μετανάστες και τον περιορισμό της ένδειας.

Η Κοινότητα στηρίζει, μέσω εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων συνεργασίας, την κατάρτιση των υπηκόων ΑΚΕ στη χώρα καταγωγής, σε άλλη χώρα ΑΚΕ ή σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όσον αφορά την κατάρτιση σε κράτος μέλος, τα μέρη διασφαλίζουν ότι αυτή η ενέργεια κατάρτισης έχει ως στόχο την επαγγελματική επανένταξη των υπηκόων ΑΚΕ στη χώρα καταγωγής τους.

Τα μέρη αναπτύσσουν προγράμματα συνεργασίας για να διευκολύνουν την πρόσβαση φοιτητών από κράτη ΑΚΕ στην εκπαίδευση, ιδίως με τη χρήση των νέων τεχνολογιών επικοινωνίας.

5 α) Στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου, το Συμβούλιο Υπουργών εξετάζει ζητήματα που προκύπτουν από την παράνομη μετανάστευση, με στόχο την καθιέρωση, όπου, των μέσων για μια πολιτική πρόληψης.

β) Στο πλαίσιο αυτό, τα μέρη συμφωνούν, ειδικότερα, να διασφαλίσουν το σεβασμό των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των ατόμων σε οποιαδήποτε διαδικασία για την επάνοδο παράνομων μεταναστών στη χώρα καταγωγής. Προς τούτο, οι αρμόδιες αρχές παρέχουν τις αναγκαίες διοικητικές διευκολύνσεις για την επάνοδό τους.

γ) Τα μέρη συμφωνούν περαιτέρω ότι:

ι) κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποδέχεται την επιστροφή και επάνοδο κάθε υπηκόου της ο οποίος βρίσκεται παράνομα στην επικράτεια κράτους ΑΚΕ, κατόπιν αιτήσεως του κράτους αυτού και χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις,

κάθε κράτος ΑΚΕ αποδέχεται την επιστροφή και επάνοδο κάθε υπηκόου του ο οποίος βρίσκεται παράνομα στην επικράτεια κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού το ζητήσει αυτό το κράτος μέλος και χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις.

Τα κράτη μέλη και τα κράτη ΑΚΕ παρέχουν στους υπηκόους τους, προς τον σκοπό αυτό, τα κατάλληλα έγγραφα ταυτότητας.

▼ B

Για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι αναφερόμενες στην παρούσα παράγραφο υποχρεώσεις ισχύουν μόνο για τα πρόσωπα που θεωρούνται υπήκοοί τους, για τους σκοπούς της Κοινότητας, σύμφωνα με τη δήλωση αριθ. 2 που επισυνάπτεται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για τα κράτη ΑΚΕ, οι υποχρεώσεις που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο, ισχύουν μόνο έναντι των προσώπων που θεωρούνται υπήκοοι τους, σύμφωνα με την εθνική τους νομοθεσία.

- ii) αφού το ζητήσει ένα μέρος, πραγματοποιούνται διαπραγματεύσεις με τα κράτη ΑΚΕ, με στόχο τη σύναψη, καλή τη πίστη και βάσει των σχετικών κανόνων του διεθνούς δικαίου, των διμερών συμφωνιών που αφορούν συγκεκριμένες υποχρεώσεις για την επιστροφή και επάνοδο των υπηκόων τους. Οι συμφωνίες αυτές, εφόσον ένα μέρος το θεωρεί αναγκαίο, προβλέπουν επίσης ρυθμίσεις για την επάνοδο υπηκόων τρίτης χώρας και απατρίδων. Οι συμφωνίες αυτές προβλέπουν λεπτομερείς ρυθμίσεις για τις κατηγορίες προσώπων που καλύπτονται από τις διατάξεις αυτές καθώς και τις λεπτομέρειες επιστροφής και επανόδου.

Παρέχεται στα κράτη ΑΚΕ η δέουσα συνδρομή για την εφαρμογή των εν λόγω συμφωνιών.

- iii) για τους σκοπούς του παρόντος σημείου γ), ως «μέρη» νοούνται η Κοινότητα, κάθε κράτος μέλος αυτής και κάθε κράτος ΑΚΕ.

ΜΕΡΟΣ 2**ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ****▼ M10***Άρθρο 14***Μεικτά όργανα**

1. Όργανα της παρούσας συμφωνίας είναι το Συμβούλιο των Υπουργών, η Επιτροπή των Πρέσβων και η Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης

2. Τα μεικτά όργανα και τα όργανα που θεσπίζονται δυνάμει των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης, με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων των υφιστάμενων ή μελλοντικών συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης, θα προσπαθήσουν να διασφαλίσουν τον συντονισμό, τη συνοχή και τη συμπληρωματικότητα, καθώς και την αποτελεσματική και αμοιβαία ροή των πληροφοριών.

Άρθρο 14α

Συνεδριάσεις των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων

Τα μέρη συνεδριάζουν σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, με κοινή συμφωνία και σε κατάλληλη σύνθεση.

▼B*Άρθρο 15***Το Συμβούλιο των Υπουργών**

1. Το Συμβούλιο των Υπουργών αποτελείται, αφενός, από μέλη του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μέλη της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αφετέρου, από ένα μέλος της κυβέρνησης κάθε κράτους ΑΚΕ.

Η προεδρία του Συμβουλίου των Υπουργών ασκείται εναλλακτικά από ένα μέλος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ένα μέλος της κυβέρνησης κράτους ΑΚΕ.

▼M10

Το Συμβούλιο των Υπουργών συνέρχεται, κατά κανόνα, μία φορά το χρόνο με πρωτοβουλία του Προέδρου και όποτε το κρίνει αναγκαίο, σε μορφή και γεωγραφική σύνθεση ανάλογη με τα υπό εξέταση ζητήματα. Οι συνεδριάσεις αυτές επιτρέπουν διαβουλεύσεις υψηλού επιπέδου σχετικά με θέματα ειδικού ενδιαφέροντος για τα μέρη, συμπληρωματικά με τις εργασίες της Μεικτής Διυπουργικής Επιτροπής Εμπορίου, όπως καθορίζεται στο άρθρο 38 και στο πλαίσιο της επιτροπής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, όπως καθορίζεται στο άρθρο 83, που τροφοδοτούν τις ετήσιες τακτικές συνεδριάσεις του Συμβουλίου των Υπουργών.

▼B

2. Το Συμβούλιο των Υπουργών έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) πραγματοποιεί τον πολιτικό διάλογο,
- β) καθορίζει τις γενικές κατευθύνσεις και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις για την εκτέλεση των διατάξεων της παρούσας συμφωνίας, ιδίως όσον αφορά τις αναπτυξιακές στρατηγικές σε συγκεκριμένους τομείς που προβλέπονται από την παρούσα συμφωνία ή σε κάθε άλλο τομέα ο οποίος θεωρείται σκόπιμος, και όσον αφορά τις διαδικασίες,
- γ) εξετάζει και επιλύει κάθε ζήτημα που ενδέχεται να παρεμποδίσει την αποτελεσματική και ουσιαστική εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας ή που θα μπορούσε να παρακωλύσει την επίτευξη των στόχων της,
- δ) εξασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία των μηχανισμών διαβούλευσης.

3. Το Συμβούλιο των Υπουργών αποφασίζει με κοινή συμφωνία των μερών. Οι διαδικασίες του Συμβουλίου των Υπουργών είναι έγκυρες μόνο εφόσον το ήμισυ των μελών του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένα μέλος της Επιτροπής και τα δύο τρίτα των μελών που εκπροσωπούν τις κυβερνήσεις των κρατών ΑΚΕ είναι παρόντα. Κάθε μέλος του Συμβουλίου των Υπουργών που αδυνατεί να παρίσταται μπορεί να αντιπροσωπεύεται. Ο αντιπρόσωπος ασκεί όλα τα δικαιώματα του εν λόγω μέλους.

▼M10

Μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις δεσμευτικές για τα μέρη και να εκδίδει ψηφίσματα-πλαίσιο, συστάσεις και γνώμες κατά τις ετήσιες τακτικές συνεδριάσεις ή με γραπτή διαδικασία. Υποβάλλει ετησίως εκθέσεις στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας. Εξετάζει και λαμβάνει υπόψη ψηφίσματα και συστάσεις που εκδίδει η Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης.

▼B

Το Συμβούλιο των Υπουργών πραγματοποιεί συνεχή διάλογο με τους εκπροσώπους των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων και άλλους παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών στις χώρες ΑΚΕ και την ΕΕ. Προς τον σκοπό αυτό, οι διαβουλεύσεις δύνανται να λαμβάνουν χώρα παράλληλα με τις συνεδριάσεις του.

▼B

4. Το Συμβούλιο των Υπουργών δύναται να αναθέτει αρμοδιότητες στην Επιτροπή των Πρέσβων.
5. Το Συμβούλιο των Υπουργών εγκρίνει τον εσωτερικό του κανονισμό εντός έξι μηνών από τη θέση σε ισχύ της παρούσας συμφωνίας.

*Άρθρο 16***Η Επιτροπή των Πρέσβων**

1. Η Επιτροπή των Πρέσβων αποτελείται, αφενός, από τον μόνιμο αντιπρόσωπο κάθε κράτους μέλους στην ΕΕ και από έναν αντιπρόσωπο της Επιτροπής και, αφετέρου, από τον επικεφαλής της αποστολής κάθε κράτους ΑΚΕ στην ΕΕ.

Η Προεδρία της Επιτροπής των Πρέσβων ασκείται εναλλακτικά από έναν μόνιμο αντιπρόσωπο κράτους μέλους τον οποίο ορίζει η Κοινότητα, και έναν επικεφαλής αποστολής που εκπροσωπεί κράτος ΑΚΕ και ορίζεται από τα κράτη ΑΚΕ.

2. Η Επιτροπή των Πρέσβων επικουρεί το Συμβούλιο των Υπουργών στην εκτέλεση των καθηκόντων του και εκτελεί κάθε εντολή που της αναθέτει το Συμβούλιο. Στο πλαίσιο αυτό, παρακολουθεί την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας, καθώς και τις προόδους που σημειώνονται για την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται σ' αυτήν.

Η Επιτροπή των Πρέσβων συνεδριάζει τακτικά, ιδίως για την προετοιμασία των συνόδων του Συμβουλίου και όταν κρίνεται αναγκαίο.

3. Η Επιτροπή των Πρέσβων εγκρίνει τον εσωτερικό της κανονισμό εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας.

*Άρθρο 17***Η Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης**

1. Η Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης αποτελείται από ισάριθμους αντιπροσώπους της ΕΕ και των ΑΚΕ. Τα μέλη της Συνέλευσης Ίσης Εκπροσώπησης είναι, αφενός, μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και, αφετέρου, μέλη Κοινοβουλίου, ή, εν απουσία αυτών, αντιπρόσωποι που ορίζει το Κοινοβούλιο κάθε κράτους ΑΚΕ. Ελλείψει Κοινοβουλίου, η παρουσία αντιπροσώπου του εν λόγω κράτους ΑΚΕ υπόκειται στην προηγούμενη έγκριση της Συνέλευσης Ίσης Εκπροσώπησης.

2. Ο ρόλος της Συνέλευσης Ίσης Εκπροσώπησης, ως συμβουλευτικού οργάνου, περιλαμβάνει τα εξής:

- προώθηση των δημοκρατικών διαδικασιών μέσω διαλόγου και διαβουλεύσεων,
- προώθηση της καλύτερης κατανόησης μεταξύ των λαών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των λαών των κρατών ΑΚΕ, ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης στα αναπτυξιακά ζητήματα,

▼M10

- συζήτηση θεμάτων που αφορούν την ανάπτυξη και την εταιρική σχέση ΑΚΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης, διαφόρων άλλων εμπορικών συμφωνιών, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης και των εγγράφων εθνικής και περιφερειακής στρατηγικής. Προς τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή διαβιβάζει, προς ενημέρωση, όλα τα εν λόγω έγγραφα στρατηγικής στη Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης,

▼ M10

- συζήτηση της ετήσιας έκθεσης του Συμβουλίου των Υπουργών για την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας, έκδοση ψηφισμάτων και υποβολή συστάσεων στο Συμβούλιο των Υπουργών για την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας.
- προώθηση της θεσμικής ανάπτυξης και ενίσχυση των ικανοτήτων των εθνικών κοινοβουλίων σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 1 της παρούσας συμφωνίας.

3. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης συνέρχεται δύο φορές τον χρόνο σε ολομέλεια, εναλλακτικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε κράτος ΑΚΕ. Για την ενίσχυση της περιφερειακής ολοκλήρωσης και της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων, οι συνεδριάσεις μεταξύ μελών Κοινοβουλίου της ΕΕ και των χωρών ΑΚΕ πραγματοποιούνται σε περιφερειακό επίπεδο.

Οι περιφερειακές αυτές συνεδριάσεις διοργανώνονται σύμφωνα με τους στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 14 παράγραφος 2 της παρούσας συμφωνίας.

▼ B

4. Η Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης εγκρίνει τον εσωτερικό της κανονισμό εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας.

ΜΕΡΟΣ 3**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ***Άρθρο 18*

Οι στρατηγικές συνεργασίας βασίζονται στις αναπτυξιακές στρατηγικές και την οικονομική και εμπορική συνεργασία, που είναι αλληλένδετες και συμπληρωματικές. Τα μέρη εξασφαλίζουν ότι οι προσπάθειες που αναλαμβάνονται στους προαναφερόμενους τομείς ενισχύονται αμοιβαία.

ΤΙΤΛΟΣ Ι**ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ****ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1****Γενικό πλαίσιο***Άρθρο 19***Αρχές και στόχοι**

1. Κεντρικός στόχος της συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ είναι ο περιορισμός, και τελικά, η εξαφάνιση, της ένδειας, η αιεφόρος ανάπτυξη και η προοδευτική ενσωμάτωση των χωρών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία. Στην περίπτωση αυτή, το πλαίσιο συνεργασίας και οι προσανατολισμοί προσαρμόζονται στις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε χώρας ΑΚΕ, προωθούν την τοπική αυτοδιάθεση των οικονομικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και την ενσωμάτωση των φορέων του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών στην αναπτυξιακή διαδικασία.

▼ M10

2. Η συνεργασία αναφέρεται στα συμπεράσματα των διασκέψεων των Ηνωμένων Εθνών και στους στόχους, σκοπούς και προγράμματα δράσης που συμφωνούνται σε διεθνές επίπεδο καθώς και στην παρακολούθησή τους, ως βάση των αρχών της ανάπτυξης. Η συνεργασία αναφέρεται επίσης στους στόχους της διεθνούς συνεργασίας για την

▼ M10

ανάπτυξη και, ειδικότερα, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη δημιουργία ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών προόδου. Τα μέρη καταβάλλουν συντονισμένες προσπάθειες για να επισπεύσουν την πρόοδο προς την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας.

▼ B

3. Οι κυβερνήσεις και μη κρατικοί φορείς κάθε χώρας ΑΚΕ πραγματοποιούν διαβουλεύσεις σχετικά με τις αναπτυξιακές στρατηγικές της χώρας και την Κοινοτική στήριξη.

*Άρθρο 20***Η προσέγγιση****▼ M10**

1. Οι στόχοι της συνεργασίας για την ανάπτυξη μεταξύ ΑΚΕ-ΕΚ επιδιώκονται μέσω ολοκληρωμένων στρατηγικών, οι οποίες περιλαμβάνουν τα κατάλληλα, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, περιβαλλοντικά και θεσμικά στοιχεία τοπικής ιδιοκτησίας. Έτσι, η συνεργασία παρέχει ένα συνεκτικό βασικό πλαίσιο στήριξης για τις οικείες αναπτυξιακές στρατηγικές των ΑΚΕ, εξασφαλίζοντας συμπληρωματικότητα και αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφόρων αυτών στοιχείων, ιδίως σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και μεταξύ των επιπέδων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, καθώς και στο πλαίσιο των αναπτυξιακών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων που εφαρμόζουν τα κράτη ΑΚΕ, οι στρατηγικές συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ σε εθνικό επίπεδο και, κατά περίπτωση, σε περιφερειακό, αποσκοπούν:

α) στην επίτευξη ταχείας και συνεχούς οικονομικής μεγέθυνσης που δημιουργεί θέσεις εργασίας, στην ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, στην αύξηση της απασχόλησης και στη βελτίωση της πρόσβασης σε παραγωγικούς πόρους και οικονομικές δραστηριότητες,

αα) στην ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης,

▼ B

β) στην προώθηση της ανθρώπινης και κοινωνικής ανάπτυξης, ώστε να διασφαλίζεται η ευρεία και δίκαιη κατανομή των οφελών της μεγέθυνσης και να προωθείται η ισότητα των φύλων,

γ) στην προώθηση των πολιτιστικών αξιών των κοινοτήτων και της αλληλεπίδρασής τους με τα κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά στοιχεία,

δ) στην προώθηση των θεσμικών μεταρρυθμίσεων και της ανάπτυξης, στην ενίσχυση των θεσμών που είναι αναγκαίοι για τη σταθεροποίηση της δημοκρατίας, για τη χρηστή διαχείριση και για αποτελεσματικές και ανταγωνιστικές ελεύθερες οικονομίες, και στην δημιουργία ικανοτήτων για την ανάπτυξη και την εταιρική σχέση, και

ε) στην προώθηση της αειφόρου διαχείρισης του περιβάλλοντος, της ανανέωσης και των ορθών πρακτικών, καθώς και στη διατήρηση των φυσικών πόρων.

▼ M10

2. Λαμβάνεται συστηματικά υπόψη η ενσωμάτωση των ακόλουθων θεματικών ή διατομεακών ζητημάτων, σε όλους τους τομείς συνεργασίας: τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα ζητήματα που αφορούν το φύλο, η δημοκρατία, η χρηστή διακυβέρνηση, η αειφόρος διαχείριση του περιβάλλοντος, η κλιματική αλλαγή, οι μεταδιδόμενες και μη μεταδιδόμενες ασθένειες και ζητήματα που αφορούν τη θεσμική ανάπτυξη και τη δημιουργία ικανοτήτων. Οι τομείς αυτοί είναι επίσης επιλέξιμοι για κοινοτική στήριξη.

▼B

3. Τα λεπτομερή κείμενα όσον αφορά τους στόχους και τις στρατηγικές της αναπτυξιακής συνεργασίας, ιδίως τις τομεακές πολιτικές και στρατηγικές, περιλαμβάνονται σε σύνοψη, όπου εκτίθενται οι γενικές επιχειρησιακές κατευθύνσεις σε συγκεκριμένους χώρους ή τομείς συνεργασίας. Τα κείμενα αυτά μπορούν να αναθεωρηθούν, επανεξεταστούν ή/και τροποποιηθούν από το Συμβούλιο των Υπουργών βάσει σύστασης της επιτροπής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Τομείς στήριξης

ΤΜΗΜΑ 1

*Οικονομική ανάπτυξη**Άρθρο 21**Ανάπτυξη των επενδύσεων και του ιδιωτικού τομέα*

1. Η συνεργασία στηρίζει τις αναγκαίες οικονομικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις και πολιτικές, σε εθνικό ή/και περιφερειακό επίπεδο, με στόχο τη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για τις ► **M10** — ◀ επενδύσεις, και την ανάπτυξη ενός δυναμικού, βιώσιμου και ανταγωνιστικού ιδιωτικού τομέα. Επιπλέον, με τη συνεργασία στηρίζεται:

- α) η προώθηση διαλόγου και συνεργασίας μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα,
- β) η ανάπτυξη επιχειρηματικών προσόντων και επιχειρηματικού πνεύματος,
- γ) η ιδιωτικοποίηση και μεταρρύθμιση των επιχειρήσεων, και
- δ) η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων διαμεσολάβησης και διαιτησίας.

2. Επίσης, η συνεργασία στηρίζει τη βελτίωση της ποιότητας, της διαθεσιμότητας και της πρόσβασης στις χρηματοπιστωτικές και μη χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που παρέχονται στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, θεσμοθετημένες και μη, μέσω:

- α) της αποδέσμευσης και της ενεργοποίησης της ιδιωτικής αποταμίευσης, εγχώριας και αλλοδαπής, για τη χρηματοδότηση ιδιωτικών επιχειρήσεων, μέσω της στήριξης πολιτικών εκσυγχρονισμού του χρηματοπιστωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένης της κεφαλαιαγοράς, των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και των βιώσιμων χρηματοδοτικών πράξεων περιορισμένης κλίμακας,
- β) της ανάπτυξης και της ενίσχυσης επιχειρηματικών θεσμών και ενδιάμεσων οργανώσεων, ενώσεων, εμπορικών επιμελητηρίων και τοπικών φορέων παροχής υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα, που στηρίζουν τις επιχειρήσεις και τους παρέχουν μη χρηματοδοτικές υπηρεσίες, όπως υπηρεσίες στήριξης στον επαγγελματικό, τεχνικό, διαχειριστικό, επιμορφωτικό και εμπορικό τομέα, και
- γ) της στήριξης θεσμών, προγραμμάτων, δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και διάδοση τεχνολογιών, τεχνογνωσίας και ορθών πρακτικών σε όλους τους τομείς της διοίκησης επιχειρήσεων.

▼B

3. Η συνεργασία προωθεί την ανάπτυξη των επιχειρήσεων μέσω της χρηματοδότησης, διευκολύνσεων για την παροχή εγγυήσεων και τεχνικής στήριξης, που αποσκοπούν στην ενθάρρυνση και στήριξη της δημιουργίας, σύστασης, επέκτασης, διαφοροποίησης, αποκατάστασης, αναδιάρθρωσης, εκσυγχρονισμού ή ιδιωτικοποίησης δυναμικών, βιώσιμων και ανταγωνιστικών επιχειρήσεων σε όλους τους οικονομικούς τομείς, καθώς και ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών φορέων, όπως οργανισμών χρηματοδότησης της ανάπτυξης και οργανισμών χορήγησης επιχειρηματικού κεφαλαίου και εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης, μέσω των εξής:

- α) της δημιουργίας ή/και ενίσχυσης των χρηματοδοτικών μέσων, με τη μορφή επενδυτικών κεφαλαίων,
- β) της βελτίωσης της πρόσβασης σε βασικές εισροές, όπως πληροφορίες που αφορούν τις επιχειρήσεις και συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες μελετών ή τεχνικής βοήθειας,
- γ) της ενίσχυσης των εξαγωγικών δραστηριοτήτων, ιδίως μέσω της δημιουργίας ικανοτήτων σε όλους τους συνδεδεμένους με τις συναλλαγές τομείς, και
- δ) της ενθάρρυνσης των διασυνδέσεων, των δικτύων και της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν τη μεταβίβαση τεχνολογίας και τεχνογνωσίας (σε εθνικό, περιφερειακό επίπεδο και επίπεδο ΑΚΕ-ΕΕ), καθώς και των εταιρικών σχέσεων με ιδιωτικούς ξένους επενδυτές, σύμφωνα με τους στόχους και τις γενικές κατευθύνσεις της συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για την ανάπτυξη.

4. Με τη συνεργασία στηρίζεται η ανάπτυξη πολύ μικρών επιχειρήσεων μέσω της βελτιωμένης πρόσβασης σε χρηματοπιστωτικές και μη χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η κατάλληλη πολιτική και το ρυθμιστικό πλαίσιο για την ανάπτυξή τους και παρέχονται υπηρεσίες κατάρτισης και πληροφόρησης για την βέλτιστη πρακτική σε θέματα πολύ μικρών χρηματοδοτήσεων.

▼M10

5. Η στήριξη στις επενδύσεις και στην ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα περιλαμβάνει δράσεις και πρωτοβουλίες σε μακρο- μεσο και μικροοικονομικό επίπεδο και προάγει την αναζήτηση καινοτόμων μηχανισμών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένου του συνδυασμού και της κινητοποίησης ιδιωτικών και δημόσιων πόρων για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης.

6. Η συνεργασία υποστηρίζει τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε βασικές υποδομές από τον δημόσιο τομέα με σκοπό την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, της οικονομικής ανάπτυξης και της εξάλειψης της φτώχειας.

▼B*Άρθρο 22*

Μακροοικονομικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και πολιτικές

1. Η συνεργασία στηρίζει τις προσπάθειες των χωρών ΑΚΕ για την επίτευξη:

- α) μακροοικονομικής μεγέθυνσης και σταθεροποίησης μέσω πειθαρχημένης φορολογικής και νομισματικής πολιτικής, που συμβάλλει στη μείωση του πληθωρισμού και περιορίζει τις εξωτερικές και φορολογικές ανισορροπίες, στην ενίσχυση της φορολογικής πειθαρχίας, βελτιώνοντας τη δημοσιονομική διαφάνεια και αποτελεσματικότητα, την ποιότητα, τον δίκαιο χαρακτήρα και τη σύνθεση της φορολογικής πολιτικής, και

▼ M10

β) διαρθρωτικών πολιτικών που αποσκοπούν στην ενίσχυση του ρόλου των διαφόρων φορέων, ιδίως του ιδιωτικού τομέα και στη βελτίωση των συνθηκών για την τη μεγαλύτερη κινητοποίηση των εσωτερικών πόρων και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, των επενδύσεων και της απασχόλησης, καθώς και:

▼ B

- i) στην ελευθέρωση των συναλλαγών και του καθεστώτος συναλλαγματος και της μετατρεψιμότητας των τρεχουσών λογαριασμών, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν σε κάθε χώρα,
- ii) στην ενίσχυση των μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας και προϊόντων,
- iii) στην προαγωγή της μεταρρύθμισης του χρηματοπιστωτικού συστήματος, που συμβάλλει στην ανάπτυξη βιώσιμων τραπεζικών και μη τραπεζικών συστημάτων, κεφαλαιαγορών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των πολύ μικρών χρηματοδοτήσεων,
- iv) στη βελτίωση της ποιότητας των ιδιωτικών και δημόσιων υπηρεσιών, και
- v) στην ενθάρρυνση της περιφερειακής συνεργασίας και της προοδευτικής ενσωμάτωσης των μακροοικονομικών και νομισματικών πολιτικών.

2. Ο σχεδιασμός των μακροοικονομικών πολιτικών και των προγραμμάτων διαρθρωτικής προσαρμογής αντανακλά το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο και τη θεσμική ικανότητα των εμπλεκόμενων χωρών, έχει θετικό αντίκτυπο στον περιορισμό της ένδειας και στην πρόσβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες, και βασίζεται στις εξής αρχές:

- α) τα κράτη ΑΚΕ είναι καταρχήν αρμόδια για την ανάλυση των προς επίλυση προβλημάτων, το σχεδιασμό και την εκτέλεση των μεταρρυθμίσεων,
- β) τα προγράμματα στήριξης προσαρμόζονται στην ιδιαίτερη κατάσταση κάθε κράτους ΑΚΕ και λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη τις κοινωνικές, πολιτιστικές και περιβαλλοντικές συνθήκες των κρατών αυτών,
- γ) αναγνωρίζεται και γίνεται σεβαστό το δικαίωμα των κρατών ΑΚΕ να προσδιορίζουν την κατεύθυνση και την ιεράρχηση των αναπτυξιακών στρατηγικών και προτεραιοτήτων,
- δ) ο ρυθμός υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων πρέπει να είναι ρεαλιστικός και ανάλογος με τις ικανότητες και τους πόρους κάθε κράτους ΑΚΕ, και
- ε) βελτίωση της επικοινωνίας και της πληροφόρησης των πληθυσμών όσον αφορά τις οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις και πολιτικές.

▼ M10*Άρθρο 23***Ανάπτυξη του οικονομικού τομέα**

Η συνεργασία στηρίζει τις αειφόρες πολιτικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις καθώς και τις επενδύσεις που είναι αναγκαίες για την ίση πρόσβαση στις οικονομικές δραστηριότητες και στους παραγωγικούς πόρους, ιδίως:

▼ **M10**

- α) την ανάπτυξη συστημάτων κατάρτισης που συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας στον θεσμοθετημένο και μη θεσμοθετημένο τομέα·
- β) το κεφάλαιο, τις πιστώσεις, τη γη, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα ιδιοκτησίας και εκμετάλλευσης·
- γ) την ανάπτυξη στρατηγικών για την ύπαιθρο που αποσκοπούν στη δημιουργία πλαισίου για συλλογικό αποκεντρωμένο σχεδιασμό, την κατανομή και διαχείριση των πόρων·
- δ) την ανάπτυξη στρατηγικών με σκοπό την ενίσχυση της γεωργικής παραγωγής και της παραγωγικότητας στα κράτη ΑΚΕ, με την παροχή ιδίως της απαραίτητης χρηματοδότησης για την γεωργική έρευνα, την παροχή γεωργικών εισροών και υπηρεσιών, τις αγροτικές υποδομές στήριξης, καθώς και τη μείωση και διαχείριση των κινδύνων. Η στήριξη περιλαμβάνει τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στη γεωργία, την ενθάρρυνση της ανάπτυξης των γεωργικών πολιτικών και στρατηγικών, την ενίσχυση των γεωργικών οργανώσεων και του ιδιωτικού τομέα, τη διαχείριση των φυσικών πόρων, καθώς και την ανάπτυξη και λειτουργία των γεωργικών αγορών. Οι στρατηγικές γεωργικής παραγωγής ενισχύουν τις εθνικές και περιφερειακές πολιτικές επισιτιστικής ασφάλειας, καθώς και την περιφερειακή ολοκλήρωση. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία υποστηρίζει τις προσπάθειες των χωρών ΑΚΕ να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών των βασικών προϊόντων τους και να προσαρμόσουν τις εξαγωγικές στρατηγικές των βασικών προϊόντων τους με βάση την εξέλιξη των εμπορικών συνθηκών·
- ε) τη βιώσιμη ανάπτυξη των υδάτινων πόρων, με βάση τις αρχές της ολοκληρωμένης διαχείρισης, κατά τρόπο ώστε να εξασφαλιστεί η δίκαιη και αειφόρος διανομή των κοινών υδάτινων πόρων μεταξύ των διαφόρων χρήσεων·
- στ) την αειφόρο ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας και της αλιείας, καθώς και της εσωτερικής αλιείας και των αλιευτικών πόρων εντός της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης των κρατών ΑΚΕ·
- ζ) την οικονομική και τεχνολογική υποδομή και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιακών συστημάτων, των επικοινωνιακών υπηρεσιών και της ανάπτυξης της κοινωνίας των πληροφοριών·
- η) την ανάπτυξη ανταγωνιστικού βιομηχανικού, εξορυκτικού και ενεργειακού τομέα, με την παράλληλη ενθάρρυνση της συμμετοχής και ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα·
- θ) την ανάπτυξη των συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης των δίκαιων συναλλαγών·
- ι) την ανάπτυξη του επιχειρηματικού, χρηματοδοτικού και τραπεζικού τομέα καθώς και άλλων υπηρεσιών·
- ια) την ανάπτυξη του τουρισμού·
- ιβ) την ανάπτυξη της υποδομής και των υπηρεσιών στο χώρο της επιστήμης, της τεχνολογίας και της έρευνας, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης, μεταφοράς και απορρόφησης των νέων τεχνολογιών·
- ιγ) την ενίσχυση των ικανοτήτων σε παραγωγικούς τομείς, ιδίως στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα·

▼ **M10**

- ιδ) την προώθηση των παραδοσιακών γνώσεων και
- ιε) την ανάπτυξη και εφαρμογή των ειδικών στρατηγικών προσαρμογής με σκοπό την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διάβρωσης των προτιμήσεων, συμπεριλαμβανομένων ενδεχομένως των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως ν) παραπάνω.

*Άρθρο 23α***Α λ ι ε ί α**

Αναγνωρίζοντας τον βασικό ρόλο της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας στις χώρες ΑΚΕ, με τη θετική συνεισφορά τους στη δημιουργία θέσεων εργασίας, τη δημιουργία εσόδων, την επισιτιστική ασφάλεια και τη διατήρηση των μέσων διαβίωσης των αγροτικών και παράκτιων πληθυσμών και, ως εκ τούτου, τη μείωση της φτώχειας, η συνεργασία αποβλέπει στην περαιτέρω ανάπτυξη των τομέων της υδατοκαλλιέργειας και της αλιείας στις χώρες ΑΚΕ, με σκοπό την αύξηση, κατά βιώσιμο τρόπο, των συναφών κοινωνικών και οικονομικών πλεονεκτημάτων.

Τα προγράμματα και οι δραστηριότητες συνεργασίας ευνοούν, μεταξύ άλλων, τον καθορισμό και την εφαρμογή βιώσιμων αναπτυξιακών στρατηγικών και σχεδίων δράσης στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας και της αλιείας στις χώρες και τις περιοχές ΑΚΕ· την ενσωμάτωση της υδατοκαλλιέργειας και της αλιείας στις εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές στρατηγικές· την ανάπτυξη της υποδομής και της απαιτούμενης τεχνογνωσίας που απαιτούνται ούτως ώστε να μπορέσουν οι χώρες ΑΚΕ να αποκομίσουν, με βιώσιμο τρόπο, όσο το δυνατό περισσότερα οφέλη από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια· την ανάπτυξη ικανοτήτων των χωρών ΑΚΕ ούτως ώστε να αντιμετωπίσουν τις εξωτερικές προκλήσεις που τις εμποδίζουν να αξιοποιήσουν πλήρως τους αλιευτικούς τους πόρους· καθώς και την προώθηση και ανάπτυξη κοινών επιχειρήσεων ικανών να πραγματοποιούν επενδύσεις στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας των χωρών ΑΚΕ. Κάθε συμφωνία αλιείας την οποία μπορεί να διαπραγματευθεί η Κοινότητα με τα κράτη ΑΚΕ, πρέπει να συμβιβάζεται δεόντως με τις στρατηγικές ανάπτυξης στον τομέα αυτόν.

Για να αναπτυχθεί, να βελτιωθεί ή/και να ενισχυθεί η αναπτυξιακή συνεργασία ΑΚΕ-ΕΕ στον τομέα της βιώσιμης υδατοκαλλιέργειας και της αλιείας, μπορούν να διεξαχθούν διαβουλεύσεις υψηλού επιπέδου, ιδίως σε υπουργικό επίπεδο, με κοινή συμφωνία.

▼ **B***Άρθρο 24***Τ ο υ ρ ι σ μ ό ς**

Η συνεργασία αποσκοπεί στην αειφόρο ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας στις χώρες ΑΚΕ και στις υποπεριφέρειες, αναγνωρίζοντας την αυξανόμενη σημασία που αυτή έχει για την ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών στις χώρες ΑΚΕ και την επέκταση των συνολικών συναλλαγών των χωρών αυτών, την ικανότητά της να τονώνει άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τον ενδεχόμενο ρόλο της για την εξάλειψη της ένδειας.

Τα προγράμματα και σχέδια συνεργασίας στηρίζουν τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι χώρες ΑΚΕ για την δημιουργία και βελτίωση των νομικών και θεσμικών πλαισίων και των πόρων για την χάραξη και εφαρμογή αειφόρων πολιτικών και προγραμμάτων στον τομέα του

▼B

τουρισμού καθώς και, μεταξύ άλλων, για τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης του τομέα, ιδίως των ΜΜΕ, για τη στήριξη και προώθηση των επενδύσεων, για την ανάπτυξη προϊόντων περιλαμβανομένης της ανάπτυξης των εγχώριων καλλιεργειών των χωρών ΑΚΕ και για την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ του τουρισμού και άλλων τομέων οικονομικής δραστηριότητας.

*ΤΜΗΜΑ 2***Κοινωνική και ανθρώπινη ανάπτυξη***Άρθρο 25***Ανάπτυξη του κοινωνικού τομέα**

1. Η συνεργασία στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών ΑΚΕ για την ανάπτυξη γενικών και τομεακών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων, με τις οποίες βελτιώνεται η κάλυψη, η ποιότητα και η πρόσβαση στις βασικές κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες και λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές ανάγκες και τα ιδιαίτερα αιτήματα των πλέον ευπαθών και μειονεκτούντων ομάδων, περιορίζοντας με τον τρόπο αυτό την άνιση πρόσβαση στις υπηρεσίες αυτές. Δίδεται ιδιαίτερη προσοχή για την εξασφάλιση επαρκών δημοσιονομικών πόρων στους κοινωνικούς τομείς. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία αποσκοπεί:

▼M10

- α) στη βελτίωση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα, με την επιδίωξη της δημιουργίας συστήματος αναγνώρισης των τίτλων ανωτάτης εκπαίδευσης και συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης και κατάρτισης που παρέχονται επιγραμμαμικώς ή με άλλα μη συμβατικά μέσα, και στην απόκτηση τεχνικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων,
- β) στη βελτίωση των συστημάτων υγείας, ιδίως με τη δίκαιη πρόσβαση σε πλήρεις και ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, και του τομέα διατροφής, με την εξάλειψη της πείνας και του υποσιτισμού, στη διασφάλιση επαρκούς προσφοράς τροφίμων και στην επισιτιστική ασφάλεια, ιδίως με την ενίσχυση των δικτύων ασφαλείας,

▼B

- γ) στην ενσωμάτωση δημογραφικών ζητημάτων στις αναπτυξιακές στρατηγικές, για τη βελτίωση της αναπαραγωγικής υγείας, της στοιχειώδους υγειονομικής περίθαλψης, του οικογενειακού σχεδιασμού και στην πρόληψη του σεξουαλικού ακρωτηριασμού των γυναικών,

▼M4

- δ) στην προώθηση της καταπολέμησης:
 - του ιού HIV/AIDS, εξασφαλίζοντας την προστασία της σεξουαλικής και γενετήσιας υγείας και των δικαιωμάτων της γυναίκας,
 - άλλων ασθενειών που σχετίζονται με τη φτώχεια, ιδίως της ελονοσίας και της φυματίωσης,

▼B

- ε) στην εξασφάλιση της υδροδότησης των νοικοκυριών και της πρόσβασης σε πόσιμο νερό, καθώς και στην εξασφάλιση αποχετευτικού συστήματος,
- στ) στην εξασφάλιση σε όλους αξιοπρεπούς και φθηνής στέγης, μέσω της στήριξης κοινωνικών στεγαστικών προγραμμάτων, και στη βελτίωση της αστικής ανάπτυξης, και

▼B

ζ) στην περαιτέρω προώθηση των συλλογικών μεθόδων κοινωνικού διαλόγου καθώς και στον σεβασμό των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων.

2. Η συνεργασία παρέχει επίσης στήριξη στη δημιουργία ικανοτήτων σε κοινωνικούς τομείς, όπως: προγράμματα κατάρτισης για το σχεδιασμό κοινωνικών πολιτικών και σύγχρονων μεθόδων διαχείρισης κοινωνικών έργων και προγραμμάτων, πολιτικές που ευνοούν την τεχνολογική καινοτομία και την έρευνα, δημιουργία τοπικής πραγματογνωμοσύνης και προώθηση εταιρικών σχέσεων, καθώς και διοργάνωση συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης σε εθνικό ή/και περιφερειακό επίπεδο.

3. Η συνεργασία προωθεί και στηρίζει την ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών και συστημάτων κοινωνικής προστασίας και ασφάλειας, για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την προώθηση της αλληλοβοήθειας και της κοινοτικής αλληλεγγύης. Η στήριξη εστιάζεται, μεταξύ άλλων, στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών που βασίζονται στην οικονομική αλληλεγγύη, ιδίως με τη σύσταση ταμείων κοινωνικής ανάπτυξης, προσαρμοσμένων στις τοπικές ανάγκες και φορείς.

*Άρθρο 26***Ζητήματα που αφορούν τη νεολαία**

Η συνεργασία στηρίζει επίσης την χάραξη συνεκτικής και σφαιρικής πολιτικής για την αξιοποίηση του δυναμικού της νεολαίας, ώστε αυτή να εντάσσεται καλύτερα στην κοινωνία και να αξιοποιεί πλήρως τις ικανότητές της. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία στηρίζει πολιτικές, μέτρα και ενέργειες που αποσκοπούν:

- α) στην προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και της νεολαίας, ιδίως των κοριτσιών,
- β) στην αξιοποίηση των ικανοτήτων, της ενέργειας, του πνεύματος καινοτομίας και του δυναμικού της νεολαίας για να ενισχυθούν οι ευκαιρίες στον οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα και να αυξηθούν οι ευκαιρίες απασχόλησης στον παραγωγικό τομέα,

▼M4

- γ) στην ενίσχυση των οργανώσεων των τοπικών κοινοτήτων, ώστε οι οργανώσεις αυτές να παρέχουν στα παιδιά ευκαιρίες για την ανάπτυξη του σωματικού, ψυχικού, κοινωνικού και οικονομικού τους δυναμικού,
- δ) στην επανένταξη των παιδιών στην κοινωνία, σε μετασυγκρουσιακές περιόδους, μέσω προγραμμάτων αποκατάστασης και,
- ε) στην προώθηση της ενεργού συμμετοχής των νέων πολιτών στον δημόσιο βίο και στην ενθάρρυνση τόσο των ανταλλαγών σπουδών όσο και της διαδραστικής σχέσης μεταξύ των οργανώσεων της νεολαίας ΑΚΕ και ΕΕ.

▼B*Άρθρο 27***▼M10****Πολιτισμός και ανάπτυξη****▼B**

Η συνεργασία στο χώρο αυτό αποσκοπεί:

- α) στην ενσωμάτωση της πολιτιστικής διάστασης σε όλα τα επίπεδα της συνεργασίας για την ανάπτυξη,

▼ B

- β) στην αναγνώριση, διατήρηση και προώθηση των πολιτιστικών αξιών και της πολιτιστικής ταυτότητας για την διευκόλυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου,

▼ M10

- γ) στην αναγνώριση, διαφύλαξη και προώθηση της αξίας της πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και στη στήριξη της ανάπτυξης των ικανοτήτων στον τομέα αυτό,

▼ B

- δ) στην ανάπτυξη πολιτιστικών βιομηχανιών και στην αύξηση των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά όσον αφορά τα πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες,

▼ M10

- ε) στην αναγνώριση και υποστήριξη του ρόλου των πολιτιστικών φορέων και των πολιτιστικών δικτύων και στην αξιοποίηση της συνεισφοράς τους στην αειφόρο ανάπτυξη,

- στ) στην προαγωγή της πολιτιστικής διάστασης στην εκπαίδευση και της συμμετοχής των νέων στις πολιτιστικές δραστηριότητες.

▼ B*ΤΜΗΜΑ 3**Περιφερειακή συνεργασία και ολοκλήρωση***▼ M10***Άρθρο 28**Γενική προσέγγιση*

1. Η συνεργασία ΑΚΕ-ΕΕ συμβάλλει ουσιαστικά στην υλοποίηση των στόχων και των προτεραιοτήτων που έχουν θέσει τα ίδια τα κράτη ΑΚΕ στο πλαίσιο της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης.

2. Σύμφωνα με τους γενικούς στόχους που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 20, η συνεργασία ΑΚΕ-ΕΕ αποβλέπει ιδίως:

- α) στην προαγωγή της ειρήνης και της σταθερότητας, καθώς και στην πρόληψη και διευθέτηση των συγκρούσεων·

- β) στην ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και συνεργασίας χάρη στη δημιουργία μεγαλύτερων αγορών, στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών, των κεφαλαίων, του εργατικού δυναμικού και των τεχνολογιών μεταξύ των χωρών ΑΚΕ, στην επίσπευση της διαφοροποίησης των οικονομιών των κρατών ΑΚΕ, στην προαγωγή και επέκταση του εμπορίου μεταξύ των χωρών ΑΚΕ και των τρίτων χωρών, καθώς και στη σταδιακή ενσωμάτωση των κρατών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία·

- γ) στην προαγωγή της διαχείρισης των προκλήσεων της αειφόρου ανάπτυξης με διακρατική διάσταση, ιδίως με τον συντονισμό και την εναρμόνιση των περιφερειακών πολιτικών συνεργασίας.

3. Σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 58, η συνεργασία υποστηρίζει επίσης τη διαπεριφερειακή συνεργασία και τη συνεργασία μεταξύ των κρατών ΑΚΕ, στην οποία μπορούν να συμμετέχουν, για παράδειγμα:

- α) μία ή περισσότερες περιφερειακές οργανώσεις ΑΚΕ, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων σε ηπειρωτικό επίπεδο·

▼ **M10**

- β) οι ευρωπαϊκές Υπερπόντιες Χώρες και Εδάφη (ΥΧΕ) και οι εξόχως απόκεντρες περιφέρειες·
- γ) οι αναπτυσσόμενες χώρες που δεν περιλαμβάνονται στα κράτη ΑΚΕ.

Άρθρο 29

Συνεργασία ΑΚΕ-ΕΕ για την υποστήριξη της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης

1. Στον τομέα της σταθερότητας, της ειρήνης και της πρόληψης των συγκρούσεων, η συνεργασία αποβλέπει στα εξής:

- α) στην προώθηση και ανάπτυξη ενός περιφερειακού πολιτικού διαλόγου στους τομείς της πρόληψης και διευθέτησης των συγκρούσεων, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του εκδημοκρατισμού, των ανταλλαγών, της δικτύωσης, καθώς και της προώθησης της κινητικότητας μεταξύ των διαφόρων φορέων ανάπτυξης, ιδίως των φορέων της κοινωνίας των πολιτών·
- β) στην προώθηση των περιφερειακών πρωτοβουλιών και πολιτικών στον τομέα της ασφάλειας, όπως μεταξύ άλλων, ο έλεγχος των όπλων, η δράση κατά των ναρκωτικών, το οργανωμένο έγκλημα, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η δωροδοκία και η διαφθορά.

2. Στον τομέα της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης, η συνεργασία αποβλέπει:

- α) στη συμμετοχή των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών (ΛΑΧ) ΑΚΕ στη δημιουργία περιφερειακών αγορών και στα οφέλη που προκύπτουν·
- β) στην εφαρμογή των πολιτικών τομεακής οικονομικής μεταρρύθμισης σε περιφερειακό επίπεδο·
- γ) στην ελευθέρωση των συναλλαγών και των πληρωμών·
- δ) στην προώθηση των διασυνοριακών ξένων και εγχώριων επενδύσεων, καθώς και άλλων περιφερειακών ή υποπεριφερειακών πρωτοβουλιών οικονομικής ολοκλήρωσης·
- ε) στην άμβλυνση των επιπτώσεων που συνεπάγεται το καθαρό μεταβατικό κόστος της περιφερειακής ολοκλήρωσης για τους δημοσιονομικούς πόρους και το ισοζύγιο πληρωμών·
- στ) στην υποστήριξη έργων υποδομής, ιδίως των μεταφορών και των επικοινωνιών, καθώς και της ασφάλειάς τους και των υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ευκαιριών, σε περιφερειακό επίπεδο, στον τομέα των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)·

3. Στον τομέα των περιφερειακών πολιτικών για την αειφόρο ανάπτυξη, η συνεργασία υποστηρίζει τις προτεραιότητες των περιοχών ΑΚΕ και, ιδίως:

- α) το περιβάλλον και την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων, συμπεριλαμβανομένων του ύδατος και της ενέργειας, καθώς και της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής·
- β) την επισιτιστική ασφάλεια και τη γεωργία·

▼ M10

- γ) την υγεία, την εκπαίδευση και την κατάρτιση·
- δ) την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και
- ε) τις περιφερειακές πρωτοβουλίες ετοιμότητας για την αντιμετώπιση των καταστροφών και τον μετριασμό των επιπτώσεών τους, καθώς και την ανασυγκρότηση μετά τις καταστροφές.

Άρθρο 30

Δημιουργία ικανοτήτων για την υποστήριξη της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης των χωρών ΑΚΕ

Για να καταστούν οι πολιτικές αποτελεσματικές και αποδοτικές, η συνεργασία αναπτύσσει και ενισχύει τις ικανότητες:

- α) των οργανισμών και οργανώσεων περιφερειακής ολοκλήρωσης, που συστήνονται από τα κράτη ΑΚΕ και εκείνων όπου συμμετέχουν κράτη ΑΚΕ για την προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης·
- β) των εθνικών κυβερνήσεων και κοινοβουλίων σε θέματα περιφερειακής ολοκλήρωσης·
- γ) των μη κρατικών φορέων, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα.

▼ B*ΤΜΗΜΑ 4***Θεματικά και οριζόντια ζητήματα***Άρθρο 31*

Θέματα που αφορούν τα δύο φύλα

Η συνεργασία συμβάλλει στην ενίσχυση πολιτικών και προγραμμάτων που βελτιώνουν, διασφαλίζουν και διεκδικούν την ίση συμμετοχή ανδρών και γυναικών σε κάθε σφαίρα της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής. Η συνεργασία συμβάλλει στη βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών σε όλους τους απαιτούμενους πόρους για την πλήρη άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους. Ειδικότερα, η συνεργασία δημιουργεί το κατάλληλο πλαίσιο:

- α) για την ενσωμάτωση του θέματος των φύλων σε κάθε επίπεδο της αναπτυξιακής συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών πολιτικών, στρατηγικών και ενεργειών, και
- β) για την προώθηση της λήψης ειδικών θετικών μέτρων υπέρ των γυναικών όπως:
 - i) συμμετοχή στην πολιτική, σε εθνικό και τοπικό επίπεδο,
 - ii) στήριξη στις οργανώσεις γυναικών,
 - iii) πρόσβαση στις βασικές κοινωνικές υπηρεσίες, ιδίως εκπαίδευση και κατάρτιση, υγειονομική περίθαλψη και οικογενειακό σχεδιασμό,

▼B

- iv) πρόσβαση σε παραγωγικούς πόρους, ιδίως γη και πιστώσεις καθώς και αγορά εργασίας, και
- v) να λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι γυναίκες στις περιπτώσεις έκτακτης βοήθειας και ενεργειών αποκατάστασης.

▼M10*Άρθρο 31α***HIV/AIDS**

Η συνεργασία συμβάλλει στις προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη ΑΚΕ για να αναπτύξουν και να ενισχύσουν το σύνολο των τομεακών πολιτικών και προγραμμάτων με σκοπό να καταπολεμήσουν την πανδημία του HIV/AIDS και να την εμποδίσουν να δυσχεράνει την ανάπτυξη. Η συνεργασία αυτή υποστηρίζει τις προσπάθειες των κρατών ΑΚΕ ώστε να αυξηθεί και να διατηρηθεί η καθολική πρόσβαση στην κατάλληλη πρόληψη, θεραπεία, περίθαλψη και υποστήριξη όσον αφορά τις περιπτώσεις HIV/AIDS και αποβλέπει ιδίως:

- α) στην υποστήριξη της ανάπτυξης και εφαρμογής πλήρων πολυτομεακών στρατηγικών και προγραμμάτων για το HIV/AIDS, ως προτεραιότητας στα εθνικά και περιφερειακά προγράμματα ανάπτυξης·
- β) στη συμμετοχή όλων των κατάλληλων αναπτυξιακών τομέων στις εθνικές στρατηγικές αντιμετώπισης του HIV/AIDS και στην εξασφάλιση ευρείας κινητοποίησης των ενδιαφερομένων σε όλα τα επίπεδα·
- γ) στην ενίσχυση των συστημάτων εθνικής υγείας και στην αντιμετώπιση της έλλειψης ανθρώπινων πόρων στον τομέα της υγείας, ούτως ώστε να διασφαλιστεί η καθολική πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και να ενσωματωθεί αποτελεσματικά η πρόληψη, η θεραπεία και η περίθαλψη στις περιπτώσεις HIV/AIDS στις υπόλοιπες υπηρεσίες υγείας·
- δ) στην αντιμετώπιση της ανισότητας μεταξύ των φύλων, της σεξουαλικής βίας και κακοποίησης, που αποτελούν τους φορείς της πανδημίας του HIV/AIDS, και στην εντατικοποίηση των προσπαθειών που αποβλέπουν στη διαφύλαξη των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών, στην ανάπτυξη αποτελεσματικών προγραμμάτων και υπηρεσιών στον τομέα του HIV/AIDS, ειδικά προοριζόμενων για τις γυναίκες και τα κορίτσια, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τη σεξουαλική και γενετήσια υγεία, καθώς και τα σχετικά δικαιώματα, στην προώθηση της πλήρους συμμετοχής των γυναικών στον προγραμματισμό και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με τις στρατηγικές και τα προγράμματα στον τομέα του HIV/AIDS·
- ε) στην επεξεργασία ευνοϊκού νομικού και πολιτικού πλαισίου και στην εξάλειψη των κατασταλτικών νόμων, πολιτικών και πρακτικών, καθώς και του στιγματισμού και των δυσμενών διακρίσεων που θίγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθιστούν τα άτομα ευάλωτα στον ιό HIV/AIDS και παρεμποδίζουν την πρόσβαση στην πρόληψη, στη θεραπεία, στην περίθαλψη και στα μέτρα υποστήριξης των ασθενών του HIV/AIDS, συμπεριλαμβανομένων των φαρμάκων, των βασικών προϊόντων και υπηρεσιών που προορίζονται για τα άτομα που έχουν προσβληθεί από τον ιό HIV/AIDS και για τους πλέον εκτεθειμένους πληθυσμούς·

▼ M10

- στ) στην ενίσχυση της πρόσβασης σε πλήρη και τεκμηριωμένη πρόληψη του ιού HIV/AIDS, λαμβανομένων υπόψη των φορέων της επιδημίας σε τοπική κλίμακα και των ειδικών αναγκών των γυναικών, των νέων και των πλέον εκτεθειμένων πληθυσμών·
- ζ) στη διασφάλιση της καθολικής και αξιόπιστης πρόσβασης σε φάρμακα ασφαλή, υψηλής ποιότητας και προσιτού κόστους, καθώς και σε βασικά προϊόντα υγείας, ιδίως όσον αφορά τα προϊόντα σεξουαλικής και γενετήσιας υγείας.

▼ B*Άρθρο 32*

Περιβάλλον και φυσικοί πόροι

1. Η συνεργασία για την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο χρησιμοποίηση και διαχείριση των φυσικών πόρων αποσκοπεί:

- α) στην ενσωμάτωση της αρχής της αειφόρου διαχείρισης του περιβάλλοντος σε κάθε πτυχή της αναπτυξιακής συνεργασίας, και στην υποστήριξη προγραμμάτων και σχεδίων τα οποία εφαρμόζονται από διάφορους φορείς,
- β) στη δημιουργία ή/και ενίσχυση της επιστημονικής και τεχνικής ανθρώπινης και θεσμικής ικανότητας για τη διαχείριση του περιβάλλοντος, για όλους τους εμπλεκόμενους στα θέματα περιβάλλοντος,
- γ) στη στήριξη μέτρων και σχεδίων σχετικά με την αντιμετώπιση λεπτών ζητημάτων αειφόρου διαχείρισης, καθώς και ζητημάτων που συνδέονται με παρούσες και μελλοντικές περιφερειακές και διεθνείς δεσμεύσεις, όσον αφορά τους ορυκτούς και φυσικούς πόρους, όπως:
 - i) τροπικά δάση, υδάτινοι πόροι, παράκτιοι, θαλάσσιοι και αλιευτικοί πόροι, άγρια ζωή, εδάφη, βιοποικιλότητα,
 - ii) προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων (π.χ. κοραλλιογενείς ζώνες),
 - iii) ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κυρίως ηλιακή ενέργεια και ενεργειακή αποτελεσματικότητα,
 - iv) αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου και των πόλεων,
 - v) απερίμωση, ξηρασία και αποψίλωση των δασών,
 - vi) ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων για την αντιμετώπιση αστικών περιβαλλοντικών προβλημάτων, και
 - vii) πρόωθηση αειφόρου τουρισμού.
- δ) στη συνεκτίμηση ζητημάτων που αφορούν τη μεταφορά και διάθεση επικίνδυνων αποβλήτων.

2. Η συνεργασία λαμβάνει επίσης υπόψη τα εξής:

- α) την ευαισθησία των μικρών νησιωτικών χωρών ΑΚΕ, ιδίως τους κινδύνους που συνεπάγονται γι' αυτές οι κλιματικές μεταβολές,
- β) τα οξυνόμενα προβλήματα ξηρασίας και απερίμωσης, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες και μεσόγειες χώρες, και
- γ) θεσμική ανάπτυξη και δημιουργία ικανοτήτων.

▼ **M10***Άρθρο 32α***Κλιματική αλλαγή**

Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι η κλιματική αλλαγή αποτελεί σοβαρό περιβαλλοντικό πρόβλημα σε παγκόσμια κλίμακα και απειλή για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας, γεγονός που απαιτεί κατάλληλη, προβλέψιμη και έγκαιρη χρηματοδοτική στήριξη. Για τους λόγους αυτούς και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32, και ιδίως της παραγράφου 2 στοιχείο, η συνεργασία:

- α) αναγνωρίζει τον ευάλωτο χαρακτήρα των κρατών ΑΚΕ, και ιδίως των μικρών νησιωτικών κρατών που βρίσκονται σε χαμηλό υψόμετρο, ως προς τα κλιματικά φαινόμενα, όπως τη διάβρωση των ακτών, τους κυκλώνες, τις πλημμύρες και τις μετατοπίσεις των πληθυσμών που έχουν σχέση με το περιβάλλον, καθώς και την επιδείνωση του προβλήματος των πλημμυρών, της ξηρασίας, της αποψίλωσης των δασών και της απερίμωσης που πλήττουν ιδίως τα λιγότερο ανεπτυγμένα και μεσόγεια κράτη ΑΚΕ·
- β) ενισχύει και υποστηρίζει τις πολιτικές και τα προγράμματα που αποβλέπουν στον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή στις απειλές που συνεπάγονται αυτές, ιδίως με τη θεσμική ανάπτυξη και τη δημιουργία ικανοτήτων·
- γ) ενισχύει την ικανότητα των κρατών ΑΚΕ να αναπτύξουν την παγκόσμια αγορά άνθρακα και να συμμετάσχουν σ' αυτήν και
- δ) επικεντρώνεται στις ακόλουθες δραστηριότητες:
 - i) στη συνεκτίμηση της κλιματικής αλλαγής στις αναπτυξιακές στρατηγικές και στις προσπάθειες μείωσης της φτώχειας·
 - ii) στην ενίσχυση της πολιτικής διάστασης της κλιματικής αλλαγής στη συνεργασία για την ανάπτυξη, ιδίως μέσω κατάλληλου πολιτικού διαλόγου·
 - iii) στην παροχή βοήθειας στα κράτη ΑΚΕ ούτως ώστε να προσαρμοστούν στην κλιματική αλλαγή στους σχετικούς τομείς, όπως στη γεωργία, στη διαχείριση των υδάτων και των υποδομών, ιδίως με τη μεταφορά και τη θέσπιση των κατάλληλων και περιβαλλοντικώς ορθών τεχνολογιών·
 - iv) στην προώθηση της μείωσης των κινδύνων καταστροφών, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι συνεχώς αυξανόμενο ποσοστό καταστροφών συνδέεται με την κλιματική αλλαγή·
 - v) στην παροχή χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας για τα μέτρα μετριασμού που λαμβάνουν τα κράτη ΑΚΕ, όταν τα μέτρα αυτά εναρμονίζονται με τους στόχους τους για τη μείωση της φτώχειας και την αειφόρο ανάπτυξη, και συμβάλλουν ιδίως στη μείωση των εκπομπών που συνδέονται με την αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών, καθώς και στη μείωση των εκπομπών στον γεωργικό τομέα·
 - vi) στη βελτίωση των μετεωρολογικών και κλιματικών πληροφοριών και προβλέψεων, καθώς και των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης·
 - vii) στην προώθηση των πηγών ανανεώσιμης ενέργειας και των τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών άνθρακα που ενισχύουν την αειφόρο ανάπτυξη.

▼B*Άρθρο 33***Θεσμική ανάπτυξη και δημιουργία ικανοτήτων**

1. Η συνεργασία δίδει ιδιαίτερη προσοχή στις θεσμικές πτυχές και, στο πλαίσιο αυτό, στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών ΑΚΕ για την ανάπτυξη και ενίσχυση δομών, οργάνων και διαδικασιών που συμβάλουν:

- α) στην προώθηση και σταθεροποίηση της δημοκρατίας, την αξιοπρέπεια του ανθρώπου, την κοινωνική δικαιοσύνη και τον πλουραλισμό, με τον πλήρη σεβασμό της διαφοροποίησης στο εσωτερικό και μεταξύ των κοινωνιών,
- β) στην προώθηση και διατήρηση του παγκόσμιου και πλήρους σεβασμού καθώς και της προστασίας όλων των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών,
- γ) στην ανάπτυξη και ενίσχυση του κράτους δικαίου· στη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη ενώ συγχρόνως εξασφαλίζεται ο επαγγελματισμός και η ανεξαρτησία των συστημάτων δικαιοσύνης, και
- δ) διασφάλιση διαφανούς και υπεύθυνης διαχείρισης και διοίκησης σε όλα τα κρατικά όργανα.

2. Τα μέρη εργάζονται από κοινού για την καταπολέμηση της δωροδοκίας και της διαφθοράς της κοινωνίας.

3. Η συνεργασία στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών ΑΚΕ για την ανάπτυξη των κρατικών οργάνων, ώστε να αυτά να αποτελέσουν δυναμικό παράγοντα μεγέθυνσης και ανάπτυξης, και για τη σημαντική βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών υπηρεσιών δεδομένου ότι επηρεάζουν τη καθημερινή ζωή των ανθρώπων. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία στηρίζει τη μεταρρύθμιση, τον εξορθολογισμό και τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα. Ειδικότερα, η συνεργασία εστιάζεται στα εξής:

- α) μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμός των δημοσίων υπηρεσιών,
- β) νομικές και δικαστικές μεταρρυθμίσεις και εκσυγχρονισμός των συστημάτων δικαιοσύνης,

▼M10

- γ) βελτίωση και ενίσχυση της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών με σκοπό την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων στις χώρες ΑΚΕ και την αύξηση των φορολογικών εσόδων τους, χωρίς να θίγεται η κυριαρχία των κρατών ΑΚΕ στον τομέα αυτόν.

Τα σχετικά μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν:

- i) την ενίσχυση των ικανοτήτων στον τομέα της διαχείρισης των εγχώριων εσόδων, ιδίως τη δημιουργία αποτελεσματικών, αποδοτικών και βιώσιμων φορολογικών συστημάτων·
- ii) την προώθηση της συμμετοχής στις δομές και τους μηχανισμούς της διεθνούς φορολογικής συνεργασίας για να διευκολυνθεί η περαιτέρω ανάπτυξη και αποτελεσματική εφαρμογή των διεθνών προτύπων·
- iii) τη στήριξη της εφαρμογής των διεθνών βέλτιστων πρακτικών στον φορολογικό τομέα, καθώς και της αρχής της διαφάνειας και της ανταλλαγής πληροφοριών, στις χώρες ΑΚΕ που έχουν δεσμευθεί ως προς τις αρχές αυτές,

▼B

- δ) επίσπευση των μεταρρυθμίσεων στον τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό τομέα,
- ε) βελτίωση της διαχείρισης της κρατικής περιουσίας και μεταρρύθμιση της διαδικασίας των συμβάσεων κρατικών προμηθειών, και

▼B

στ) πολιτική, διοικητική, οικονομική και χρηματοδοτική αποκέντρωση.

4. Η συνεργασία συμβάλλει επιπλέον στην αποκατάσταση ή/και ενίσχυση σημαντικής ικανότητας του δημόσιου τομέα και τη στήριξη των θεσμών που είναι αναγκαίοι για την ελεύθερη οικονομία· ειδικότερα παρέχεται στήριξη:

- α) για την ανάπτυξη νομικών και κανονιστικών ικανοτήτων που απαιτούνται για την εύρυθμη λειτουργία της ελεύθερης οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής ανταγωνισμού και της πολιτικής καταναλωτών,
- β) για τη βελτίωση της ικανότητας ανάλυσης, σχεδιασμού, διατύπωσης και εφαρμογής πολιτικών, ειδικότερα στον οικονομικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό, ερευνητικό, επιστημονικό και τεχνολογικό χώρο καθώς και στο χώρο της καινοτομίας,
- γ) για τον εκσυγχρονισμό, την ενίσχυση και τη μεταρρύθμιση των χρηματοπιστωτικών και νομισματικών οργάνων και για τη βελτίωση των διαδικασιών,
- δ) για τη δημιουργία ικανοτήτων σε τοπικό επίπεδο και κοινοτικό επίπεδο, που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή αποκεντρωτικής πολιτικής, και για την αύξηση της συμμετοχής του πληθυσμού στην αναπτυξιακή διαδικασία, και
- ε) για την ανάπτυξη ικανοτήτων σε άλλους σημαντικούς τομείς όπως:
 - i) διεθνείς διαπραγματεύσεις, και
 - ii) διαχείριση και συντονισμός της εξωτερικής βοήθειας.

5. Η συνεργασία καλύπτει όλους τους χώρους και τομείς συνεργασίας ώστε να ενθαρρυνθεί η δράση μη κρατικών φορέων και η ανάπτυξη των ικανοτήτων τους, επιπλέον δε, για να ενισχυθούν οι δομές πληροφόρησης, διαλόγου και διαβούλευσης μεταξύ αυτών και των εθνικών αρχών, καθώς και σε περιφερειακό επίπεδο.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Στόχοι και αρχές

Άρθρο 34

Στόχοι

1. Η οικονομική και εμπορική συνεργασία αποσκοπεί στην ενίσχυση της ομαλής και βαθμιαίας ενσωμάτωσης των κρατών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις πολιτικές επιλογές και τις προτεραιότητές τους σε ότι αφορά την ανάπτυξη, έτσι ώστε να προωθείται η αειφόρος ανάπτυξη και η εξάλειψη της ένδειας στις χώρες ΑΚΕ.

▼M10

2. Απώτερος στόχος της οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας είναι να αποκτήσουν τα κράτη ΑΚΕ την ικανότητα να συμμετέχουν πλήρως στις διεθνείς συναλλαγές. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη το γεγονός ότι είναι αναγκαία η δραστήρια συμμετοχή των κρατών ΑΚΕ στις πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις. Λαμβάνοντας υπόψη το σημερινό επίπεδο ανάπτυξης των χωρών ΑΚΕ, η οικονομική και εμπορική συνεργασία πρέπει να διευκολύνει τα κράτη ΑΚΕ να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και να προσαρμοστούν προοδευτικά στις νέες συνθήκες του διεθνούς εμπορίου,

▼ M10

διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτό τη μετάβασή τους στην ελεύθερη παγκόσμια οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σκόπιμο να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον ευάλωτο χαρακτήρα πολλών χωρών ΑΚΕ, ο οποίος οφείλεται στην εξάρτησή τους από βασικά προϊόντα ή από ορισμένα καίρια προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των αγροβιομηχανικών προϊόντων προστιθέμενης αξίας, καθώς και του κινδύνου διάβρωσης των προτιμήσεων.

3. Προς τον σκοπό αυτόν, η οικονομική και εμπορική συνεργασία αποβλέπει, μέσω των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών στρατηγικών που ορίζονται στον τίτλο Ι, στην ενίσχυση της ικανότητας των χωρών ΑΚΕ να παράγουν, να προσφέρουν και να εμπορεύονται, καθώς και της ικανότητάς τους να προσελκύουν επενδύσεις. Επιπλέον, αποσκοπεί στη δημιουργία νέας συναλλακτικής δυναμικής μεταξύ των μερών, στην ενίσχυση των εμπορικών και επενδυτικών πολιτικών των χωρών ΑΚΕ, στη μείωση της εξάρτησής τους από βασικά προϊόντα, στην προώθηση περισσότερο διαφοροποιημένων οικονομιών και στη βελτίωση της ικανότητας των χωρών ΑΚΕ να διαχειρίζονται κάθε ζήτημα που συνδέεται με το εμπόριο.

4. Η οικονομική και εμπορική συνεργασία υλοποιείται σε πλήρη συμφωνία με τις διατάξεις του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου(ΠΟΕ), συμπεριλαμβανομένης της ειδικής και διαφοροποιημένης μεταχείρισης, λαμβάνοντας υπόψη τα αμοιβαία συμφέροντα των μερών και το επίπεδο ανάπτυξής τους. Αποσκοπεί επίσης στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διάβρωσης των προτιμήσεων, σε πλήρη συμφωνία με τις πολυμερείς δεσμεύσεις.

▼ B

Άρθρο 35

Αρχές

▼ M10

1. Η οικονομική και εμπορική συνεργασία βασίζεται σε πραγματική, ισχυρή και στρατηγική εταιρική σχέση. Επιπλέον βασίζεται σε σφαιρική προσέγγιση, η οποία με τη σειρά της βασίζεται στα ισχυρά σημεία και αποτελέσματα των προηγούμενων συμβάσεων ΑΚΕ-EΚ.

2. Η οικονομική και εμπορική συνεργασία βασίζεται στις πρωτοβουλίες περιφερειακής ολοκλήρωσης των κρατών ΑΚΕ. Η συνεργασία, με την υποστήριξη της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης, όπως ορίζεται στον τίτλο Ι, καθώς και η οικονομική και εμπορική συνεργασία αλληλοενισχύονται. Η οικονομική και εμπορική συνεργασία καλύπτει, ιδίως, τους περιορισμούς της προσφοράς και της ζήτησης, ιδίως των μέτρων στον τομέα της διασυνδεσιμότητας των υποδομών, της οικονομικής διαφοροποίησης και της ανάπτυξης του εμπορίου ως μέσου ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των κρατών ΑΚΕ. Επομένως, ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στα αντίστοιχα μέτρα των αναπτυξιακών στρατηγικών στα κράτη και τις περιοχές ΑΚΕ που τυγχάνουν κοινοτικής στήριξης, ιδίως με την παροχή βοήθειας για το εμπόριο.

▼ B

3. Η οικονομική και εμπορική συνεργασία λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες και επίπεδα ανάπτυξης των χωρών ΑΚΕ και των περιφερειών τους. Στο πλαίσιο αυτό, τα μέρη επιβεβαιώνουν την προσηλωσή τους στην διασφάλιση ειδικής και διαφοροποιημένης μεταχείρισης για όλες τις χώρες ΑΚΕ και τη διατήρηση ειδικής μεταχείρισης για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες ΑΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη την ευαισθησία των μικρών, μεσόγειων και νησιωτικών χωρών.

▼ B

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Νέες εμπορικές συμφωνίες

▼ M10*Άρθρο 36*

Λεπτομέρειες ρύθμισης

1. Λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους και τις αρχές που εκτίθενται ανωτέρω, τα μέρη συμφωνούν να λάβουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα για να διασφαλίσουν τη σύναψη νέων συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης που συμβιβάζονται με τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), καταργώντας σταδιακά τα εμπόδια στις μεταξύ τους συναλλαγές και ενισχύοντας τη συνεργασία σε όλους τους τομείς που έχουν σχέση με το εμπόριο.

2. Οι συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης, ως αναπτυξιακά μέσα, αποβλέπουν στην ενθάρρυνση της εύρυθμης και σταδιακής ενσωμάτωσης των κρατών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία, ιδίως με την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού της περιφερειακής ολοκλήρωσης και του εμπορίου Νότου-Νότου.

3. Τα μέρη συμφωνούν ότι οι νέες αυτές εμπορικές συμφωνίες θα καθιερωθούν σταδιακά.

Άρθρο 37

Διαδικασίες

1. Κατά τις διαπραγματεύσεις για τις συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης, εξασφαλίζεται ανάπτυξη των ικανοτήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου Ι και του άρθρου 35, στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα των χωρών ΑΚΕ, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, των περιφερειακών οργανώσεων και για τη στήριξη των πρωτοβουλιών περιφερειακής ολοκλήρωσης του εμπορίου, με την παροχή, κατά περίπτωση, βοήθειας για τη δημοσιονομική προσαρμογή και τη φορολογική μεταρρύθμιση, καθώς και για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη των υποδομών, και για την προώθηση των επενδύσεων.

2. Τα μέρη θα εξετάζουν τακτικά την πρόοδο των διαπραγματεύσεων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 38.

3. Οι διαπραγματεύσεις για τις συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης θα συνεχιστούν με τις χώρες ΑΚΕ που θεωρούν ότι είναι έτοιμες προς το σκοπό αυτό, στο επίπεδο που αυτές κρίνουν κατάλληλο και βάσει ο διαδικασιών που συμφωνεί η ομάδα ΑΚΕ, ώστε να υποστηριχθεί η διαδικασία περιφερειακής ολοκλήρωσης μεταξύ των ΑΚΕ.

4. Οι διαπραγματεύσεις για τις συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης αποσκοπούν κυρίως στον καθορισμό χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή κατάργηση των εμποδίων στις συναλλαγές μεταξύ των μερών, σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες του ΠΟΕ. Από πλευράς Κοινότητας, η ελευθέρωση των συναλλαγών βασίζεται στο κεκτημένο και αποσκοπεί στη βελτίωση της πρόσβασης των χωρών ΑΚΕ στην αγορά μέσω, μεταξύ άλλων, της επανεξέτασης των κανόνων καταγωγής. Στις διαπραγματεύσεις λαμβάνεται υπόψη το επίπεδο ανάπτυξης και ο κοινωνικοοικονομικός αντίκτυπος των εμπορικών μέτρων στις χώρες ΑΚΕ, καθώς και η ικανότητά τους να προσαρμόζονται και να ρυθμίζουν τις οικονομίες τους στη διαδικασία ελευθέρωσης. Κατά συνέπεια, οι διαπραγματεύσεις θα είναι κατά το δυνατό ευέλικτες όσον αφορά τον προσδιορισμό της διάρκειας επαρκούς μεταβατικής περιόδου, την τελική κάλυψη των προϊόντων, λαμβανομένων υπόψη των

▼ **M10**

ευαίσθητων τομέων, και τον βαθμό ασυμμετρίας από πλευράς χρονο-διαγράμματος για την κατάργηση των δασμών, ενώ παραμένουν συγχρόνως σύμφωνες με τους ισχύοντες κανόνες του ΠΟΕ.

5. Τα μέρη συνεργάζονται στενά στα πλαίσια του ΠΟΕ για να εξηγήσουν και να αιτιολογήσουν το συμφωνηθέν εμπορικό καθεστώς, ιδίως όσον αφορά τον διαθέσιμο βαθμό ευελιξίας.

6. Τα μέρη εξετάζουν περαιτέρω τον τρόπο απλούστευσης και επανεξέτασης των κανόνων καταγωγής, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων σώρευσης που εφαρμόζονται στις εξαγωγές τους.

7. Όταν ορισμένα κράτη ΑΚΕ θα έχουν συνάψει συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης, τα υπόλοιπα κράτη ΑΚΕ που δεν αποτελούν μέρος μιας τέτοιας συμφωνίας θα μπορούν να υποβάλουν αίτηση προσχώρησης στη συμφωνία αυτή ανά πάσα στιγμή.

8. Στο πλαίσιο της συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΕ, με την υποστήριξη της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης, όπως περιγράφονται στον τίτλο Ι και σύμφωνα με το άρθρο 35, τα μέρη δίδουν ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες που απορρέουν από την εφαρμογή των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης. Εφαρμόζονται οι αρχές που περιγράφονται στο άρθρο 1 του παραρτήματος IV της παρούσας συμφωνίας. Προς τον σκοπό αυτό, τα μέρη συμφωνούν να χρησιμοποιήσουν τους υφιστάμενους ή νέους περιφερειακούς μηχανισμούς χρηματοδότησης για τη διοχέτευση των πόρων που προέρχονται από το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο συνεργασίας ή άλλων πρόσθετων πόρων.

*Άρθρο 37α***Άλλες εμπορικές συμφωνίες**

1. Στο πλαίσιο των σημερινών εμπορικών τάσεων που προσανατολίζονται προς την αυξημένη ελευθέρωση του εμπορίου, η ΕΕ και τα κράτη ΑΚΕ μπορούν να συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις και στην εφαρμογή συμφωνιών που αποβλέπουν στην περαιτέρω ελευθέρωση του πολυμερούς και διμερούς εμπορίου. Η διαδικασία αυτή ελευθέρωσης μπορεί να προκαλέσει διάβρωση των προτιμήσεων που χορηγούνται στα κράτη ΑΚΕ και να επηρεάσει την ανταγωνιστική τους θέση στην αγορά της ΕΕ, καθώς και τις αναπτυξιακές τους προσπάθειες, τις οποίες επιδιώκει να υποστηρίξει η ΕΕ.

2. Σύμφωνα με τους στόχους της οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας, η ΕΕ θα προσπαθήσει να εφαρμόσει μέτρα που αποβλέπουν στην αντιμετώπιση των τυχόν αρνητικών επιπτώσεων της ελευθέρωσης, ούτως ώστε να διατηρήσει σημαντική προτιμησησική πρόσβαση για τα κράτη ΑΚΕ στο πλαίσιο του πολυμερούς συστήματος εμπορικών συναλλαγών για όσο χρονικό διάστημα είναι εφικτό, και να διασφαλίσει ότι η τυχόν αναπόφευκτη μείωση της προτίμησης γίνεται σταδιακά στη διάρκεια όσο το δυνατό μεγαλύτερης χρονικής περιόδου.

▼ **B***Άρθρο 38***Μεικτή Διυπουργική Επιτροπή Εμπορίου**

1. Συνιστάται Μεικτή Διυπουργική Επιτροπή Εμπορίου ΑΚΕ-ΕΚ.

▼ **M10**

2. Η Διυπουργική Επιτροπή Εμπορίου συζητεί εμπορικά θέματα που αφορούν όλα τα κράτη ΑΚΕ και, ιδίως, εξασφαλίζει την τακτική παρακολούθηση των διαπραγματεύσεων και την εφαρμογή των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης. Δίδει ιδιαίτερη προσοχή στις τρέχουσες πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις και εξετάζει την επίπτωση των ευρύτερων πρωτοβουλιών ελευθέρωσης των συναλλαγών ΑΚΕ-ΕΚ και της ανάπτυξης των οικονομιών των ΑΚΕ. Υποβάλλει εκθέσεις και διατυπώνει κατάλληλες συστάσεις στο Συμβούλιο Υπουργών, ιδίως για όλα τα μέτρα στήριξης, με σκοπό την ενίσχυση των πλεονεκτημάτων των εμπορικών συμφωνιών ΑΚΕ-ΕΚ.

▼ B

3. Η Διυπουργική Επιτροπή Εμπορίου συνέρχεται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο. Το Συμβούλιο των Υπουργών θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό. Αποτελείται από αντιπροσώπους των κρατών ΑΚΕ και της Κοινότητας.

▼ M10*Άρθρο 38α*

Διαβουλεύσεις

1. Όταν νέα μέτρα ή μέτρα που καθορίζονται σε προγράμματα που θεσπίζει η Κοινότητα για την εναρμόνιση νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων για να διευκολυνθούν οι εμπορικές συναλλαγές, ενδέχεται να επηρεάσουν τα συμφέροντα ενός ή περισσότερων κρατών ΑΚΕ, η Κοινότητα, πριν θεσπίσει τα εν λόγω μέτρα, ενημερώνει σχετικά τη Γραμματεία της ομάδας ΑΚΕ και τα ενδιαφερόμενα κράτη ΑΚΕ.

2. Για να είναι σε θέση η Κοινότητα να λάβει υπόψη τα συμφέροντα της ομάδας ΑΚΕ, διενεργούνται διαβουλεύσεις κατόπιν αιτήσεως της τελευταίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 της παρούσας συμφωνίας για την εξεύρεση ικανοποιητικής λύσης.

3. Όταν υφιστάμενοι κοινοτικοί κανόνες ή ρυθμίσεις που έχουν θεσπισθεί για τη διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών θίγουν τα συμφέροντα ενός ή περισσότερων κρατών ΑΚΕ, ή όταν τα συμφέροντα αυτά θίγονται από την ερμηνεία, την εφαρμογή ή τη διαχείριση των εν λόγω κανόνων ή ρυθμίσεων, διεξάγονται διαβουλεύσεις κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερόμενων κρατών ΑΚΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 για την εξεύρεση ικανοποιητικής λύσης.

4. Προκειμένου να εξευρεθεί ικανοποιητική λύση, τα μέρη δύνανται να θέσουν επίσης ενώπιον της Μεικτής Διυπουργικής Επιτροπής Εμπορίου, κάθε άλλο πρόβλημα σχετικά με τις εμπορικές συναλλαγές το οποίο θα μπορούσε να προκύψει από μέτρα που λαμβάνουν ή σκοπεύουν να λάβουν τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5. Τα μέρη ενημερώνονται αμοιβαία για τα μέτρα αυτά ούτως ώστε να διασφαλιστούν αποτελεσματικές διαβουλεύσεις.

6. Τα μέρη συμφωνούν ότι η διεξαγωγή διαβουλεύσεων και η κοινοποίηση πληροφοριών στο πλαίσιο των θεσμικών οργάνων μιας συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης σχετικά με θέματα που καλύπτονται από μια τέτοια συμφωνία θα πρέπει επίσης να τηρούν τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και του άρθρου 12, εφόσον τα ενδιαφερόμενα κράτη ΑΚΕ έχουν υπογράψει όλα τη συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο της οποίας διεξήχθησαν οι διαβουλεύσεις ή κοινοποιήθηκαν οι πληροφορίες.

▼ B

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Συνεργασία στα διεθνή φόρα

Άρθρο 39

Γενικές διατάξεις

1. Τα μέρη υπογραμμίζουν τη σημασία που έχει η δραστήρια συμμετοχή τους στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου καθώς και σε άλλους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς, καθιστάμενα μέλη των οργανισμών αυτών και παρακολουθώντας στενά το πρόγραμμα δράσης και τις δραστηριότητές τους.

▼ B

2. Συμφωνούν να συνεργαστούν στενά για τον προσδιορισμό και τη διεύρυνση των κοινών συμφερόντων τους στο πλαίσιο της διεθνούς οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας, ιδίως στο πλαίσιο του ΠΟΕ, ιδίως μέσω της συμμετοχής τους στην κατάρτιση του προγράμματος δράσης και στη διεξαγωγή των μελλοντικών πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων. Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στην καλύτερη πρόσβαση στην κοινοτική και σε άλλες αγορές, των προϊόντων και υπηρεσιών καταγωγής των χωρών ΑΚΕ.

3. Επίσης συμφωνούν ότι είναι σημαντικό να υπάρχει ευελιξία στους κανόνες του ΠΟΕ, για να λαμβάνεται υπόψη το επίπεδο ανάπτυξης των ΑΚΕ καθώς και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους. Περαιτέρω, συμφωνούν ότι υπάρχει ανάγκη τεχνικής βοήθειας, ώστε οι χώρες ΑΚΕ να είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις τους.

4. Η Κοινότητα συμφωνεί, βάσει των διατάξεων της παρούσας συμφωνίας, να βοηθήσει τα κράτη ΑΚΕ στις προσπάθειές τους να καταστούν ενεργά μέλη των εν λόγω οργανισμών, αναπτύσσοντας την αναγκαία ικανότητα διαπραγμάτευσης και αποτελεσματικής συμμετοχής στην εκπόνηση των συμφωνιών αυτών, καθώς και παρακολούθησης και εφαρμογής αυτών.

*Άρθρο 40***Βασικά προϊόντα**

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν την ανάγκη να διασφαλιστεί η καλύτερη λειτουργία των διεθνών αγορών βασικών προϊόντων και να αυξηθεί η διαφάνειά τους.

2. Επιβεβαιώνουν τη βούλησή τους να επιταχύνουν τις διαβουλεύσεις μεταξύ τους στα διεθνή φόρα και οργανισμούς που χειρίζονται τα βασικά προϊόντα.

3. Προς το σκοπό αυτό, πραγματοποιείται ανταλλαγή απόψεων εφόσον το ζητήσει ένα μέρος:

— όσον αφορά τη λειτουργία των υφιστάμενων διεθνών συμφωνιών ή των ειδικευμένων διακυβερνητικών ομάδων εργασίας, με στόχο τη βελτίωσή τους και την αύξηση της αποτελεσματικότητάς τους, λαμβάνοντας υπ' όψη τις τάσεις της αγοράς,

— όταν προτείνεται η σύναψη ή ανανέωση διεθνούς συμφωνίας ή συνιστάται μια ειδικευμένη διακυβερνητική ομάδα εργασίας.

Αυτές οι ανταλλαγές απόψεων έχουν ως αντικείμενο τη συνεκτίμηση του συμφέροντος κάθε μέρους. Πραγματοποιούνται, εφόσον χρειάζεται, στο πλαίσιο της Διυπουργικής Επιτροπής Εμπορίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4**Συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών***Άρθρο 41***Γενικές διατάξεις**

1. Τα μέρη υπογραμμίζουν την αυξανόμενη σημασία των υπηρεσιών στις διεθνείς συναλλαγές και τη σημαντική συμβολή τους στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

▼B

2. Επιβεβαιώνουν τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο της Γενικής Συμφωνίας για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (GATS), και υπογραμμίζουν την ανάγκη ειδικής και διαφοροποιημένης μεταχείρισης των φορέων παροχής υπηρεσιών από χώρες ΑΚΕ.

3. Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για την προοδευτική ελευθέρωση των συναλλαγών και υπηρεσιών, όπως προβλέπεται στο άρθρο XIX της GATS, η Κοινότητα αναλαμβάνει τη δέσμευση να εξετάσει ευμενώς τις προτεραιότητες των κρατών ΑΚΕ για τη βελτίωση του χρονοδιαγράμματος της ΕΚ, ώστε να καλύψει τα ειδικότερα συμφέροντά τους.

4. Τα μέρη συμφωνούν, περαιτέρω, να θέσουν ως στόχο, δυνάμει των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης και αφού αποκτήσουν πείρα κατά την εφαρμογή της μεταχείρισης του μάλλον ευνοούμενου κράτους δυνάμει της GATS, την διεύρυνση της εταιρικής τους σχέσης, ώστε να συμπεριλάβει την ελευθέρωση των συναλλαγών στον τομέα των υπηρεσιών, σύμφωνα με τις διατάξεις της GATS, και ιδίως αυτές που αφορούν τη συμμετοχή των αναπτυσσόμενων χωρών στις συμφωνίες ελευθέρωσης.

▼M10

5. Η Κοινότητα στηρίζει με εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές ανάπτυξης, ως ορίζονται στον Τίτλο Ι και σύμφωνα με το άρθρο 35, τις προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη ΑΚΕ προς ενίσχυση της ικανότητας παροχής υπηρεσιών. Δίδεται ιδιαίτερη προσοχή για τις υπηρεσίες που συνδέονται με την εργασία, τον επιχειρηματικό τομέα, τη διανομή, τη χρηματοδότηση, τον τουρισμό, τα πολιτιστικά θέματα και τις οικοδομικές και τις συναφείς κατασκευαστικές υπηρεσίες, ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους και έτσι να αυξηθεί η αξία και ο όγκος των συναλλαγών τους σε αγαθά και υπηρεσίες.

▼B*Άρθρο 42***Θαλάσσιες μεταφορές**

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία που έχουν οι οικονομικά αποδοτικές και αποτελεσματικές υπηρεσίες θαλάσσιων μεταφορών, μέσα σε ασφαλές και καθαρό θαλάσσιο περιβάλλον, ως κύριος τρόπος μεταφορών, που διευκολύνει τις διεθνείς συναλλαγές και συνεπώς, αποτελεί μία από τις δυνάμεις που υποκινούν την οικονομική ανάπτυξη και την ανάπτυξη των συναλλαγών.

2. Αναλαμβάνουν τη δέσμευση να προωθήσουν την ελευθέρωση των θαλασσιών μεταφορών και, προς το σκοπό αυτό, εφαρμόζουν αποτελεσματικά την αρχή της απεριόριστης πρόσβασης στην αγορά διεθνών θαλασσιών μεταφορών, χωρίς διακρίσεις και σε εμπορική βάση.

3. Έκαστο μέρος παρέχει, μεταξύ άλλων, μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν που παρέχει στα δικά του πλοία, στα πλοία που εκμεταλλεύονται υπήκοοι ή εταιρείες του άλλου μέρους και στα πλοία που είναι νηολογημένα στην επικράτεια οποιουδήποτε μέρους, όσον αφορά την πρόσβαση στα λιμάνια, τη χρήση υποδομών και βοηθητικών θαλασσιών υπηρεσιών στα λιμάνια αυτά, καθώς και συναφή έξοδα και επιβαρύνσεις, τελωνειακές εγκαταστάσεις και τον προσδιορισμό θέσης πρόσδεσης και εγκαταστάσεων φόρτωσης και εκφόρτωσης.

▼ **M10**

4. Η Κοινότητα παρέχει στήριξη με εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές ανάπτυξης, ως ορίζονται στον Τίτλο I και σύμφωνα με το άρθρο 35, στις προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη ΑΚΕ για την ανάπτυξη και την προώθηση οικονομικά αποτελεσματικών και αποδοτικών υπηρεσιών θαλασσίων μεταφορών στις χώρες ΑΚΕ, με στόχο τη μεγαλύτερη συμμετοχή των παραγόντων ΑΚΕ στις διεθνείς ναυτιλιακές υπηρεσίες.

▼ **B***Άρθρο 43*

Τεχνολογίες Πληροφόρησης και Επικοινωνίας και
Κοινωνία των Πληροφοριών

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν το σημαντικό ρόλο των τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας και της δραστηρίας συμμετοχής στην κοινωνία των πληροφοριών, ως προαπαιτούμενα για την επιτυχή ολοκλήρωση των χωρών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία.

2. Συνεπώς επιβεβαιώνουν τις αντίστοιχες δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο των ισχυουσών πολυμερών συμφωνιών, ιδίως στα πλαίσια του πρωτοκόλλου για τις βασικές τηλεπικοινωνίες που συνάπτεται στην GATS, και καλεί τις χώρες ΑΚΕ που δεν είναι μέλη, να προσχωρήσουν σε αυτές.

3. Επιπλέον συμφωνούν να συμμετέχουν πλήρως και δραστήρια σε κάθε μελλοντική διεθνή διαπραγμάτευση, η οποία δυνατόν να αναληφθεί στο χώρο αυτό.

4. Συνεπώς τα μέρη λαμβάνουν μέτρα τα οποία θα διευκολύνουν τους κατοίκους των χωρών ΑΚΕ να έχουν καλύτερη πρόσβαση τις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας, μέσω, μεταξύ άλλων, των εξής μέτρων:

- ανάπτυξη και ενθάρρυνση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με προσιτό κόστος,
- ανάπτυξη και εγκατάσταση εκτενέστερων ασύρματων δικτύων χαμηλού κόστους,

▼ **M4**

- ανάπτυξη και ενθάρρυνση της χρήσης της τοπικής διάστασης για τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών.

▼ **M10**

5. Τα μέρη συμφωνούν επίσης να επισπεύσουν τη μεταξύ τους συνεργασία στους τομείς των τεχνολογιών των πληροφοριών και επικοινωνιών και της κοινωνίας της πληροφορίας. Η συνεργασία αυτή αποβλέπει, ιδίως, μέσω των εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών που ορίζονται στον τίτλο I και σύμφωνα με το άρθρο 35, στη μεγαλύτερη συμπληρωματικότητα και στον εναρμονισμό των επικοινωνιακών συστημάτων, σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο και στην προσαρμογή τους στις νέες τεχνολογίες.

▼ **B**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Τομείς που συνδέονται με τις συναλλαγές

Άρθρο 44

Γενικές διατάξεις

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν την αυξανόμενη σημασία που έχουν νέοι τομείς που αφορούν τις συναλλαγές για τη διευκόλυνση της προοδευτικής ολοκλήρωσης των κρατών ΑΚΕ στην παγκόσμια οικονομία. Συνεπώς συμφωνούν να ενισχύσουν τη συνεργασία τους στους τομείς αυτούς, καθιερώνοντας πλήρη και συντονισμένη συμμετοχή στα σχετικά διεθνή φόρα και συμφωνίες.

▼ **M10**

2. Η Κοινότητα στηρίζει τις προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη ΑΚΕ, μέσω των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών στρατηγικών που ορίζονται στον τίτλο Ι και σύμφωνα με το άρθρο 35, για να ενισχύσουν την ικανότητα διαχείρισης όλων των τομέων που συνδέονται με το εμπόριο, μεταξύ άλλων, εφόσον είναι αναγκαίο, βελτιώνοντας και στηρίζοντας το θεσμικό πλαίσιο.

▼ **B***Άρθρο 45*

Πολιτική ανταγωνισμού

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η θέσπιση και η εφαρμογή υγιών και αποτελεσματικών πολιτικών και κανόνων ανταγωνισμού είναι ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση και τη διασφάλιση ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος, βιώσιμης διαδικασίας εκβιομηχάνισης και διαφάνειας όσον αφορά την πρόσβαση στις αγορές.

2. Για να διασφαλιστεί η εξάλειψη κάθε στρέβλωσης του υγιούς ανταγωνισμού και λαμβανομένων δεόντως υπόψη των διαφορετικών επιπέδων ανάπτυξης και οικονομικών αναγκών τους, τα κράτη ΑΚΕ αναλαμβάνουν να εφαρμόσουν εθνικούς ή περιφερειακούς κανόνες και πολιτικές που θα περιλαμβάνουν την εποπτεία και, υπό ορισμένες συνθήκες, την απαγόρευση της σύναψης συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων, της λήψης αποφάσεων από ενώσεις επιχειρήσεων και συνδυασμένων πρακτικών μεταξύ επιχειρήσεων που έχουν ως στόχο ή ως αποτέλεσμα να παρεμποδίσουν, να περιορίσουν ή να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό. Επιπλέον, τα μέρη συμφωνούν να απαγορεύουν την κατάχρηση, εκ μέρους μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, της δεσπόζουσας θέσης στην αγορά της Κοινότητας ή στην επικράτεια των κρατών ΑΚΕ.

▼ **M10**

3. Τα μέρη συμφωνούν επίσης να ενισχύσουν τη συνεργασία στον τομέα αυτό με στόχο τη χάραξη και τη στήριξη, από κοινού με τους αρμόδιους εθνικούς φορείς ανταγωνισμού, αποτελεσματικών πολιτικών ανταγωνισμού οι οποίες σταδιακά θα εξασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού τόσο από τις ιδιωτικές όσο και από τις κρατικές επιχειρήσεις. Η συνεργασία στον τομέα αυτό περιλαμβάνει, ειδικότερα, μέσω των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών στρατηγικών που ορίζονται στον τίτλο Ι και σύμφωνα με το άρθρο 35, παροχή βοήθειας για τη δημιουργία κατάλληλου νομικού πλαισίου και τη διοικητική εφαρμογή του, αφού ληφθεί υπόψη η ιδιαίτερη κατάσταση των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών.

▼ **B***Άρθρο 46*

Προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας

1. Με την επιφύλαξη της θέσης που λαμβάνουν κατά τη διεξαγωγή πολυμερών διαπραγματεύσεων, τα μέρη αναγνωρίζουν ότι είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ένα επαρκές και αποτελεσματικό επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής, βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας, καθώς και άλλων δικαιωμάτων που καλύπτονται από τη συμφωνία TRIPS, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων, σε εναρμόνιση με τις διεθνείς προδιαγραφές, ώστε να περιοριστούν οι στρεβλώσεις και τα προσκόμματα στις διμερείς συναλλαγές.

2. Στο πλαίσιο αυτό, υπογραμμίζουν τη σημασία της προσχώρησης στη συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (συμφωνία TRIPS) της συμφωνίας του ΠΟΕ και στη σύμβαση για τη βιοποικιλότητα (CBD).

▼B

3. Συμφωνούν επίσης για την ανάγκη προσχώρησης σε όλες τις σχετικές διεθνείς συμβάσεις για την πνευματική, βιομηχανική και εμπορική ιδιοκτησία όπως αναφέρεται στο μέρος I της συμφωνίας TRIPS, σύμφωνα με το αναπτυξιακό τους επίπεδο.

4. Η Κοινότητα, τα κράτη μέλη της και τα κράτη ΑΚΕ δύνανται να εξετάζουν το ενδεχόμενο σύναψης συμφωνιών με αντικείμενο την προστασία των εμπορικών σημάτων και των γεωγραφικών ενδείξεων για προϊόντα που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για ένα από τα μέρη.

5. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας καλύπτουν, αφενός, τα δικαιώματα του δημιουργού, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων για προγράμματα υπολογιστών και των συγγενών δικαιωμάτων, όπως τα καλλιτεχνικά σχέδια, και, αφετέρου, τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας στα οποία συγκαταλέγονται τα μοντέλα χρήσεων, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, μεταξύ άλλων για τις βιοτεχνολογικές εφευρέσεις και τις ποικιλίες φυτών ή άλλα αποτελεσματικά συστήματα *suī generis*, τα βιομηχανικά σχέδια, οι γεωγραφικές ενδείξεις συμπεριλαμβανομένων των ονομασιών προέλευσης, τα εμπορικά σήματα για αγαθά και υπηρεσίες, οι τοπογραφίες ολοκληρωμένων κυκλωμάτων καθώς και η νομική προστασία των βάσεων δεδομένων και η προστασία από τον αθέμιτο ανταγωνισμό που αναφέρεται στο άρθρο 10α της Σύμβασης των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας και των εμπιστευτικών πληροφοριών για την τεχνογνωσία που δεν δημοσιοποιούνται.

▼M10

6. Τα μέρη συμφωνούν επιπλέον να ενισχύσουν τη συνεργασία τους στον συγκεκριμένο τομέα. Κατόπιν αιτήσεως, υπό αμοιβαία συμφωνηθέντες όρους και μέσω των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών στρατηγικών, όπως έχουν οριστεί στον τίτλο I και σύμφωνα με το άρθρο 35, η συνεργασία επεκτείνεται, μεταξύ άλλων, στους ακόλουθους τομείς: επεξεργασία νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που αποβλέπουν στην προστασία και τον σεβασμό των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αποτροπή της κατάχρησης αυτών των δικαιωμάτων από τους δικαιούχους τους και της παραβιάσής τους από τους ανταγωνιστές, δημιουργία και ενίσχυση των αρμόδιων τοπικών, εθνικών και περιφερειακών γραφείων και άλλων οργανισμών, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης περιφερειακών οργανισμών προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας επιφορτισμένων με την εφαρμογή και την προστασία των δικαιωμάτων, καθώς και με την κατάρτιση του προσωπικού.

▼B*Άρθρο 47***Τυποποίηση και πιστοποίηση**

1. Τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται στενότερα στους τομείς της τυποποίησης, της πιστοποίησης και της διασφάλισης της ποιότητας προκειμένου να αρθούν τα περιττά τεχνικά εμπόδια και να περιοριστούν οι διαφορές των μερών σε αυτούς τους τομείς, με στόχο τη διευκόλυνση των συναλλαγών.

Στο πλαίσιο αυτό, επιβεβαιώνουν τη δέσμευση που έχουν αναλάβει βάσει της συμφωνίας για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο (Συμφωνία ΤΕΕ), συνημμένη στη συμφωνία του ΠΟΕ.

▼M10

2. Η συνεργασία στον τομέα της τυποποίησης και της πιστοποίησης στοχεύει, μέσω των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών στρατηγικών, όπως έχουν οριστεί στον τίτλο I και σύμφωνα με το άρθρο 35, στην προώθηση συμβατών συστημάτων μεταξύ των μερών και συνίσταται ειδικότερα:

▼B

- σε μέτρα, ευθυγραμμισμένα με τη συμφωνία TEE, με στόχο την ενθάρρυνση της ευρύτερης χρήσης των διεθνών τεχνικών κανονισμών, των προτύπων και των διαδικασιών διαπίστωσης της συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων ειδικών τομεακών μέτρων, κατ' αναλογία του επιπέδου οικονομικής ανάπτυξης των κρατών ΑΚΕ,
 - σε συνεργασία στον τομέα του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας σε επιλεγμένους τομείς που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τα κράτη ΑΚΕ,
 - στη στήριξη πρωτοβουλιών των κρατών ΑΚΕ για την ανάπτυξη ικανοτήτων στους τομείς της διαπίστωσης της συμμόρφωσης, της μετρολογίας και της τυποποίησης,
 - στην ανάπτυξη λειτουργικών δεσμών μεταξύ των οργάνων της Κοινότητας και των κρατών ΑΚΕ στον τομέα της τυποποίησης, της διαπίστωσης της συμμόρφωσης και της πιστοποίησης.
3. Τα μέρη αναλαμβάνουν να εξετάσουν, σε εύθετο χρόνο, το ενδεχόμενο διαπραγμάτευσης συμφωνιών για την αμοιβαία αναγνώριση σε τομείς αμοιβαίου οικονομικού ενδιαφέροντος.

*Άρθρο 48***Υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα**

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν το δικαίωμα κάθε μέρους να θεσπίζει ή να εφαρμόζει υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα που είναι αναγκαία για την προστασία της ζωής και της υγείας των ανθρώπων, των φυτών και των ζώων, με την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά δεν συνιστούν μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό του εμπορίου, εν γένει. Για το σκοπό αυτό, επαναβεβαιώνουν τη δέσμευση που ανέλαβαν στο πλαίσιο της συμφωνίας για την εφαρμογή των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών μέτρων (συμφωνία SPS), συνημμένη στη συμφωνία του ΠΟΕ, λαμβάνοντας υπόψη το αντίστοιχο επίπεδο ανάπτυξής τους.
2. Δεσμεύονται, επιπλέον, να ενισχύσουν το συντονισμό, τη διαβούλευση και την πληροφόρηση σε σχέση με την ανακοίνωση και την εφαρμογή των προτεινόμενων υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών μέτρων, βάσει της συμφωνίας SPS, στις περιπτώσεις που τα μέτρα αυτά δύνανται να θίξουν τα συμφέροντα οιοδήποτε μέρους. Συμφωνούν επίσης να διεξάγεται εκ των προτέρων διαβούλευση και συντονισμός στο πλαίσιο του Codex Alimentarius, του Διεθνούς Γραφείου Επιζωοτίας και της διεθνούς σύμβασης για την προστασία των φυτών, με σκοπό την προώθηση των κοινών συμφερόντων τους.

▼M10

3. Τα μέρη συμφωνούν να ενισχύσουν τη συνεργασία τους, μέσω των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών στρατηγικών, όπως έχουν οριστεί στον τίτλο Ι και σύμφωνα με το άρθρο 35, ώστε να αυξήσουν την ικανότητα του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα των κρατών ΑΚΕ στον συγκεκριμένο τομέα.

▼B*Άρθρο 49***Εμπόριο και περιβάλλον****▼M10**

1. Τα μέρη επαναβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους να προαγάγουν την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου με τέτοιον τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η βιώσιμη και υγιής διαχείριση του περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις και δεσμεύσεις στον τομέα αυτό λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα αντίστοιχα επίπεδα ανάπτυξής τους. Συμφωνούν ότι κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των περιβαλλοντικών μέτρων

▼ M10

πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες απαιτήσεις και ανάγκες των κρατών ΑΚΕ, επίσης και σε ότι αφορά τις διατάξεις του άρθρου 32α.

▼ B

2. Τα μέρη συμφωνούν, υπό το πνεύμα των αρχών του Ρίο και με σκοπό την αμοιβαία υποστήριξη του εμπορίου και του περιβάλλοντος, να προωθήσουν τη συνεργασία τους στον τομέα αυτό. Η συνεργασία στοχεύει ειδικότερα στη χάραξη συνεκτικών εθνικών, περιφερειακών και διεθνών πολιτικών, στην ενίσχυση των ποιοτικών ελέγχων των αγαθών και των υπηρεσιών που σχετίζονται με το περιβάλλον και στη βελτίωση παραγωγικών μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον σε σχετικούς τομείς.

▼ M10

3. Τα μέρη συμφωνούν ότι τα περιβαλλοντικά μέτρα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για σκοπούς προστατευτισμού.

▼ B*Άρθρο 50***Εμπόριο και κανόνες εργασίας**

1. Τα μέρη επαναβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους έναντι των διεθνώς αναγνωρισμένων θεμελιωδών κανόνων εργασίας όπως αυτοί ορίζονται στις σχετικές συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), και ιδίως όσον αφορά την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και το δικαίωμα της συλλογικής διαπραγμάτευσης, την κατάργηση της καταναγκαστικής εργασίας, την εξάλειψη των χειρότερων μορφών παιδικής εργασίας και τη μη εφαρμογή διακρίσεων στον τομέα της απασχόλησης.

2. Συμφωνούν να προωθήσουν τη συνεργασία στον τομέα αυτό και ειδικότερα στα ακόλουθα σημεία:

- ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την οικεία νομοθεσία και τις ρυθμίσεις που διέπουν την εργασία·
- εκπόνηση εθνικού εργατικού δικαίου και ενίσχυση της υφιστάμενης νομοθεσίας·
- εκπαιδευτικά προγράμματα και προγράμματα αύξησης της συνειδητοποίησης·
- ενίσχυση της εφαρμογής του εθνικού δικαίου και των ρυθμίσεων που διέπουν την εργασία.

▼ M10

3. Τα μέρη συμφωνούν ότι οι κανόνες εργασίας δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για σκοπούς προστατευτισμού.

▼ B*Άρθρο 51***Πολιτική καταναλωτών και προστασία της υγείας των καταναλωτών**

1. Τα μέρη συμφωνούν να επιταχύνουν τη συνεργασία τους στον τομέα της πολιτικής καταναλωτών και της προστασίας της υγείας των καταναλωτών, με πλήρη σεβασμό της εθνικής νομοθεσίας για αποφυγή των εμπορικών φραγμών.

▼ **M10**

2. Η συνεργασία στοχεύει, ειδικότερα, μέσω των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών στρατηγικών, όπως έχουν οριστεί στον τίτλο I και σύμφωνα με το άρθρο 35, στη βελτίωση της θεσμικής και τεχνικής ικανότητας στον εν λόγω τομέα, με τη δημιουργία συστημάτων ταχείας προειδοποίησης και αμοιβαίας ενημέρωσης για τα επικίνδυνα προϊόντα, την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών σχετικά με την καθιέρωση και τη λειτουργία μηχανισμού για την επιτήρηση των προϊόντων μετά την απομάκρυνσή τους από την αγορά και την ασφάλεια των προϊόντων, με τη βελτίωση των πληροφοριών που παρέχονται στους καταναλωτές για τις τιμές και τα χαρακτηριστικά των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, με την ενθάρρυνση της ανάπτυξης ανεξάρτητων ενώσεων καταναλωτών και των επαφών μεταξύ εκπροσώπων των ενώσεων καταναλωτών, με τη βελτίωση της συμβατότητας των πολιτικών και των συστημάτων για τους καταναλωτές, τη γνωστοποίηση της εφαρμογής νέας νομοθεσίας και την προώθηση της συνεργασίας κατά τη διερεύνηση ζημιωγόνων ή αθέμιτων επιχειρηματικών πρακτικών και με την επιβολή, κατά τις συναλλαγές μεταξύ των μερών, απαγορεύσεων στις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών των οποίων η εμπορία έχει απαγορευτεί στην χώρα παραγωγής τους.

▼ **B***Άρθρο 52***Ρήτρα φορολογικής απαλλαγής**

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 31 του παραρτήματος IV, το καθεστώς του μάλλον ευνοουμένου κράτους που παραχωρείται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας ή οποιασδήποτε άλλης ρύθμισης που έχει εγκριθεί βάσει της παρούσας συμφωνίας, δεν εφαρμόζεται στα φορολογικά πλεονεκτήματα που παρέχουν ή ενδέχεται να παράσχουν τα μέρη στο μέλλον, κατ' εφαρμογή συμφωνιών για την αποφυγή της διπλής φορολόγησης, άλλων φορολογικών ρυθμίσεων ή εσωτερικής φορολογικής νομοθεσίας.

2. Καμιά διάταξη της παρούσας συμφωνίας, ή οποιασδήποτε άλλης ρύθμισης που έχει εγκριθεί βάσει της παρούσας συμφωνίας, δεν μπορεί να ερμηνευτεί κατά την έννοια ότι εμποδίζει τη θέσπιση ή την εφαρμογή μέτρων που στοχεύουν στην πρόληψη της φοροαποφυγής ή της φοροδιαφυγής, κατ' εφαρμογή φορολογικών διατάξεων που περιέχονται σε συμφωνίες για την αποφυγή της διπλής φορολόγησης, σε άλλες φορολογικές ρυθμίσεις ή στην εθνική φορολογική νομοθεσία.

3. Καμιά διάταξη της παρούσας συμφωνίας ή οποιασδήποτε άλλης ρύθμισης που έχει εγκριθεί βάσει της παρούσας συμφωνίας δεν μπορεί να ερμηνευτεί κατά την έννοια ότι εμποδίζει τα μέρη, κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων των φορολογικών τους νομοθεσιών, να διαχωρίζουν τους φορολογουμένους που δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση, ειδικότερα όσον αφορά τον τόπο διαμονής τους ή τον τόπο όπου επενδύουν τα κεφάλαιά τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6**Συνεργασία σε άλλους τομείς***Άρθρο 53***Συμφωνίες αλιείας**

1. Τα μέρη δηλώνουν ότι είναι πρόθυμα να διαπραγματευθούν συμφωνίες αλιείας με στόχο να εξασφαλίσουν βιώσιμες και αμοιβαία ικανοποιητικές συνθήκες για τις αλιευτικές δραστηριότητες στα κράτη ΑΚΕ.

▼B

2. Κατά τη σύναψη ή την εφαρμογή τέτοιων συμφωνιών, τα κράτη ΑΚΕ δεν εφαρμόζουν διακρίσεις έναντι της Κοινότητας ή των κρατών μελών της, με την επιφύλαξη των ειδικών ρυθμίσεων που ισχύουν μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών της ίδιας γεωγραφικής περιοχής, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβαίων συμφωνιών αλιείας, ούτε η Κοινότητα εφαρμόζει διακρίσεις έναντι των κρατών ΑΚΕ.

*Άρθρο 54***Επισιτιστική ασφάλεια**

1. Σε ό,τι αφορά τα διαθέσιμα γεωργικά προϊόντα, η Κοινότητα δεσμεύεται να εξασφαλίζει ότι οι επιστροφές κατά την εξαγωγή καθορίζονται ακόμη περισσότερο εκ των προτέρων για όλα τα κράτη ΑΚΕ, όσον αφορά μία σειρά προϊόντων που προσδιορίζεται ανάλογα με τις επισιτιστικές ανάγκες που διατυπώνουν τα ίδια τα κράτη.

2. Ο προκαθορισμός αυτός είναι ετήσιας διάρκειας και εφαρμόζεται κάθε χρόνο καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της παρούσας συμφωνίας, υπό τον όρο ότι το επίπεδο της επιστροφής καθορίζεται σύμφωνα με τις μεθόδους που συνήθως ακολουθεί η Επιτροπή.

3. Ειδικές συμφωνίες είναι δυνατό να συνάπτονται με όσα κράτη ΑΚΕ το ζητούν, στο πλαίσιο της πολιτικής τους για την επισιτιστική ασφάλεια.

4. Οι ειδικές συμφωνίες που αναφέρονται στην παράγραφο 3 δεν πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο την παραγωγή και τα εμπορικά ρεύματα στις περιφέρειες ΑΚΕ.

ΜΕΡΟΣ 4**ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ****ΤΙΤΛΟΣ Ι****ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ****ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1****Στόχοι, αρχές, κατευθυντήριες γραμμές και επιλεξιμότητα***Άρθρο 55***Στόχοι**

Στόχος της συνεργασίας για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης είναι, μέσω της χορήγησης επαρκών χρηματοδοτικών μέσων και της κατάλληλης τεχνικής βοήθειας, να στηριχθούν και να προωθηθούν οι προσπάθειες των κρατών ΑΚΕ να επιτύχουν τους στόχους της παρούσας συμφωνίας με βάση το αμοιβαίο συμφέρον και υπό πνεύμα αλληλεξάρτησης.

*Άρθρο 56***Αρχές**

▼M10

1. Η συνεργασία για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης εφαρμόζεται με βάση και σε συμφωνία με τους αναπτυξιακούς στόχους, τις στρατηγικές και τις προτεραιότητες που καθορίζουν τα κράτη ΑΚΕ, τόσο σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο όσο και μεταξύ των κρατών ΑΚΕ. Λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα αντίστοιχα γεωγραφικά, κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους, καθώς και οι ιδιαίτερες δυνατότητές τους. Με γνώμονα το πρόγραμμα δράσης για την αποτελεσματικότητα της βοήθειας που συμφωνήθηκε σε διεθνές επίπεδο, η συνεργασία βασίζεται στην ίδια ευθύνη, στην ευθυγράμμιση, στο συντονισμό

▼ M10

και την εναρμόνιση μεταξύ των δωρητών, στη διαχείριση των αποτελεσμάτων της ανάπτυξης και στην αμοιβαία λογοδοσία. Ειδικότερα, η συνεργασία:

- α) προωθεί την τοπική αυτοδιάθεση σε όλα τα επίπεδα της αναπτυξιακής διαδικασίας·
- β) αντικατοπτρίζει μία εταιρική σχέση βασισμένη σε αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις·
- γ) υπογραμμίζει τη σημασία της προβλεψιμότητας και της ασφάλειας της εισροής πόρων, οι οποίοι χορηγούνται υπό πολύ ευνοϊκούς όρους και σε συνεχή βάση·
- δ) είναι ευέλικτη και προσαρμοσμένη στην κατάσταση κάθε κράτους ΑΚΕ, καθώς και στην ιδιαίτερη φύση του συγκεκριμένου σχεδίου ή προγράμματος και
- ε) εξασφαλίζει αποτελεσματικότητα, συντονισμό και συνέπεια.

▼ B

2. Η συνεργασία εξασφαλίζει ιδιαίτερη μεταχείριση για τα λιγότερο αναπτυγμένα κράτη ΑΚΕ και λαμβάνει δεόντως υπόψη την ευπάθεια των μεσόγειων και νησιωτικών κρατών ΑΚΕ. Επιπλέον, αντιμετωπίζονται οι ιδιαίτερες ανάγκες των χωρών που εξέρχονται από συρράξεις.

*Άρθρο 57***Κατευθυντήριες γραμμές**

1. Οι χρηματοδοτούμενες στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας παρεμβάσεις υλοποιούνται σε στενή συνεργασία των κρατών ΑΚΕ και της Κοινότητας και με τήρηση της αρχής της ισότητας μεταξύ εταίρων.

2. Τα κράτη ΑΚΕ είναι υπεύθυνα για:

- α) τον καθορισμό των στόχων και των προτεραιοτήτων επί των οποίων βασίζονται τα ενδεικτικά προγράμματα·
- β) την επιλογή έργων και προγραμμάτων·
- γ) την προετοιμασία και παρουσίαση των φακέλων των έργων και των προγραμμάτων·
- δ) την προετοιμασία, τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμβάσεων·
- ε) την υλοποίηση και τη διαχείριση έργων και προγραμμάτων· και
- στ) τη διατήρηση των έργων και των προγραμμάτων.

3. Με την επιφύλαξη των προαναφερθεισών διατάξεων, οι επιλέξιμοι μη κρατικοί φορείς δύνανται επίσης να είναι υπεύθυνοι για την πρόταση και την υλοποίηση προγραμμάτων και έργων σε τομείς που τους αφορούν.

4. Τα κράτη ΑΚΕ και η Κοινότητα έχουν από κοινού την ευθύνη για:

- α) τη χάραξη, στο πλαίσιο των κοινών οργάνων, των κατευθυντήριων γραμμών της συνεργασίας για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης·
- β) την υιοθέτηση των ενδεικτικών προγραμμάτων·
- γ) την εκτίμηση των προτεινόμενων έργων και προγραμμάτων·

▼ B

- δ) την επί ίσοις όροις συμμετοχή σε διαγωνισμούς και δημόσιες συμβάσεις·
 - ε) την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των επιπτώσεων και των αποτελεσμάτων των έργων και των προγραμμάτων· και
 - στ) την εξασφάλιση της ορθής, ταχείας και αποτελεσματικής υλοποίησης των έργων και των προγραμμάτων.
5. Η Κοινότητα έχει την ευθύνη για τη λήψη των αποφάσεων χρηματοδότησης των έργων και των προγραμμάτων.
6. Εκτός αν προβλέπει διαφορετικά η παρούσα συμφωνία, κάθε απόφαση που πρέπει να εγκριθεί από ένα από τα μέρη εγκρίνεται ή θεωρείται ότι έχει εγκριθεί εντός 60 ημερών από την κοινοποίησή της από το άλλο μέρος.

▼ M4*Άρθρο 58***Επιλεξιμότητα για χρηματοδότηση**

1. Είναι επιλέξιμοι για χρηματοδοτική ενίσχυση, δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, οι ακόλουθοι φορείς ή οργανισμοί:

- α) τα κράτη ΑΚΕ·

▼ M10

- β) περιφερειακοί ή διακρατικοί φορείς στους οποίους συμμετέχουν ένα ή περισσότερα κράτη ΑΚΕ, συμπεριλαμβανομένων των φορέων της Αφρικανικής Ένωσης ή άλλων φορέων στους οποίους συμμετέχουν κράτη τα οποία δεν συμπεριλαμβάνονται στα κράτη ΑΚΕ, και οι οποίοι έχουν εξουσιοδοτηθεί από αυτά τα κράτη ΑΚΕ· και

▼ M4

- γ) μεικτοί οργανισμοί που έχουν συσταθεί από τα κράτη ΑΚΕ και την Κοινότητα για την επιδίωξη ορισμένων συγκεκριμένων στόχων.

2. Είναι επίσης επιλέξιμοι για χρηματοδοτική ενίσχυση, με την επιφύλαξη της συμφωνίας του ενδιαφερομένου ή των ενδιαφερομένων κρατών ΑΚΕ:

- α) δημόσιοι ή ημιδημόσιοι εθνικοί ή/και περιφερειακοί οργανισμοί και Υπουργεία των κρατών ΑΚΕ, συμπεριλαμβανομένων των Κοινοβουλίων, και ιδίως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι αναπτυξιακές τράπεζες των κρατών αυτών·
- β) εταιρείες, επιχειρήσεις και άλλοι ιδιωτικοί οργανισμοί και ιδιωτικοί φορείς των κρατών ΑΚΕ·
- γ) επιχειρήσεις ενός κράτους μέλους της Κοινότητας, ώστε να τους δίδεται η δυνατότητα, συνεισφέροντας και οι ίδιες, να αναλαμβάνουν παραγωγικά έργα στην επικράτεια ενός κράτους ΑΚΕ·

▼ M10

- δ) ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί φορείς των κρατών ΑΚΕ ή της Κοινότητας, οι οποίοι δημιουργούν, προωθούν και χρηματοδοτούν ιδιωτικές ή δημόσιες επενδύσεις σε κράτη ΑΚΕ·

▼ M4

- ε) αποκεντρωμένοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης από τα κράτη ΑΚΕ και από την Κοινότητα και

▼ M10

- στ) οι αναπτυσσόμενες χώρες που δεν ανήκουν στην ομάδα ΑΚΕ, εφόσον συμμετέχουν σε κοινή πρωτοβουλία ή σε περιφερειακή οργάνωση μαζί με τα κράτη ΑΚΕ σύμφωνα με το άρθρο 6 του παραρτήματος IV της παρούσας συμφωνίας.

▼ M4

3. Οι μη κρατικοί φορείς των κρατών ΑΚΕ και της Κοινότητας, οι οποίοι έχουν τοπικό χαρακτήρα, είναι επιλέξιμοι για χρηματοδοτική ενίσχυση δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, βάσει των ρυθμίσεων που έχουν συμφωνηθεί στα εθνικά και περιφερειακά ενδεικτικά προγράμματα.

▼ B

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Πεδίο και χαρακτήρας της χρηματοδότησης

Άρθρο 59

Στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων που καθορίζονται από το ή τα ενδιαφερόμενα κράτη ΑΚΕ τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, μπορεί να δοθεί ενίσχυση σε έργα και προγράμματα καθώς και σε άλλες μορφές ενεργειών που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας.

Άρθρο 60

Πεδίο χρηματοδότησης

Στο πεδίο της χρηματοδότησης μπορεί να περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, ανάλογα με τις ανάγκες και τις μορφές των ενεργειών που κρίνονται οι πλέον κατάλληλες, ενίσχυση για:

- α) μέτρα που συμβάλλουν στην ελάφρυνση του χρέους και στη μείωση των προβλημάτων του ισοζυγίου πληρωμών στα κράτη ΑΚΕ·
- β) μακροοικονομικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και πολιτικές·

▼ M10

- γ) μετριασμό των αρνητικών βραχυπρόθεσμων συνεπειών των εξωγενών κλυδωνισμών, συμπεριλαμβανομένης της αστάθειας των εξαγωγικών εσόδων, στις κοινωνικοοικονομικές μεταρρυθμίσεις και πολιτικές·

▼ B

- δ) τομεακές πολιτικές και μεταρρυθμίσεις·
- ε) ανάπτυξη θεσμικών οργάνων και ενίσχυση των ικανοτήτων τους·
- στ) προγράμματα τεχνικής συνεργασίας· και

▼ M10

- ζ) ανθρωπιστική βοήθεια και βοήθεια έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας προς τους πρόσφυγες και τους εκτοπισθέντες, ενέργειες που συνδυάζουν τη βραχυπρόθεσμη παροχή βοήθειας και αποκατάσταση με την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη σε καταστάσεις κρίσης ή αμέσως μετά την κρίση, και μέτρα ετοιμότητας για την αντιμετώπιση καταστροφών.

▼ B

Άρθρο 61

Χαρακτήρας της χρηματοδότησης

- 1. Η χρηματοδότηση περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων:
 - α) έργα και προγράμματα·
 - β) πιστώσεις, καθεστώτα εγγυήσεων και λήψη συμμετοχών σε μετοχικό κεφάλαιο·

▼B

- γ) στήριξη του προϋπολογισμού, είτε απευθείας, για τα κράτη ΑΚΕ των οποίων το νόμισμα είναι μετατρέψιμο και ελευθέρως μεταφερόμενο, είτε εμμέσως, από ανταλλαγματικά κεφάλαια που προέρχονται από τα διάφορα κοινοτικά μέσα·
- δ) το ανθρώπινο δυναμικό και τους υλικούς πόρους που απαιτούνται για την αποτελεσματική διαχείριση και επίβλεψη των έργων και των προγραμμάτων·
- ε) τα τομεακά και γενικά προγράμματα ενίσχυσης των εισαγωγών τα οποία μπορούν να λαμβάνουν τη μορφή:
 - i) προγραμμάτων τομεακών εισαγωγών σε είδος, περιλαμβανομένης της χρηματοδότησης εισροών για το σύστημα παραγωγής και προμηθειών για τη βελτίωση των κοινωνικών υπηρεσιών·
 - ii) προγραμμάτων τομεακών εισαγωγών υπό μορφή συνδρομής σε συνάλλαγμα που αποδεδεσμεύεται σε δόσεις για τη χρηματοδότηση τομεακών εισαγωγών· και
 - iii) προγραμμάτων γενικών εισαγωγών, υπό μορφή συνδρομής σε συνάλλαγμα που αποδεδεσμεύεται σε δόσεις για τη χρηματοδότηση γενικών εισαγωγών που καλύπτουν ευρύ φάσμα προϊόντων.

▼M10

2. Η απευθείας ενίσχυση του προϋπολογισμού για τη στήριξη μακροοικονομικών ή τομεακών μεταρρυθμίσεων χορηγείται όταν:

- α) έχουν σχεδιαστεί ή είναι υπό σχεδιασμό σαφώς καθορισμένες εθνικές ή τομεακές αναπτυξιακές πολιτικές και στρατηγικές, με στόχο τον περιορισμό της φτώχειας·
- β) έχουν σχεδιαστεί σαφώς καθορισμένες μακροοικονομικές ή τομεακές πολιτικές σταθερότητας που έχουν θεσπιστεί από την ίδια τη χώρα και έχουν αξιολογηθεί θετικά από τους κυριότερους δωρητές, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών·
- γ) η διαχείριση των δημόσιων οικονομικών είναι επαρκώς διαφανής, υπεύθυνη και αποτελεσματική.

Η Κοινότητα ευθυγραμμίζεται στα συστήματα και τις διαδικασίες που προσιδιάζουν σε κάθε χώρα ΑΚΕ, εξασφαλίζει την παρακολούθηση της παρεχόμενης δημοσιονομικής στήριξης από κοινού με τη χώρα αυτή και υποστηρίζει τις προσπάθειες των χωρών εταίρων που αποβλέπουν στην ενίσχυση της ευθύνης σε εθνικό επίπεδο, του κοινοβουλευτικού ελέγχου, των ικανοτήτων ελέγχου και της παροχής πληροφοριών στην κοινή γνώμη.

▼B

3. Ομοίως, απευθείας στήριξη του προϋπολογισμού χορηγείται σταδιακά σε τομεακές πολιτικές που αντικαθιστούν μεμονωμένα έργα.

4. Τα προαναφερθέντα μέσα χρηματοδότησης των προγραμμάτων εισαγωγών ή στήριξης του προϋπολογισμού μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη επιλέξιμων κρατών ΑΚΕ τα οποία εφαρμόζουν μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν στην ενδοπεριφερειακή ελευθέρωση της οικονομίας και δημιουργούν καθαρές μεταβατικές δαπάνες.

▼M10

5. Στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, τα κεφάλαια που χορηγούνται στο πλαίσιο του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, οι ίδιοι πόροι της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (εφεξής «η Τράπεζα») και, ενδεχομένως, οι διάφοροι άλλοι πόροι που προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση έργων, προγραμμάτων και άλλων μορφών δράσης που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας.

▼B

6. Τα κονδύλια που προβλέπει η παρούσα συμφωνία δύνανται να χρησιμοποιηθούν για να καλυφθεί το σύνολο των δαπανών, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, για τα έργα και τα προγράμματα, περιλαμβανομένων και των τακτικών δαπανών.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Χρηματοδοτικοί πόροι

Άρθρο 62

Σύνολο χρηματοδότησης

1. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, το συνολικό ποσό της χρηματοδοτικής ενίσχυσης της Κοινότητας καθώς και οι λεπτομερείς όροι και κανόνες χρηματοδότησης περιέχονται στα παραρτήματα της παρούσας συμφωνίας.

2. Σε περίπτωση μη κύρωσης ή καταγγελίας της παρούσας συμφωνίας από ένα κράτος ΑΚΕ, τα μέρη προσαρμόζουν τα ποσά των χρηματοδοτικών μέσων που προβλέπονται στο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο του παραρτήματος I. Η προσαρμογή των χρηματοδοτικών πόρων γίνεται επίσης σε περίπτωση:

- α) προσχώρησης στη συμφωνία νέων κρατών ΑΚΕ τα οποία δεν είχαν συμμετάσχει στη διαπραγμάτευσή της· και
- β) διεύρυνσης της Κοινότητας.

Άρθρο 63

Τρόποι χρηματοδότησης

Οι τρόποι χρηματοδότησης για κάθε έργο ή πρόγραμμα καθορίζονται από κοινού από το ή τα δικαιούχα κράτη ΑΚΕ και την Κοινότητα, ανάλογα:

- α) με το επίπεδο ανάπτυξης, τη γεωγραφική θέση, την οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση των κρατών αυτών·
- β) με τη φύση του έργου ή του προγράμματος, τις προοπτικές οικονομικής και χρηματοοικονομικής του απόδοσης καθώς και με τις κοινωνικές και πολιτιστικές του επιπτώσεις· και
- γ) σε περίπτωση δανείων, με τους παράγοντες που εγγυώνται την εξυπηρέτηση των δανείων.

Άρθρο 64

Πράξεις μεταβίβασης δανείων

1. Η χρηματοδοτική βοήθεια μπορεί να χορηγείται στα ενδιαφερόμενα κράτη ΑΚΕ ή μέσω των κρατών ΑΚΕ ή, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρούσας συμφωνίας, μέσω επιλέξιμων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή και απευθείας, σε κάθε άλλον επιλέξιμο δικαιούχο. Όταν η οικονομική βοήθεια χορηγείται από ενδιάμεσο φορέα στον τελικό δικαιούχο ή απευθείας στον τελικό δικαιούχο του ιδιωτικού τομέα:

- α) οι όροι χορήγησης της βοήθειας αυτής από τον ενδιάμεσο φορέα στον τελικό δικαιούχο ή απευθείας στον τελικό δικαιούχο του ιδιωτικού τομέα καθορίζονται στη συμφωνία χρηματοδότησης ή στη σύμβαση δανείου· και

▼ **B**

β) κάθε οικονομικό όφελος που συσσωρεύεται για τον ενδιάμεσο φορέα κατόπιν της μεταβίβασης του δανείου ή προκύπτει από την άμεση δανειοδότηση προς τον τελικό δικαιούχο του ιδιωτικού τομέα, χρησιμοποιείται για αναπτυξιακούς σκοπούς, υπό τους όρους που προβλέπει η συμφωνία χρηματοδότησης ή η σύμβαση δανείου, αφού ληφθούν υπόψη οι διοικητικές δαπάνες, οι οικονομικοί και συναλλαγματικοί κίνδυνοι καθώς και το κόστος της τεχνικής βοήθειας που παρέχεται στον τελικό δικαιούχο.

2. Όταν η χρηματοδότηση πραγματοποιείται μέσω φορέα μεταβίβασης του δανείου, ο οποίος έχει την έδρα του ή/και λειτουργεί σε κράτη ΑΚΕ, επαφίεται στον φορέα αυτό να επιλέγει και να αξιολογεί κάθε έργο και να διαχειρίζεται τα κονδύλια που τίθενται στη διάθεσή του σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα συμφωνία και κατόπιν κοινής συμφωνίας των μερών.

*Άρθρο 65***Συγχρηματοδότηση**

1. Τα χρηματοδοτικά μέσα της παρούσας συμφωνίας μπορούν, μετά από αίτηση των κρατών ΑΚΕ, να διατίθενται για συγχρηματοδοτήσεις που αναλαμβάνονται από κοινού ιδίως με αναπτυξιακούς οργανισμούς και φορείς, με τα κράτη μέλη της Κοινότητας, με τα κράτη ΑΚΕ, με τρίτες χώρες ή με διεθνή ή ιδιωτικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, επιχειρήσεις ή οργανισμούς εξαγωγικών πιστώσεων.

2. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στη δυνατότητα συγχρηματοδότησης σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η συμμετοχή της Κοινότητας θα ενθαρρύνει τη συμμετοχή άλλων χρηματοδοτικών πηγών και η χρηματοδότηση αυτή δύναται να οδηγήσει σε ευνοϊκή χρηματοδοτική δέσμη για το συγκεκριμένο κράτος ΑΚΕ.

3. Οι συγχρηματοδοτήσεις μπορούν να λαμβάνουν τη μορφή κοινών ή παράλληλων χρηματοδοτήσεων. Σε κάθε περίπτωση, προτιμάται η καταλληλότερη μέθοδος από την άποψη κόστους- αποτελεσματικότητας. Επιπλέον, λαμβάνονται μέτρα για τον συντονισμό και την εναρμόνιση των ενεργειών της Κοινότητας και των άλλων συγχρηματοδοτών, ώστε να ελαχιστοποιηθεί ο αριθμός των διαδικασιών που θα πρέπει να τηρούν τα κράτη ΑΚΕ και να καταστούν οι διαδικασίες αυτές περισσότερο ευέλικτες.

4. Η διαδικασία διαβούλευσης και συντονισμού με άλλους χορηγούς και συγχρηματοδότες πρέπει να ενισχυθεί και να αναπτυχθεί, όπου είναι δυνατό, με τη σύναψη συμφωνιών-πλαισίων συγχρηματοδότησης ενώ παράλληλα οι πολιτικές και οι διαδικασίες συγχρηματοδότησης θα πρέπει να αναθεωρηθούν ώστε να διασφαλισθούν η αποτελεσματικότητα και οι καλύτερες δυνατές συνθήκες και προϋποθέσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2**Χρέος και στήριξη της διαρθρωτικής προσαρμογής***Άρθρο 66***Ενίσχυση για τη διαγραφή του χρέους**▼ **M10**

1. Για να μετριασθεί το βάρος του χρέους των κρατών ΑΚΕ και να μειωθούν τα προβλήματα του ισοζυγίου πληρωμών τους, τα μέρη συμφωνούν να χρησιμοποιήσουν τους πόρους που προβλέπονται στο πλαίσιο του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, ώστε να συμβάλουν σε πρωτοβουλίες μείωσης του χρέους που έχουν εγκριθεί σε διεθνές επίπεδο υπέρ των χωρών ΑΚΕ. Επίσης, η Κοινότητα δεσμεύεται να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να κινητοποιηθούν μακροπρόθεσμα και διάφοροι

▼ M10

άλλοι χρηματοδοτικοί πόροι ώστε να υποστηριχθούν οι διεθνώς συμφωνηθείσες πρωτοβουλίες για τη μείωση του χρέους.

▼ B

2. Εφόσον το ζητήσει ένα κράτος ΑΚΕ, η Κοινότητα δύναται να παρέχει:

- α) βοήθεια για τη μελέτη και εξεύρεση συγκεκριμένων λύσεων για τα προβλήματα του χρέους περιλαμβανομένων των προβλημάτων του εγχώριου χρέους, της εξυπηρέτησης του χρέους και του ισοζυγίου πληρωμών·
- β) εκπαίδευση σε θέματα διαχείρισης του χρέους και διεθνών χρηματοοικονομικών διαπραγματεύσεων καθώς και βοήθεια για τη λειτουργία εργαστηρίων κατάρτισης και για τη διοργάνωση μαθημάτων και σεμιναρίων στους τομείς αυτούς· και
- γ) βοήθεια για την ανάπτυξη ευέλικτων τεχνικών και μέσων διαχείρισης του χρέους.

3. Για να συμβάλουν στην εξυπηρέτηση του χρέους που προκύπτει από δάνεια προερχόμενα από τους ιδίους πόρους της Τράπεζας και από ειδικά δάνεια και επισφαλή κεφάλαια, τα κράτη ΑΚΕ μπορούν, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που αποφασίζονται από κοινού με την Επιτροπή για κάθε περίπτωση χωριστά, να χρησιμοποιούν το διαθέσιμο συνάλλαγμα που αναφέρεται στην παρούσα συμφωνία για την εξυπηρέτηση των προαναφερθεισών υποχρεώσεων, ανάλογα με τις προθεσμίες εξόφλησης του χρέους και εντός του ποσού που απαιτείται για πληρωμές σε εθνικό νόμισμα.

4. Λαμβάνοντας υπόψη την κρισιμότητα του προβλήματος του διεθνούς χρέους και τις επιπτώσεις του στην οικονομική ανάπτυξη, τα μέρη δηλώνουν ότι είναι πρόθυμα να συνεχίσουν, στο πλαίσιο των διεθνών συζητήσεων, την ανταλλαγή απόψεων για το γενικό πρόβλημα του χρέους, με την επιφύλαξη των ειδικών συζητήσεων που διεξάγονται στα σχετικά φόρα.

*Άρθρο 67***Στήριξη της διαρθρωτικής προσαρμογής****▼ M10**

1. Το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας προβλέπει τη στήριξη των μακροοικονομικών και τομεακών μεταρρυθμίσεων που εφαρμόζουν τα κράτη ΑΚΕ. Στο πλαίσιο αυτό, τα μέρη εξασφαλίζουν ότι η προσαρμογή είναι οικονομικά βιώσιμη και κοινωνικά και πολιτικά ανεκτή. Η στήριξη παρέχεται στο πλαίσιο αξιολόγησης, διενεργούμενης από κοινού από την Κοινότητα και το ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ, των μεταρρυθμίσεων που πραγματοποιούνται ή μελετώνται τόσο σε μακροοικονομικό όσο και σε τομεακό επίπεδο, και καθιστά δυνατή τη συνολική αξιολόγηση των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών. Στο βαθμό που είναι δυνατόν, η από κοινού αξιολόγηση ευθυγραμμίζεται με τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις κάθε χώρας και η παρακολούθηση της βοήθειας βασίζεται στα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί. Η ταχεία εκταμίευση είναι ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά των προγραμμαμάτων στήριξης.

▼ B

2. Τα κράτη ΑΚΕ και η Κοινότητα αναγνωρίζουν την ανάγκη να ενθαρρύνουν μεταρρυθμιστικά προγράμματα σε περιφερειακό επίπεδο, διασφαλίζοντας ότι κατά την προετοιμασία και την εκτέλεση εθνικών προγραμμάτων λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι περιφερειακές δραστηριότητες που επηρεάζουν την εθνική ανάπτυξη. Για το σκοπό αυτό, με τη στήριξη της διαρθρωτικής προσαρμογής επιδιώκεται επίσης:

- α) να θεσπιστούν ήδη, από το στάδιο της διάγνωσης, μέτρα για την ενθάρρυνση της περιφερειακής ολοκλήρωσης και να ληφθούν υπόψη οι συνέπειες της διασυννοριακής προσαρμογής·

▼B

β) να στηριχθεί η εναρμόνιση και ο συντονισμός των μακροοικονομικών και τομεακών πολιτικών, συμπεριλαμβανομένου του φορολογικού και του τελωνειακού τομέα, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο διττός σκοπός της περιφερειακής ολοκλήρωσης και της διαρθρωτικής μεταρρύθμισης σε εθνικό επίπεδο· και

γ) να ληφθεί υπόψη το καθαρό μεταβατικό κόστος της περιφερειακής ολοκλήρωσης το οποίο θα επιβαρύνει τον προϋπολογισμό και το ισοζύγιο πληρωμών, είτε μέσω προγραμμάτων γενικών εισαγωγών ή μέσω της ενίσχυσης του προϋπολογισμού.

3. Τα κράτη ΑΚΕ τα οποία ήδη εφαρμόζουν ή μελετούν την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων σε μακροοικονομικό ή τομεακό επίπεδο είναι επιλέξιμα για στήριξη της διαρθρωτικής προσαρμογής, λαμβανομένου υπόψη του περιφερειακού πλαισίου, με την επιφύλαξη της αποτελεσματικότητάς τους και των ενδεχόμενων επιπτώσεών τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική διάσταση της ανάπτυξης, και στις οικονομικές και κοινωνικές δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν.

4. Τα κράτη ΑΚΕ που αναλαμβάνουν προγράμματα μεταρρυθμίσεων με την έγκριση και την υποστήριξη των κυριότερων, τουλάχιστον, πολυμερών χρηματοδοτών, ή κατόπιν συμφωνίας με τους εν λόγω χρηματοδότες αλλά όχι απαραίτητως με τη χρηματοδοτική τους στήριξη, θεωρείται ότι πληρούν αυτομάτως τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση βοήθειας για την προσαρμογή.

5. Η στήριξη για τη διαρθρωτική προσαρμογή κινητοποιείται με ευελιξία και λαμβάνει τη μορφή προγραμμάτων τομεακών και γενικών εισαγωγών ή ενίσχυσης του προϋπολογισμού.

6. Η προετοιμασία και η αξιολόγηση των προγραμμάτων διαρθρωτικής προσαρμογής καθώς και οι αποφάσεις χρηματοδότησής τους διεκπεραιώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις για τις διαδικασίες εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας, ενώ λαμβάνεται δεόντως υπόψη το στοιχείο της ταχείας εκταμίευσης που χαρακτηρίζει τα προγράμματα διαρθρωτικής προσαρμογής. Ανά μεμονωμένη περίπτωση, μπορεί να επιτραπεί η αναδρομική χρηματοδότηση περιορισμένου τμήματος εισαγωγών κατάγής ΑΚΕ-ΕΚ.

7. Η εφαρμογή κάθε προγράμματος στήριξης διασφαλίζει ότι η επιλεξιμότητα των οικονομικών παραγόντων των κρατών ΑΚΕ για την πρόσβασή τους στους πόρους του προγράμματος είναι όσο το δυνατόν ευρύτερη και διαφανέστερη και ότι οι διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων είναι σύμφωνες με τις διοικητικές και εμπορικές πρακτικές του ενδιαφερομένου κράτους, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την καλύτερη δυνατή σχέση τιμής/ποιότητας για τα εισαγόμενα αγαθά και την αναγκαία συνέπεια προς την διεθνώς επιτευχθείσα πρόοδο για την εναρμόνιση των διαδικασιών στήριξης της διαρθρωτικής προσαρμογής.

▼M10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Στήριξη σε περίπτωση εξωγενών κλυδωνισμών

Άρθρο 68

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι η μακροοικονομική αστάθεια που οφείλεται στους εξωγενείς κλυδωνισμούς μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ανάπτυξη των κρατών ΑΚΕ και να υπονομεύσει την επίτευξη των αναπτυξιακών τους απαιτήσεων. Κατά συνέπεια, για να μετριαστούν οι βραχυπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις που οφείλονται σε εξωγενείς κλυδωνισμούς, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στα έσοδα από τις εξαγωγές, εγκαθιδρύεται σύστημα συμπληρωματικής στήριξης στο πλαίσιο του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας.

▼ M10

2. Ο σκοπός της στήριξης αυτής είναι να διαφυλαχθούν οι κοινωνικοοικονομικές μεταρρυθμίσεις και πολιτικές που θα μπορούσαν να επηρεαστούν αρνητικά από τη μείωση των εσόδων, καθώς και να αντιμετωπιστούν οι βραχυπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις τέτοιων κλυδωνισμών.

3. Για την κατανομή των πόρων, λαμβάνεται υπόψη η εξαιρετικά μεγάλη εξάρτηση των οικονομιών των κρατών ΑΚΕ από τις εξαγωγές, και ιδίως του γεωργικού και του εξορυκτικού τομέα. Στο πλαίσιο αυτό, τα λιγότερο ανεπτυγμένα, τα μεσόγεια και νησιωτικά κράτη ΑΚΕ, καθώς και τα κράτη ΑΚΕ που βρίσκονται σε μετασυγκρουσιακό στάδιο ή που έχουν πληγεί από φυσική καταστροφή, τυγχάνουν ευνοϊκότερης μεταχείρισης.

4. Οι συμπληρωματικοί πόροι χορηγούνται σύμφωνα με τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπει ο μηχανισμός στήριξης, όπως ορίζεται στο παράρτημα II της παρούσας συμφωνίας σχετικά με τους «Όρους και τις προϋποθέσεις της χρηματοδότησης».

5. Η Κοινότητα στηρίζει επίσης τα συστήματα ασφάλισης που βασίζονται στην αγορά και προορίζονται για τα κράτη ΑΚΕ τα οποία επιδιώκουν να προστατευθούν από τις βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις των εξωγενών κλυδωνισμών.

▼ B

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Στήριξη τομεακών πολιτικών

Άρθρο 69

1. Η συνεργασία στηρίζει, με τη βοήθεια των διάφορων μέσων και ρυθμίσεων που προβλέπονται στη συμφωνία:

- α) κοινωνικές και οικονομικές τομεακές πολιτικές και μεταρρυθμίσεις·
- β) μέτρα για την τόνωση της δραστηριότητας του παραγωγικού τομέα και της ανταγωνιστικότητας των εξαγωγών·
- γ) μέτρα για τη διεύρυνση των υπηρεσιών του κοινωνικού τομέα· και
- δ) θεματικά και επιμέρους ζητήματα.

2. Η στήριξη αυτή παρέχεται, ανά περίπτωση, μέσω:

- α) τομεακών προγραμμάτων·
- β) ενίσχυσης του προϋπολογισμού·
- γ) επενδύσεων·
- δ) αποκατάστασης·
- ε) κατάρτισης·
- στ) τεχνικής βοήθειας· και
- ζ) θεσμικής στήριξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Έργα μικρής κλίμακας και αποκεντρωμένη συνεργασία

Άρθρο 70

Για να ανταποκριθεί στις αναπτυξιακές ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων και να ενθαρρύνει όλους τους φορείς της αποκεντρωμένης συνεργασίας που είναι σε θέση να συμβάλουν στην αυτόνομη ανάπτυξη των κρατών ΑΚΕ και να προτείνουν και να υλοποιήσουν πρωτοβουλίες, η συνεργασία στηρίζει αυτές τις αναπτυξιακές δράσεις εντός του πλαισίου που ορίζουν οι κανόνες και η εθνική νομοθεσία των ενδιαφερόμενων κρατών ΑΚΕ καθώς και οι διατάξεις του ενδεικτικού προγράμματος. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία στηρίζει:

▼B

- α) έργα μικρής κλίμακας σε τοπικό επίπεδο τα οποία έχουν οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο στη ζωή του πληθυσμού, καλύπτουν κάποια εκδηλωθείσα και διαπιστωθείσα πρωταρχική ανάγκη και υλοποιούνται με πρωτοβουλία και με την ενεργό συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας που θα ωφεληθεί από τα έργα αυτά· και
- β) ενέργειες αποκεντρωμένης συνεργασίας, ιδίως όταν αυτές συνδυάζουν τις προσπάθειες και τα μέσα αποκεντρωμένων φορέων από τα κράτη ΑΚΕ και ομολόγων τους από την Κοινότητα. Αυτή η μορφή συνεργασίας παρέχει τη δυνατότητα κινητοποίησης των υφιστάμενων ικανοτήτων, καινοτόμων μεθόδων δράσης και των πόρων που διαθέτουν οι αποκεντρωμένοι φορείς για την ανάπτυξη των κρατών ΑΚΕ.

Άρθρο 71

1. Τα έργα μικρής κλίμακας και οι ενέργειες αποκεντρωμένης συνεργασίας μπορούν να ενισχύονται από χρηματοδοτικούς πόρους της συμφωνίας. Τα έργα ή τα προγράμματα που εμπίπτουν σε αυτή τη μορφή συνεργασίας μπορούν να συνδέονται ή όχι με προγράμματα στους τομείς συγκέντρωσης των ενδεικτικών προγραμμάτων, μπορούν όμως και να αποτελούν μέσο επίτευξης των συγκεκριμένων στόχων του ενδεικτικού προγράμματος ή των αποτελεσμάτων των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν οι τοπικές κοινότητες ή οι αποκεντρωμένοι φορείς.

2. Συνεισφορές στη χρηματοδότηση των έργων μικρής κλίμακας και αποκεντρωμένης συνεργασίας εξασφαλίζει το Ταμείο, και στην περίπτωση αυτή η συνεισφορά κατ' αρχήν δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία τέταρτα του συνολικού κόστους κάθε έργου όπως και δεν μπορεί και να υπερβαίνει το όριο που καθορίζεται στο ενδεικτικό πρόγραμμα. Το υπόλοιπο ποσό χορηγείται:

- α) από την ενδιαφερόμενη τοπική κοινωνία στην περίπτωση έργων μικρής κλίμακας (υπό μορφή συνεισφοράς σε είδος, παροχής υπηρεσιών ή διάθεσης μετρητών, ανάλογα με τις δυνατότητές της)·
 - β) από τους φορείς της αποκεντρωμένης συνεργασίας, υπό την προϋπόθεση ότι οι οικονομικοί, τεχνικοί, υλικοί και άλλοι πόροι που προσφέρονται από τους φορείς αυτού του είδους δεν αντιπροσωπεύουν κατ' αρχήν ποσοστό μικρότερο του 25% του εκτιμώμενου κόστους του έργου/προγράμματος· και
 - γ) κατ' εξαίρεση, από το ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ, υπό μορφή χρηματοδοτικής συνεισφοράς, μέσω της χρήσης δημόσιου εξοπλισμού ή μέσω παροχής υπηρεσιών.
3. Οι διαδικασίες που ισχύουν για έργα και προγράμματα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο έργων μικρής κλίμακας ή της αποκεντρωμένης συνεργασίας είναι αυτές που ορίζονται στη συμφωνία και, ιδίως, αυτές που αναφέρονται σε πολυετή προγράμματα.

▼M10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Ανθρωπιστική βοήθεια, επείγουσα βοήθεια και βοήθεια μετά το στάδιο της παρεχόμενης επείγουσας βοήθειας

Άρθρο 72

Γενική αρχή

1. Η ανθρωπιστική βοήθεια, η βοήθεια έκτακτης ανάγκης και η βοήθεια μετά το στάδιο της έκτακτης ανάγκης παρέχονται σε καταστάσεις κρίσης. Η ανθρωπιστική βοήθεια και η βοήθεια έκτακτης ανάγκης

▼ **M10**

αποβλέπουν στη διάσωση και διαφύλαξη ζωών, καθώς και στην πρόληψη και ανακούφιση των δεινών του ανθρώπου οσάκις παρίσταται ανάγκη. Η παρεχόμενη βοήθεια μετά το στάδιο της έκτακτης ανάγκης αποβλέπει στην αποκατάσταση και στη σύνδεση της βραχυπρόθεσμης αρωγής με μακροπρόθεσμα αναπτυξιακά προγράμματα.

2. Οι καταστάσεις κρίσης, συμπεριλαμβανομένης της μακροχρόνιας διαρθρωτικής αστάθειας ή ευπάθειας, αποτελούν καταστάσεις που απειλούν τη δημόσια τάξη ή την ασφάλεια και προστασία των ατόμων, με κίνδυνο να κλιμακωθούν σε ένοπλη σύγκρουση ή να αποσταθεροποιήσουν τη χώρα. Οι καταστάσεις κρίσης μπορούν επίσης να οφείλονται σε φυσικές καταστροφές, ανθρωπογενείς κρίσεις, όπως πολέμους και άλλες συγκρούσεις, ή σε εξαιρετικές περιστάσεις με ανάλογα αποτελέσματα που συνδέονται μεταξύ άλλων με την κλιματική αλλαγή, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, την πρόσβαση στις ενεργειακές και φυσικές πηγές ή την άκρα ένδεια.

3. Η ανθρωπιστική βοήθεια, η βοήθεια έκτακτης ανάγκης και η παρεχόμενη βοήθεια μετά το στάδιο της έκτακτης ανάγκης διατηρούνται για όσο διάστημα απαιτείται για την αντιμετώπιση των αναγκών των θυμάτων, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η μετάβαση μεταξύ της αρωγής, της αποκατάστασης και της ανάπτυξης.

4. Η ανθρωπιστική βοήθεια χορηγείται αποκλειστικά και μόνον με γνώμονα τις ανάγκες και τα συμφέροντα των θυμάτων των καταστάσεων κρίσης, σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και με βάση το σεβασμό των αρχών του ανθρωπισμού, της ουδετερότητας, της αμεροληψίας και της ανεξαρτησίας. Ειδικότερα, δεν εφαρμόζονται διακρίσεις μεταξύ θυμάτων λόγω φυλής, εθνότητας, θρησκείας, φύλου, ηλικίας, υπηκοότητας ή πολιτικών πεποιθήσεων και διασφαλίζεται η ελεύθερη πρόσβαση στη βοήθεια, η προστασία των θυμάτων, καθώς και η ασφάλεια του ανθρωπιστικού προσωπικού και του εξοπλισμού.

5. Η ανθρωπιστική βοήθεια, η βοήθεια έκτακτης ανάγκης και η παρεχόμενη βοήθεια μετά το στάδιο της έκτακτης ανάγκης χρηματοδοτούνται από το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, όταν η βοήθεια αυτή δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η ανθρωπιστική βοήθεια, η βοήθεια έκτακτης ανάγκης και η παρεχόμενη βοήθεια μετά το στάδιο έκτακτης ανάγκης εφαρμόζονται συμπληρωματικά και σε συντονισμό με τις προσπάθειες των κρατών μελών, σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της αποτελεσματικότητας της βοήθειας.

*Άρθρο 72α***Στόχοι**

1. Η ανθρωπιστική βοήθεια και η βοήθεια έκτακτης ανάγκης έχουν ως στόχο:

- α) να προστατεύουν τις ανθρώπινες ζωές υπό συνθήκες κρίσης και αμέσως μετά την κρίση·
- β) να συμβάλλουν στη χρηματοδότηση και τη διανομή της ανθρωπιστικής βοήθειας, καθώς και στην άμεση πρόσβαση των δικαιούχων σε αυτή, με τη βοήθεια όλων των διαθέσιμων μέσων υλικοτεχνικής υποδομής·
- γ) να υλοποιούν βραχυπρόθεσμα μέτρα αποκατάστασης και ανασυγκρότησης ώστε να δίδεται η δυνατότητα στα θύματα να επιτυγχάνουν μία ελάχιστου βαθμού κοινωνικοοικονομική επανένταξη και να δημιουργούν, το συντομότερο δυνατό, τις συνθήκες για την ανάκαμψη της ανάπτυξης βάσει των μακροπρόθεσμων στόχων που έχουν θέσει οι συγκεκριμένες χώρες και περιοχές ΑΚΕ·

▼ **M10**

- δ) να ανταποκρίνονται στις ανάγκες που προκύπτουν από τη μετακίνηση πληθυσμών (προσφύγων, εκτοπισθέντων και επαναπατριζόμενων) ύστερα από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές, έτσι ώστε να ικανοποιούν για όσο διάστημα απαιτηθεί, όλες τις ανάγκες των προσφύγων και των εκτοπισθέντων (όπου κι αν βρίσκονται) και να διευκολύνουν την εθελοντική επανενγκατάσταση και επανένταξή τους στην χώρα καταγωγής τους· και
- ε) να συνδράμουν τα κράτη ή την περιοχή ΑΚΕ στη δημιουργία βραχυπρόθεσμων μηχανισμών πρόληψης και ετοιμότητας, καθώς και συστημάτων πρόγνωσης και έγκαιρης προειδοποίησης, με στόχο τον περιορισμό των επιπτώσεων από τις καταστροφές αυτές.

2. Η συνδρομή μπορεί να παρέχεται στα κράτη ή περιοχές ΑΚΕ που υποδέχονται πρόσφυγες ή επαναπατριζόμενους, για να αντιμετωπιστούν πιεστικές ανάγκες που δεν είχαν προβλεφθεί στο πλαίσιο της βοήθειας έκτακτης ανάγκης.

3. Η δράση που αναλαμβάνεται μετά το στάδιο της έκτακτης ανάγκης αποβλέπει στην αναγκαία υλική και κοινωνική αποκατάσταση ύστερα από τη συγκεκριμένη κρίση και μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή κατά τρόπο ώστε να εξασφαλιστεί η μετάβαση από τη βραχυπρόθεσμη αρωγή και αποκατάσταση με τα κατάλληλα μακροπρόθεσμα αναπτυξιακά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τα εθνικά ενδεικτικά προγράμματα, τα περιφερειακά προγράμματα ή το εσωτερικό πρόγραμμα των χωρών ΑΚΕ. Η δράση αυτή πρέπει να διευκολύνει τη μετάβαση από το στάδιο της έκτακτης ανάγκης στο στάδιο της ανάπτυξης, να προωθεί την κοινωνική και οικονομική επανένταξη των πληγέντων τμημάτων του πληθυσμού, να εξαλείφει στο μέτρο του δυνατού τα αίτια της κρίσης και να ενισχύει τους θεσμούς καθώς και τη συμμετοχή των τοπικών και εθνικών φορέων στη διατύπωση μιας βιώσιμης αναπτυξιακής πολιτικής για την εκάστοτε χώρα ΑΚΕ.

4. Ενδεχομένως, οι βραχυπρόθεσμοι μηχανισμοί πρόληψης και ετοιμότητας που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο ε) θα συντονίζονται με άλλους παρόμοιους μηχανισμούς που έχουν ήδη δημιουργηθεί.

Η ανάπτυξη και η ενίσχυση των εθνικών, περιφερειακών και όλων των μηχανισμών των κρατών ΑΚΕ για τον περιορισμό και τη διαχείριση των κινδύνων καταστροφών θα επιτρέψουν στα κράτη ΑΚΕ να βελτιώσουν την ανθεκτικότητά τους στις επιπτώσεις των καταστροφών. Όλες οι δραστηριότητες στον τομέα αυτό μπορούν να διεξαχθούν σε συνεργασία με τους περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς και τα προγράμματα που έχουν αποδεδειγμένο ιστορικό όσον αφορά τη μείωση των κινδύνων καταστροφών.

*Άρθρο 73***Εφαρμογή**

1. Οι δράσεις παροχής βοήθειας αναλαμβάνονται είτε κατόπιν αιτήματος του κράτους ή της περιοχής ΑΚΕ που πλήττεται από την κρίση, είτε με πρωτοβουλία της Επιτροπής ή καθ' υπόδειξιν διεθνών οργανισμών ή τοπικών ή διεθνών μη κυβερνητικών οργανώσεων.

2. Η Κοινότητα λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνει την ταχεία διεκπεραίωση των αναγκαίων δράσεων για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών για τις οποίες προορίζεται η έκτακτη βοήθεια. Η διαχείριση και η εφαρμογή αυτής της βοήθειας πραγματοποιούνται με ταχείες, ευέλικτες και αποτελεσματικές διαδικασίες.

3. Δεδομένου ότι η χορηγούμενη βάσει του παρόντος κεφαλαίου βοήθεια έχει αναπτυξιακό χαρακτήρα, μπορεί να χρησιμοποιείται κατ' εξαίρεση από κοινού με το ενδεικτικό πρόγραμμα εφόσον το ζητήσει το ενδιαφερόμενο κράτος ή περιοχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Στήριξη των επενδύσεων και της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα

Άρθρο 74

Η συνεργασία στηρίζει, μέσω χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας, τις πολιτικές και τις στρατηγικές που στοχεύουν στην ανάπτυξη των επενδύσεων και του ιδιωτικού τομέα όπως ορίζεται στην παρούσα συμφωνία.

Άρθρο 75

Προώθηση των επενδύσεων

Τα κράτη ΑΚΕ, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της, εντός των ορίων των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, αναγνωρίζοντας τη σημασία των ιδιωτικών επενδύσεων για την προώθηση της αναπτυξιακής συνεργασίας τους και, παράλληλα, την ανάγκη να ληφθούν μέτρα για την προώθηση των επενδύσεων αυτών:

- α) εφαρμόζουν μέτρα για να ενθαρρύνουν τους ιδιώτες επενδυτές οι οποίοι τηρούν τους όρους και τις προτεραιότητες της αναπτυξιακής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ καθώς και τους νόμους και κανονισμούς των αντίστοιχων κρατών τους, να συμμετέχουν στις αναπτυξιακές τους προσπάθειες·
- β) λαμβάνουν μέτρα και προβαίνουν σε ενέργειες για τη δημιουργία και τη διατήρηση ενός προβλέψιμου και ασφαλούς επενδυτικού κλίματος και διαπραγματεύονται συμφωνίες που βελτιώνουν το κλίμα αυτό·
- γ) ενθαρρύνουν τον ιδιωτικό τομέα της ΕΕ να επενδύει και να παρέχει ειδική βοήθεια στον αντίστοιχο τομέα των κρατών ΑΚΕ στο πλαίσιο αμοιβαίων εταιρικών συνεργασιών και εταιρικών σχέσεων·
- δ) διευκολύνουν τις εταιρικές σχέσεις και τις μικτές επιχειρήσεις ενθαρρύνοντας την συγχρηματοδότηση·
- ε) χρηματοδοτούν φόρα για τις τομεακές επενδύσεις με σκοπό την προώθηση εταιρικών σχέσεων και εξωτερικών επενδύσεων·
- στ) στηρίζουν τις προσπάθειες των κρατών ΑΚΕ να προσελκύσουν χρηματοδοτικούς πόρους, ιδίως ιδιωτικούς, για επενδύσεις σε υποδομές και για υποδομές που δημιουργούν έσοδα και είναι θεμελιώδους σημασίας για τον ιδιωτικό τομέα·
- ζ) στηρίζουν την αύξηση της ικανότητας των εθνικών φορέων και γραφείων προώθησης των επενδύσεων που ασχολούνται με την προώθηση και τη διευκόλυνση των ξένων επενδύσεων·
- η) διαδίδουν τις πληροφορίες για τις επενδυτικές ευκαιρίες και τις συνθήκες της άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στα κράτη ΑΚΕ· και
- θ) προωθούν τον επιχειρηματικό διάλογο, τη συνεργασία και τις εταιρικές σχέσεις σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και μεταξύ των ιδιωτικών τομέων ΑΚΕ-ΕΕ, ειδικότερα μέσω της διοργάνωσης ενός φόρουμ ΑΚΕ-ΕΕ για την επιχειρηματική δραστηριότητα του ιδιωτικού τομέα. Η ενίσχυση για τις εργασίες του φόρουμ ΑΚΕ-ΕΕ για την επιχειρηματική δραστηριότητα του ιδιωτικού τομέα χορηγείται προς επίτευξη των ακόλουθων στόχων:
 - i) να διευκολυνθεί ο διάλογος τόσο μεταξύ των ιδιωτικών τομέων ΑΚΕ/ΕΕ όσο και μεταξύ των ιδιωτικών τομέων ΑΚΕ/ΕΕ και των οργάνων που συνιστώνται με την παρούσα συμφωνία·

▼B

- ii) να αναλύονται και να διαβιβάζονται ανά τακτά διαστήματα προς τους αρμόδιους φορείς πληροφορίες για το πλήρες φάσμα των θεμάτων που αφορούν τις σχέσεις μεταξύ των ιδιωτικών τομέων των κρατών ΑΚΕ και της ΕΕ στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας ή, γενικότερα, τις οικονομικές σχέσεις μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών ΑΚΕ· και
- iii) να αναλύονται και να παρέχονται προς τους αρμόδιους φορείς οι πληροφορίες για συγκεκριμένα τομεακά προβλήματα τα οποία αφορούν, μεταξύ άλλων, κλάδους παραγωγής ή είδη προϊόντων σε περιφερειακό και υποπεριφερειακό επίπεδο.

*Άρθρο 76***Χρηματοδότηση και στήριξη των επενδύσεων**

1. Στο πλαίσιο της συνεργασίας προβλέπεται η χορήγηση μακροπρόθεσμων χρηματοδοτικών πόρων, περιλαμβανομένων των επιχειρηματικών κεφαλαίων, για να στηριχθεί η προώθηση της ανάπτυξης στον ιδιωτικό τομέα και η κινητοποίηση των εγχώριων και ξένων κεφαλαίων για το σκοπό αυτό. Προς τούτο, η συνεργασία προβλέπει ιδίως τα εξής:

- α) χορήγηση μη επιστρεπτέων ενισχύσεων για την χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια με στόχο τη στήριξη μεταρρυθμίσεων της πολιτικής, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, τη δημιουργία θεσμικών ικανοτήτων ή άλλων μορφών θεσμικής ενίσχυσης που συνδέονται με κάποια συγκεκριμένη επένδυση, λήψη μέτρων για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και να βελτιωθούν οι ικανότητες των ιδιωτικών ενδιαμέσων φορέων, χρηματοπιστωτικών και μη, και δραστηριότητες για τη διευκόλυνση των επενδύσεων και την προώθηση της ανταγωνιστικότητας·
- β) συμβουλευτικές υπηρεσίες με στόχο τη δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος και μιας βάσης πληροφοριών με στόχο την καθοδήγηση και την ενθάρρυνση της εισροής κεφαλαίων·
- γ) επιχειρηματικά κεφάλαια για επενδύσεις σε μετοχικό ή οιονεί μετοχικό κεφάλαιο, εγγυήσεις για τη στήριξη των εγχώριων και ξένων επενδύσεων και δάνεια ή πιστώσεις υπό τους όρους του παραρτήματος II «Όροι και προϋποθέσεις της χρηματοδότησης» της παρούσας συμφωνίας· και

▼M10

- δ) δάνεια από τους ιδίους πόρους της Τράπεζας και της επενδυτικής διευκόλυνσης, των οποίων οι όροι και προϋποθέσεις ορίζονται στο παράρτημα II της παρούσας συμφωνίας. Τα δάνεια αυτά μπορούν επίσης να χρησιμεύσουν για τη χρηματοδότηση των δημόσιων επενδύσεων στις βασικές υποδομές.

▼B

2. Τα δάνεια από τους ιδίους πόρους της Τράπεζας χορηγούνται σύμφωνα με το καταστατικό της καθώς και με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο παράρτημα II της παρούσας συμφωνίας.

*Άρθρο 77***Εγγυήσεις επενδύσεων**

1. Οι εγγυήσεις επενδύσεων διαδραματίζουν συνεχώς σημαντικότερο ρόλο στη χρηματοδότηση της ανάπτυξης καθότι συμβάλλουν στη μείωση των κινδύνων των έργων και προκαλούν ροή ιδιωτικών κεφαλαίων. Επομένως, η συνεργασία εξασφαλίζει μεγαλύτερη διαθεσιμότητα και χρήση της ασφάλισης, ως μηχανισμού μείωσης του κινδύνου, ώστε να τονωθεί η εμπιστοσύνη των επενδυτών στα κράτη ΑΚΕ.

▼B

2. Η συνεργασία παρέχει εγγυήσεις και κεφάλαια εγγυήσεων για την κάλυψη των κινδύνων των υπό όρους επενδύσεων. Συγκεκριμένα, η συνεργασία παρέχει στήριξη:

- α) σε συστήματα αντασφάλισης για την κάλυψη των άμεσων ξένων επενδύσεων που πραγματοποιούν επιλέξιμοι επενδυτές για την αντιμετώπιση νομικών ασαφειών, μεγάλων κινδύνων απαλλοτρίωσης, περιορισμών της μεταφοράς συναλλάγματος, συρράξεων και εμφυλίων συγκρούσεων καθώς και της παράβασης των όρων της σύμβασης. Οι επενδυτές μπορούν να ασφαλίζουν έργα για οιονδήποτε εκ των τεσσάρων τύπων κάλυψης·
- β) σε προγράμματα εγγυήσεων για την κάλυψη κινδύνων υπό μορφή μερικών εγγυήσεων για τη χρηματοδότηση του χρέους. Είναι διαθέσιμες τόσο η εγγύηση του μερικού κινδύνου όσο και της μερικής πίστωσης· και
- γ) σε εθνικά και περιφερειακά ταμεία εγγυήσεων στα οποία εμπλέκονται, ειδικότερα, τα εγχώρια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή οι επενδυτές με στόχο την ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού τομέα.

3. Η συνεργασία στηρίζει επίσης τη δημιουργία θεσμικής ικανότητας, τη θεσμική ενίσχυση και συμμετέχει στη βασική χρηματοδότηση των εθνικών ή/και των περιφερειακών πρωτοβουλιών για τη μείωση των εμπορικών κινδύνων που διατρέχουν οι επενδυτές (μεταξύ άλλων, ταμεία εγγυήσεων, ρυθμιστικά όργανα, μηχανισμούς διαιτησίας και δικαστικά συστήματα για να προωθηθεί η προστασία των επενδύσεων μέσω της βελτίωσης των συστημάτων εξαγωγικών πιστώσεων).

4. Η συνεργασία παρέχει στήριξη αυτής της μορφής βάσει της συμπληρωματικότητας και της προστιθέμενης αξίας όσον αφορά τις ιδιωτικές ή/και δημόσιες πρωτοβουλίες και, όπου είναι δυνατό, μέσω εταιρικής σχέσης με ιδιωτικούς και άλλους δημόσιους οργανισμούς. Τα κράτη ΑΚΕ και η ΕΚ, στο πλαίσιο της επιτροπής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης αναλαμβάνουν την εκπόνηση κοινής μελέτης με σκοπό να προτείνουν τη σύσταση ενός Γραφείου εγγυήσεων ΑΚΕ-ΕΚ το οποίο θα προτείνει και θα διαχειρίζεται προγράμματα εγγυήσεων των επενδύσεων.

Άρθρο 78

Προστασία των επενδύσεων

1. Τα κράτη ΑΚΕ και η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της, εντός του πλαισίου των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, επιβεβαιώνουν την ανάγκη προώθησης και προστασίας των επενδύσεων κάθε μέρους στην αντίστοιχη επικράτειά του και, με την ευκαιρία αυτή, υπογραμμίζουν τη σκοπιμότητα σύναψης, χάριν του αμοιβαίου συμφέροντος, συμφωνιών για την προώθηση και προστασία των επενδύσεων, οι οποίες θα μπορούσαν επίσης να αποτελέσουν τη βάση για τα καθεστώτα ασφάλισης και εγγυήσεων.

2. Για να ενθαρρυνθούν οι ευρωπαϊκές επενδύσεις σε αναπτυξιακά έργα τα οποία προωθούνται από τα κράτη ΑΚΕ και παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για αυτά, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη, αφενός, και τα κράτη ΑΚΕ, αφετέρου, μπορούν επίσης να συνάπτουν συμφωνίες για ειδικά έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, εφόσον η Κοινότητα και ευρωπαϊκές εταιρείες συνεισφέρουν στη χρηματοδότησή τους.

3. Τα μέρη συμφωνούν επίσης να καθιερώσουν, στο πλαίσιο των συμφωνιών οικονομικών εταιρικών σχέσεων, και με παράλληλη τήρηση των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων της Κοινότητας και των κρατών μελών της, γενικές αρχές για την προστασία και την προώθηση των επενδύσεων όπου θα ενσωματώνονται τα καλύτερα αποτελέσματα που συμφωνήθηκαν είτε στα σχετικά διεθνή φόρα είτε σε διμερές επίπεδο.

ΤΙΤΛΟΣ III ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 79

1. Η τεχνική συνεργασία βοηθά τα κράτη ΑΚΕ να αναπτύξουν το εθνικό και περιφερειακό ανθρώπινο δυναμικό τους και να προωθήσουν τη βιώσιμη ανάπτυξη των θεσμικών οργάνων που είναι απαραίτητα για την επιτυχία της αναπτυξιακής διαδικασίας μέσω, μεταξύ άλλων, της ενίσχυσης των ιδιωτικών εταιρειών και οργανισμών μελετών στα κράτη ΑΚΕ καθώς και μέσω μηχανισμών ανταλλαγών συμβούλων εταιρειών από τα κράτη ΑΚΕ και από την ΕΕ.

2. Επιπλέον, η τεχνική συνεργασία πρέπει να είναι αποτελεσματική ως προς το κόστος και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες για τις οποίες έχει προγραμματιστεί, να διευκολύνει τη μεταφορά τεχνογνωσίας και να αυξάνει τις εθνικές και περιφερειακές ικανότητες. Η τεχνική συνεργασία συμβάλλει την επίτευξη των στόχων των έργων και των προγραμμάτων, καθώς και στις προσπάθειες ενίσχυσης της διαχειριστικής ικανότητας των εθνικών και περιφερειακών διατακτών. Η τεχνική βοήθεια:

- α) έχει ως γνώμονα τη ζήτηση και, με τον τρόπο αυτόν, καθίσταται διαθέσιμη μόνο μετά από αίτημα του ή των ενδιαφερόμενων κρατών ΑΚΕ, και είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες των δικαιούχων·
- β) είναι συμπληρωματική και στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών ΑΚΕ για προσδιορισμό των αναγκών τους·
- γ) ελέγχεται και παρακολουθείται για να εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα·
- δ) ενθαρρύνει τη συμμετοχή εμπειρογνομόνων ΑΚΕ, γραφείων μελετών και εκπαιδευτικών και ερευνητικών ιδρυμάτων σε συμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο και προσδιορίζει τρόπους απασχόλησης καταρτισμένου εθνικού και περιφερειακού προσωπικού σε έργα του Ταμείου·
- ε) ενθαρρύνει την προσωρινή τοποθέτηση εθνικών στελεχών ΑΚΕ ως συμβούλων σε φορείς της χώρας τους ή γειτονικής χώρας ή σε περιφερειακό οργανισμό·
- στ) στοχεύει στη βελτίωση της γνώσης όσον αφορά τα όρια και τις δυνατότητες του εθνικού και περιφερειακού ανθρώπινου δυναμικού με την κατάρτιση καταλόγου των εμπειρογνομόνων, των συμβούλων και των γραφείων μελετών ΑΚΕ που κρίνεται ότι έχουν τα προσόντα για να απασχοληθούν σε έργα και προγράμματα που χρηματοδοτεί το Ταμείο·
- ζ) στηρίζει την τεχνική βοήθεια μεταξύ κρατών ΑΚΕ ώστε να προωθηθούν οι ανταλλαγές τεχνικής βοήθειας και εμπειρογνομόνων του επαγγελματικού και διοικητικού τομέα μεταξύ των κρατών ΑΚΕ·
- η) αναπτύσσει προγράμματα δράσης για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη των θεσμών και του προσωπικού ως αναπόσπαστου μέρους του σχεδιασμού έργων και προγραμμάτων, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών χρηματοδοτικών απαιτήσεων·
- θ) στηρίζει ρυθμίσεις για την προώθηση της ικανότητας των κρατών ΑΚΕ να δημιουργήσουν τη δικιά τους εμπειρογνομοσύνη· και
- ι) δίδει ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των κρατών ΑΚΕ στον τομέα του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της αξιολόγησης των έργων καθώς και της διαχείρισης του προϋπολογισμού.

▼B

3. Τεχνική βοήθεια μπορεί να παρέχεται σε όλους τους τομείς συνεργασίας και εντός των ορίων που καθορίζει η παρούσα συμφωνία. Οι καλυπτόμενες δραστηριότητες ποικίλλουν ως προς τη φύση και την έκτασή τους και σχεδιάζονται έτσι ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες των κρατών ΑΚΕ.

4. Η τεχνική συνεργασία μπορεί να έχει είτε ειδικό είτε γενικό χαρακτήρα. Η επιτροπή συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές για την υλοποίηση της τεχνικής συνεργασίας.

Άρθρο 80

Για να αναστραφεί το ρεύμα της διαρροής εγκεφάλων από τα κράτη ΑΚΕ, η Κοινότητα συνδράμει όσα κράτη ΑΚΕ της το ζητούν ώστε να διευκολυνθεί ο επαναπατρισμός των καταρτισμένων υπηκόων ΑΚΕ που κατοικούν σε ανεπτυγμένες χώρες, μέσω της παροχής κατάλληλων κινήτρων προς τους παλιννοστούντες.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Άρθρο 81

Διαδικασίες

Οι διαδικασίες διαχείρισης είναι διαφανείς, εύκολες στην εφαρμογή τους και στοχεύουν στην επιτόπου αποκέντρωση καθηκόντων και αρμοδιοτήτων. Η εφαρμογή της αναπτυξιακής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΕ είναι ανοικτή σε μη κρατικούς φορείς σε τομείς που τους αφορούν. Οι λεπτομερείς διαδικαστικές διατάξεις για τον προγραμματισμό, την προετοιμασία, την εφαρμογή και τη διαχείριση της χρηματοδοτικής και τεχνικής συνεργασίας παρατίθενται στο παράρτημα IV για τις διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης. Το Συμβούλιο των Υπουργών μπορεί να επανεξετάζει, να αναθεωρεί και να τροποποιεί τις διατάξεις αυτές μετά από πρόταση της επιτροπής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης.

Άρθρο 82

Φορείς υλοποίησης

Για την εφαρμογή της χρηματοδοτικής και τεχνικής συνεργασίας στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, ορίζονται φορείς υλοποίησης. Οι λεπτομερείς διατάξεις για τις αρμοδιότητες των φορέων υλοποίησης παρατίθενται στο παράρτημα IV για τις διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης.

Άρθρο 83

Επιτροπή συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης

1. Το Συμβούλιο των Υπουργών εξετάζει, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, τα αποτελέσματα της συνεργασίας για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης καθώς και τα γενικά και ειδικά προβλήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή της συνεργασίας αυτής. Για τον σκοπό αυτό, στο πλαίσιο του Συμβουλίου των Υπουργών, συγκροτείται επιτροπή συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, εφεξής καλούμενη «επιτροπή ΑΚΕ-ΕΚ».

▼B

2. Η επιτροπή ΑΚΕ-EΚ, μεταξύ άλλων:
 - α) διασφαλίζει τη συνολική επίτευξη των στόχων και την τήρηση των αρχών της συνεργασίας για την χρηματοδότηση της ανάπτυξης και θεσπίζει γενικές κατευθυντήριες γραμμές για την αποτελεσματική και έγκαιρη εφαρμογή τους·
 - β) εξετάζει τα προβλήματα που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή της συνεργασίας για την ανάπτυξη και προτείνει κατάλληλα μέτρα·
 - γ) επανεξετάζει τα παραρτήματα της παρούσας συμφωνίας για να διασφαλίσει τη συνεχή ενημέρωσή τους και προτείνει στο Συμβούλιο των Υπουργών ενδεχόμενες τροποποιήσεις προς έγκριση· και
 - δ) εξετάζει τις ενέργειες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας με στόχο να προωθηθεί η ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα και των επενδύσεων καθώς και τις ενέργειες τις σχετικές με την επενδυτική διευκόλυνση.
3. Η επιτροπή ΑΚΕ-EΚ συνέρχεται ανά τρίμηνο και απαρτίζεται, σε βάση ίσης εκπροσώπησης, από αντιπροσώπους των κρατών ΑΚΕ και της Κοινότητας, ή από τους εντολοδόχους τους. Συνέρχεται σε επίπεδο υπουργών όποτε το ζητήσει ένα από τα μέρη, και τουλάχιστον μία φορά το χρόνο.
4. Το Συμβούλιο των Υπουργών συντάσσει τον εσωτερικό κανονισμό της επιτροπής ΑΚΕ-EΚ, και ιδίως τους όρους εκπροσώπησης και τον αριθμό των μελών της επιτροπής, τις διαδικαστικές ρυθμίσεις των συσκέψεων και τις προϋποθέσεις άσκησης της προεδρίας.
5. Η επιτροπή ΑΚΕ-EΚ δύναται να συγκαλεί συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων για τη μελέτη των αιτίων των ενδεχόμενων δυσχερειών ή εμπλοκών που παρακωλύουν την αποτελεσματική εφαρμογή της συνεργασίας για την ανάπτυξη. Οι εμπειρογνώμονες αυτοί υποβάλλουν συστάσεις στην επιτροπή ΑΚΕ-EΚ για τα μέτρα εξάλειψης αυτών των δυσχερειών και εμπλοκών.

ΜΕΡΟΣ 5**ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΑ, ΤΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΚΡΑΤΗ ΑΚΕ****ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1****Γενικές διατάξεις***Άρθρο 84*

1. Για να μπορέσουν τα λιγότερο ανεπτυγμένα, τα μεσόγεια και τα νησιωτικά κράτη ΑΚΕ να επωφεληθούν πλήρως από τις ευκαιρίες που παρέχει η παρούσα συμφωνία ούτως ώστε να επιταχύνουν το ρυθμό ανάπτυξής τους, στο πλαίσιο της συνεργασίας επιφυλάσσεται ιδιαίτερη μεταχείριση στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες ΑΚΕ και λαμβάνεται δεόντως υπόψη η ευπάθεια των μεσόγειων και των νησιωτικών κρατών ΑΚΕ. Λαμβάνονται επίσης υπόψη οι ανάγκες των κρατών που μόλις έχουν εξέλθει από συγκρούσεις.

2. Ανεξάρτητα από τα συγκεκριμένα μέτρα και τις διατάξεις για τις λιγότερο αναπτυγμένες, τις μεσόγειες και τις νησιωτικές χώρες που περιέχονται στα διάφορα κεφάλαια της παρούσας συμφωνίας, δίδεται ιδιαίτερη προσοχή, όσον αφορά τις εν λόγω ομάδες κρατών καθώς και τα κράτη που εξέρχονται από συρράξεις:

▼B

- α) στην ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας·
- β) στις υποδομές μεταφορών και επικοινωνιών·
- γ) στην αποτελεσματική εκμετάλλευση των θαλάσσιων πόρων, στην εμπορία των προϊόντων αλιείας και, για τα μεσόγεια κράτη, στην εσωτερική αλιεία·
- δ) στη διαρθρωτική προσαρμογή, όταν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το επίπεδο ανάπτυξης αυτών των χωρών και ομοίως, κατά την εκτέλεση, στην κοινωνική διάσταση της προσαρμογής· και
- ε) στην εφαρμογή των επισιτιστικών στρατηγικών και των ολοκληρωμένων αναπτυξιακών προγραμμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2**Λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη ΑΚΕ***Άρθρο 85*

1. Στα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη ΑΚΕ επιφυλάσσεται ειδική μεταχείριση για να βοηθηθούν στην επίλυση των σοβαρών οικονομικών και κοινωνικών δυσχερειών που εμποδίζουν την ανάπτυξή τους, ούτως ώστε να επιταχύνουν το ρυθμό ανάπτυξής τους.

2. Ο πίνακας των λιγότερο ανεπτυγμένων κρατών παρατίθεται στο παράρτημα VI. Μπορεί να τροποποιείται με απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών όταν:

- α) προσχωρήσει στην παρούσα συμφωνία τρίτη χώρα η οποία βρίσκεται σε παρόμοια κατάσταση, και
- β) μεταβληθεί η οικονομική κατάσταση ενός κράτους ΑΚΕ ουσιαστικά και μόνιμα, ούτως ώστε να επιβάλλεται η κατάταξή του στην κατηγορία των λιγότερο ανεπτυγμένων κρατών ΑΚΕ ή να μη δικαιολογείται πλέον η κατάταξή του στην κατηγορία αυτή.

Άρθρο 86

Οι διατάξεις που έχουν εγκριθεί για τα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη ΑΚΕ περιέχονται στα ακόλουθα άρθρα: 2, 29, 32, 35, 37, 56, 68, 84 και 85.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3**Μεσόγεια κράτη ΑΚΕ***Άρθρο 87*

1. Για να στηριχθούν οι προσπάθειες που καταβάλλουν τα μεσόγεια κράτη ΑΚΕ ώστε να υπερβούν τα γεωγραφικά και άλλα εμπόδια που δυσχεραίνουν την ανάπτυξή τους, θεσπίζονται ειδικές διατάξεις και μέτρα που θα τους επιτρέψουν να επιταχύνουν το ρυθμό ανάπτυξής τους.

2. Ο πίνακας των μεσόγειων κρατών ΑΚΕ παρατίθεται στο παράρτημα VI. Μπορεί να τροποποιηθεί με απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών όταν τρίτο κράτος, το οποίο βρίσκεται σε παρόμοια κατάσταση, προσχωρήσει στην παρούσα συμφωνία.

▼B*Άρθρο 88*

Οι διατάξεις που έχουν εγκριθεί για τα μεσόγεια κράτη ΑΚΕ περιέχονται στα ακόλουθα άρθρα: 2, 32, 35, 56, 68, 84 και 87.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Νησιωτικά κράτη ΑΚΕ*Άρθρο 89***▼M4**

1. Επιδιώκεται η εφαρμογή ειδικών δράσεων που θα βοηθούν τα νησιωτικά κράτη ΑΚΕ στις προσπάθειές τους να ανακόψουν και να αναστρέψουν τη διαρκώς αυξανόμενη ευπάθειά τους, η οποία προκαλείται από τις νέες και σημαντικές οικονομικές, κοινωνικές και οικολογικές προκλήσεις. Οι δράσεις αυτές επιδιώκουν, αφενός, να προωθήσουν την υλοποίηση των προτεραιοτήτων που έχουν θέσει τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη σε σχέση με την αειφόρο ανάπτυξη και, αφετέρου, να ενισχύουν μια εναρμονισμένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική τους μεγέθυνση και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού τους.

▼B

2. Ο πίνακας των νησιωτικών κρατών ΑΚΕ παρατίθεται στο παράρτημα VI. Μπορεί να τροποποιηθεί με απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών όταν τρίτο κράτος το οποίο βρίσκεται σε παρόμοια κατάσταση προσχωρήσει στην παρούσα συμφωνία.

Άρθρο 90

Οι διατάξεις που έχουν εγκριθεί για τα νησιωτικά κράτη ΑΚΕ περιέχονται στα ακόλουθα άρθρα: 2, 32, 35, 56, 68, 84 και 89.

ΜΕΡΟΣ 6

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ*Άρθρο 91*

Σύγκρουση μεταξύ της παρούσας συμφωνίας και άλλων συνθηκών

Καμιά συνθήκη, σύμβαση, συμφωνία ή ρύθμιση οποιουδήποτε είδους που συνάπτεται μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών της Κοινότητας και ενός ή περισσότερων κρατών ΑΚΕ δεν παρεμποδίζει την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας.

*Άρθρο 92***Εδαφικό πεδίο εφαρμογής**

Με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων στις εν λόγω πράξεις ειδικών διατάξεων που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ κρατών ΑΚΕ και γαλλικών υπερπόντιων διαμερισμάτων, η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται, αφενός, στα εδάφη στα οποία εφαρμόζεται η συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει η συνθήκη αυτή, και, αφετέρου, στα εδάφη των κρατών ΑΚΕ.

▼B

Άρθρο 93

Κύρωση και έναρξη ισχύος

1. Η παρούσα συμφωνία κυρούται ή εγκρίνεται από τα υπογράφοντα κράτη σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες και διαδικασίες.
 2. Οι πράξεις κύρωσης ή έγκρισης της παρούσας συμφωνίας κατατίθενται, προκειμένου για τα κράτη ΑΚΕ, στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, προκειμένου για την Κοινότητα και τα κράτη μέλη, στη Γενική Γραμματεία των κρατών ΑΚΕ. Οι Γραμματείες ενημερώνουν αμέσως τα υπογράφοντα κράτη και την Κοινότητα.
 3. Η παρούσα συμφωνία αρχίζει να ισχύει την πρώτη ημέρα του δεύτερου μήνα που έπεται της ημερομηνίας κατά την οποία κατατέθηκαν οι πράξεις κύρωσης από τα κράτη μέλη και από τουλάχιστον τα δύο τρίτα των κρατών ΑΚΕ, καθώς και η πράξη της έγκρισης της παρούσας συμφωνίας από την Κοινότητα.
 4. Υπογράφον κράτος ΑΚΕ το οποίο δεν έχει ολοκληρώσει τις διαδικασίες των παραγράφων 1 και 2 μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία η παρούσα συμφωνία αρχίζει να ισχύει σύμφωνα με την παράγραφο 3, μπορεί να τις ολοκληρώσει εντός του δωδεκάμηνου που έπεται της εν λόγω ημερομηνίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 6.
- Για τα κράτη αυτά, η παρούσα συμφωνία καθίσταται εφαρμόσιμη την πρώτη ημέρα του δεύτερου μήνα που έπεται της ολοκλήρωσης των εν λόγω διαδικασιών. Τα κράτη αυτά αναγνωρίζουν την εγκυρότητα των μέτρων που λαμβάνονται για την εφαρμογή της συμφωνίας μετά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της.
5. Ο εσωτερικός κανονισμός των κοινών οργάνων που συστήνονται με την παρούσα συμφωνία καθορίζει τους όρους υπό τους οποίους οι αντιπρόσωποι των υπογραφόντων κρατών που αναφέρονται στην παράγραφο 4 μπορούν να συμμετέχουν ως παρατηρητές στα όργανα αυτά.
 6. Το Συμβούλιο των Υπουργών μπορεί να αποφασίζει την παροχή ιδιαίτερης στήριξης στα κράτη ΑΚΕ που είναι μέρη σε προηγούμενες συμβάσεις ΑΚΕ-ΕΚ και που, ελλείψει κανονικά συσταθέντων κρατικών θεσμικών οργάνων, δεν μπόρεσαν να υπογράψουν ή να κυρώσουν την παρούσα συμφωνία. Η στήριξη αυτή μπορεί να συνίσταται σε δραστηριότητες δημιουργίας θεσμικής ικανότητας και οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις ανάγκες των πλέον εύάλωτων τμημάτων του πληθυσμού. Στο πλαίσιο αυτό, οι εν λόγω χώρες μπορούν να αντλούν πόρους από τα κονδύλια που προβλέπονται στο Μέρος 4 της παρούσας συμφωνίας το οποίο αφορά την χρηματοδοτική και τεχνική συνεργασία.

Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 4, οι ενδιαφερόμενες χώρες που είναι υπογράφοντα μέρη της συμφωνίας, μπορούν να ολοκληρώνουν τις διαδικασίες κύρωσης εντός δώδεκα μηνών από την αποκατάσταση των κρατικών θεσμικών οργάνων.

Οι ενδιαφερόμενες χώρες που ούτε έχουν υπογράψει ούτε έχουν κυρώσει την παρούσα συμφωνία μπορούν να προχωρήσουν σ' αυτήν εφαρμόζοντας τη διαδικασία προσχώρησης που αναφέρεται στο άρθρο 94.

Άρθρο 94

Προσχώρηση

1. Κάθε αίτηση προσχώρησης στην παρούσα συμφωνία προερχόμενη από ανεξάρτητο κράτος με διαρθρωτικά χαρακτηριστικά και οικονομική και κοινωνική κατάσταση παρόμοια με των κρατών ΑΚΕ, υποβάλλεται στο Συμβούλιο των Υπουργών.

Σε περίπτωση που η αίτηση εγκριθεί από το Συμβούλιο των Υπουργών, το ενδιαφερόμενο κράτος προσχωρεί στην παρούσα συμφωνία καταθέτοντας πράξη προσχώρησης στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία διαβιβάζει επικυρωμένο αντίγραφο στη Γραμματεία των κρατών ΑΚΕ και ενημερώνει σχετικά τα κράτη μέλη. Το Συμβούλιο των Υπουργών μπορεί να θεσπίζει τα μέτρα προσαρμογής που κρίνονται αναγκαία.

Το ενδιαφερόμενο κράτος απολαύει των ιδίων δικαιωμάτων και υπόκειται στις ίδιες υποχρεώσεις με τα κράτη ΑΚΕ. Η προσχώρησή του δεν μπορεί να θίγει τα οφέλη που απολαμβάνουν τα κράτη ΑΚΕ, τα οποία είναι υπογράφοντα μέρη στην παρούσα συμφωνία, δυνάμει των διατάξεων για τη χρηματοδότηση της συνεργασίας για την ανάπτυξη. Το Συμβούλιο των Υπουργών μπορεί να θεσπίζει τους γενικούς και ειδικούς όρους προσχώρησης ενός μεμονωμένου κράτους, οι οποίοι περιλαμβάνονται σε ειδικό πρωτόκολλο που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της παρούσας συμφωνίας.

2. Το Συμβούλιο των Υπουργών ενημερώνεται για κάθε αίτηση προσχώρησης που υποβάλλει τρίτη χώρα για να καταστεί μέλος σε οικονομική ένωση κρατών ΑΚΕ.

3. Το Συμβούλιο των Υπουργών ενημερώνεται για κάθε αίτηση προσχώρησης που υποβάλλει τρίτη χώρα για να καταστεί μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά τις διαπραγματεύσεις μεταξύ της Ένωσης και του αιτούντος κράτους, η Κοινότητα παρέχει στα κράτη ΑΚΕ όλες τις σχετικές πληροφορίες και αυτά με τη σειρά τους αποστέλλουν τα σχόλιά τους στην Κοινότητα έτσι ώστε αυτή να τα λάβει πλήρως υπόψη. Η Γραμματεία ΑΚΕ ενημερώνεται από την Κοινότητα για τυχόν προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κάθε νέο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθίσταται συμβαλλόμενο μέρος στην παρούσα συμφωνία από την ημερομηνία της προσχώρησής του, μέσω σχετικής ρήτρας που προβλέπεται στην πράξη προσχώρησης. Σε περίπτωση που η πράξη προσχώρησης στην Ένωση δεν προβλέπει την αυτόματη προσχώρηση του κράτους μέλους στη συμφωνία, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος προσχωρεί στην παρούσα συμφωνία καταθέτοντας πράξη προσχώρησης στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία διαβιβάζει κυρωμένο αντίγραφο στη Γραμματεία ΑΚΕ και πληροφορεί σχετικά τα κράτη μέλη.

Τα μέρη εξετάζουν τις επιπτώσεις της προσχώρησης νέων μελών στην παρούσα συμφωνία. Το Συμβούλιο των Υπουργών μπορεί να θεσπίζει τα μεταβατικά μέτρα ή τα μέτρα τροποποίησης τα οποία θα κριθούν αναγκαία.

Άρθρο 95

Διάρκεια της συμφωνίας και ρήτρα αναθεώρησης

1. Η παρούσα συμφωνία συνάπτεται για περίοδο είκοσι ετών που αρχίζει την 1η Μαρτίου 2000.

2. Τα χρηματοδοτικά πρωτόκολλα προσδιορίζονται για κάθε πενταετή περίοδο.

▼ M10

3. Δώδεκα μήνες το αργότερο πριν από την εκπνοή της κάθε πενταετίας, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της, αφενός, και τα κράτη ΑΚΕ, αφετέρου, γνωστοποιούν αμοιβαία την ενδεχόμενη αναθεώρηση ορισμένων διατάξεων που ζητούν με την προοπτική να τροποποιηθεί ενδεχομένως η συμφωνία. Παρά την προθεσμία αυτή, όταν ένα μέρος ζητεί την αναθεώρηση διατάξεων της συμφωνίας, το άλλο μέρος διαθέτει προθεσμία δύο μηνών για να ζητήσει να περιληφθούν στην αναθεώρηση και άλλες διατάξεις αλληλένδετες με αυτές που αφορά η αρχική αίτηση.

▼ B

Δέκα μήνες πριν από την εκπνοή της εν λόγω πενταετίας, τα μέρη αρχίζουν διαπραγματεύσεις για την εξέταση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων των διατάξεων που αναφέρονται στη γνωστοποίηση.

Το άρθρο 93 εφαρμόζεται επίσης στις πραγματοποιηθείσες τροποποιήσεις.

Το Συμβούλιο των Υπουργών θεσπίζει τα αναγκαία μεταβατικά μέτρα που ενδεχομένως απαιτούνται για τις τροποποιημένες διατάξεις, μέχρις ότου αυτές τεθούν σε ισχύ.

4. Δεκαοκτώ μήνες πριν από το τέλος της συνολικής περιόδου ισχύος της παρούσας συμφωνίας, τα μέρη αρχίζουν διαπραγματεύσεις για την εξέταση των διατάξεων που θα διέπουν στο μέλλον τις σχέσεις τους.

Το Συμβούλιο των Υπουργών θεσπίζει τα μεταβατικά μέτρα που ενδεχομένως κρίνονται αναγκαία μέχρις ότου τεθεί σε ισχύ η νέα συμφωνία.

Άρθρο 96

Βασικά στοιχεία: διαδικασία διαβούλευσης και κατάλληλα μέτρα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις δημοκρατικές αρχές και τους κανόνες δικαίου

1. Κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, ο όρος «μέρος» αναφέρεται στην Κοινότητα και τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, και σε κάθε κράτος ΑΚΕ, αφετέρου.

▼ M4

1α. Αμφότερα τα μέρη συμφωνούν, εκτός εάν πρόκειται για περίπτωση ειδικής έκτακτης ανάγκης, να εξαντλούν όλα τα δυνατά περιθώρια διαλόγου βάσει του άρθρου 8, πριν αρχίσουν τις διαβουλεύσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2, στοιχείο α) του παρόντος άρθρου.

▼ B

2. ► **M4** α) Αν, παρά τον πολιτικό διάλογο σε σχέση με τα ουσιαστικά στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 8 και στην παράγραφο 1α του παρόντος άρθρου, μέρος εκτιμά ότι το άλλο μέρος παραλείπει να εκπληρώσει μια υποχρέωσή του που απορρέει από τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των δημοκρατικών αρχών και του κράτους δικαίου, που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 9, το εν λόγω μέρος, εκτός αν πρόκειται για περίπτωση ειδικής έκτακτης ανάγκης, παρέχει, στο άλλο μέρος και στο Συμβούλιο Υπουργών, όλες τις σχετικές πληροφορίες που είναι αναγκαίες για τη διεξοδική εξέταση της κατάστασης με σκοπό την εξεύρεση λύσης αποδεκτής από τα μέρη. Προς τούτο, καλεί το άλλο μέρος σε διεξαγωγή διαβουλεύσεων με κύριο θέμα τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή πρέπει να ληφθούν από το ενδιαφερόμενο μέρος για την επανόρθωση της κατάστασης σύμφωνα με το παράρτημα VII.

▼ B

Οι διαβουλεύσεις διεξάγονται στο επίπεδο και με τη μορφή που κρίνονται καταλληλότερα για την εξεύρεση λύσης.

Οι διαβουλεύσεις αρχίζουν το αργότερο εντός 30 ημερών από την ημερομηνία της πρόσκλησης και συνεχίζονται για μια περίοδο η οποία καθορίζεται με κοινή συμφωνία, ανάλογα με τη φύση και τη σοβαρότητα της παραβίασης. Ουδέποτε ο διάλογος που διεξάγεται στο πλαίσιο της διαδικασίας διαβούλευσης διαρκεί περισσότερο από 120 ημέρες.

Εάν οι διαβουλεύσεις δεν καταλήξουν σε λύση αποδεκτή και από τα δύο μέρη, ή σε περίπτωση άρνησης διεξαγωγής διαβουλεύσεων, ή σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, είναι δυνατόν να λαμβάνονται ενδεδειγμένα μέτρα. Τα μέτρα αυτά ανακαλούνται μόλις εκλείψουν οι λόγοι για τους οποίους ελήφθησαν. ◀

- β) Ο όρος «ιδιαίτερα επείγουσες καταστάσεις» αναφέρεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις ιδιαίτερα σοβαρής και κατάφωρης παραβίασης ενός από τα θεμελιώδη στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 9, οι οποίες απαιτούν άμεση αντίδραση.

Το μέρος που καταφεύγει στη διαδικασία της ιδιαίτερα επείγουσας κατάστασης ενημερώνει ξεχωριστά το άλλο μέρος και το Συμβούλιο των Υπουργών για το γεγονός, εκτός από την περίπτωση που δεν έχει στη διάθεσή του τον απαιτούμενο χρόνο.

- γ) Τα «κατάλληλα μέτρα» που αναφέρονται στο παρόν άρθρο είναι μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και αναλογικά με την παραβίαση. Κατά την επιλογή των μέτρων αυτών, δίδεται προτεραιότητα σε αυτά που διαταράσσουν λιγότερο την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας. Η αναστολή αποτελεί, ασφαλώς μέτρο έσχατης ανάγκης.

Όταν λαμβάνονται μέτρα σε ιδιαίτερα επείγουσες καταστάσεις, ανακοινώνονται αμέσως στο άλλο μέρος και στο Συμβούλιο των Υπουργών. Μετά από αίτημα του ενδιαφερόμενου μέρους, μπορούν να διεξάγονται διαβουλεύσεις για να εξεταστεί λεπτομερώς η κατάσταση και, ει δυνατόν, να εξευρεθούν λύσεις. Οι διαβουλεύσεις αυτές διεξάγονται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που καθορίζονται στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο του σημείου α).

Άρθρο 97

Διαδικασία διαβούλευσης και κατάλληλα μέτρα για τη διαφθορά

1. Τα μέρη θεωρούν ότι όταν η Κοινότητα αποτελεί σημαντικό εταίρο από την άποψη της χρηματοδοτικής στήριξης των οικονομικών και τομεακών πολιτικών και προγραμμάτων, οι σοβαρές περιπτώσεις διαφθοράς πρέπει να οδηγούν στη διεξαγωγή διαβουλεύσεων μεταξύ των μερών.

▼ M4

2. Στις περιπτώσεις αυτές, οιοδήποτε εκ των μερών μπορεί να καλεί το άλλο μέρος σε διαβουλεύσεις. Οι διαβουλεύσεις αυτές αρχίζουν το αργότερο εντός 30 ημερών από την ημερομηνία της πρόσκλησης, ενώ ο διάλογος που διεξάγεται στο πλαίσιο της διαδικασίας διαβουλεύσεων δεν διαρκεί περισσότερο από 120 ημέρες.

▼ B

3. Σε περίπτωση που οι διαβουλεύσεις δεν καταλήξουν σε λύση αποδεκτή και από τα δύο μέρη ή σε περίπτωση που δεν συμφωνείται η διεξαγωγή διαβούλευσης, τα μέρη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα. Σε όλες τις περιπτώσεις, εναπόκειται κατά κύριο λόγο στο μέρος στο

▼B

οποίο σημειώθηκε η σοβαρή περίπτωση διαφθοράς να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να διορθωθεί αμέσως η κατάσταση. Τα μέτρα που λαμβάνει οποιοδήποτε μέρος πρέπει να είναι ανάλογα προς τη σοβαρότητα της κατάστασης. Κατά την επιλογή των μέτρων αυτών, δίδεται προτεραιότητα σε αυτά που διαταράσσουν λιγότερο την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας. Η αναστολή αποτελεί ασφαλώς μέτρο έσχατης ανάγκης.

4. Κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, ο όρος «μέρος» αναφέρεται στην Κοινότητα και στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, και σε κάθε κράτος ΑΚΕ, αφετέρου.

*Άρθρο 98**Διευθέτηση διαφορών*

1. Διαφορές ως προς την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας, οι οποίες ανακύπτουν μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών ή της Κοινότητας, αφενός, και ενός ή περισσότερων κρατών ΑΚΕ, αφετέρου, υποβάλλονται για διευθέτηση στο Συμβούλιο των Υπουργών.

Κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ των συνόδων του Συμβουλίου των Υπουργών, οι διαφορές αυτές υποβάλλονται για διευθέτηση στην Επιτροπή των Πρέσβων.

2. α) Στην περίπτωση που το Συμβούλιο των Υπουργών δεν επιτύχει τη διευθέτηση διαφοράς, οποιοδήποτε μέρος μπορεί να ζητήσει τη διευθέτηση της διαφοράς αυτής μέσω διαιτησίας. Για το σκοπό αυτό, κάθε μέρος ορίζει διαιτητή εντός τριάντα ημερών από την υποβολή αίτησης για διαιτησία. Σε περίπτωση αποτυχίας, κάθε μέρος μπορεί να ζητά από τη Γενική Γραμματεία του μόνιμου διαιτητικού δικαστηρίου να ορίζει δεύτερο διαιτητή.
- β) Οι δύο διαιτητές ορίζουν με τη σειρά τους τρίτο διαιτητή εντός τριάντα ημερών. Σε περίπτωση αποτυχίας, κάθε μέρος μπορεί να ζητά από τη Γενική Γραμματεία του μόνιμου διαιτητικού δικαστηρίου να ορίζει τρίτο διαιτητή.
- γ) Εκτός από την περίπτωση που οι διαιτητές αποφασίζουν διαφορετικά, η εφαρμοζόμενη διαδικασία είναι αυτή που ορίζεται στον κανονισμό προαιρετικής διαιτησίας του Μόνιμου Διαιτητικού Δικαστηρίου για τους διεθνείς οργανισμούς και τα κράτη. Οι αποφάσεις των διαιτητών λαμβάνονται με πλειοψηφία εντός τριών μηνών.
- δ) Κάθε μέρος στη διαφορά δεσμεύεται να λαμβάνει τα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή της απόφασης των διαιτητών.
- ε) Για την εφαρμογή της παρούσας διαδικασίας, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη θεωρούνται ως ένα μέρος της διαφοράς.

*Άρθρο 99**Ρήτρα καταγγελίας*

Η παρούσα συμφωνία δύναται να καταγγελθεί από την Κοινότητα και τα κράτη μέλη της έναντι κάθε κράτους ΑΚΕ και από κάθε κράτος ΑΚΕ έναντι της Κοινότητας και των κρατών μελών της, με προηγούμενη γνωστοποίηση έξι μηνών.

▼ **M4***Άρθρο 100*

Καθεστώς των κειμένων

Τα πρωτόκολλα και τα παραρτήματα που επισυνάπτονται στην παρούσα συμφωνία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της. Τα παραρτήματα Ια, ΙΙ, ΙΙΙ, ΙV και VI μπορούν να αναθεωρούνται, να επανεξετάζονται ή/και να τροποποιούνται από το Συμβούλιο των Υπουργών βάσει σύστασης της επιτροπής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης.

▼ **M10**

Η παρούσα συμφωνία συντάσσεται εις διπλούν στην βουλγαρική, αγγλική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, εσθονική, ισπανική, ιταλική, λετονική, λιθουανική, μαλτέζικη, ολλανδική, ουγγρική, πολωνική, πορτογαλική, ρουμανική, σλοβακική, σλοβενική, σουηδική, τσεχική, και φινλανδική γλώσσα, και όλα τα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικά· κατατίθεται στα αρχεία της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Γραμματείας των κρατών ΑΚΕ, οι οποίες διαβιβάζουν κυρωμένα αντίγραφα στην κυβέρνηση καθενός από τα υπογράφοντα κράτη.

▼B

Hecho en Cotonú, el veintitrés de junio del año dos mil.
 Udfærdiget i Cotonou den treogtyvende juni to tusind.
 Geschehen zu Cotonou am dreiundzwanzigsten Juni zweitausend.
 Έγινε στην Κοτονού, στις είκοσι τρεις Ιουνίου δύο χιλιάδες.
 Done at Cotonou on the twenty-third day of June in the year two thousand.
 Fait à Cotonou, le vingt-trois juin deux mille.
 Fatto a Cotonou, addì ventitré giugno duemila.
 Gedaan te Cotonou, de drieëntwintigste juni tweeduizend.
 Feito em Cotonu, em vinte e três de Junho de dois mil.
 Tehty Cotonoussa kahdentenäkymmenentenäkölmantena päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhatta.
 Som skedde i Cotonou den tjugotredje juni tjugohundra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
 Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
 Für Seine Majestät den König der Belgier

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning
 Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland
 Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας
 Por Su Majestad el Rey de España
 Pour le Président de la République française
 Thar ceann Uachtarán na hÉireann
 For the President of Ireland
 Per il Presidente della Repubblica italiana
 Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg
 Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden
 Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich
 Pelo Presidente da República Portuguesa
 Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
 För Republiken Finlands President
 På svenska regeringens vägnar
 For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
 Por la Comunidad Europea
 For Det Europæiske Fællesskab
 Für die Europäische Gemeinschaft
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
 For the European Community
 Pour la Communauté européenne
 Per la Comunità europea
 Voor de Europese Gemeenschap
 Pela Comunidade Europeia
 Euroopan yhteisön puolesta
 På Europeiska gemenskapens vägnar
 Pour le Président de la République d'Angola
 For Her Majesty the Queen of Antigua and Barbuda
 For the Head of State of the Commonwealth of the Bahamas
 For the Head of State of Barbados
 For the Government of Belize

▼B

Pour le Président de la République du Bénin
 For the President of the Republic of Botswana
 Pour le Président du Burkina Faso
 Pour le Président de la République du Burundi
 Pour le Président de la République du Cameroun
 Pour le Président de la République du Cap-Vert
 Pour le Président de la République Centrafricaine
 Pour le Président de la République Fédérale Islamique des Comores
 Pour le Président de la République démocratique du Congo
 Pour le Président de la République du Congo
 For the Government of the Cook Islands
 Pour le Président de la République de Côte d'Ivoire
 Pour le Président de la République de Djibouti
 For the Government of the Commonwealth of Dominica
 For the President of the Dominican Republic
 For the President of the State of Eritrea
 For the President of the Federal Republic of Ethiopia
 For the President of the Sovereign Democratic Republic of Fiji
 Pour le Président de la République gabonaise
 For the President and Head of State of the Republic of The Gambia
 For the President of the Republic of Ghana
 For Her Majesty the Queen of Grenada
 Pour le Président de la République de Guinée
 Pour le Président de la République de Guinée-Bissau
 Pour le Président de la République de Guinée équatoriale
 For the President of the Republic of Guyana
 Pour le Président de la République d'Haïti
 For the Head of State of Jamaica
 For the President of the Republic of Kenya
 For the President of the Republic of Kiribati
 For His Majesty the King of the Kingdom of Lesotho
 For the President of the Republic of Liberia
 Pour le Président de la République de Madagascar
 For the President of the Republic of Malawi
 Pour le Président de la République du Mali
 For the Government of the Republic of the Marshall Islands
 Pour le Président de la République Islamique de Mauritanie
 For the President of the Republic of Mauritius
 For the Government of the Federated States of Micronesia
 Pour le Président de la République du Mozambique
 For the President of the Republic of Namibia
 For the Government of the Republic of Nauru
 Pour le Président de la République du Niger
 For the President of the Federal Republic of Nigeria
 For the Government of Niue
 For the Government of the Republic of Palau
 For Her Majesty the Queen of the Independent State of Papua New Guinea
 Pour le Président de la République Rwandaise
 For Her Majesty the Queen of Saint Kitts and Nevis
 For Her Majesty the Queen of Saint Lucia
 For Her Majesty the Queen of Saint Vincent and the Grenadines
 For the Head of State of the Independent State of Samoa
 Pour le Président de la République démocratique de São Tomé et Príncipe
 Pour le Président de la République du Sénégal
 Pour le Président de la République des Seychelles
 For the President of the Republic of Sierra Leone
 For Her Majesty the Queen of the Solomon Islands
 For the President of the Republic of South Africa
 For the President of the Republic of the Sudan
 For the President of the Republic of Suriname
 For His Majesty the King of the Kingdom of Swaziland
 For the President of the United Republic of Tanzania
 Pour le Président de la République du Tchad
 Pour le Président de la République togolaise

▼B

For His Majesty King Taufa'ahau Tupou IV of Tonga
For the President of the Republic of Trinidad and Tobago
For Her Majesty the Queen of Tuvalu
For the President of the Republic of Uganda
For the Government of the Republic of Vanuatu
For the President of the Republic of Zambia
For the Government of the Republic of Zimbabwe

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΑ: ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I Β: ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2008-2013

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΓ: ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014 - 2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

- Κεφάλαιο 1: Χρηματοδότηση επενδύσεων
- Κεφάλαιο 2: Ειδικές δράσεις
- Κεφάλαιο 3: Χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση των βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων των εσόδων από εξαγωγές
- Κεφάλαιο 4: Άλλες διατάξεις
- Κεφάλαιο 5: Συμφωνίες προστασίας επενδύσεων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΘΕΣΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

- Κεφάλαιο 1: Προγραμματισμός (εθνικό επίπεδο)
- Κεφάλαιο 2: Προγραμματισμός και προετοιμασία (περιφερειακό επίπεδο)
- Κεφάλαιο 3: Αξιολόγηση και χρηματοδότηση
- Κεφάλαιο 4: Εκτέλεση
- Κεφάλαιο 5: Παρακολούθηση και αξιολόγηση
- Κεφάλαιο 6: Φορείς διαχείρισης και εκτέλεσης των πόρων του ταμείου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΩΝ, ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΑΚΕ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII: ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 1 ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 2 ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΣΥΛΙΕΣ

- Κεφάλαιο 1 Πρόσωπα που συμμετέχουν στις εργασίες της συμφωνίας
- Κεφάλαιο 2 Περιουσιακά στοιχεία του Συμβουλίου των Υπουργών ΑΚΕ
- Κεφάλαιο 3 Επίσημες ανακοινώσεις
- Κεφάλαιο 4 Προσωπικό της γραμματείας των κρατών ΑΚΕ
- Κεφάλαιο 5 Αντιπροσωπίες της Επιτροπής στα κράτη ΑΚΕ
- Κεφάλαιο 6 Γενικές Διατάξεις

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 3 ΓΙΑ ΤΗ ΝΟΤΙΟ ΑΦΡΙΚΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

1. Για τους σκοπούς που τάσσονται στην παρούσα συμφωνία και για περίοδο πέντε ετών που αρχίζει από 1ης Μαρτίου 2000, το συνολικό ποσό της χρηματοδοτικής ενίσχυσης των Κρατών ΑΚΕ εκ μέρους της Κοινότητας ανέρχεται σε 15 200 εκατ. ευρώ.

2. Η χρηματοδοτική ενίσχυση που παρέχει η Κοινότητα περιλαμβάνει ποσό μέχρι 13 500 εκατ. € προερχόμενο από το 9ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ).

3. Το 9ο ΕΤΑ κατανέμεται μεταξύ των επιμέρους μέσων συνεργασίας ως ακολούθως:

(α) 10 000 εκατ. € με τη μορφή μη επιστρεπτέων ενισχύσεων διατίθενται για πιστώσεις στήριξης της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης. Αυτές οι πιστώσεις θα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση εθνικών ενδεικτικών προγραμμάτων σύμφωνα με τα άρθρα 1 έως 5 του Παραρτήματος IV «Διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης» της παρούσας συμφωνίας. Από τις πιστώσεις στήριξης της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης:

(i) 90 εκατ. € διατίθενται για τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού του Κέντρου Ανάπτυξης των Επιχειρήσεων (CDE)

(ii) 70 εκατ. € διατίθενται για τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού του Κέντρου Γεωργικής Ανάπτυξης (CΤΑ) και

(iii) ποσό που δεν υπερβαίνει τα 4 εκατ. € διατίθεται για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 17 της παρούσας συμφωνίας (Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης).

(β) 1 300 εκατ. € με τη μορφή μη επιστρεπτέων ενισχύσεων διατίθεται για τη χρηματοδοτική στήριξη της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης των Κρατών ΑΚΕ. σύμφωνα με τα άρθρα 6 έως 14 του Παραρτήματος IV «Διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης» της παρούσας συμφωνίας.

(γ) 2 200 εκατ. € διατίθενται για τη χρηματοδότηση της επενδυτικής διευκόλυνσης, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θεσπίζονται στο Παράρτημα II «Όροι και προϋποθέσεις χρηματοδότησης» της παρούσας συμφωνίας, με την επιφύλαξη της χρηματοδότησης των επιδοτήσεων επιτοκίου που προβλέπουν τα άρθρα 2 και 4 του Παραρτήματος II της παρούσας συμφωνίας, που χρηματοδοτούνται από τους πόρους που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο α) του παρόντος Παραρτήματος.

4. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων χορηγεί ποσό μέχρι 1 700 εκατ. € από τους ίδιους πόρους της με τη μορφή δανείων. Οι ως άνω πόροι χορηγούνται για τους σκοπούς που τάσσονται στο παράρτημα II «Όροι και προϋποθέσεις χρηματοδότησης» της παρούσας συμφωνίας, βάσει των όρων που προβλέπει το καταστατικό της και των σχετικών διατάξεων που διέπουν τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης των επενδύσεων, όπως θεσπίζονται στο προαναφερθέν παράρτημα. Η Τράπεζα δύναται να συμβάλλει, χρησιμοποιώντας τους πόρους που διαχειρίζεται, στη χρηματοδότηση περιφερειακών έργων και προγραμμάτων.

5. Τα υπόλοιπα που ενδεχομένως εξακολουθούν να υφίστανται από προηγούμενα ΕΤΑ κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου, καθώς και κάθε άλλο ποσό που πρόκειται να αποδεσμευθεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία από έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη στο πλαίσιο των εν λόγω ταμείων, μεταφέρονται στο 9ο ΕΤΑ και χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τους όρους που θεσπίζει η παρούσα συμφωνία. Επομένως, όλοι οι πόροι που μεταφέρονται στο 9ο ΕΤΑ και οι οποίοι είχαν διατεθεί προηγουμένως για το ενδεικτικό πρόγραμμα κάποιου Κράτους ή κάποιας περιοχής ΑΚΕ εξακολουθούν να διατίθενται για το συγκεκριμένο Κράτος ή περιοχή. Το συνολικό ποσό του παρόντος χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου, με την προσθήκη των μεταφερόμενων υπολοίπων προηγούμενων ΕΤΑ, θα καλύπτει την περίοδο 2000-2007.

6. Η Τράπεζα διαχειρίζεται τα δάνεια από τους ίδιους πόρους της καθώς και τις δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της επενδυτικής διευκόλυνσης. Η Επιτροπή διαχειρίζεται όλα τα άλλα χρηματοδοτικά μέσα στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας.

▼B

7. Πριν τη λήξη του παρόντος χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου, τα μέρη προβαίνουν σε αξιολόγηση του βαθμού υλοποίησης των αναλήψεων υποχρεώσεων και των εκταμιεύσεων. Με βάση την ως άνω αξιολόγηση πραγματοποιείται ο εκ νέου υπολογισμός του συνολικού ύψους των χρηματοδοτικών μέσων και εξετάζεται κατά πόσον απαιτείται να διατεθούν νέοι πόροι, προκειμένου να υποστηριχθεί η χρηματοδοτική συνεργασία στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας.

8. Σε περίπτωση κατά την οποία τα κεφάλαια που προβλέπονται για οποιοδήποτε από τα χρηματοδοτικά μέσα της συμφωνίας εξαντληθούν πριν τη λήξη του παρόντος χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου, το μικτό Συμβούλιο Υπουργών ΑΚΕ-ΕΚ λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα.

▼M4

9. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 58 της παρούσας συμφωνίας, το ποσό των 90 εκατ. EUR μεταφέρεται στο ενδο-ΑΚΕ κονδύλιο του ένατου ΕΤΑ. Το εν λόγω ποσό μπορεί να διατεθεί για τη χρηματοδότηση της αποκέντρωσης κατά την περίοδο 2006-2007 και το διαχειρίζεται απευθείας η Επιτροπή.

▼ **M4***ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ια***Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο συνεργασίας στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας**

1. Για τους σκοπούς που καθορίζονται στην παρούσα συμφωνία και για μια περίοδο που αρχίζει την 1η Μαρτίου 2005, ένα πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο συνεργασίας καλύπτει τις υποχρεώσεις που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2008 για χρονικό διάστημα πέντε ή έξι ετών.
2. Κατά τη διάρκεια αυτού του νέου χρονικού διαστήματος, η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεχίζει τις προσπάθειές της για παροχή βοήθειας στα κράτη ΑΚΕ στο ίδιο τουλάχιστον επίπεδο με αυτό του ένατου ΕΤΑ, μη συμπεριλαμβανομένων των υπολοίπων· σε αυτό, προστίθενται, βάσει των εκτιμήσεων της Κοινότητας, οι συνέπειες του πληθωρισμού, η μεγέθυνση εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η διεύρυνση με την προσχώρηση δέκα νέων κρατών μελών το 2004.
3. Οι τυχόν απαιτούμενες τροποποιήσεις στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο ή σε σχετικά μέρη της συμφωνίας αποφασίζονται από το Συμβούλιο Υπουργών κατά παρέκκλιση από το άρθρο 95 της παρούσας συμφωνίας.

▼ M5

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ιβ

Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2008-2013

1. Για τους σκοπούς που καθορίζονται στην παρούσα συμφωνία και για περίοδο που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2008, το συνολικό ποσό της χρηματοδοτικής συνδρομής της Κοινότητας για την ομάδα κρατών ΑΚΕ στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου ανέρχεται σε 23 966 εκατομμύρια ευρώ, όπως ορίζεται στα σημεία 2 και 3.
2. Το ποσό των 21 996 εκατομμυρίων ευρώ στο πλαίσιο του δέκατου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ) καθίσταται διαθέσιμο κατά τη θέση σε ισχύ του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Κατανέμεται μεταξύ των μέσων της συνεργασίας ως εξής:
 - α) 17 766 εκατομμύρια ευρώ διατίθενται για τη χρηματοδότηση των εθνικών και περιφερειακών ενδεικτικών προγραμμάτων. Το ποσό αυτό αφιερώνεται:
 - i) στη χρηματοδότηση των εθνικών προγραμμάτων της ομάδας κρατών ΑΚΕ σύμφωνα με τα άρθρα 1 έως 5 του παραρτήματος IV της παρούσας συμφωνίας σχετικά με τις διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης,
 - ii) στη χρηματοδότηση των περιφερειακών ενδεικτικών προγραμμάτων στήριξης της περιφερειακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης της ομάδας κρατών ΑΚΕ σύμφωνα με τα άρθρα 6 έως 11, το άρθρο 13 παράγραφος 1 και το άρθρο 14 του παραρτήματος IV της παρούσας συμφωνίας σχετικά με τις διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης·
 - β) 2 700 εκατομμύρια ευρώ διατίθενται για τη χρηματοδότηση της ενδο-ΑΚΕ και διαπεριφερειακής συνεργασίας με πλείονα ή όλα τα κράτη, σύμφωνα με το άρθρο 12, το άρθρο 13 παράγραφος 2 και το άρθρο 14 του παραρτήματος IV της παρούσας συμφωνίας σχετικά με τις διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης. Αυτό το ποσό καλύπτει διαρθρωτική στήριξη στα κοινά όργανα: το ΚΑΕ και το ΤΚΓΑΣ που προβλέπονται στο παράρτημα III της παρούσας συμφωνίας και επιθεωρούνται σύμφωνα με τους κανόνες και τις διαδικασίες που ορίζονται στο εν λόγω παράρτημα καθώς και την Κοινοβουλευτική Συνέλευση της Εκπροσώπησης του άρθρου 17 της παρούσας συμφωνίας. Το ποσό αυτό καλύπτει επίσης συνδρομή για τις δαπάνες λειτουργίας της Γραμματείας ΑΚΕ που μνημονεύεται στα σημεία 1 και 2 του πρωτοκόλλου 1 που προσαρτάται στην παρούσα συμφωνία·
 - γ) 1 500 εκατομμύρια ευρώ διατίθενται για τη χρηματοδότηση της επενδυτικής διευκόλυνσης σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο παράρτημα II («Όροι και προϋποθέσεις της χρηματοδότησης») της παρούσας συμφωνίας, στα οποία περιλαμβάνεται πρόσθετη συνεισφορά 1 100 εκατομμυρίων ευρώ στους πόρους της επενδυτικής διευκόλυνσης, η οποία αντιμετωπίζεται ως ανανεώσιμο κεφάλαιο και 400 εκατομμύρια ευρώ υπό μορφή επιχορηγήσεων για τη χρηματοδότηση επιδοτήσεων επιτοκίων που προβλέπονται στα άρθρα 2 και 4 του εν λόγω παραρτήματος για την περίοδο εφαρμογής του δέκατου ΕΤΑ.
3. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) διαχειρίζεται τις δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της επενδυτικής διευκόλυνσης, συμπεριλαμβανομένων των αντιστοιχών επιδοτήσεων επιτοκίων. Η ΕΤΕπ χορηγεί ποσό έως 2 000 εκατομμύρια ευρώ επιπλέον του δέκατου ΕΤΑ υπό μορφή δανείων από ίδιους πόρους. Οι πόροι αυτοί χορηγούνται για τους σκοπούς που εκτίθενται στο παράρτημα II της παρούσας συμφωνίας, βάσει των όρων που προβλέπονται στο καταστατικό της ΕΤΕπ και των σχετικών διατάξεων που διέπουν τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης των επενδύσεων, όπως έχουν καθοριστεί στο προαναφερθέν παράρτημα. Η Επιτροπή διαχειρίζεται όλους τους άλλους χρηματοδοτικούς πόρους στο πλαίσιο του παρόντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

▼ M5

4. Τα υπόλοιπα του ένατου ETA ή προηγούμενων ETA δεν θα μπορούν να αναληφθούν πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2007 ή μετά την ημερομηνία θέσης σε ισχύ του παρόντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, εάν είναι μεταγενέστερη, όπως επίσης και τα ποσά που αποδεσμεύονται μετά από αυτή την ημερομηνία από έργα στο πλαίσιο αυτών των ταμείων, εξαιρουμένων των υπολοίπων και των αποδεσμευόμενων μετά από αυτή την ημερομηνία κεφαλαίων τα οποία προέρχονται από το σύστημα σταθεροποίησης των εσόδων από εξαγωγές βασικών γεωργικών προϊόντων (STABEX) στο πλαίσιο ETA παλαιότερων του ένατου ETA και των υπολοίπων και των επιστροφών των ποσών που διατέθηκαν για τη χρηματοδότηση της επενδυτικής διευκόλυνσης, εξαιρουμένων των σχετικών επιδοτήσεων επιτοκίων. Τα ποσά τα οποία θα αναληφθούν ενδεχομένως μετά την 31η Δεκεμβρίου 2007 και μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας, όπως αναφέρεται ανωτέρω, θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για να διασφαλίσουν την ικανότητα λειτουργίας των υπηρεσιών της ΕΕ και να καλύψουν τις τρέχουσες δαπάνες στήριξης των υφισταμένων σχεδίων μέχρι την έναρξη ισχύος του δέκατου ETA.
5. Το συνολικό ποσό του παρόντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου καλύπτει την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2008 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2013. Οι πόροι του δέκατου ETA, εξαιρουμένων των ποσών που διατίθενται για τη χρηματοδότηση της επενδυτικής διευκόλυνσης, εκτός των σχετικών επιδοτήσεων επιτοκίων, δεν μπορούν να αναληφθούν πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2013, εκτός εάν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφασίσει διαφορετικά με ομοφωνία, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής.
6. Η επιτροπή των πρέσβων ΑΚΕ-ΕΚ, αποφασίζοντας εξ ονόματος του Συμβουλίου των υπουργών ΑΚΕ-ΕΚ, δύναται να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, εντός του συνολικού ποσού του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, για να ανταποκριθεί στις ανάγκες του προγραμματισμού στο πλαίσιο ενός από τα σύνολα των κονδυλίων που περιγράφονται στο σημείο 2, συμπεριλαμβανομένης της ανακατανομής των πόρων μεταξύ συνόλων κονδυλίων.
7. Τα συμβαλλόμενα μέρη θα εξετάσουν εκ νέου τις επιδόσεις, αξιολογώντας τον βαθμό υλοποίησης των δεσμεύσεων και των εκταμιεύσεων καθώς και τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο της παρασχεθείσας ενίσχυσης. Η εν λόγω επανεξέταση θα πραγματοποιηθεί βάσει πρότασης την οποία θα καταρτίσει η Επιτροπή το 2010. Η επανεξέταση αποτελεί βάση για την απόφαση σχετικά με το ποσό της χρηματοδοτικής συνεργασίας μετά το 2013.
8. Οποιοδήποτε κράτος μέλος της ΕΕ μπορεί να παράσχει στην Επιτροπή ή στην ΕΤΕπ εθελοντικές εξωτερικές συνεισφορές για τη στήριξη των στόχων της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να συγχρηματοδοτήσουν σχέδια ή προγράμματα, για παράδειγμα στο πλαίσιο ειδικών πρωτοβουλιών υπό τη διαχείριση της Επιτροπής ή της ΕΤΕπ.

▼ **M12**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ιγ

Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2014 - 2020

1. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας και για περίοδο που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2014, το συνολικό ποσό της χρηματοδοτικής συνδρομής που διατίθεται για την ομάδα κρατών ΑΚΕ εντός του παρόντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου ανέρχεται σε 31 589 εκατομ. ευρώ, όπως ορίζεται στα σημεία 2 και 3.
2. Το ποσό των 29 089 εκατομ. ευρώ στο πλαίσιο του 11ου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ) καθίσταται διαθέσιμο από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Κατανέμεται μεταξύ των επιμέρους μηχανισμών συνεργασίας, ως ακολούθως:

▼ **M15**

- α) ποσό 23 940 εκατομμυρίων EUR διατίθεται για τη χρηματοδότηση εθνικών και περιφερειακών ενδεικτικών προγραμμάτων. Το κονδύλιο αυτό χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση:
 - (i) των εθνικών ενδεικτικών προγραμμάτων των επιμέρους κρατών ΑΚΕ σύμφωνα με τα άρθρα 1 έως 5 του παραρτήματος IV της συμφωνίας σχετικά με τις διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης·
 - (ii) των περιφερειακών ενδεικτικών προγραμμάτων στήριξης της περιφερειακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας και της περιφερειακής ολοκλήρωσης των κρατών ΑΚΕ, σύμφωνα με τα άρθρα 6 έως 11 του παραρτήματος IV της παρούσας συμφωνίας σχετικά με τις διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης·
- β) ποσό 4 015 εκατομμυρίων EUR διατίθεται για τη χρηματοδότηση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών ΑΚΕ και της διαπεριφερειακής συνεργασίας με ορισμένα ή όλα τα κράτη ΑΚΕ, σύμφωνα με τα άρθρα 12 έως 14 του παραρτήματος IV της παρούσας συμφωνίας σχετικά με τις διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης. Αυτό το κονδύλιο περιλαμβάνει τη διαρθρωτική στήριξη των κοινών οργάνων και φορέων που δημιουργούνται βάσει της παρούσας συμφωνίας. Καλύπτει επίσης συνδρομή για τις δαπάνες λειτουργίας της Γραμματείας ΑΚΕ που αναφέρονται στα σημεία 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 1 «για τις δαπάνες λειτουργίας των κοινών οργάνων»·

▼ **M12**

- γ) ποσό 1 134 εκατομ. ευρώ διατίθεται για τη χρηματοδότηση της επενδυτικής διευκόλυνσης σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο Παράρτημα II («Όροι και προϋποθέσεις της χρηματοδότησης») της παρούσας συμφωνίας, το οποίο περιλαμβάνει πρόσθετη συνεισφορά 500 εκατομ. ευρώ στους πόρους της επενδυτικής διευκόλυνσης, η οποία χρησιμοποιείται ως ταμείο ανανεούμενων πιστώσεων για δάνεια εκκίνησης, 634 εκατομ. ευρώ, υπό μορφή επιχορηγήσεων για τη χρηματοδότηση επιδοτήσεων επιτοκίου και την παροχή τεχνικής βοήθειας για έργα που προβλέπονται στα άρθρα 1, 2 και 4 του εν λόγω Παραρτήματος για την περίοδο εφαρμογής του 11ου ΕΤΑ.
3. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) διαχειρίζεται τις δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της επενδυτικής διευκόλυνσης, συμπεριλαμβανομένων των αντιστοιχών επιδοτήσεων επιτοκίου. Η ΕΤΕπ χορηγεί ποσό 2 500 εκατομ. ευρώ κατ' ανώτατο όριο επιπλέον των κεφαλαίων που διατίθενται από 11ο ΕΤΑ, υπό μορφή δανείων από ίδιους πόρους. Οι πόροι αυτοί χορηγούνται για τους σκοπούς που εκτίθενται στο Παράρτημα II της παρούσας συμφωνίας, βάσει των όρων που προβλέπονται στο καταστατικό της ΕΤΕπ και των σχετικών διατάξεων για τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης των επενδύσεων του εν λόγω Παραρτήματος. Η Επιτροπή διαχειρίζεται όλους τους άλλους χρηματοδοτικούς πόρους στο πλαίσιο του παρόντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.
 4. Τα υπόλοιπα του 10ου ΕΤΑ ή προηγούμενων ΕΤΑ και τα ποσά που αποδεδειγμένα από έργα στο πλαίσιο αυτών των ΕΤΑ δεν αναλαμβάνονται πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2013 ή μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, εάν η ημερομηνία αυτή είναι μεταγενέστερη, εκτός εάν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφασίσει

▼ M12

άλλως με ομοφωνία, εξαιρουμένων των υπολοίπων και των επιστροφών των ποσών που διατέθηκαν για την χρηματοδότηση της επενδυτικής διευκόλυνσης (εκτός των σχετικών επιδοτήσεων επιτοκίων), και των υπολοίπων που προέρχονται από το σύστημα σταθεροποίησης των εσόδων από εξαγωγές βασικών γεωργικών προϊόντων (STABEX) στο πλαίσιο ETA που προηγούνται του 9ου ETA.

5. Το συνολικό ποσό του παρόντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου καλύπτει την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2014 μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2020. Οι πόροι του 11ου ETA και, στην περίπτωση της επενδυτικής διευκόλυνσης, οι πόροι που προέρχονται από επανεισροές, δεν δεσμεύονται πλέον μετά την 31η Δεκεμβρίου 2020, εκτός εάν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφασίσει άλλως με ομοφωνία, μετά από πρόταση της Επιτροπής. Ωστόσο, οι πόροι που έχουν δεσμευθεί από τα κράτη μέλη βάσει του 9ου, 10ου και 11ου ETA για τη χρηματοδότηση των επενδυτικών διευκολύνσεων παραμένουν διαθέσιμοι μετά την 31η Δεκεμβρίου 2020 προς εκταμίευση.
6. Η Επιτροπή των Πρέσβων ΑΚΕ-ΕΕ, εξ ονόματος του Συμβουλίου των Υπουργών ΑΚΕ-ΕΕ, δύναται να λαμβάνει κατάλληλα μέτρα, εντός του συνολικού ποσού του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, για να ανταποκριθεί στις ανάγκες του προγραμματισμού στο πλαίσιο ενός από τα κονδύλια που περιγράφονται στο σημείο 2, συμπεριλαμβανομένης της ανακατανομής των πόρων μεταξύ των κονδυλίων αυτών.
7. Εφόσον ζητηθεί από μια εκ των δύο πλευρών, τα μέρη δύνανται να πραγματοποιήσουν έλεγχο εκτέλεσης, σε χρόνο που καθορίζεται από κοινού, προκειμένου να αξιολογήσουν τον βαθμό υλοποίησης των αναλήψεων υποχρεώσεων και των εκταμιεύσεων, καθώς και τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο της χορηγηθείσας ενίσχυσης. Ο έλεγχος αυτός πραγματοποιείται βάσει πρότασης την οποία καταρτίζει η Επιτροπή. Θα μπορούσε δε να συνεισφέρει στις διαπραγματεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 95 παράγραφος 4 της παρούσας συμφωνίας.
8. Οιοδήποτε κράτος μέλος μπορεί να παρέχει στην Επιτροπή ή στην ΕΤΕπ εθελοντικές συνεισφορές για τη στήριξη των στόχων της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να συγχρηματοδοτήσουν έργα ή προγράμματα, παραδείγματος χάριν στο πλαίσιο ειδικών πρωτοβουλιών υπό τη διαχείριση της Επιτροπής ή της ΕΤΕπ. Πρέπει να υπάρχει εγγύηση οικειοποίησης από τα κράτη ΑΚΕ αυτών των πρωτοβουλιών, σε εθνικό επίπεδο.

▼ B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

▼ M10*Άρθρο 1*

1. Οι όροι και προϋποθέσεις χρηματοδότησης που διέπουν τις δράσεις της επενδυτικής διευκόλυνσης, τα δάνεια από τους ιδίους πόρους της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και ειδικές δράσεις είναι αυτοί που θεσπίζονται στο παρόν κεφάλαιο. Οι ως άνω πόροι είναι δυνατόν να διοχετεύονται σε επιλέξιμες επιχειρήσεις είτε απευθείας είτε έμμεσα, μέσω επιλέξιμων επενδυτικών κεφαλαίων ή/και ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών φορέων.

2. Οι επιδοτήσεις επιτοκίου που προβλέπονται δυνάμει του παρόντος παραρτήματος θα χρηματοδοτηθούν από την κατανομή επιδοτήσεων επιτοκίου που προσδιορίζεται στο παράρτημα Ιβ παράγραφος 2 στοιχείο γ) της παρούσας συμφωνίας.

▼ M11

3. Οι επιδοτήσεις επιτοκίων είναι δυνατόν να κεφαλαιοποιούνται ή να χρησιμοποιούνται με τη μορφή επιχορηγήσεων. Το ποσό της επιδότησης επιτοκίου, αναπροσαρμόζόμενο στην αξία του κατά τη στιγμή της εκταμίευσης του δανείου, καταλογίζεται στην επιδότηση επιτοκίου που ορίζεται στο παράρτημα Ιβ παράγραφος 2 στοιχείο γ) και καταβάλλεται απευθείας στην Τράπεζα. Ποσοστό έως 15 % αυτής της χορήγησης για επιδοτήσεις επιτοκίου μπορεί επίσης να διατεθεί για την παροχή τεχνικής βοήθειας κατά την εκτέλεση έργων στις χώρες ΑΚΕ.

▼ M10

4. Αυτοί οι όροι και οι προϋποθέσεις δεν θίγουν τους όρους και τις προϋποθέσεις που μπορούν να επιβληθούν σε χώρες ΑΚΕ για τις οποίες ισχύουν περιοριστικοί όροι δανεισμού στο πλαίσιο του καθεστώτος των υπερχρεωμένων φτωχών χωρών («ΥΦΧ») ή άλλου διεθνούς μέσου για τη διατήρηση του χρέους σε ανεκτά επίπεδα. Αναλόγως, όταν τα μέσα αυτά απαιτούν μείωση του επιτοκίου ενός δανείου σε ποσοστό υψηλότερο του 3 %, όπως το επιτρέπουν τα άρθρα 2 και 4 του παρόντος κεφαλαίου, η Τράπεζα επιδιώκει τη μείωση του μέσου κόστους των κεφαλαίων μέσω της κατάλληλης συγχρηματοδότησης με άλλους χορηγούς βοήθειας. Εάν αυτό δεν κριθεί δυνατό, το επιτόκιο του δανείου της Τράπεζας μπορεί να μειωθεί κατά το ποσό που χρειάζεται ώστε να μην υπερβαίνει το επίπεδο που προβλέπεται στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας ΥΦΧ ή άλλου διεθνούς μέσου για τη διατήρηση του χρέους σε ανεκτά επίπεδα.

▼ B*Άρθρο 2*

Πόροι της επενδυτικής διευκόλυνσης

1. Οι πόροι της επενδυτικής διευκόλυνσης μπορεί να χρησιμοποιούνται, μεταξύ άλλων:

(α) για τη χορήγηση επιχειρηματικών κεφαλαίων με τη μορφή:

(i) συμμετοχής στο κεφάλαιο επιχειρήσεων σε Κράτη ΑΚΕ, συμπεριλαμβανομένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων·

(ii) συνδρομής με τη μορφή οιονεί κεφαλαίων σε επιχειρήσεις των Κρατών ΑΚΕ, συμπεριλαμβανομένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων· και

(iii) εγγυήσεων και άλλων βελτιώσεων των πιστωτικών όρων που είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη πολιτικών και άλλων επενδυτικών κινδύνων, τόσο των αλλοδαπών όσο και των εγχωρίων επενδυτών ή δανειστών.

(β) για τη χορήγηση συνήθων δανείων.

▼B

2. Η συμμετοχή στο κεφάλαιο κανονικά αφορά μερίδια μειοψηφίας χωρίς δυνατότητα ελέγχου της επιχείρησης και αποφέρουν οφέλη με βάση την απόδοση του σχετικού έργου.

3. Η ενίσχυση με τη μορφή οιονεί κεφαλαίων μπορεί να συνίσταται σε προκαταβολές μετόχων, μετατρέψιμες ομολογίες, δάνεια υπό αίρεση, εξαρτημένα και με συμμετοχικά δικαιώματα ή οποιαδήποτε άλλη παρόμοια μορφή ενίσχυσης. Αυτή η ενίσχυση μπορεί να συνίσταται, ειδικότερα, στα εξής:

- (α) δάνεια υπό αίρεση, των οποίων η εξυπηρέτηση ή/και η διάρκεια εξαρτώνται από την εκπλήρωση ορισμένων προϋποθέσεων που αφορούν την απόδοση του έργου. στη συγκεκριμένη περίπτωση των δανείων υπό αίρεση για τη χρηματοδότηση προεπενδυτικών μελετών ή άλλης τεχνικής βοήθειας που αφορά το έργο, μπορεί να παραχωρηθεί απαλλαγή από την εξυπηρέτηση, εφόσον η επένδυση δεν πραγματοποιηθεί·
- (β) δάνεια με συμμετοχικά δικαιώματα, των οποίων η εξυπηρέτηση ή/και η διάρκεια εξαρτάται από τη χρηματοοικονομική αποδοτικότητα του έργου· και
- (γ) εξαρτημένα δάνεια, των οποίων η εξόφληση πραγματοποιείται μόνο μετά τη ρύθμιση των άλλων απαιτήσεων,

4. Τα οφέλη που αποφέρει κάθε πράξη διευκρινίζονται κατά τη χορήγηση του δανείου. Εντούτοις:

- (α) στην περίπτωση των δανείων υπό αίρεση και των δανείων με συμμετοχικά δικαιώματα, τα οφέλη συνήθως περιλαμβάνουν ένα σταθερό επιτόκιο που δεν υπερβαίνει το 3 % και ένα μεταβλητό στοιχείο που εξαρτάται από την απόδοση του έργου· και
- (β) στην περίπτωση των εξαρτημένων δανείων, το επιτόκιο είναι αυτό της αγοράς.

5. Το ύψος των εγγυήσεων αντιστοιχεί στους ασφαλιζόμενους κινδύνους και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης.

6. Το επιτόκιο των συνήθων δανείων διαμορφώνεται με βάση αφενός το επιτόκιο αναφοράς που εφαρμόζει η Τράπεζα για παρόμοια δάνεια που χορηγούνται υπό τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και με τις ίδιες περιόδους χάριτος και εξόφλησης, και αφετέρου ένα συντελεστή αναπροσαρμογής που καθορίζει η Τράπεζα.

▼M10

7. Τα συνήθη δάνεια σε χώρες που δεν υπόκεινται σε περιοριστικούς όρους δανεισμού στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας ΥΦΧ ή άλλων διεθνών μέσων για τη διατήρηση του χρέους σε ανεκτά όρια μπορούν να επεκταθούν με συμβατικούς όρους και προϋποθέσεις στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) για έργα υποδομής από τα οποία εξαρτάται η ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, σε χώρες που βρίσκονται σε μεταπολεμικό στάδιο και σε χώρες που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές. Στις περιπτώσεις αυτές, το επιτόκιο του δανείου μειώνεται κατά 3 %·
- β) για έργα που περιλαμβάνουν δράσεις αναδιάρθρωσης στο πλαίσιο ιδιωτικοποίησης ή για έργα που επιφέρουν σημαντικά και εμφανή κοινωνικά ή περιβαλλοντικά οφέλη. Σε αυτές τις περιπτώσεις, είναι δυνατή η παράταση της διάρκειας των δανείων με παράλληλη επιδότηση του επιτοκίου, της οποίας το ύψος και η μορφή αποφασίζονται αναλόγως των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του έργου. Εντούτοις, η επιδότηση του επιτοκίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 3 %.

Το τελικό επιτόκιο των δανείων που εμπίπτουν στα στοιχεία α) ή β) δεν είναι σε καμία περίπτωση κατώτερο του 50 % του επιτοκίου αναφοράς.

8. Τα κεφάλαια που πρέπει να διατεθούν για σκοπούς ευνοϊκής μεταχείρισης θα προέρχονται από την επιδότηση επιτοκίου που αναφέρεται στο παράρτημα Ιβ παράγραφος 2 στοιχείο γ) της παρούσας συμφωνίας.

▼ M11

9. Οι επιδοτήσεις επιτοκίων είναι δυνατόν να κεφαλαιοποιούνται ή να χρησιμοποιούνται με τη μορφή επιχορηγήσεων. Ποσοστό έως 15 % του προϋπολογισμού για επιδοτήσεις επιτοκίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τεχνική βοήθεια για τη στήριξη έργων στις χώρες ΑΚΕ.

▼ B*Άρθρο 3***Εργασίες με βάση την επενδυτική διευκόλυνση****▼ M4**

1. Η λειτουργία της επενδυτικής διευκόλυνσης καλύπτει όλους τους οικονομικούς τομείς παρέχοντας στήριξη σε επενδύσεις φορέων του ιδιωτικού τομέα και φορέων του δημόσιου τομέα που λειτουργούν υπό εμπορικούς όρους, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε οικονομική και τεχνολογική υποδομή δημιουργίας εισοδήματος που είναι κρίσιμες για τον ιδιωτικό τομέα. Η εν λόγω διευκόλυνση:

- α) αντιμετωπίζεται ως ανανεώσιμο κεφάλαιο και επιδιώκεται να παραμείνει οικονομικά βιώσιμη. Οι σχετικές πράξεις πραγματοποιούνται υπό εμπορικούς όρους και προϋποθέσεις και αποσκοπούν στην αποφυγή της πρόκλησης στρεβλώσεων στις τοπικές αγορές και της μετατόπισης ιδιωτικών πηγών χρηματοδότησης·
- β) υποστηρίζει τον χρηματοπιστωτικό τομέα ΑΚΕ και λειτουργεί καταλυτικά, ενθαρρύνοντας την κινητοποίηση μακροπρόθεσμων τοπικών χρηματοδοτικών πόρων και την προσέλκυση αλλοδαπών επενδυτών και δανειστών του ιδιωτικού τομέα για την εκτέλεση έργων στα κράτη ΑΚΕ·
- γ) αναλαμβάνει μέρος του κινδύνου των έργων που χρηματοδοτεί. Η οικονομική βιωσιμότητά της εξασφαλίζεται μέσω του συνολικού χαρτοφυλακίου και όχι από μεμονωμένες παρεμβάσεις· και
- δ) επιδιώκει τη διοχέτευση κεφαλαίων μέσω εθνικών και περιφερειακών φορέων και προγραμμάτων των κρατών ΑΚΕ, τα οποία προωθούν την ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ).

1α. Η Τράπεζα αμείβεται για το κόστος διαχείρισης της επενδυτικής διευκόλυνσης. Κατά τα πρώτα δύο έτη από την έναρξη ισχύος του δεύτερου χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου, η αμοιβή ανέρχεται σε ποσοστό έως 2 % ετησίως του συνολικού αρχικού κεφαλαίου επιχορήγησης της επενδυτικής διευκόλυνσης. Στη συνέχεια, η αμοιβή της Τράπεζας περιλαμβάνει ένα σταθερό στοιχείο ίσο με το 0,5 % ετησίως του συνολικού αρχικού κεφαλαίου επιχορήγησης και ένα μεταβλητό στοιχείο ύψους έως 1,5 % ετησίως του χαρτοφυλακίου της επενδυτικής διευκόλυνσης που επενδύεται σε έργα στις χώρες ΑΚΕ. Η αμοιβή χρηματοδοτείται από την επενδυτική διευκόλυνση.

▼ B

2. Με τη λήξη του χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου και εφόσον το Συμβούλιο των Υπουργών δεν λάβει ειδική απόφαση, οι σωρευτικές καθαρές εισροές της επενδυτικής διευκόλυνσης θα μεταφερθούν στο επόμενο πρωτόκολλο.

*Άρθρο 4***Δάνεια από ιδίους πόρους της Τράπεζας**

1. Η Τράπεζα:

- (α) συνεισφέρει μέσω των οικονομικών πόρων που διαχειρίζεται στην οικονομική και βιομηχανική ανάπτυξη των Κρατών ΑΚΕ σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο· προς αυτόν τον σκοπό, χρηματοδοτεί κατά προτεραιότητα παραγωγικά έργα και προγράμματα ή άλλες επενδύσεις που αποσκοπούν στην προώθηση του ιδιωτικού τομέα σε όλους τους οικονομικούς τομείς·

▼B

- (β) συνάπτει στενές σχέσεις συνεργασίας με εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές τράπεζες καθώς και με τραπεζικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των Κρατών ΑΚΕ και της ΕΕ· και
- (γ) σε συνεννόηση με το ενδιαφερόμενο Κράτος ΑΚΕ, επιφέρει προσαρμογές στους τρόπους και τις διαδικασίες υλοποίησης της συνεργασίας για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, όπως αυτά καθορίζονται στην παρούσα συμφωνία, προκειμένου να λάβει υπόψη, εφόσον απαιτείται, τη φύση των έργων και προγραμμάτων και να ενεργεί σύμφωνα με τους στόχους της παρούσας συμφωνίας στο πλαίσιο των διαδικασιών που καθορίζονται στο καταστατικό της.

▼M10

2. Η Τράπεζα χορηγεί δάνεια από τους ίδιους της πόρους υπό τους εξής όρους και προϋποθέσεις:

- α) το επιτόκιο αναφοράς είναι το επιτόκιο που εφαρμόζει η Τράπεζα σε σχέση με δάνειο που χορηγείται υπό τους ίδιους όρους όσον αφορά το νόμισμα και τον τρόπο αποπληρωμής, κατά την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης ή κατά την ημερομηνία εκταμίευσης·
- β) ωστόσο, για χώρες που δεν υπόκεινται σε περιοριστικούς όρους δανεισμού στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας ΥΦΧ ή άλλων διεθνών μέσων για τη διατήρηση του χρέους σε ανεκτά όρια:
 - i) καταρχήν, τα έργα του δημόσιου τομέα είναι επιλέξιμα για επιδότηση επιτοκίου ύψους 3 %·
 - ii) τα έργα του ιδιωτικού τομέα που υπάγονται στις κατηγορίες που προσδιορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 7 στοιχείο β) είναι επιλέξιμα για επιδοτήσεις επιτοκίων υπό τους ίδιους όρους με αυτούς που καθορίζονται στην εν λόγω διάταξη.

Το τελικό επιτόκιο δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι κατώτερο του 50 % του επιτοκίου αναφοράς.

- γ) η περίοδος εξόφλησης των δανείων από τους ίδιους πόρους της Τράπεζας καθορίζεται με βάση τα οικονομικά και χρηματοδοτικά χαρακτηριστικά του έργου. Τα εν λόγω δάνεια περιλαμβάνουν συνήθως περίοδο χάριτος η οποία καθορίζεται σε συνάρτηση με τη διάρκεια κατασκευής του έργου.

▼B

3. Για επενδύσεις που χρηματοδοτεί η Τράπεζα από τους ίδιους πόρους της σε επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα είναι δυνατόν να ζητούνται ειδικές εγγυήσεις σχετικές με το έργο ή αναλήψεις υποχρεώσεων εκ μέρους του ενδιαφερόμενου Κράτους ΑΚΕ.

*Άρθρο 5***Όροι σχετικοί με τον συναλλαγματικό κίνδυνο**

Προκειμένου να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις των διακυμάνσεων των τιμών συναλλάγματος, τα προβλήματα που απορρέουν από τον συναλλαγματικό κίνδυνο αντιμετωπίζονται ως εξής:

- (α) σε περίπτωση συμμετοχής στο κεφάλαιο με σκοπό την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων μιας επιχείρησης, ο συναλλαγματικός κίνδυνος βαρύνει, κατά κανόνα, τη διευκόλυνση·

▼M4

- β) στην περίπτωση των συνήθων δανείων και της χρηματοδότησης μικρών και μεσάων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) με επιχειρηματικά κεφάλαια, ο συναλλαγματικός κίνδυνος βαρύνει, κατά κανόνα, τόσο την Κοινότητα, αφενός, όσο και τα άλλα εμπλεκόμενα μέρη, αφετέρου. Κατά μέσο όρο, ο συναλλαγματικός κίνδυνος θα πρέπει να κατανέμεται ισομερώς· και

▼B

- (γ) όπου κρίνεται εφικτό και σκόπιμο, ιδιαίτερα όσον αφορά χώρες που χαρακτηρίζονται από μακροοικονομική και δημοσιονομική σταθερότητα, θα επιδιώκεται, στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, να επεκτείνεται η χορήγηση δανείων σε τοπικά νομίσματα των χωρών ΑΚΕ, οπότε εκ των πραγμάτων θα λαμβάνεται ο σχετικός συναλλαγματικός κίνδυνος.

▼B*Άρθρο 6***Όροι σχετικά με τη μεταφορά συναλλάγματος**

Σε σχέση με πράξεις που διενεργούνται δυνάμει της συμφωνίας και για τις οποίες τα ενδιαφερόμενα Κράτη ΑΚΕ έχουν παράσχει εγγράφως τη συγκατάθεσή τους στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, τα κράτη αυτά:

- (α) απαλλάσσουν τους τόκους, τις προμήθειες και τα χρεολύσια των δανείων από κάθε εθνικό ή τοπικό φόρο ή φορολογική επιβάρυνση που θα οφειλόταν σύμφωνα με την ισχύουσα στο ενδιαφερόμενο Κράτος ή Κράτη ΑΚΕ νομοθεσία·
- (β) θέτουν στη διάθεση των δικαιούχων το συνάλλαγμα το αναγκαίο για την πληρωμή των τόκων, προμηθειών και χρεολυσίων των δανείων που οφείλονται σύμφωνα με τις συμβάσεις χρηματοδότησης οι οποίες έχουν συναφθεί για την εφαρμογή σχεδίων και προγραμμάτων στο έδαφός τους· και
- (γ) θέτουν στη διάθεση της Τράπεζας το συνάλλαγμα που απαιτείται για τη μεταφορά κάθε ποσού που εισπράττει η Τράπεζα σε εθνικό νόμισμα, με την τιμή συναλλάγματος που ισχύει την ημέρα της μεταφοράς μεταξύ του ευρώ ή του τυχόν άλλου νομίσματος μεταφοράς και του εθνικού νομίσματος. Στα ως άνω ποσά περιλαμβάνονται κάθε είδους οφέλη όπως, μεταξύ άλλων, τόκοι, μερίσματα, προμήθειες και τέλη, καθώς και η απόσβεση δανείων και τα προϊόντα από την πώληση μετοχών που πραγματοποιείται σύμφωνα με τους όρους συμβάσεων χρηματοδοτήσεων, οι οποίες χορηγούνται για την εκτέλεση έργων και προγραμμάτων στην επικράτεια αυτών των Κρατών.

▼M4*Άρθρο 6α***Ετήσιες εκθέσεις για την επενδυτική διευκόλυνση**

Οι εκπρόσωποι των κρατών μελών της ΕΕ που είναι αρμόδιοι για την επενδυτική διευκόλυνση, οι εκπρόσωποι των κρατών ΑΚΕ, καθώς και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Γραμματεία του Συμβουλίου της ΕΕ και η Γραμματεία ΑΚΕ συνεδριάζουν ετησίως για να συζητούν ζητήματα της επενδυτικής διευκόλυνσης σε ό, τι αφορά τις σχετικές πράξεις, τις επιδόσεις και την ακολουθητέα πολιτική.

*Άρθρο 6β***Αναθεώρηση των επιδόσεων της επενδυτικής διευκόλυνσης**

Οι συνολικές επιδόσεις της επενδυτικής διευκόλυνσης υπόκεινται σε από κοινού αναθεώρηση ενδιάμεσως και στο τέλος χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου. Η αναθεώρηση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει σύσταση για τη βελτίωση της εφαρμογής της επενδυτικής διευκόλυνσης.

▼B**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2****ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ***Άρθρο 7*

1. Στο πλαίσιο της συνεργασίας, από τα κονδύλια μη επιστρεπτέων ενισχύσεων παρέχεται στήριξη για τα εξής:

- (α) στέγαση πληθυσμού χαμηλού εισοδήματος με στόχο την προώθηση της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης του στεγαστικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων δευτερογενών ενυπόθηκων διευκολύνσεων·
- (β) χορήγηση μικροχρηματοδοτήσεων για την προώθηση ΜΜΕ και μικροεπιχειρήσεων· και

▼ **B**

(γ) δημιουργία θεσμικών οργάνων για την ενίσχυση και τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη.

2. Το Συμβούλιο των Υπουργών ΑΚΕ-ΕΚ θα λάβει απόφαση, μετά την υπογραφή της παρούσας συμφωνίας και κατόπιν προτάσεως της επιτροπής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, σχετικά με τις λεπτομέρειες και το ύψος των πόρων που θα διατεθούν από το συνολικό κονδύλιο μακροπρόθεσμης ανάπτυξης για την επίτευξη αυτών των στόχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

**ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ
ΕΞΑΓΩΓΕΣ**

Άρθρο 8

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι οι απώλειες εσόδων από εξαγωγές εξ αιτίας βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων των τιμών είναι δυνατόν να θέσουν σε κίνδυνο τις χρηματοδοτικές ανάγκες της ανάπτυξης και την υλοποίηση των μακροοικονομικών και τομεακών πολιτικών. Επομένως, ο βαθμός εξάρτησης της οικονομίας ενός Κράτους ΑΚΕ από την εξαγωγή εμπορευμάτων και, ειδικότερα, γεωργικών και μεταλλευτικών προϊόντων, πρέπει να αποτελεί κριτήριο για τον καθορισμό των συνολικών κονδυλίων που διατίθενται για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη.

2. Προκειμένου να περιοριστούν οι δυσμενείς επιπτώσεις από την αστάθεια των εσόδων από τις εξαγωγές και να διασφαλιστεί το αναπτυξιακό πρόγραμμα που τίθεται σε κίνδυνο εξ αιτίας της μείωσης των εσόδων, είναι δυνατή η κινητοποίηση συμπληρωματικής χρηματοδοτικής στήριξης από τους προγραμματιζόμενους πόρους που προβλέπονται για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της εκάστοτε χώρας, σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 10.

Άρθρο 9▼ **M7****Κριτήρια επιλεξιμότητας**

1. Η επιλεξιμότητα για τη χορήγηση συμπληρωματικών πόρων καθορίζεται με βάση τα ακόλουθα:

- 10 % (2 % στην περίπτωση των λιγότερο ανεπτυγμένων, μεσόγειων και νησιωτικών κρατών, καθώς και των κρατών που βρίσκονται σε μετασυγκρουσιακό στάδιο ή που έχουν πληγεί από φυσική καταστροφή) απώλεια εσόδων από εξαγωγές εμπορευμάτων σε σύγκριση με τον αριθμητικό μέσο όρο των εσόδων κατά την τετραετία που προηγήθηκε του έτους εφαρμογής, μη περιλαμβανομένης της πιο ακραίας τιμής, ή
- 10 % (2 % στην περίπτωση των λιγότερο ανεπτυγμένων, μεσόγειων και νησιωτικών κρατών, καθώς και των κρατών που βρίσκονται σε μετασυγκρουσιακό στάδιο ή που έχουν πληγεί από φυσική καταστροφή) απώλεια εσόδων από εξαγωγές του συνόλου των γεωργικών ή μεταλλευτικών προϊόντων σε σύγκριση με τον αριθμητικό μέσο όρο των εσόδων κατά την τετραετία που προηγήθηκε του έτους εφαρμογής, μη περιλαμβανομένης της πιο ακραίας τιμής, όσον αφορά τις χώρες στις οποίες τα έσοδα από εξαγωγές γεωργικών ή μεταλλευτικών προϊόντων αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 40 % των συνολικών εσόδων από εξαγωγές εμπορευμάτων, ή
- 10 % (2 % στην περίπτωση των λιγότερο ανεπτυγμένων, μεσόγειων και νησιωτικών κρατών, καθώς και των κρατών που βρίσκονται σε μετασυγκρουσιακό στάδιο ή που έχουν πληγεί από φυσική καταστροφή) απώλεια εσόδων από εξαγωγές του συνόλου των γεωργικών ή μεταλλευτικών προϊόντων σε σύγκριση με τον αριθμητικό μέσο όρο των εσόδων κατά την τετραετία που προηγήθηκε του έτους εφαρμογής, μη περιλαμβανομένης της πιο ακραίας τιμής όσον αφορά τις χώρες στις οποίες τα έσοδα από εξαγωγές γεωργικών ή μεταλλευτικών προϊόντων αντιπροσωπεύουν ποσοστό από 20 % έως 40 % των συνολικών εσόδων από εξαγωγές εμπορευμάτων, υπό την προϋπόθεση ότι τα συνολικά αυτά έσοδα δεν αυξάνονται σε ποσοστό μεγαλύτερο από την επίπτωση της απώλειας εσόδων από εξαγωγές γεωργικών και μεταλλευτικών προϊόντων στο σύνολο των εξαγωγών.

▼ **M7**

2. Η απώλεια εσόδων από εξαγωγές που καθορίζεται στην παράγραφο 1 πρέπει να είναι μεγαλύτερη ή ίση προς το 0,5 % του ΑΕγχΠ προκειμένου να εφαρμοστεί το δικαίωμα πρόσθετης στήριξης. Το δικαίωμα πρόσθετης στήριξης περιορίζεται σε τρία συναπτά έτη.

3. Οι συμπληρωματικοί πόροι εγγράφονται στους δημόσιους λογαριασμούς της ενδιαφερόμενης χώρας. Οι συμπληρωματικοί πόροι χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τους κανόνες και τις μεθόδους προγραμματισμού, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών διατάξεων του παραρτήματος IV σχετικά με τις διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης, με βάση συμφωνίες που καταρτίζουν εκ των προτέρων η Κοινότητα και το ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ κατά το έτος μετά το έτος εφαρμογής. Κατόπιν συμφωνίας των δύο μερών, οι πόροι είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων που περιλαμβάνονται στον κρατικό προϋπολογισμό. Εντούτοις, ένα μέρος των συμπληρωματικών πόρων μπορεί επίσης να διατεθεί για επιμέρους τομείς, ιδίως για την ανάπτυξη συστημάτων εμπορικής ασφάλισης, τα οποία έχουν ως σκοπό την προφύλαξη από διακυμάνσεις των εσόδων από τις εξαγωγές.

Άρθρο 9α

1. Το ποσό της πρόσθετης χρηματοδοτικής στήριξης είναι ίσο με την απώλεια εσόδων από εξαγωγές επί τον αριθμητικό μέσο όρο του λόγου «έσοδα του κράτους/ακαθάριστο εγχώριο προϊόν» κατά τα τέσσερα έτη που προηγούνται του έτους εφαρμογής, μη περιλαμβανομένης της πιο ακραίας τιμής, και με ανώτατο όριο αυτού του λόγου το 25 %.

2. Η ανάλυση των στοιχείων που υποβάλλουν τα κράτη ΑΚΕ προκειμένου να καθοριστεί η επιλεξιμότητα και η πρόσθετη χρηματοδοτική στήριξη που ορίζεται στο άρθρο 9 πραγματοποιείται από την Επιτροπή στο τοπικό νόμισμα, διορθωμένο κατά το ποσοστό πληθωρισμού. Η Επιτροπή μετατρέπει στη συνέχεια το δυνητικό ποσό της πρόσθετης χρηματοδοτικής στήριξης σε ευρώ, σύμφωνα με τις διαδικασίες της.

3. Στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού κονδυλίου που διατίθεται για τη χρηματοδότηση των εθνικών ενδεικτικών προγραμμάτων, η Επιτροπή καθορίζει ετησίως ένα κονδύλιο για τη στήριξη σε περίπτωση βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων των εσόδων από εξαγωγές, το οποίο καλύπτει το σύνολο των κρατών ΑΚΕ. Σε περίπτωση κατά την οποία το ποσοστό του συνόλου της χρηματοδοτικής στήριξης, υπολογιζόμενο με βάση τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 9, υπερβαίνει το ποσό του εν λόγω κονδυλίου, η κατανομή των εθνικών διατιθεμένων ποσών γίνεται κατ' αναλογία του δυνητικού ποσού της πρόσθετης χρηματοδοτικής στήριξης κάθε κράτους ΑΚΕ εκφρασμένου σε ευρώ.

▼ **B***Άρθρο 10***Προκαταβολές**▼ **M7**

Το σύστημα διάθεσης συμπληρωματικών πόρων προβλέπει τη χορήγηση προκαταβολών για την αντιμετώπιση των δυσμενών συνεπειών των καθυστερήσεων στην κατάρτιση ενοποιημένων στατιστικών σχετικά με το εμπόριο και για τη διασφάλιση της δυνατότητας συνυπολογισμού των εν λόγω πόρων στον προϋπολογισμό του δεύτερου έτους μετά το έτος εφαρμογής. Η πληρωμή προκαταβολής περιορίζεται στα κράτη στα οποία η χρηματοδοτική στήριξη στο πλαίσιο του FLEX μπορεί να εφαρμοστεί μέσω γενικής δημοσιονομικής στήριξης. Οι προκαταβολές κινητοποιούνται με βάση προσωρινές στατιστικές σχετικά με τις εξαγωγές που καταρτίζει η κυβέρνηση και τις οποίες υποβάλλει στην Επιτροπή. Το μέγιστο ύψος της προκαταβολής ορίζεται στο 100 % του προβλεπόμενου ποσού πρόσθετης χρηματοδοτικής στήριξης για το έτος εφαρμογής. Τα ποσά που κινητοποιούνται με αυτόν τον τρόπο αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τις οριστικές ενοποιημένες στατιστικές σχετικά με τις εξαγωγές. Οι στατιστικές αυτές μπορούν να υποβληθούν το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου του δεύτερου έτους μετά το έτος εφαρμογής.

Άρθρο 11

Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου επανεξετάζονται το αργότερο μετά δύο έτη εφαρμογής και στη συνέχεια εφόσον το ζητήσει οποιοδήποτε από τα μέρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 12

Τρέχουσες πληρωμές και κινήσεις κεφαλαίων

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, τα μέρη δεσμεύονται να μην επιβάλουν κανέναν περιορισμό στις πληρωμές, σε ελεύθερα μετατρέψιμο νόμισμα, στον λογαριασμό του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μεταξύ υπηκόων της Κοινότητας και των Κρατών ΑΚΕ.

2. Όσον αφορά τις συναλλαγές επί του λογαριασμού κεφαλαίων του ισοζυγίου πληρωμών, τα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην επιβάλουν περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων που αφορούν άμεσες επενδύσεις σε εταιρείες οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας υποδοχής και σε επενδύσεις που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας καθώς και στην εκκαθάριση ή τον επαναπατρισμό αυτών των επενδύσεων και των κερδών που ενδεχομένως απορρέουν από αυτές.

3. Εάν ένα ή περισσότερα Κράτη ΑΚΕ ή ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν ή κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν σοβαρές δυσκολίες όσον αφορά το ισοζύγιο πληρωμών, το ενδιαφερόμενο Κράτος ΑΚΕ, το κράτος μέλος ή η Κοινότητα δύνανται, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στο πλαίσιο της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT), της Γενικής Συμφωνίας για τις συναλλαγές στον τομέα των Υπηρεσιών (GATS) και στα άρθρα VIII και XIV της συμφωνίας του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, να θεσπίσουν περιορισμούς στις τρέχουσες συναλλαγές, οι οποίοι θα είναι περιορισμένης διάρκειας και δεν θα μπορεί να υπερβαίνουν την έκταση που είναι απολύτως αναγκαία για την επανόρθωση της κατάστασης του ισοζυγίου πληρωμών. Το μέρος που λαμβάνει τα ως άνω μέτρα ενημερώνει αμέσως τα άλλα μέρη σχετικά και υποβάλλει σε αυτά το συντομότερο δυνατόν χρονοδιάγραμμα κατάργησης των εν λόγω μέτρων.

Άρθρο 13

Καθεστώς που ισχύει για τις επιχειρήσεις

Όσον αφορά το καθεστώς που ισχύει στον τομέα της εγκατάστασης και της παροχής υπηρεσιών στα Κράτη ΑΚΕ, αφενός, και στα κράτη μέλη, αφετέρου, δεν υφίσταται διακριτική μεταχείριση μεταξύ των υπηκόων και εταιρειών ή επιχειρήσεων των Κρατών ΑΚΕ και των υπηκόων και εταιρειών ή επιχειρήσεων των κρατών μελών αντιστοίχως. Αν όμως, για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα, ένα Κράτος ΑΚΕ ή ένα κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσει τέτοια μεταχείριση, τα Κράτη ΑΚΕ ή τα κράτη μέλη, κατά περίπτωση, δεν υποχρεούνται να παράσχουν τέτοια μεταχείριση για τη δραστηριότητα αυτή στους υπηκόους και τις εταιρείες ή επιχειρήσεις του εν λόγω κράτους.

Άρθρο 14

Ορισμός της έννοιας των «εταιρειών και επιχειρήσεων»

1. Ως «εταιρείες ή επιχειρήσεις ενός κράτους μέλους ή ενός Κράτους ΑΚΕ» νοούνται, κατά την έννοια της παρούσας συμφωνίας, οι εταιρείες ή επιχειρήσεις αστικού ή εμπορικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων ή άλλων επιχειρήσεων, των συνεταιριστικών εταιρειών και άλλων νομικών προσώπων και ενώσεων του δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, εκτός των μη κερδοσκοπικών, που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους ή Κράτους ΑΚΕ και των οποίων η καταστατική έδρα, η κεντρική διοίκηση ή ο κύριος τόπος δραστηριότητας βρίσκεται σε κράτος μέλος ή σε Κράτος ΑΚΕ.

▼B

2. Ωστόσο, μια εταιρεία ή επιχείρηση που έχει μόνο την καταστατική της έδρα σε κράτος μέλος ή Κράτος ΑΚΕ πρέπει να ασκεί δραστηριότητα που συνδέεται κατά τρόπο πραγματικό και συνεχή με την οικονομία του συγκεκριμένου κράτους μελών ή Κράτους ΑΚΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 15

1. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 78 της παρούσας συμφωνίας, τα μέρη λαμβάνουν υπόψη τις ακόλουθες αρχές:

- (α) κάθε συμβαλλόμενο κράτος δύναται να ζητήσει, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, την έναρξη διαπραγματεύσεων με άλλο συμβαλλόμενο κράτος με σκοπό τη σύναψη συμφωνίας για την προώθηση και την προστασία των επενδύσεων·
- (β) στο πλαίσιο της έναρξης διαπραγματεύσεων για τη σύναψη, την εφαρμογή και την ερμηνεία διμερών ή πολυμερών συμφωνιών για την προώθηση και την προστασία των επενδύσεων, τα κράτη που αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη παρόμοιων συμφωνιών δεν προβαίνουν σε διακρίσεις μεταξύ των κρατών που αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη της παρούσας συμφωνίας ή έναντι αυτών σε σχέση με τις τρίτες χώρες·
- (γ) τα συμβαλλόμενα κράτη έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν τροποποίηση ή προσαρμογή της μη διακριτικής μεταχείρισης που προβλέπεται ανωτέρω, όταν το απαιτούν διεθνείς υποχρεώσεις ή η αλλαγή των περιστάσεων·
- (δ) η εφαρμογή των αρχών που αναφέρονται ανωτέρω δεν μπορεί να έχει σαν αντικείμενο ή αποτέλεσμα την προσβολή της κυριαρχίας οποιουδήποτε συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας· και
- (ε) η σχέση μεταξύ της ημερομηνίας έναρξης ισχύος κάθε διαπραγματευθείσας συμφωνίας, των διατάξεων σχετικά με τη διευθέτηση των διαφορών και της ημερομηνίας των αντίστοιχων επενδύσεων θα καθορίζεται στις εν λόγω συμφωνίες, λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω διατάξεων. Τα συμβαλλόμενα μέρη βεβαιώνουν ότι η αναδρομικότητα δεν εφαρμόζεται ως γενική αρχή, εκτός εάν τα συμβαλλόμενα κράτη συμφωνήσουν διαφορετικά.

2. Προκειμένου να διευκολυνθεί η διαπραγμάτευση διμερών συμφωνιών για την προώθηση και την προστασία των επενδύσεων, τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να μελετήσουν τις κυριότητες ρήτρες μιας πρότυπης συμφωνίας προστασίας. Η μελέτη αυτή, εμπνεόμενη από τις διατάξεις των διμερών συμφωνιών που υφίστανται μεταξύ των κρατών μερών, θα αφορά ιδίως τα ακόλουθα ζητήματα:

- (α) νομικές εγγυήσεις για την εξασφάλιση δίκαιης και ίσης μεταχείρισης και την προστασία των ξένων επενδυτών·
- (β) τη ρήτρα του μάλλον ευνοούμενου επενδυτή·
- (γ) προστασία σε περίπτωση απαλλοτριώσεως και εθνικοποίησης·
- (δ) τη μεταφορά κεφαλαίων και κερδών, και
- (ε) διεθνή διαιτησία σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ του επενδυτή και του κράτους υποδοχής.

3. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να μελετήσουν τη δυνατότητα των συστημάτων εγγύησης να ανταποκριθούν στις ειδικές ανάγκες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων όσον αφορά την εξασφάλιση των επενδύσεών τους σε Κράτη ΑΚΕ. Οι προαναφερθείσες μελέτες θα αρχίσουν το συντομότερο δυνατόν μετά την υπογραφή της συμφωνίας. Όταν ολοκληρωθούν αυτές οι μελέτες, τα συμπεράσματά τους θα υποβληθούν στην επιτροπή συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης προκειμένου να εξεταστούν και να σχεδιαστεί η κατάλληλη δράση.

▼ B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

▼ M14

ΘΕΣΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

▼ B

Άρθρο 1

▼ M14

Η συνεργασία στηρίζει τον θεσμικό μηχανισμό που προωθεί τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεργασία συμβάλλει στην ενδυνάμωση και ενίσχυση του ρόλου του Τεχνικού Κέντρου Γεωργικής και Αγροτικής Συνεργασίας (CTA) στην ανάπτυξη της θεσμικής ικανότητας των κρατών ΑΚΕ, ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση των πληροφοριών, προκειμένου να βελτιωθεί η πρόσβαση στις τεχνολογίες και να αυξηθούν η γεωργική παραγωγικότητα, η εμπορική εκμετάλλευση, η επισιτιστική ασφάλεια και η αγροτική ανάπτυξη.

▼ M10Άρθρο ► M14 2 ◄

Κέντρο Γεωργικής Ανάπτυξης (CTA)

1. Αποστολή του Κέντρου Γεωργικής Ανάπτυξης (CTA) αποτελεί η ενίσχυση της ικανότητας χάραξης πολιτικής και της θεσμικής ικανότητας καθώς και των δυνατοτήτων διαχείρισης των πληροφοριών και της επικοινωνίας εκ μέρους των οργανισμών γεωργικής και αγροτικής ανάπτυξης των χωρών ΑΚΕ. Το εν λόγω Κέντρο επικουρεί αυτούς τους οργανισμούς κατά τη διαμόρφωση και την εφαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων που αποσκοπούν στον περιορισμό της φτώχειας, στην προώθηση της βιώσιμης επισιτιστικής ασφάλειας και στη διαφύλαξη των βασικών φυσικών πόρων, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην οικοδόμηση μιας αυτάρκους γεωργικής και αγροτικής ανάπτυξης των χωρών ΑΚΕ.

2. Το CTA:

α) αναπτύσσει και παρέχει υπηρεσίες πληροφοριών και διασφαλίζει αρτιότερη πρόσβαση στην έρευνα, την κατάρτιση και την καινοτομία στους τομείς της γεωργικής και αγροτικής ανάπτυξης και επέκτασης, με σκοπό την προώθηση της γεωργίας και της αγροτικής ανάπτυξης και

β) αναπτύσσει και ενισχύει τις ικανότητες των χωρών ΑΚΕ, με στόχο:

- i) να βελτιωθεί η διαμόρφωση και η διαχείριση πολιτικών και στρατηγικών στον τομέα της γεωργικής και αγροτικής ανάπτυξης τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της ικανότητας στους τομείς της συλλογής στοιχείων καθώς επίσης και της έρευνας, της ανάλυσης και της χάραξης πολιτικής·
- ii) να βελτιωθεί η διαχείριση των πληροφοριών και της επικοινωνίας, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της Εθνικής Γεωργικής Στρατηγικής·
- iii) να προαχθούν η αποτελεσματική ενδοοργανική Διαχείριση των Πληροφοριών και της Επικοινωνίας (ΔΠΕ) για την παρακολούθηση των επιδόσεων, καθώς και κοινοπραξίες με εταίρους σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο·
- iv) να προαχθεί η αποκεντρωμένη ΔΠΕ σε τοπικό και εθνικό επίπεδο·
- v) να ενισχυθούν πρωτοβουλίες μέσω της περιφερειακής συνεργασίας και
- vi) να αναπτυχθούν προσεγγίσεις που να αποσκοπούν στην αξιολόγηση της απήχησης της πολιτικής στη γεωργική και αγροτική ανάπτυξη.

▼ **M10**

3. Το Κέντρο στηρίζει πρωτοβουλίες και δίκτυα σε περιφερειακό επίπεδο και σταδιακά αρχίζει να εκτελεί από κοινού με τους κατάλληλους οργανισμούς των χωρών ΑΚΕ προγράμματα ανάπτυξης της θεσμικής ικανότητας. Προς τον σκοπό αυτό, το Κέντρο παρέχει στήριξη σε αποκεντρωμένα περιφερειακά δίκτυα πληροφοριών. Αυτά τα δίκτυα πρέπει να συγκροτηθούν σταδιακά και αποτελεσματικά.
4. Οι δραστηριότητες που διεξάγει το CTA υπόκεινται σε περιοδικές αξιολογήσεις.
5. Η Επιτροπή των Πρέσβων αποτελεί την εποπτεύουσα αρχή του Κέντρου. Μετά την υπογραφή της παρούσας συμφωνίας, η εν λόγω επιτροπή:
 - α) καθορίζει το καταστατικό του κέντρου·
 - β) διορίζει τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου·
 - γ) διορίζει τη διευθύνουσα ομάδα του Κέντρου κατόπιν προτάσεως του διοικητικού συμβουλίου·
 - δ) παρακολουθεί την εφαρμογή της συνολικής στρατηγικής του Κέντρου και επιβλέπει τις εργασίες του διοικητικού συμβουλίου.
6. Σύμφωνα με το καταστατικό του Κέντρου, το διοικητικό συμβούλιο:
 - α) καθορίζει τον δημοσιονομικό κανονισμό, τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης και τους κανόνες λειτουργίας·
 - β) επιβλέπει τις εργασίες του Κέντρου·
 - γ) θεσπίζει το πρόγραμμα και τον προϋπολογισμό του Κέντρου·
 - δ) υποβάλλει περιοδικές εκθέσεις και αξιολογήσεις στην εποπτεύουσα αρχή·
 - ε) εκτελεί κάθε άλλο καθήκον που του ανατίθεται από το καταστατικό του Κέντρου.
7. Ο προϋπολογισμός του Κέντρου χρηματοδοτείται σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπει η παρούσα συμφωνία όσον αφορά τη συνεργασία για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης.

▼ B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ (ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ)

▼ M10

Άρθρο 1

Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται με επιχορηγήσεις στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας προγραμματίζονται στις αρχές της χρονικής περιόδου που καλύπτει το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας.

Ο προγραμματισμός βασίζεται στις αρχές της ίδιας ευθύνης, της ευθυγράμμισης, του συντονισμού και της εναρμόνισης μεταξύ των δωρητών, της διαχείρισης με στόχο τα αποτελέσματα και την αμοιβαία λογοδοσία.

Προς τον σκοπό αυτόν, ως προγραμματισμός νοείται:

- α) η επεξεργασία και ανάπτυξη εγγράφων στρατηγικής σε επίπεδο εθνικό, περιφερειακό ή ΑΚΕ, βασιζόμενων στους ίδιους μεσοπρόθεσμους αναπτυξιακούς στόχους και στρατηγικές, και λαμβανομένων υπόψη των αρχών του κοινού προγραμματισμού και της κατανομής εργασίας μεταξύ των δωρητών που πρέπει να είναι, στο βαθμό που είναι δυνατόν, χώρα εταίρος ή περιφερειακή διαδικασία·
- β) σαφής αναφορά εκ μέρους της Κοινότητας της ενδεικτικής προγραμματιζόμενης χρηματοδοτικής κατανομής που είναι δυνατόν να λάβει η ενδιαφερόμενη χώρα, περιοχή ή η συνεργασία μεταξύ των ΑΚΕ κατά την περίοδο που καλύπτει το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, καθώς και κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία, συμπεριλαμβανομένου ενδεχόμενου αποθεματικού για απρόβλεπτες ανάγκες·
- γ) η κατάρτιση και έγκριση ενδεικτικού προγράμματος για την υλοποίηση του εγγράφου στρατηγικής, λαμβανομένων υπόψη των δεσμεύσεων άλλων δωρητών και, ιδίως, εκείνων των κρατών μελών της ΕΕ· και
- δ) διαδικασία αναθεώρησης που καλύπτει το έγγραφο στρατηγικής, το ενδεικτικό πρόγραμμα και το ύψος των πόρων που χορηγούνται γι' αυτό.

Άρθρο 2

Εθνική στρατηγική στήριξης

Το έγγραφο στρατηγικής ανά χώρα (ΕΣΣ) εκπονείται από το ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ και την ΕΕ. Βασίζεται στις προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με ευρύ φάσμα φορέων, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται μη κρατικοί φορείς, τοπικές αρχές και, ενδεχομένως, τα κοινοβούλια των κρατών ΑΚΕ, καθώς και στην αποκτηθείσα πείρα και τις βέλτιστες πρακτικές. Κάθε ΕΣΣ είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες και ανταποκρίνεται στις ειδικές περιστάσεις που επικρατούν σε κάθε Κράτος ΑΚΕ. Το ΕΣΣ αποτελεί μέσο καθορισμού των προτεραιοτήτων μεταξύ των επιμέρους δραστηριοτήτων και προώθησης της συμμετοχής των τοπικών κοινοτήτων στα προγράμματα συνεργασίας. Ενδεχόμενες διαστάσεις απόψεων μεταξύ της ανάλυσης της ίδιας της ενδιαφερόμενης χώρας και της Κοινότητας λαμβάνονται υπόψη. Το ΕΣΣ περιλαμβάνει τα ακόλουθα τυπικά στοιχεία:

- α) ανάλυση του πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού πλαισίου της χώρας, των περιορισμών, των δυνατοτήτων και των προοπτικών, συμπεριλαμβανομένων της αξιολόγησης των βασικών αναγκών, όπως είναι το κατά κεφαλήν εισόδημα, το μέγεθος του πληθυσμού και οι κοινωνικοί δείκτες, καθώς και της ευαισθησίας σε εξωγενείς παράγοντες·
- β) αναλυτική σκιαγράφηση της μεσοπρόθεσμης αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας, σαφώς καθορισμένες προτεραιότητες και αναμενόμενες χρηματοδοτικές ανάγκες·

▼ M10

- γ) περιγραφή σχετικών σχεδίων και δράσεων άλλων χορηγών που δρουν επί του παρόντος στη συγκεκριμένη χώρα, ιδιαίτερα δε των κρατών μελών της ΕΕ υπό την ιδιότητά τους ως διμερών χορηγών·
- δ) στρατηγικές ανταπόκρισης, με λεπτομερή αναφορά της ειδικής συμβολής που μπορεί να παράσχει η ΕΕ. Αυτές θα πρέπει, στον βαθμό του εφικτού, να επιτρέπουν τη συμπληρωματικότητα με δράσεις που χρηματοδοτούνται από το ίδιο το ενδιαφερόμενο Κράτος ΑΚΕ και από άλλους χορηγούς που δρουν στη συγκεκριμένη χώρα· και
- ε) ένδειξη των πλέον ενδεδειγμένων μηχανισμών στήριξης και εφαρμογής που πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή για την υλοποίηση των παραπάνω στρατηγικών.

Άρθρο 3

Κατανομή των πόρων

1. Η ενδεικτική κατανομή των πόρων μεταξύ των χωρών ΑΚΕ βασίζεται σε τυποποιημένες και αντικειμενικές ανάγκες που χαρακτηρίζονται από διαφάνεια και σε κριτήρια επίδοσης. Στο πλαίσιο αυτό:

- α) οι ανάγκες αξιολογούνται με βάση κριτήρια που συνδέονται με το κατά κεφαλήν εισόδημα, το μέγεθος του πληθυσμού, τους κοινωνικούς δείκτες, το ύψος του χρέους και τον εύαλωτο χαρακτήρα στους εξωγενείς κλυδωνισμούς. Επιφυλάσσεται ιδιαίτερη μεταχείριση στα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη ΑΚΕ, ενώ ο εύαλτος χαρακτήρας των νησιωτικών και των μεσόγειων κρατών λαμβάνεται δεόντως υπόψη. Επιπλέον, λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι χώρες που βρίσκονται σε μετα-συγκρουσιακό στάδιο ή που έχουν πληγεί από φυσική καταστροφή και
- β) οι επιδόσεις πρέπει να αξιολογούνται με βάση κριτήρια που αφορούν τη διακυβέρνηση, την πρόοδο κατά την υλοποίηση θεσμικών μεταρρυθμίσεων, τις επιδόσεις της χώρας όσον αφορά τη χρήση των πόρων, την αποτελεσματική εκτέλεση των τρεχουσών δράσεων, την ελάφρυνση ή τον περιορισμό της φτώχειας, την πρόοδο προς την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας, τη λήψη μέτρων αειφόρου ανάπτυξης και τις επιδόσεις στους τομείς της μακροοικονομικής και της τομεακής πολιτικής.

2. Οι χορηγούμενοι πόροι περιλαμβάνουν

- α) προγραμματιζόμενη κατανομή κονδυλίων που καλύπτει τη μακροοικονομική στήριξη, τις τομεακές πολιτικές, προγράμματα και έργα για τη στήριξη τομέων επικέντρωσης και μη της κοινοτικής συνδρομής. Η προγραμματιζόμενη αυτή κατανομή κονδυλίων διευκολύνει τον μακροπρόθεσμο προγραμματισμό της κοινοτικής ενίσχυσης προς την ενδιαφερόμενη χώρα. Τα κονδύλια αυτά μαζί με άλλους ενδεχόμενους κοινοτικούς πόρους αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση του ενδεικτικού προγράμματος της ενδιαφερόμενης χώρας·
- β) ένα κονδύλιο που προορίζεται να καλύψει τις απρόβλεπτες ανάγκες, όπως εκείνες που αναφέρονται στα άρθρα 66, 68 και 72 έως 73 της παρούσας συμφωνίας, το οποίο είναι προσιτό υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα αυτά, στις περιπτώσεις που μια τέτοια βοήθεια δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

3. Ειδική πρόβλεψη θα γίνεται με βάση την επιφύλαξη για απρόβλεπτες ανάγκες για τις χώρες οι οποίες δεν είναι σε θέση, λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, να έχουν πρόσβαση στους συνήθεις προγραμματιζόμενους πόρους.

4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 5 παράγραφος 7 του παρόντος παραρτήματος για τις αναθεωρήσεις, η Κοινότητα, για να λάβει υπόψη τις νέες ανάγκες ή τις εξαιρετικές επιδόσεις, μπορεί να αυξάνει την προγραμματιζόμενη κατανομή κονδυλίων της ενδιαφερόμενης χώρας ή του κονδυλίου της για απρόβλεπτες ανάγκες:

- α) οι νέες ανάγκες μπορούν να προκύψουν από εξαιρετικές περιστάσεις, όπως οι καταστάσεις κρίσης και σε καταστάσεις αμέσως μετά την κρίση ή από απρόβλεπτες ανάγκες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο β)·

▼ **M10**

β) ο όρος «εξαιρετικές επιδόσεις» αναφέρεται σε μια κατάσταση κατά την οποία, πέραν της ενδιάμεσης και της τελικής αναθεώρησης, οι προγραμματιζόμενοι πόροι ανά χώρα έχουν αναληφθεί πλήρως και μια πρόσθετη χρηματοδότηση από το εθνικό ενδεικτικό πρόγραμμα μπορεί να απορροφηθεί βάσει αποτελεσματικών πολιτικών για τον περιορισμό της φτώχειας και χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

▼ **B***Άρθρο 4***Κατάρτιση και έγκριση του ενδεικτικού προγράμματος**▼ **M10**

1. Μόλις λάβει τις πληροφορίες που προβλέπονται ανωτέρω, κάθε κράτος ΑΚΕ καταρτίζει και υποβάλλει στην Κοινότητα σχέδιο ενδεικτικού προγράμματος με βάση και σε συμφωνία με τους αναπτυξιακούς στόχους και προτεραιότητες, όπως διατυπώνονται στο ΕΣΧ. Το σχέδιο ενδεικτικού προγράμματος περιλαμβάνει:

- α) τη γενική στήριξη του προϋπολογισμού ή/και περιορισμένο αριθμό κεντρικών τομέων ή πεδίων, στα οποία θα πρέπει να επικεντρωθεί η ενίσχυση·
- β) τα πλέον ενδεδειγμένα μέτρα και οι δράσεις για την επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων στο πλαίσιο του ή των κεντρικών τομέων ή πεδίων·
- γ) τους πόρους που προορίζονται ενδεχομένως για περιορισμένο αριθμό προγραμμάτων και έργων εκτός του ή των κεντρικών τομέων ή πεδίων ή/και τις γενικές γραμμές των σχετικών δραστηριοτήτων, καθώς και αναφορά των πόρων που πρόκειται να χορηγηθούν για καθένα από τα εν λόγω στοιχεία·
- δ) τους τύπους των μη κρατικών φορέων που είναι επιλέξιμοι για χρηματοδότηση, σύμφωνα με τα κριτήρια που έχει καθορίσει το Συμβούλιο των Υπουργών, τους πόρους που διατίθενται για τους μη κρατικούς φορείς και τους τύπους των δραστηριοτήτων που θα πρέπει να υποστηριχθούν, οι οποίες πρέπει να είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα·
- ε) προτάσεις σχετικά με την ενδεχόμενη συμμετοχή στα περιφερειακά προγράμματα και έργα και
- στ) ενδεχόμενο αποθεματικό για την αντιμετώπιση των τυχόν ενστάσεων και για την κάλυψη των αυξήσεων του κόστους και των απρόβλεπτων δαπανών.

2. Το σχέδιο ενδεικτικού προγράμματος αναφέρει, κατά περίπτωση, τους πόρους που προβλέπονται για την ενίσχυση της ικανότητας του ενδιαφερόμενου κράτους ΑΚΕ όσον αφορά το ανθρώπινο και υλικό δυναμικό καθώς και τα θεσμικά όργανα που απαιτούνται για την κατάρτιση και την υλοποίηση εθνικών ενδεικτικών προγραμμάτων και την πιθανή συμμετοχή σε προγράμματα και έργα που χρηματοδοτούνται από τα περιφερειακά ενδεικτικά προγράμματα, και για τη βελτίωση της ικανότητας των κρατών ΑΚΕ να διαχειρίζονται τον κύκλο των έργων στον τομέα των δημοσίων επενδύσεων.

3. Το σχέδιο ενδεικτικού προγράμματος αποτελεί το αντικείμενο ανταλλαγής απόψεων μεταξύ του ενδιαφερόμενου κράτους ΑΚΕ και της Κοινότητας. Το ενδεικτικό πρόγραμμα υιοθετείται με κοινή συμφωνία μεταξύ της Επιτροπής, εξ ονόματος της Κοινότητας, και του οικείου κράτους ΑΚΕ. Εφόσον υιοθετηθεί, το ενδεικτικό πρόγραμμα καθίσταται δεσμευτικό τόσο για την Κοινότητα όσο και για το εν λόγω κράτος. Το ενδεικτικό αυτό πρόγραμμα επισυνάπτεται στο έγγραφο στρατηγικής ανά χώρα και περιλαμβάνει επιπλέον:

- α) ένδειξη ειδικών και σαφώς καθορισμένων δράσεων, ειδικότερα αυτών που μπορούν να εκτελεστούν πριν από την προσεχή αναθεώρηση·
- β) ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα εφαρμογής και αναθεώρησης του ενδεικτικού προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των αναλήψεων υποχρεώσεων και των εκταμιεύσεων πόρων και
- γ) κριτήρια με στόχο τα αποτελέσματα για τις αναθεωρήσεις.

▼ M10

4. Η Κοινότητα και το οικείο κράτος ΑΚΕ λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι η διαδικασία προγραμματισμού θα ολοκληρωθεί το συντομότερο δυνατό και, εκτός εξαιρετικών περιστάσεων, εντός δώδεκα μηνών από την έγκριση του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η κατάρτιση του στρατηγικού εγγράφου ανά χώρα και του ενδεικτικού προγράμματος πρέπει να αποτελούν μέρος μιας συνεχούς διαδικασίας, η οποία θα οδηγήσει στην έγκριση ενός ενιαίου εγγράφου.

▼ M4

5. Σε περίπτωση κατά την οποία ένα κράτος ΑΚΕ αντιμετωπίζει κατάσταση κρίσης, ως συνέπεια πολέμου ή άλλης σύγκρουσης ή εξαιρετικών περιστάσεων με ανάλογο αποτέλεσμα, η οποία δεν επιτρέπει στον εθνικό διατάκτη να ασκεί τα καθήκοντά του, η Επιτροπή μπορεί να χρησιμοποιεί και να διαχειρίζεται η ίδια τους πόρους που διατίθενται στο συγκεκριμένο κράτος βάσει του άρθρου 3, για την παροχή ειδικής στήριξης. Αυτή η ειδική στήριξη μπορεί να αφορά πολιτικές υπέρ της ειρήνης, τη διαχείριση και την επίλυση της σύγκρουσης, την παροχή στήριξης σε μετασυγκρουσιακό στάδιο, συμπεριλαμβανομένης της θεσμικής ενίσχυσης και δραστηριοτήτων για την οικονομική και την κοινωνική ανάπτυξη, λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, των αναγκών των πιο ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού. Η Επιτροπή και το ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ επανέρχονται στην κανονική εφαρμογή και στις κανονικές διαδικασίες διαχείρισης μόλις αποκαθίσταται η ικανότητα διαχείρισης της συνεργασίας εκ μέρους των αρμοδίων αρχών.

▼ B*Άρθρο 5***Διαδικασία αναθεώρησης**

1. Η χρηματοδοτική συνεργασία μεταξύ του ενδιαφερόμενου Κράτους ΑΚΕ και της Κοινότητας πρέπει να είναι αρκετά ελαστική, ώστε να εξασφαλίζει τη συνεχή προσαρμογή των δράσεων προς τους στόχους και να λαμβάνει υπόψη τις μεταβολές που ενδέχεται να προκύψουν στην οικονομική κατάσταση, στις προτεραιότητες και στους στόχους του ενδιαφερόμενου κράτους ΑΚΕ. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο Εθνικός Διατάκτης και ο ► **M4** Επιτροπή ◄ προβαίνουν στα εξής:

- (α) σε ετήσια επιχειρησιακή αναθεώρηση του ενδεικτικού προγράμματος· και
- (β) σε ενδιάμεση και σε τελική αναθεώρηση της ΕΣΣ και του ενδεικτικού προγράμματος υπό το πρίσμα των τρεχουσών αναγκών και των επιδόσεων.

▼ M10

2. Σε εξαιρετικές περιστάσεις, όπως αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 4, για να ληφθούν υπόψη νέες ανάγκες ή εξαιρετικές επιδόσεις, μπορεί να διεξαχθεί ad hoc αναθεώρηση, εφόσον το ζητήσει οποιοδήποτε από τα μέρη.

▼ B

3. Σε αυτήν την περίπτωση, ο Εθνικός Διατάκτης και ο ► **M4** Επιτροπή ◄ προβαίνουν στα εξής:

- (α) λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν την τήρηση των διατάξεων του ενδεικτικού προγράμματος, μεταξύ άλλων και του χρονοδιαγράμματος αναλήψεων υποχρεώσεων και εκταμιεύσεων που συμφωνήθηκε κατά την εποχή του αρχικού προγραμματισμού· και
- (β) εντοπίζουν τις ενδεχόμενες αιτίες καθυστερήσεων κατά την εκτέλεση και προτείνουν τα κατάλληλα μέτρα για τη διόρθωση της κατάστασης.

▼ M10

4. Η ετήσια επιχειρησιακή αναθεώρηση του ενδεικτικού προγράμματος συνίσταται σε από κοινού αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του προγράμματος, κατά την οποία λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα σχετικών δραστηριοτήτων παρακολούθησης και αξιολόγησης. Οι αναθεωρήσεις αυτές διεξάγονται επί τόπου και ολοκληρώνονται από τον Εθνικό Διατάκτη και την Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των μη κρατικών φορέων και των τοπικών αρχών και, ενδεχομένως, των κοινοβουλίων των κρατών ΑΚΕ. Οι αναθεωρήσεις καλύπτουν, ειδικότερα, την αξιολόγηση των εξής:

▼ B

- (α) των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν στον κεντρικό τομέα (ή στους κεντρικούς τομείς) σε σύγκριση με τους στόχους που είχαν ταχθεί, με βάση τους δείκτες απήχησης που είχαν καθοριστεί και σε συνάρτηση με τις υποχρεώσεις που είχαν αναληφθεί στο πλαίσιο της τομεακής πολιτικής·

▼ M4

- (β) των προγραμμάτων και των έργων που δεν εντάσσονται στον κεντρικό τομέα ή στους κεντρικούς τομείς·

▼ B

- (γ) της χρησιμοποίησης των πόρων που είχαν προβλεφθεί για μη κρατικούς φορείς·
- (δ) της αποτελεσματικής εκτέλεσης των τρεχουσών δράσεων και τον βαθμό στον οποίο τηρήθηκε το χρονοδιάγραμμα αναλήψεων υποχρεώσεων και πληρωμών· και
- (ε) της επέκτασης της προοπτικής προγραμματισμού για τα επόμενα έτη.

▼ M10

5. Η Επιτροπή υποβάλλει μία φορά ετησίως στην επιτροπή συνεργασίας για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης συγκεφαλαιωτική έκθεση σχετικά με τα συμπεράσματα της ετήσιας επιχειρησιακής αναθεώρησης. Η επιτροπή εξετάζει την έκθεση σύμφωνα με τις αρμοδιότητες και τις εξουσίες που της ανατίθενται με την παρούσα συμφωνία.

6. Με βάση τις εν λόγω ετήσιες επιχειρησιακές αναθεωρήσεις, ο εθνικός διατάκτης και η Επιτροπή μπορούν, στο πλαίσιο της ενδιάμεσης και της τελικής αναθεώρησης να αναθεωρούν και να επιφέρουν προσαρμογές στο έγγραφο στρατηγικής ανά χώρα:

α) στα σημεία στα οποία εντοπίστηκαν συγκεκριμένα προβλήματα κατά τις επιχειρησιακές αναθεωρήσεις· ή/και

β) βάσει της εξέλιξης της κατάστασης σε κράτος ΑΚΕ.

Μπορεί επίσης να αποφασιστεί τροποποίηση του εγγράφου στρατηγικής ανά χώρα στο πλαίσιο της ad hoc αναθεώρησης που προβλέπεται στην παράγραφο 2.

Η τελική αναθεώρηση μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την προσαρμογή του νέου πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας από πλευράς κατανομής των πόρων και προετοιμασίας του επόμενου προγράμματος.

7. Μετά την ολοκλήρωση της ενδιάμεσης και της τελικής αναθεώρησης, η Επιτροπή εξ ονόματος της Κοινότητας μπορεί να αυξήσει ή να μειώσει την κατανομή των πόρων μιας χώρας με βάση τις τρέχουσες ανάγκες και τις επιδοτήσεις του οικείου κράτους ΑΚΕ.

Μετά την ad hoc αναθεώρηση, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 2, η Επιτροπή μπορεί επίσης, εξ ονόματος της Κοινότητας, να αυξήσει την κατανομή των πόρων μιας χώρας με βάση τις νέες ανάγκες ή τις εξαιρετικές επιδόσεις του ενδιαφερόμενου κράτους ΑΚΕ, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 4.

▼ B**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2****ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ)***Άρθρο 6***▼ M10****Πεδίο εφαρμογής****▼ M4**

1. Η περιφερειακή συνεργασία καλύπτει δράσεις με δικαιούχους και συμμετέχοντες:

- α) δύο, περισσότερα ή όλα τα κράτη ΑΚΕ, καθώς και αναπτυσσόμενες χώρες που δεν περιλαμβάνονται στα κράτη ΑΚΕ, οι οποίες συμμετέχουν στις εν λόγω δράσεις· ή/και
- β) έναν περιφερειακό οργανισμό, μέλη του οποίου αποτελούν τουλάχιστον δύο κράτη ΑΚΕ, ακόμα και όταν συμμετέχουν σε αυτόν χώρες που δεν συμπεριλαμβάνονται στα κράτη ΑΚΕ.

▼B

2. Στην περιφερειακή συνεργασία δύνανται επίσης να συμμετέχουν Υπερπόντιες Χώρες και Εδάφη και ιδιαίτερα απομακρυσμένες περιφέρειες. Οι αναγκαίες για την συμμετοχή αυτών των εδαφών πιστώσεις προστίθενται στις πιστώσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας για τα κράτη ΑΚΕ.

▼M10

3. Αιτήσεις χρηματοδότησης περιφερειακών προγραμμάτων υποβάλλουν:

- α) δεόντως εντεταλμένο περιφερειακό όργανο ή οργανισμός· ή
 - β) δεόντως εντεταλμένο υποπεριφερειακό όργανο, οργανισμός ή κράτος ΑΚΕ της συγκεκριμένης περιοχής κατά το στάδιο του προγραμματισμού, υπό τον όρο ότι η δράση συμπεριλαμβάνεται ήδη στο περιφερειακό ενδεικτικό πρόγραμμα (ΠΕΠ).
4. Η ενδεχόμενη συμμετοχή άλλων αναπτυσσόμενων χωρών εκτός ΑΚΕ στα περιφερειακά προγράμματα εξετάζεται μόνο εφόσον:
- α) το κέντρο βάρος των έργων και προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας βρίσκεται σε χώρα ΑΚΕ·
 - β) προβλέπονται ισοδύναμες διατάξεις στο πλαίσιο των κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων και
 - γ) τηρείται η αρχή της αναλογικότητας.

*Άρθρο 7***Περιφερειακά προγράμματα**

Τα ενδιαφερόμενα Κράτη ΑΚΕ αποφασίζουν σχετικά με τον καθορισμό των γεωγραφικών περιφερειών. Στον μέγιστο δυνατό βαθμό, τα προγράμματα περιφερειακής ολοκλήρωσης πρέπει να αντιστοιχούν σε προγράμματα υφιστάμενων περιφερειακών οργανισμών. Κατ' αρχήν, σε περίπτωση που η συμμετοχή σε περισσότερους του ενός σχετικούς οργανισμούς προκαλεί αλληλεπικαλύψεις, το πρόγραμμα περιφερειακής ολοκλήρωσης πρέπει να ανταποκρίνεται στη συνδυασμένη συμμετοχή σε αυτούς τους οργανισμούς.

*Άρθρο 8***Περιφερειακός προγραμματισμός**

1. Ο προγραμματισμός πραγματοποιείται στο επίπεδο κάθε περιοχής. Ο προγραμματισμός απορρέει από την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ της Επιτροπής και του δεόντως εντεταλμένου ενδιαφερόμενου περιφερειακού οργανισμού (ή οργανισμών) και, εφόσον δεν υφίσταται τέτοια εντολή, των Εθνικών Διατακτών των χωρών αυτής της περιοχής. Όταν κρίνεται σκόπιμο, ο προγραμματισμός μπορεί να περιλαμβάνει διαβουλεύσεις με μη κρατικούς φορείς που εκπροσωπούνται σε περιφερειακό επίπεδο και, ενδεχομένως, περιφερειακά κοινοβούλια.
2. Το περιφερειακό έγγραφο στρατηγικής (ΠΕΣ) καταρτίζεται από την Επιτροπή και από τον ή τους δεόντως εντεταλμένους περιφερειακούς οργανισμούς σε συνεργασία με τα κράτη ΑΚΕ της ενδιαφερόμενης περιοχής, με βάση την αρχή της επικουρικότητας και της συμπληρωματικότητας, λαμβανομένου υπόψη του προγραμματισμού του εγγράφου στρατηγικής ανά χώρα.
3. Το ΠΕΣ θα αποτελεί μέσο καθορισμού των προτεραιοτήτων μεταξύ των επιμέρους δραστηριοτήτων και προώθησης της συμμετοχής των τοπικών κοινοτήτων στα ενισχυόμενα προγράμματα. Το ΠΕΣ θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα τυπικά στοιχεία:
 - α) ανάλυση του πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού πλαισίου της περιοχής·

▼ **M10**

- β) αξιολόγηση της διαδικασίας και των προοπτικών περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης και ενσωμάτωσης στην παγκόσμια οικονομία·
- γ) σκιαγράφηση των επιδιωκόμενων περιφερειακών στρατηγικών και προτεραιοτήτων και των αναμενόμενων χρηματοδοτικών αναγκών·
- δ) περιγραφή σχετικών δραστηριοτήτων άλλων εξωτερικών εταίρων στον τομέα τη περιφερειακής συνεργασίας·
- ε) περιγραφή της συγκεκριμένης συμβολής της ΕΕ στην επίτευξη των γενικών στόχων της περιφερειακής ολοκλήρωσης, που θα λειτουργεί, κατά το δυνατόν, συμπληρωματικά σε σχέση με δράσεις χρηματοδοτούμενες από τα ίδια τα Κράτη ΑΚΕ και από άλλους εξωτερικούς εταίρους, ιδίως δε από κράτη μέλη της ΕΕ και
- στ) ένδειξη των πλέον ενδεδειγμένων μηχανισμών στήριξης και εφαρμογής που πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή για την υλοποίηση των παραπάνω στρατηγικών.

*Άρθρο 9***Κατανομή των πόρων**

1. Η ενδεικτική κατανομή των πόρων μεταξύ των περιοχών ΑΚΕ βασίζεται σε τυποποιημένες, αντικειμενικές και χαρακτηριζόμενες από διαφάνεια εκτιμήσεις σχετικά με τις ανάγκες, την πρόοδο και τις προοπτικές της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης.
 2. Οι χορηγούμενοι πόροι περιλαμβάνουν:
 - α) προγραμματιζόμενο κονδύλιο που προορίζεται για τη στήριξη της περιφερειακής ολοκλήρωσης, των τομεακών πολιτικών, προγραμμάτων και έργων για την υποστήριξη των τομέων επικέντρωσης και μη επικέντρωσης της κοινοτικής συνδρομής και
 - β) ένα κονδύλιο για κάθε περιοχή ΑΚΕ που προορίζεται να καλύψει τις απρόβλεπτες ανάγκες, όπως εκείνες που αναφέρονται στα άρθρα 72 έως 73 της παρούσας συμφωνίας, για τις οποίες, λόγω του χαρακτήρα ή/και του πεδίου εφαρμογής της απρόβλεπτης ανάγκης, η στήριξη αυτή μπορεί να παρασχεθεί αποτελεσματικότερα σε περιφερειακό επίπεδο. Τα κεφάλαια αυτά είναι προσιτά υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στα άρθρα 72 έως 73 της παρούσας συμφωνίας, στις περιπτώσεις που μια τέτοια στήριξη δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Εξασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα μεταξύ των παρεμβάσεων που παρέχονται δυνάμει του κονδυλίου αυτού και των πιθανών παρεμβάσεων σε επίπεδο χώρας.
 3. Το προγραμματιζόμενο αυτό κονδύλιο διευκολύνει τον μακροπρόθεσμο προγραμματισμό της κοινοτικής βοήθειας προς την ενδιαφερόμενη περιοχή. Προκειμένου να επιτευχθεί η κατάλληλη κλίμακα κατανομής και να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα, είναι δυνατή η ανάμειξη περιφερειακών και εθνικών κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση δράσεων σε περιφερειακό επίπεδο, οι οποίες περιλαμβάνουν μια σαφώς διακριτή εθνική συνιστώσα.
- Ένα περιφερειακό κονδύλιο για απρόβλεπτες ανάγκες μπορεί να κινητοποιηθεί υπέρ της ενδιαφερόμενης περιοχής και των χωρών ΑΚΕ που βρίσκονται εκτός της περιοχής, όταν ο χαρακτήρας των απρόβλεπτων αναγκών απαιτεί παρέμβαση και όταν το κέντρο βάρους των σχεδιαζόμενων έργων και προγραμμάτων βρίσκεται στην ενδιαφερόμενη περιοχή.
4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 11 για τις αναθεωρήσεις, η Κοινότητα μπορεί να αυξάνει το προγραμματιζόμενο κονδύλιο ή το κονδύλιο για τις απρόβλεπτες ανάγκες μιας περιοχής για να λάβει υπόψη τις νέες ανάγκες ή τις εξαιρετικές επιδόσεις:
 - α) ο όρος νέες ανάγκες αναφέρεται σε ανάγκες που μπορούν να οφείλονται σε εξαιρετικές περιστάσεις, όπως οι καταστάσεις κρίσης και οι καταστάσεις που έπονται μιας κρίσης ή σε απρόβλεπτες ανάγκες, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β)·

▼ M10

β) ο όρος εξαιρετικές επιδόσεις αναφέρεται σε μια κατάσταση κατά την οποία, εκτός της ενδιάμεσης και της τελικής αναθεώρησης, οι χορηγηθέντες πόροι έχουν αναληφθεί πλήρως και μια πρόσθετη χρηματοδότηση από το εθνικό ενδεικτικό πρόγραμμα μπορεί να απορροφηθεί βάσει αποτελεσματικών πολιτικών περιφερειακής ολοκλήρωσης και χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

▼ B*Άρθρο 10***Περιφερειακό ενδεικτικό πρόγραμμα**

1. Με βάση την προαναφερθείσα κατανομή των πόρων, ο δεόντως εντεταλμένος περιφερειακός οργανισμός (ή οργανισμοί) και, εφόσον δεν υφίσταται τέτοια εντολή, οι Εθνικοί Διατάκτες των χωρών αυτής της περιοχής, καταρτίζουν σχέδιο Περιφερειακού Ενδεικτικού Προγράμματος. Ειδικότερα, στο σχέδιο του προγράμματος διευκρινίζονται:

(α) οι κεντρικοί τομείς και αντικείμενα της κοινοτικής ενίσχυσης·

(β) τα καταλληλότερα μέτρα και δράσεις για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί σε αυτούς τους τομείς και αντικείμενα· και

▼ M4

(γ) τα προγράμματα και τα έργα που παρέχουν τη δυνατότητα επίτευξης αυτών των στόχων, στον βαθμό που αυτοί έχουν καθορισθεί σαφώς, καθώς και ενδεικτική αναφορά των πόρων που πρόκειται να χορηγηθούν για κάθε ένα από τα εν λόγω στοιχεία και χρονοδιάγραμμα για την υλοποίησή τους.

▼ M10

2. Τα περιφερειακά ενδεικτικά προγράμματα εγκρίνονται με κοινή συμφωνία μεταξύ της Κοινότητας και του δεόντως εντεταλμένου περιφερειακού οργανισμού ή οργανισμών ή, εφόσον δεν υφίσταται τέτοια εντολή, των ενδιαφερόμενων κρατών ΑΚΕ.

▼ B*Άρθρο 11***Διαδικασία αναθεώρησης**

► **M10** 1. ◀ Η χρηματοδοτική συνεργασία μεταξύ κάθε περιοχής ΑΚΕ και της Κοινότητας πρέπει να είναι αρκετά ελαστική, ώστε να εξασφαλίζει τη συνεχή προσαρμογή των δράσεων προς τους στόχους και να λαμβάνει υπόψη τις μεταβολές που ενδέχεται να προκύψουν στην οικονομική κατάσταση, στις προτεραιότητες και στους στόχους της ενδιαφερόμενης περιοχής. Διενεργείται ενδιάμεση και τελική αναθεώρηση των περιφερειακών ενδεικτικών προγραμμάτων, με σκοπό την προσαρμογή τους στις εξελίξεις και τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής τους. Μετά την ολοκλήρωση της ενδιάμεσης και της τελικής αναθεώρησης, η Κοινότητα δύναται να αναθεωρήσει την κατανομή των πόρων υπό το πρίσμα των τρεχουσών αναγκών και των επιδόσεων.

▼ M10

2. Σε εξαιρετικές περιστάσεις, όπως αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 4, για να ληφθούν υπόψη νέες ανάγκες ή εξαιρετικές επιδόσεις, η αναθεώρηση μπορεί να διεξαχθεί εφόσον το ζητήσει οποιοδήποτε από τα μέρη. Έπειτα από *ad hoc* αναθεώρηση, μπορεί να αποφασιστεί τροποποίηση του περιφερειακού εγγράφου στρατηγικής από αμφότερα τα μέρη ή/και να αυξηθεί η κατανομή των πόρων από την Επιτροπή, εξ ονόματος της Κοινότητας.

Η τελική αναθεώρηση μπορεί επίσης περιλαμβάνει την προσαρμογή του νέου πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας από πλευράς κατανομής των πόρων και προετοιμασίας του επόμενου περιφερειακού ενδεικτικού προγράμματος.

▼ **M10***Άρθρο 12***Συνεργασία μεταξύ των χωρών ΑΚΕ**

1. Η συνεργασία μεταξύ των χωρών ΑΚΕ συμβάλλει, ως αναπτυξιακό μέσο, στην εκπλήρωση των στόχων της εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ. Η συνεργασία μεταξύ των χωρών ΑΚΕ αποτελεί υπερπεριφερειακή συνεργασία. Αποβλέπει στην αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων των κρατών ΑΚΕ με δράσεις που είναι δυνατόν να υπερβαίνουν την έννοια της γεωγραφικής θέσης και είναι προς όφελος πολλών ή όλων των κρατών ΑΚΕ.

2. Σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της συμπληρωματικότητας, μια παρέμβαση μεταξύ των ΑΚΕ εξετάζεται, όταν η δράση σε εθνικό ή/και σε περιφερειακό επίπεδο δεν είναι εφικτή ή είναι λιγότερο αποτελεσματική, ώστε να παρασχεθεί προστιθέμενη αξία σε σχέση με δράσεις που διεξάγονται με άλλα μέσα συνεργασίας.

3. Όταν το κράτος ΑΚΕ αποφασίζει να συμβάλει σε διεθνείς ή ενδοπεριφερειακές πρωτοβουλίες από τα εσωτερικά κεφάλαια ΑΚΕ, η συμβολή αυτή πρέπει να προβάλλεται με κατάλληλο τρόπο.

*Άρθρο 12α***Έγγραφο στρατηγικής μεταξύ των κρατών ΑΚΕ**

1. Ο προγραμματισμός της συνεργασίας μεταξύ των κρατών ΑΚΕ θα είναι το αποτέλεσμα ανταλλαγής απόψεων μεταξύ της Επιτροπής και της Επιτροπής των Πρέσβων ΑΚΕ, και θα καταρτιστεί από κοινού από τις υπηρεσίες της Επιτροπής και τη Γραμματεία ΑΚΕ, μετά από διαβουλεύσεις με τους κατάλληλους φορείς και ενδιαφερόμενους.

2. Το έγγραφο στρατηγικής μεταξύ των κρατών ΑΚΕ καθορίζει τις δράσεις προτεραιότητας της συνεργασίας μεταξύ των κρατών ΑΚΕ και των δράσεων που είναι αναγκαίες για την προώθηση της συμμετοχής στα υποστηριζόμενα προγράμματα. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα τυποποιημένα στοιχεία:

- α) ανάλυση του πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού πλαισίου της ομάδας των κρατών ΑΚΕ·
- β) αξιολόγηση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών ΑΚΕ σε ό,τι αφορά τη συμβολή της στην υλοποίηση των στόχων της παρούσας συμφωνίας και των διδασμάτων που αποκομίστηκαν·
- γ) περιγραφή της στρατηγικής και των επιδιωκόμενων στόχων μεταξύ των χωρών ΑΚΕ, καθώς και των αναμενόμενων χρηματοδοτικών αναγκών·
- δ) περιγραφή σχετικών δραστηριοτήτων άλλων εξωτερικών εταίρων στον τομέα της συνεργασίας·
- ε) ένδειξη της συνεισφοράς της ΕΕ υπέρ της υλοποίησης των στόχων της συνεργασίας μεταξύ των κρατών ΑΚΕ και του συμπληρωματικού χαρακτήρα της με τις δράσεις που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και από άλλους εξωτερικούς εταίρους, ιδίως τα κράτη μέλη της ΕΕ.

*Άρθρο 12β***Αιτήσεις χρηματοδότησης**

1. Αιτήσεις χρηματοδότησης εσωτερικών προγραμμάτων ΑΚΕ υποβάλλουν:

- α) άμεσα το Συμβούλιο Υπουργών ΑΚΕ ή η Επιτροπή των Πρέσβων ΑΚΕ· ή

▼ **M10**

β) έμμεσα:

- i) τρία τουλάχιστον εντεταλμένα περιφερειακά όργανα ή οργανισμοί που ανήκουν σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές ή τουλάχιστον δύο κράτη ΑΚΕ από καθεμία από αυτές τις τρεις περιοχές· ή
- ii) διεθνείς οργανισμοί, όπως η Αφρικανική Ένωση, οι οποίοι εκτελούν δράσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης, υπό τον όρο ότι έχουν προηγουμένως λάβει την έγκριση της Επιτροπής των Πρέσβων ΑΚΕ, ή
- iii) οι περιοχές της Καραϊβικής ή του Ειρηνικού, λόγω της ιδιαίτερης γεωγραφικής τους θέσης, υπό τον όρο ότι έχουν προηγουμένως λάβει την έγκριση του Συμβουλίου Υπουργών των κρατών ΑΚΕ ή της Επιτροπής των Πρέσβων ΑΚΕ.

*Άρθρο 12γ***Κατανομή πόρων**

Η ενδεικτική κατανομή των πόρων βασίζεται σε εκτιμήσεις σχετικά με τις ανάγκες, την πρόοδο και τις προοπτικές που χαρακτηρίζουν τη διαδικασία της συνεργασίας μεταξύ των κρατών ΑΚΕ. Περιλαμβάνει αποθεματικό μη προγραμματισμένων πόρων.

*Άρθρο 13***Εσωτερικό πρόγραμμα ΑΚΕ**

1. Το εσωτερικό ενδεικτικό πρόγραμμα ΑΚΕ περιλαμβάνει τα ακόλουθα βασικά τυποποιημένα στοιχεία:

- α) κεντρικούς τομείς και αντικείμενα της κοινοτικής βοήθειας·
- β) τα καταλληλότερα μέτρα και δράσεις για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί σε κεντρικούς τομείς και αντικείμενα·
- γ) τα προγράμματα και τα έργα που είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων που έχουν καθοριστεί, στο βαθμό που έχουν καθοριστεί σαφώς, καθώς και ένδειξη των πόρων που θα διατεθούν σε καθένα από αυτά με χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης.

2. Η Επιτροπή και η Γραμματεία ΑΚΕ προσδιορίζουν και αξιολογούν τις αντίστοιχες δράσεις. Σε αυτή τη βάση, το εσωτερικό ενδεικτικό πρόγραμμα ΑΚΕ εκπονείται από κοινού από τις υπηρεσίες της Επιτροπής και τη Γραμματεία ΑΚΕ και υποβάλλεται στην Επιτροπή των Πρέσβων ΑΚΕ-EK. Εγκρίνεται από την Επιτροπή, εξ ονόματος της Κοινότητας, και από την Επιτροπή των Πρέσβων ΑΚΕ.

3. Με την επιφύλαξη του άρθρου 12β σημείο β), η Επιτροπή των Πρέσβων ΑΚΕ υποβάλλει κάθε έτος ενοποιημένο κατάλογο αιτήσεων χρηματοδότησης των δράσεων προτεραιότητας που προβλέπονται στο εσωτερικό ενδεικτικό πρόγραμμα ΑΚΕ. Η Επιτροπή καθορίζει και προετοιμάζει τις αντίστοιχες δράσεις με τη Γραμματεία ΑΚΕ, καθώς και ετήσιο πρόγραμμα δράσης. Στο μέτρο του δυνατού και λαμβανομένων υπόψη των πόρων που έχουν διατεθεί, οι αιτήσεις χρηματοδότησης δράσεων που δεν προβλέπονται στο εσωτερικό ενδεικτικό πρόγραμμα ΑΚΕ περιλαμβάνονται στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι αιτήσεις αυτές εγκρίνονται με ειδική απόφαση χρηματοδότησης της Επιτροπής.

*Άρθρο 14***Διαδικασία αναθεώρησης**

1. Η συνεργασία μεταξύ των κρατών ΑΚΕ πρέπει να είναι επαρκώς ευέλικτη και αναπροσαρμόσιμη για να εξασφαλίζεται η συνοχή των δράσεων με τους στόχους της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-EK και για να λαμβάνονται υπόψη οι ενδεχόμενες μεταβολές των προτεραιοτήτων και στόχων της ομάδας των κρατών ΑΚΕ.

▼ **M10**

2. Η Επιτροπή των Πρέσβων ΑΚΕ και η Επιτροπή διεξάγουν ενδιάμεση και τελική αναθεώρηση της στρατηγικής και του ενδεικτικού προγράμματος συνεργασίας μεταξύ των κρατών ΑΚΕ, προκειμένου αυτή η συνεργασία να προσαρμόζεται στις τρέχουσες περιστάσεις και να εξασφαλίζεται η ορθή εφαρμογή της. Εάν το απαιτούν οι περιστάσεις, μπορούν να διεξάγονται επίσης ad hoc αναθεωρήσεις για να λαμβάνονται υπόψη οι νέες ανάγκες που ενδέχεται να ανακύπτουν από εξαιρετικές ή απρόβλεπτες περιστάσεις, όπως εκείνες που απορρέουν από νέες προκλήσεις, κοινές στις χώρες ΑΚΕ.

3. Η Επιτροπή των Πρέσβων ΑΚΕ και η Επιτροπή μπορούν, κατά την ενδιάμεση και την τελική αναθεώρηση, ή μετά από ad hoc αναθεώρηση, να επανεξετάζουν και να προσαρμόζουν το έγγραφο στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών ΑΚΕ.

4. Μετά τη διεξαγωγή της ενδιάμεσης και της τελικής αναθεώρησης, ή τις ad hoc αναθεωρήσεις, η Επιτροπή των Πρέσβων ΑΚΕ και η Επιτροπή μπορούν να προσαρμόζουν τις πιστώσεις του εσωτερικού ενδεικτικού προγράμματος ΑΚΕ και να κινητοποιούν το μη προγραμματισμένο εσωτερικό αποθεματικό ΑΚΕ..

▼ **B**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

▼ **M4**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

*Άρθρο 15***Καθορισμός, εκπόνηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων και των έργων**▼ **M10**

1. Τα έργα και προγράμματα που έχουν υποβληθεί από το οικείο κράτος ΑΚΕ ή από τον αρμόδιο οργανισμό ή φορέα σε επίπεδο περιφερειακό ή εσωτερικό των κρατών ΑΚΕ υπόκεινται σε αξιολόγηση από κοινού. Η επιτροπή συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης επεξεργάζεται τις γενικές κατευθύνσεις και τα κριτήρια αξιολόγησης των έργων και των προγραμμάτων. Τα προγράμματα και σχέδια είναι γενικώς πολυετή και μπορούν να περιλαμβάνουν μια ολόκληρη κλίμακα δράσεων περιορισμένου μεγέθους σε μια συγκεκριμένη περιοχή.

▼ **M4**

2. Οι φάκελοι του προγράμματος ή του έργου που καταρτίζονται και υποβάλλονται προς χρηματοδότηση πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα αναγκαία πληροφοριακά στοιχεία για την αξιολόγηση των προγραμμάτων και έργων ή, σε περίπτωση που δεν έχουν πλήρως καθορισθεί τα εν λόγω προγράμματα και έργα, να παρέχουν συνοπτική περιγραφή για τις ανάγκες της αξιολόγησής τους.

▼ **M10**

3. Κατά την αξιολόγηση του προγράμματος και του έργου λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι περιορισμοί όσον αφορά το εθνικό ανθρώπινο δυναμικό και εφαρμόζεται ευνοϊκή στρατηγική για την προαγωγή των εν λόγω πόρων. Επίσης, λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και οι περιορισμοί κάθε κράτους ή περιοχής ΑΚΕ.

▼ **M4**

4. Τα προγράμματα και τα έργα που προορίζονται για υλοποίηση από επιλέξιμους μη κρατικούς φορείς σύμφωνα με την παρούσα συμφωνία, μπορούν να αξιολογούνται μόνον από την Επιτροπή, και οδηγούν στην κατάρτιση συμβάσεων επιχορήγησης, μεταξύ της Επιτροπής και των μη κρατικών φορέων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 19α. Αυτή η αξιολόγηση πρέπει να είναι σύμφωνη με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο δ) σχετικά με τους τύπους των φορέων, την επιλεξιμότητά τους και τον τύπο της δραστηριότητας που θα υποστηριχθεί. Η Επιτροπή, μέσω του Προϊσταμένου της Αντιπροσωπείας, ενημερώνει τον ► **M10** αρμόδιο ◄ εθνικό διατάκτη για τις επιχορηγήσεις που παρέχονται κατ' αυτών τον τρόπο.

▼ **M4***Άρθρο 16***Πρόταση και απόφαση χρηματοδότησης**

1. Τα συμπεράσματα της αξιολόγησης συνοψίζονται σε πρόταση χρηματοδότησης, η τελική εκδοχή της οποίας καταρτίζεται από την Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με το ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ ► **M10** ή τον σχετικό οργανισμό ή φορέα σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ ◄.

2. [διαγράφεται]

3. [διαγράφεται]

4. Η Επιτροπή, εξ ονόματος της Κοινότητας, γνωστοποιεί την απόφαση χρηματοδότησης στο ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ ► **M10** ή στον σχετικό οργανισμό ή φορέα σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ ◄ εντός 90 ημερών από την ημερομηνία εκπόνησης της τελικής εκδοχής της πρότασης χρηματοδότησης.

5. Σε περίπτωση που η Επιτροπή, εξ ονόματος της Κοινότητας, δεν εγκρίνει την πρόταση χρηματοδότησης, το ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ ► **M10** ή ο σχετικός οργανισμός ή φορέας σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ ◄ ενημερώνεται αμέσως για τους λόγους της απόφασης αυτής. Στην περίπτωση αυτή, οι αντιπρόσωποι του ενδιαφερομένου κράτους ΑΚΕ ► **M10** ή του σχετικού οργανισμού ή φορέα σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ ◄ μπορούν να ζητήσουν, εντός προθεσμίας 60 ημερών:

α) είτε να παραπεμφθεί το ζήτημα στην επιτροπή συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, που έχει συσταθεί δυνάμει της παρούσας συμφωνίας· είτε

β) να τους παραχωρηθεί ακρόαση από τους αντιπροσώπους της Κοινότητας.

6. Μετά την ακρόαση, η Επιτροπή, εξ ονόματος της Κοινότητας, λαμβάνει οριστική απόφαση για την έγκριση ή την απόρριψη της πρότασης χρηματοδότησης· πριν ληφθεί η απόφαση, το ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ ► **M10** ή ο σχετικός οργανισμός ή φορέας σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ ◄ μπορεί να διαβιβάζει στην Επιτροπή οποιοδήποτε στοιχείο θεωρεί αναγκαίο για την ολοκλήρωση της ενημέρωσής του.

▼ **M10***Άρθρο 17***Σύμβαση χρηματοδότησης**

1. Κατά κανόνα, τα προγράμματα και τα έργα που χρηματοδοτούνται από το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας υπόκεινται σε σύμβαση χρηματοδότησης που καταρτίζεται από την Επιτροπή και το κράτος ΑΚΕ ή τον σχετικό οργανισμό ή φορέα σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ.

2. Η σύμβαση χρηματοδότησης καταρτίζεται εντός 60 ημερών από την ανακοίνωση της απόφασης χρηματοδότησης που λαμβάνει η Επιτροπή. Στη σύμβαση χρηματοδότησης:

α) αποφασίζονται, ειδικότερα, οι λεπτομέρειες της χρηματοδοτικής συνεισφοράς της Κοινότητας, οι ρυθμίσεις και οι όροι της χρηματοδότησης, καθώς και οι γενικές και ειδικές διατάξεις που αφορούν το σχετικό έργο ή πρόγραμμα, περιλαμβανομένων των αναμενόμενων προϊόντων και αποτελεσμάτων και

β) προβλέπονται επαρκείς πιστώσεις για την κάλυψη ενδεχόμενης αύξησης του κόστους, για απρόβλεπτες δαπάνες, ελέγχους και αξιολογήσεις.

▼ M10

3. Οποιοδήποτε μη αναμενόμενο υπόλοιπο διαπιστωθεί κατά το κλείσιμο των λογαριασμών έργων και προγραμμάτων εντός της προθεσμίας για τις αναλήψεις υποχρεώσεων του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας από το οποίο χρηματοδοτήθηκαν τα προγράμματα και τα έργα, περιέρχεται στο ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ ή στο σχετικό οργανισμό ή φορέα σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ.

▼ M4*Άρθρο 18***Υπερβάσεις κόστους**

1. Μόλις διαφανεί ότι υπάρχει κίνδυνος υπέρβασης της χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμη στο πλαίσιο σύμβασης χρηματοδότησης, ο ► **M10** αρμόδιος Εθνικός Διατάκτης ◀ πληροφορεί σχετικά την Επιτροπή και ζητά την προηγούμενη έγκρισή της για τα μέτρα τα οποία ο εθνικός διατάκτης προτίθεται να λάβει για να καλύψει την υπέρβαση, είτε περιορίζοντας την κλίμακα του προγράμματος ή του έργου είτε προσφεύγοντας σε εθνικούς ή σε άλλους μη κοινοτικούς πόρους.

2. Εάν δεν είναι δυνατόν να περιορισθεί η κλίμακα του προγράμματος ή του έργου ή εάν δεν είναι δυνατόν να καλυφθεί η υπέρβαση από άλλους πόρους, η Επιτροπή, εξ ονόματος της Κοινότητας, μετά από αιτιολογημένη αίτηση του ► **M10** αρμόδιος Εθνικός Διατάκτης ◀, μπορεί να λαμβάνει απόφαση πρόσθετης χρηματοδότησης από τους πόρους του εθνικού ενδεικτικού προγράμματος.

*Άρθρο 19***Αναδρομική χρηματοδότηση**

1. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η ταχεία έναρξη του έργου, να αποφευχθούν τα κενά μεταξύ διαδοχικών έργων και να αποτραπούν οι καθυστερήσεις, ► **M10** τα κράτη ΑΚΕ ή ο αρμόδιος οργανισμός ή φορέας σε επίπεδο περιφερειακό ή εσωτερικό των κρατών ΑΚΕ ◀ δύνανται, κατά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης του έργου και πριν ληφθεί η απόφαση χρηματοδότησης, να προ-χρηματοδοτούν δραστηριότητες που αφορούν την έναρξη των προγραμμάτων, την προκαταρκτική και εποχιακή εργασία, τις παραγγελίες εξοπλισμού με μακρά προθεσμία παράδοσης καθώς και ορισμένες ήδη διεξαγόμενες ενέργειες. Οι δαπάνες αυτές πρέπει να είναι σύμφωνες με τις διαδικασίες που προβλέπει η παρούσα συμφωνία.

2. Κάθε δραστηριότητα της παραγράφου 1 αναφέρεται στην πρόταση χρηματοδότησης και δεν θίγει την απόφαση χρηματοδότησης που λαμβάνει η Επιτροπή, εξ ονόματος της Κοινότητας.

3. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται από το ► **M10** το κράτος ΑΚΕ ή τον αρμόδιο οργανισμό ή φορέα σε επίπεδο περιφερειακό ή εσωτερικό των κρατών ΑΚΕ ◀ δυνάμει του παρόντος άρθρου, χρηματοδοτούνται αναδρομικά στο πλαίσιο του προγράμματος ή έργου, μόλις υπογραφεί η σύμβαση χρηματοδότησης.

▼ B**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4****▼ M4****ΕΚΤΕΛΕΣΗ***Άρθρο 19a***Μέτρα εφαρμογής****▼ M10**

1. Η εφαρμογή προγραμμάτων και έργων που χρηματοδοτούνται από το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, συνίσταται κυρίως στα ακόλουθα:

▼ M4

α) σύναψη δημοσίων συμβάσεων·

β) χορήγηση επιχορηγήσεων·

▼ M4

γ) εκτέλεση συμβάσεων με αυτεπιστασία·

▼ M10

δ) άμεσες εκταμιεύσεις στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής στήριξης, στήριξη στα τομεακά προγράμματα, ελάφρυνση του χρέους, καθώς και στήριξη για να αμβλυνθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις που προκύπτουν από εξωγενείς κλυδωνισμούς συμπεριλαμβανομένων των διακυμάνσεων των εσόδων από εξαγωγές.

▼ M4

2. Στο πλαίσιο του παρόντος παραρτήματος, οι δημόσιες συμβάσεις είναι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται εγγράφως με σκοπό την προμήθεια κινητών αγαθών, την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών, έναντι της καταβολής τιμήματος.

3. Οι επιχορηγήσεις, στο πλαίσιο του παρόντος παραρτήματος, αποτελούν άμεσες χρηματοδοτικές συνεισφορές, οι οποίες χορηγούνται αχρεωστήτως, για τη χρηματοδότηση:

α) είτε μέτρου που προορίζεται για την προώθηση της επίτευξης στόχου της παρούσας συμφωνίας ή προγράμματος ή έργου που εγκρίθηκε σύμφωνα με την παρούσα συμφωνία· ή

β) της λειτουργίας οργανισμού που επιδιώκει τέτοιο στόχο.

Οι επιχορηγήσεις αποτελούν αντικείμενο γραπτής σύμβασης.

*Άρθρο 19β***Πρόσκληση διαγωνισμού συνοδευόμενου από ανασταλτική ρήτρα**

Προκειμένου να εξασφαλισθεί η ταχεία έναρξη του έργου, τα ► **M10** κράτη ΑΚΕ ή ο αρμόδιος οργανισμός ή φορέας σε επίπεδο περιφερειακό ή εσωτερικό των κρατών ΑΚΕ ◄ δύνανται, σε όλες τις δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και σε συμφωνία με την Επιτροπή, κατά τη χρονική στιγμή κατά την οποία ολοκληρώνεται η αξιολόγηση του έργου και πριν ληφθεί η απόφαση χρηματοδότησης, να προκηρύσσουν, για κάθε τύπο σύμβασης, διαγωνισμό συνοδευόμενο από ανασταλτική ρήτρα. Η διάταξη αυτή πρέπει να αναφέρεται στην πρόταση χρηματοδότησης.

▼ M10*Άρθρο 19γ***Ανάθεση συμβάσεων, χορήγηση επιχορηγήσεων και εκτέλεση συμβάσεων**

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 26, οι συμβάσεις και οι επιχορηγήσεις ανατίθενται και εκτελούνται σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες και, εκτός από τις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπουν αυτοί οι κανόνες, σύμφωνα με τις συνήθειες διαδικασίες και τη συνήθη τεκμηρίωση που καθορίζονται και δημοσιεύονται από την Επιτροπή για την υλοποίηση των δράσεων συνεργασίας με τρίτες χώρες και που ισχύουν κατά την έναρξη της εν λόγω διαδικασίας.

2. Στην αποκεντρωμένη διαχείριση, όταν κατά την από κοινού αξιολόγηση διαπιστώνεται ότι οι διαδικασίες για την ανάθεση συμβάσεων και τη χορήγηση επιχορηγήσεων στο κράτος ΑΚΕ ή την αποδέκτρια περιοχή ή ότι οι διαδικασίες που ενέκριναν οι φορείς χρηματοδότησης είναι σύμφωνες με τις αρχές της διαφάνειας, της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης και της μη εισαγωγής διακρίσεων, και αποκλείουν τις συγκρούσεις συμφερόντων κάθε είδους, η Επιτροπή εφαρμόζει τις διαδικασίες αυτές, σύμφωνα με τη Δήλωση του Παρισιού και με την επιφύλαξη του άρθρου 26, τηρώντας απόλυτα τους κανόνες που διέπουν την άσκηση των αρμοδιοτήτων της στον τομέα αυτόν.

3. Το κράτος ΑΚΕ ή ο σχετικός οργανισμός ή φορέας σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ αναλαμβάνει να ελέγχει τακτικά ότι έχουν εφαρμοστεί ορθά οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, προκειμένου να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή παρατυπιών και απάτης, και, εφόσον χρειάζεται, να κινηθεί έννομη διαδικασία για την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων πόρων.

▼ **M10**

4. Στην αποκεντρωμένη διαχείριση, οι συμβάσεις αποτελούν αντικείμενο διαπραγματεύσεων, καταρτίζονται, υπογράφονται και εκτελούνται από τα κράτη ΑΚΕ ή το σχετικό οργανισμό ή φορέα σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ. Ωστόσο, αυτά τα κράτη ή ο σχετικός οργανισμός ή φορέας σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ μπορούν να καλέσουν την Επιτροπή να διαπραγματευθεί, να καταρτίσει, να υπογράψει και να εκτελέσει τις συμβάσεις για λογαριασμό τους.

▼ **M13**

5. Σύμφωνα με την υποχρέωση που αναφέρεται στο άρθρο 32 παράγραφος 1 στοιχείο α) και στο άρθρο 50 της παρούσας συμφωνίας, οι συμβάσεις και οι επιχορηγήσεις που χρηματοδοτούνται από τους πόρους του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας με τις χώρες ΑΚΕ εκτελούνται σύμφωνα με την ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία και τους διεθνώς αναγνωρισμένους βασικούς κανόνες στον τομέα του εργατικού δικαίου.

▼ **M10**

6. Συγκροτείται ομάδα εμπειρογνομόνων η οποία αποτελείται από αντιπρόσωπους της Γραμματείας της ομάδας των κρατών ΑΚΕ και της Επιτροπής, και η οποία προσδιορίζει, κατόπιν αιτήματος ενός εκ των μερών, τυχόν ενδεδειγμένες αλλαγές και προτείνει τροποποιήσεις και βελτιώσεις των κανόνων και των διαδικασιών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2.

Η ομάδα αυτή υποβάλλει περιοδικά έκθεση στην επιτροπή συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης προκειμένου να την βοηθήσει να εξετάσει τα προβλήματα που συνδέονται με την υλοποίηση των δραστηριοτήτων αναπτυξιακής συνεργασίας και να προτείνει τα κατάλληλα μέτρα.

*Άρθρο 20***Επιλεξιμότητα**

Εκτός εάν παραχωρηθεί παρέκκλιση σύμφωνα με το άρθρο 22 και με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 26:

▼ **M13**

1. Δυνατότητα συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων και χορήγησης επιχορηγήσεων που χρηματοδοτούνται από το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας έχουν όλα τα φυσικά πρόσωπα που είναι υπήκοοι ή τα νομικά πρόσωπα που είναι πραγματικά εγκατεστημένα σε:

α) κράτος ΑΚΕ, κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δικαιούχους του μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, και σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απόφασης 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2013, για τη σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση ⁽¹⁾.

β) αναπτυσσόμενες χώρες και εδάφη, όπως περιλαμβάνονται στον κατάλογο αποδεκτών ΔΑΒ της ΟΟΣΑ/ΕΑΒ, που δεν είναι μέλη της ομάδας G-20, με επιφύλαξη ως προς το καθεστώς της Δημοκρατίας της Νότιας Αφρικής, που διέπεται από το πρωτόκολλο αριθ. 3.

γ) χώρες για τις οποίες έχει καθιερωθεί από την Επιτροπή αμοιβαία πρόσβαση στην εξωτερική βοήθεια σε συμφωνία με τις χώρες ΑΚΕ.

Η αμοιβαία πρόσβαση μπορεί να χορηγηθεί, για περιορισμένη περίοδο τουλάχιστον ενός έτους, όταν η χώρα παρέχει επιλεξιμότητα με ίσους όρους σε οντότητες από την Κοινότητα και από χώρες επιλέξιμες στο πλαίσιο του παρόντος άρθρου.

⁽¹⁾ ΕΕ L 344 της 19.12.2013, σ. 1.

▼ **M13**

- δ) κράτος μέλος του ΟΟΣΑ, στην περίπτωση συμβάσεων που υλοποιούνται σε λιγότερο ανεπτυγμένη χώρα ή σε υπερχρεωμένη φτωχή χώρα (ΥΦΧ), όπως περιλαμβάνονται στον κατάλογο αποδεκτών ΔΑΒ της ΟΟΣΑ-EAB που δημοσιεύθηκε από την ΟΟΣΑ-EAB.

▼ **M10**

2. Υπηρεσίες στο πλαίσιο σύμβασης που χρηματοδοτείται από το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας δύναται να παρέχουν εμπειρογνώμονες οποιασδήποτε υπηκοότητας, με την επιφύλαξη των ποιοτικών και δημοσιονομικών απαιτήσεων που καθορίζονται στους κανόνες περί ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων της Κοινότητας.

▼ **M13**

3. Όλες οι προμήθειες και τα υλικά που αποκτώνται στο πλαίσιο δημόσιας σύμβασης ή με βάση συμφωνία επιχορήγησης, που χρηματοδοτείται από το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, πρέπει να προέρχονται από επιλέξιμη χώρα, όπως ορίζεται στο παρόν άρθρο.

Ωστόσο, μπορούν να προέρχονται από οποιοδήποτε κράτος όταν η αξία των προμηθειών και των υλικών που θα αποκτηθούν είναι κάτω από το όριο για την εφαρμογή της διαδικασίας με διαπραγμάτευση με ανταγωνιστικό χαρακτήρα, όπως ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 19γ παράγραφος 1.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο ορισμός της έννοιας των «προϊόντων προέλευσης» αξιολογείται σε συνάρτηση με τις σχετικές διεθνείς συμφωνίες, στις δε προμήθειες καταγωγής της Κοινότητας περιλαμβάνονται οι προμήθειες καταγωγής των υπερπόντιων χωρών και εδαφών.

▼ **M10**

4. Δυνατότητα συμμετοχής στις διαδικασίες για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων ή χορήγησης επιχορηγήσεων που χρηματοδοτούνται από το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, έχουν οι διεθνείς οργανισμοί.

▼ **M13**

5. Σε περίπτωση κατά την οποία το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας χρηματοδοτεί δράση που εφαρμόζεται μέσω διεθνούς οργανισμού, δυνατότητα συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και χορήγησης επιχορηγήσεων έχουν όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι επιλέξιμα βάσει της παραγράφου 1, καθώς και όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι επιλέξιμα βάσει του καταστατικού, κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η ισότιμη μεταχείριση όλων των χορηγών. Οι ίδιοι κανόνες ισχύουν για τις προμήθειες και τα υλικά.
6. Σε περίπτωση κατά την οποία ο πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας χρηματοδοτεί δράση που εφαρμόζεται στο πλαίσιο περιφερειακής πρωτοβουλίας, δυνατότητα συμμετοχής στις διαδικασίες για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων ή τη χορήγηση επιχορηγήσεων έχουν όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι επιλέξιμα βάσει της παραγράφου 1, καθώς και όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα χώρας που συμμετέχει στην εν λόγω πρωτοβουλία. Οι ίδιοι κανόνες ισχύουν για τις προμήθειες και τα υλικά.
7. Σε περίπτωση κατά την οποία το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας χρηματοδοτεί δράση που συγχρηματοδοτείται από κοινού με έναν εταίρο ή άλλο χορηγό ή που υλοποιείται μέσω ενός καταπιστευματικού ταμείου το οποίο έχει συστήσει η Επιτροπή, δυνατότητα συμμετοχής στις διαδικασίες για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων ή τη χορήγηση επιχορηγήσεων έχουν όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι επιλέξιμα βάσει της παραγράφου 1, καθώς και όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι επιλέξιμα βάσει των κανόνων του εν λόγω εταίρου, άλλου χορηγού ή βάσει των κανόνων που προσδιορίζονται στη συστατική πράξη του καταπιστευματικού ταμείου.

▼ **M13**

Στην περίπτωση δράσεων που υλοποιούνται μέσω επιφορτισμένων οργάνων, τα οποία είναι κράτη μέλη ή φορείς αυτών, μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων ή μέσω διεθνών οργανισμών ή φορέων αυτών, τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι επιλέξιμα βάσει των κανόνων του εν λόγω επιφορτισμένου οργάνου, όπως ορίζεται στις συμφωνίες που συνάπτονται με το όργανο συγχρηματοδότησης ή εφαρμογής, είναι επίσης επιλέξιμα. Οι ίδιοι κανόνες ισχύουν για τις προμήθειες και τα υλικά.

8. Σε περίπτωση κατά την οποία το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας χρηματοδοτεί δράση που συγχρηματοδοτείται στο πλαίσιο άλλου χρηματοδοτικού μέσου της ΕΕ, δυνατότητα συμμετοχής στις διαδικασίες για την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων ή τη χορήγηση επιχορηγήσεων έχουν όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι επιλέξιμα βάσει της παραγράφου 1, καθώς και όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι επιλέξιμα στο πλαίσιο των εν λόγω μέσων. Οι ίδιοι κανόνες ισχύουν για τις προμήθειες και τα υλικά.
9. Η επιλεξιμότητα, όπως ορίζεται στο παρόν άρθρο, μπορεί να περιορίζεται ως προς την ιθαγένεια, τον τόπο εγκατάστασης ή τη φύση των υποβαλλόντων προσφορά, των αιτούντων και των υποψηφίων, όπου απαιτείται από τη φύση και τους στόχους της δράσης και εφόσον είναι αναγκαίο για την αποτελεσματική εφαρμογή της.

▼ **M10**▼ **M4**

Άρθρο 22

Παρέκκλιση

▼ **M13**

1. Μπορεί να επιτρέπεται στους υποβάλλοντες προσφορά, αιτούντες και υποψηφίους από τρίτες χώρες, οι οποίες δεν είναι επιλέξιμες βάσει του άρθρου 20, να συμμετέχουν σε διαδικασίες για την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων ή τη χορήγηση επιχορηγήσεων που χρηματοδοτούνται από την Κοινότητα από το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, ή προμήθειες και υλικά μη επιλέξιμης καταγωγής μπορούν να γίνουν αποδεκτά ως επιλέξιμα, κατόπιν αιτιολογημένης αιτήσεως των κρατών ΑΚΕ ή του σχετικού οργανισμού ή φορέα σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ στις εξής περιπτώσεις:

- α) χώρες με παραδοσιακούς οικονομικούς, εμπορικούς ή γεωγραφικούς δεσμούς με γειτονικές χώρες δικαιούχους, ή
- β) επείγουσα ανάγκη ή μη διαθεσιμότητα προϊόντων και υπηρεσιών στις αγορές των εν λόγω χωρών ή άλλες δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις όπου οι κανόνες επιλεξιμότητας θα καθιστούσαν την πραγματοποίηση ενός σχεδίου, προγράμματος ή δράσης αδύνατη ή εξαιρετικά δύσκολη.

Το κράτος ΑΚΕ ή ο σχετικός οργανισμός ή φορέας σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ παρέχει στην Επιτροπή, για κάθε περίπτωση, τις αναγκαίες πληροφορίες προκειμένου να αποφασίζει σχετικά με τη χορήγηση αυτής της παρέκκλισης.

▼ **M4**

2. Για τα έργα που χρηματοδοτούνται από την επενδυτική διευκόλυνση, εφαρμόζονται οι κανόνες των δημοσίων συμβάσεων της Τράπεζας.

▼ **M10**▼ **M4**

Άρθρο 24

Εκτέλεση συμβάσεων με αυτεπιστασία

1. Στην περίπτωση εκτέλεσης συμβάσεων με αυτεπιστασία, τα προγράμματα και τα έργα εκτελούνται από φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή από Υπηρεσίες του ενδιαφερόμενου κράτους ή κρατών ΑΚΕ ή από το νομικό πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την εκτέλεση της δράσης.

▼ **M4**

2. Η Κοινότητα συνεισφέρει στις δαπάνες της εμπλεκόμενης υπηρεσίας, παρέχοντας τον ελλείποντα εξοπλισμό ή/και υλικό ή/και τους πόρους, που παρέχουν τη δυνατότητα πρόσληψης του απαιτούμενου πρόσθετου προσωπικού, υπό την ιδιότητα εμπειρογνομόνων, από τα ενδιαφερόμενα κράτη ΑΚΕ ή από άλλα κράτη ΑΚΕ. Η συμμετοχή της Κοινότητας αφορά μόνον την κάλυψη του κόστους τυχόν συμπληρωματικών μέτρων και προσωρινών δαπανών εκτέλεσης που περιορίζονται μόνο στις ανάγκες των συγκεκριμένων προγραμμάτων και έργων.

3. Οι προβλέψεις του προγράμματος για την εκτέλεση σύμβασης με αυτεπιστασία πρέπει να είναι σύμφωνες με τους κοινοτικούς κανόνες, τις διαδικασίες και τα τυποποιημένα έγγραφα που έχει καθορίσει η Επιτροπή, όπως αυτά ισχύουν κατά τη στιγμή της έγκρισης των προβλέψεων του προγράμματος.

▼ **M10**▼ **M4**

Άρθρο 26

Προτιμήσεις

▼ **M10**

1. Προκειμένου να ευνοηθεί η ευρύτερη συμμετοχή των φυσικών ή νομικών προσώπων των κρατών ΑΚΕ στην εκτέλεση των συμβάσεων που χρηματοδοτούνται από το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, λαμβάνονται μέτρα για τη βελτιστοποίηση των φυσικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού αυτών των κρατών. Προς τον σκοπό αυτό:

▼ **M13**

α) όσον αφορά τις συμβάσεις έργων αξίας μικρότερης των 5 000 000 EUR, οι υποψήφιοι ανάδοχοι των κρατών ΑΚΕ απολαύουν προτιμήσεως εντός ορίου 10 % κατά την οικονομική αξιολόγηση, υπό τον όρο ότι τουλάχιστον το ένα τέταρτο του κεφαλαίου και των στελεχών κατ'άγονται από ένα ή περισσότερα κράτη ΑΚΕ·

β) όσον αφορά τις συμβάσεις έργων αξίας μικρότερης των 300 000 EUR, οι προσφορές που υποβάλλονται από επιχειρήσεις ΑΚΕ, είτε μεμονωμένα είτε σε κοινοπραξία με Ευρωπαίους εταίρους, απολαύουν προτιμήσεως εντός ορίου 15 % κατά την οικονομική αξιολόγηση·

γ) όσον αφορά τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών πλην των συμβάσεων-πλαίσιο της Επιτροπής, κατά την αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών θα προτιμώνται οι προσφορές που υποβάλλονται από νομικά ή φυσικά πρόσωπα των κρατών ΑΚΕ, είτε μεμονωμένα είτε σε κοινοπραξία·

▼ **M4**

δ) όταν εξετάζεται το ενδεχόμενο υπεργολαβίας, ο επιλεγείς ανάδοχος προτιμά τα φυσικά πρόσωπα, τις εταιρείες και τις επιχειρήσεις των κρατών ΑΚΕ που είναι σε θέση να εκτελέσουν τη σύμβαση υπό τους ίδιους όρους και

ε) το κράτος ΑΚΕ μπορεί, στην πρόσκληση υποβολής προσφορών, να προτείνει στους υποψηφίους αναδόχους τη συνδρομή εταιρειών, επιχειρήσεων, εθνικών εμπειρογνομόνων ή συμβούλων από άλλα κράτη ΑΚΕ, οι οποίοι επιλέγονται με κοινή συμφωνία. Αυτή η συνεργασία μπορεί να λαμβάνει τη μορφή κοινής επιχείρησης ή υπεργολαβίας ή επαγγελματικής κατάρτισης κατά την απασχόληση.

▼ **M13**

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 1, όταν δύο προσφορές για τη σύναψη συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών κρίνονται ισοδύναμες, προτιμάται:

α) η προσφορά που προέρχεται από κράτος ΑΚΕ· ή

▼ M13

- β) αν δεν υπάρχει τέτοια προσφορά:
- i) η προσφορά που επιτρέπει την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των φυσικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού των κρατών ΑΚΕ·
 - ii) η προσφορά που επιτρέπει τις καλύτερες δυνατότητες ανάθεσης υπεργολαβίας σε εταιρείες, επιχειρήσεις ή φυσικά πρόσωπα των κρατών ΑΚΕ·
 - iii) η προσφορά κοινοπραξίας φυσικών προσώπων, εταιρειών ή επιχειρήσεων από τα κράτη ΑΚΕ και την Κοινότητα.

▼ M10**▼ B***Άρθρο 30***Διακανονισμός διαφορών****▼ M10**

Ο διακανονισμός των διαφορών που ανακύπτουν μεταξύ των αρχών ενός κράτους ΑΚΕ ή του σχετικού οργανισμού ή φορέα σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ και ενός αναδόχου σύμβασης, προμηθευτή ή παρόχου υπηρεσιών κατά την εκτέλεση σύμβασης που χρηματοδοτείται από το πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας πραγματοποιείται ως εξής:

▼ B

- (α) σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του συγκεκριμένου Κράτους ΑΚΕ, εάν πρόκειται για εθνική σύμβαση· και
- (β) εάν πρόκειται για διεθνική σύμβαση:
 - (i) εάν τα μέρη της σύμβασης το δέχονται, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του συγκεκριμένου Κράτους ΑΚΕ ή σύμφωνα με τις καθιερωμένες διεθνείς πρακτικές του· ή
 - (ii) με διαιτησία σύμφωνα με τους διαδικαστικούς κανόνες που θεσπίζονται με απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών κατά την πρώτη σύνοδό του μετά την υπογραφή της παρούσας συμφωνίας, κατόπιν συστάσεως της επιτροπής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΟΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης που προβλέπεται στην παρούσα συμφωνία.

*Άρθρο 31***Φορολογικές και τελωνειακές ρυθμίσεις**

1. Τα Κράτη ΑΚΕ εφαρμόζουν ως προς τις συμβάσεις που χρηματοδοτούνται από την Κοινότητα φορολογικό και τελωνειακό καθεστώς τουλάχιστον εξίσου ευνοϊκό με το καθεστώς του μάλλον ευνοούμενου κράτους ή των διεθνών αναπτυξιακών οργανισμών με τους οποίους έχουν σχέσεις. Για τον προσδιορισμό του καθεστώτος του μάλλον ευνοούμενου κράτους (ΜΕΚ) δεν λαμβάνεται υπόψη το καθεστώς που εφαρμόζει το οικείο Κράτος ΑΚΕ έναντι των άλλων Κρατών ΑΚΕ ή άλλων αναπτυσσόμενων χωρών.
2. Με την επιφύλαξη των ανωτέρω διατάξεων, στις συμβάσεις που χρηματοδοτούνται από την Κοινότητα εφαρμόζεται το εξής καθεστώς:
 - (α) οι συμβάσεις δεν υπόκεινται εντός του δικαιούχου Κράτους ΑΚΕ σε τέλη χαρτοσήμου και καταχώρησης ούτε σε φορολογικές εισφορές ισοδύναμου αποτελέσματος, υφιστάμενες ή μελλοντικές· εντούτοις, αυτές οι συμβάσεις καταχωρούνται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο Κράτος ΑΚΕ και η καταχώρηση μπορεί να συνεπάγεται την καταβολή τελών, τα οποία αντιστοιχούν σε αποζημίωση για τις παρεχόμενες υπηρεσίες·

▼B

- (β) τα κέρδη ή/και τα έσοδα από την εκτέλεση των συμβάσεων φορολογούνται σύμφωνα με το εσωτερικό φορολογικό καθεστώς του οικείου Κράτους ΑΚΕ, εφόσον τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που πραγματοποιήσαν τα κέρδη ή/και τα έσοδα είναι μόνιμως εγκατεστημένα στο κράτος αυτό ή εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης διαρκεί περισσότερο από έξι μήνες·
- (γ) οι επιχειρήσεις οι οποίες, προκειμένου να εκτελέσουν συμβάσεις έργων, πρέπει να εισαγάγουν επαγγελματικό εξοπλισμό, μπορούν να κάνουν χρήση ως προς αυτόν τον εξοπλισμό και κατόπιν αιτήσεώς τους το σύστημα προσωρινής εισαγωγής, όπως καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία του δικαιούχου κράτους ΑΚΕ·
- (δ) ο επαγγελματικός εξοπλισμός που είναι απαραίτητος για τη διεκπεραίωση των υποχρεώσεων που ορίζονται σε συμβάσεις παροχής υπηρεσιών εισάγεται προσωρινά στο δικαιούχο ή στα δικαιούχα Κράτη ΑΚΕ, σύμφωνα με την εθνική τους νομοθεσία, με απαλλαγή από φόρους, εισαγωγικούς ή άλλους δασμούς και άλλες φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος, εφόσον αυτοί οι δασμοί και επιβαρύνσεις δεν αποτελούν αμοιβή για παρασχεθείσες υπηρεσίες·
- (ε) οι εισαγωγές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο συμβάσεων προμηθειών στο δικαιούχο Κράτος ΑΚΕ απαλλάσσονται εισαγωγικών και άλλων δασμών, φόρων ή φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδύναμου αποτελέσματος. Η σύμβαση προμηθειών καταγωγής του οικείου Κράτους ΑΚΕ συνάπτεται με βάση την εργοστασιακή τιμή των προμηθευόμενων ειδών, ενδεχομένως προσαυξημένη κατά τις φορολογικές επιβαρύνσεις που επιβάλλονται, κατά περίπτωση, σε αυτά τα είδη στο Κράτος ΑΚΕ·
- (στ) οι αγορές καυσίμων, λιπαντικών και ασφαλικού συνδετικού υλικού και γενικά όλων των υλικών που χρησιμοποιούνται κατά την εκτέλεση μιας σύμβασης έργων, θεωρούνται ότι πραγματοποιήθηκαν στην τοπική αγορά και υπόκεινται στο φορολογικό καθεστώς που ισχύει σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του δικαιούχου Κράτους ΑΚΕ· και
- (ζ) προσωπικά και οικιακά είδη εισαγόμενα για προσωπική χρήση από φυσικά πρόσωπα, εκτός των προσλαμβανόμενων επιτόπου, επιφορτισμένα με την εκτέλεση των υποχρεώσεων που ορίζονται σε συμβάσεις παροχής υπηρεσιών και από τα μέλη της οικογενείας τους, απαλλάσσονται από εισαγωγικούς και άλλους δασμούς, φόρους και άλλες φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος, εντός των ορίων της εθνικής νομοθεσίας του δικαιούχου Κράτους ΑΚΕ.

3. Κάθε ζήτημα που δεν καλύπτεται από τις ανωτέρω διατάξεις περί φορολογικών και τελωνειακών ρυθμίσεων, εξακολουθεί να διέπεται από την εθνική νομοθεσία του οικείου Κράτους ΑΚΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Άρθρο 32

Στόχοι

Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση συνίστανται στην τακτική αποτίμηση των αναπτυξιακών δράσεων (προετοιμασία, εκτέλεση και μεταγενέστερες ενέργειες) με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εν εξελίξει και των μελλοντικών δράσεων ανάπτυξης.

▼ M10*Άρθρο 33***Λεπτομέρειες εφαρμογής**

1. Με την επιφύλαξη αξιολογήσεων στις οποίες προβαίνουν τα Κράτη ΑΚΕ, ο σχετικός οργανισμός ή φορέας σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ ή η Επιτροπή, αυτό το έργο θα διεκπεραιώνεται από κοινού από το Κράτος ή τα Κράτη ΑΚΕ, το σχετικό οργανισμό ή φορέα σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ και την Κοινότητα. Η επιτροπή συνεργασίας ΑΚΕ-EK για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης διασφαλίζει τον κοινό χαρακτήρα των κοινών δράσεων παρακολούθησης και αξιολόγησης Προκειμένου να διευκολυνθεί η αποστολή της επιτροπής συνεργασίας ΑΚΕ-EK για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, η Επιτροπή και η Γενική Γραμματεία ΑΚΕ προετοιμάζουν και εφαρμόζουν τις κοινές δράσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης και υποβάλλουν σχετικές εκθέσεις στην ως άνω επιτροπή. Η επιτροπή συνεργασίας ΑΚΕ-EK για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης καθορίζει, κατά την πρώτη συνεδρίασή της μετά την υπογραφή της παρούσας συμφωνίας, τις λειτουργικές λεπτομέρειες με τις οποίες διασφαλίζεται ο κοινός χαρακτήρας των δράσεων και εγκρίνει, σε ετήσια βάση, το πρόγραμμα εργασίας.

2. Οι δραστηριότητες παρακολούθησης και αξιολόγησης αποσκοπούν κυρίως στα εξής:

- α) να παρέχουν τακτικές και ανεξάρτητες αξιολογήσεις των δράσεων και του δραστηριοτήτων του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, συγκρίνοντας τα αποτελέσματα με τους αρχικούς στόχους, και, με αυτόν τον τρόπο·
- β) να προσφέρουν στα Κράτη ΑΚΕ, στον σχετικό οργανισμό ή φορέα σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ ή στην Επιτροπή και στα μικτά όργανα τη δυνατότητα να αξιοποιούν την κτηθείσα εμπειρία κατά τον σχεδιασμό και την εκτέλεση μελλοντικών πολιτικών και δράσεων.

▼ B**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6****▼ M4****ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ****▼ M10***Άρθρο 34***Επιτροπή**

1. Η Επιτροπή μεριμνά για τη δημοσιονομική εκτέλεση των πράξεων που πραγματοποιούνται με πόρους του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, με εξαίρεση την επενδυτική διευκόλυνση και τις επιδοτήσεις επιτοκίου, σύμφωνα με τους ακόλουθους κύριους τρόπους διαχείρισης:

- α) κεντρική διαχείριση·
- β) αποκεντρωμένη διαχείριση.

2. Κατά γενικό κανόνα, η δημοσιονομική εκτέλεση από την Επιτροπή των πόρων του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας πραγματοποιείται με αποκεντρωμένη διαχείριση.

Σε αυτή την περίπτωση, τα κράτη ΑΚΕ αναλαμβάνουν τα καθήκοντα σχετικά με την εκτέλεση, σύμφωνα με το άρθρο 35.

3. Προκειμένου να εξασφαλίσει τη δημοσιονομική εκτέλεση των πόρων του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, η Επιτροπή μεταβιβάζει τις εκτελεστικές αρμοδιότητες στις Υπηρεσίες της. Η Επιτροπή ενημερώνει τα κράτη ΑΚΕ και την επιτροπή συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΕ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης σχετικά με αυτή τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων.

▼ **M4***Άρθρο 35***Εθνικός διατάκτης**▼ **M10**

1. Η κυβέρνηση κάθε κράτους ΑΚΕ ορίζει έναν εθνικό διατάκτη, ο οποίος την εκπροσωπεί για όλες τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από τους πόρους του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, τους οποίους διαχειρίζονται η Επιτροπή και η Τράπεζα. Ο εθνικός διατάκτης ορίζει έναν ή δύο αναπληρωτές εθνικούς διατάκτες, οι οποίοι τον αντικαθιστούν σε περίπτωση που κωλύεται να ασκήσει τα καθήκοντά του και πληροφορεί την Επιτροπή για τον διορισμό αυτό. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της θεσμικής ικανότητας και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ο εθνικός διατάκτης δύναται να μεταβιβάζει στην υπεύθυνη οντότητα τις αρμοδιότητες που διαθέτει για την εκτέλεση των σχετικών προγραμμάτων και έργων, εντός της εθνικής του διοίκησης. Ο εθνικός διατάκτης ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με αυτή τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων.

Στην περίπτωση περιφερειακών προγραμμάτων και έργων, ο σχετικός οργανισμός ή φορέας διορίζει περιφερειακό διατάκτη, τα καθήκοντα του οποίου είναι ανάλογα, τηρουμένων των αναλογιών, με αυτά του εθνικού διατάκτη.

Στην περίπτωση εσωτερικών προγραμμάτων και έργων ΑΚΕ, η Επιτροπή των Πρέσβων ΑΚΕ διορίζει εσωτερικό διατάκτη ΑΚΕ, τα καθήκοντα του οποίου είναι ανάλογα, τηρουμένων των αναλογιών, με αυτά του Εθνικού Διατάκτη. Στην περίπτωση που η Γραμματεία ΑΚΕ δεν είναι ο εθνικός διατάκτης, η Επιτροπή των Πρέσβων ενημερώνεται όπως ορίζεται στη συμφωνία χρηματοδότησης σχετικά με την εκτέλεση των προγραμμάτων και έργων.

Οσάκις η Επιτροπή λαμβάνει γνώση προβλήματος κατά την εφαρμογή των διαδικασιών που έχουν σχέση με τη διαχείριση των πόρων του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, προβαίνει σε όλες τις απαραίτητες επαφές από κοινού με τον εθνικό διατάκτη, για την αντιμετώπιση της κατάστασης και, εφόσον συντρέχει λόγος, λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα.

Ο αρμόδιος διατάκτης αναλαμβάνει την οικονομική ευθύνη μόνον για τα εκτελεστικά καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί.

Στο πλαίσιο της αποκεντρωμένης διαχείρισης των πόρων του πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου συνεργασίας δυνάμει της παρούσας συμφωνίας και με την επιφύλαξη των συμπληρωματικών αρμοδιοτήτων, τις οποίες, ενδεχομένως, του αναθέτει η Επιτροπή, ο αρμόδιος διατάκτης:

▼ **M4**

- α) είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό, τον προγραμματισμό, την τακτική παρακολούθηση και τις ετήσιες, ενδιάμεσες και τελικές αναθεωρήσεις της εφαρμογής της συνεργασίας, καθώς και για τον συντονισμό με τους χορηγούς·
- β) είναι υπεύθυνος, σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή, για την προετοιμασία, την υποβολή και την αξιολόγηση των προγραμμάτων και των έργων·
- γ) καταρτίζει τα τεύχη του διαγωνισμού, και, ενδεχομένως, τα έγγραφα των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων·
- δ) πριν από τη δημοσίευση των προκηρύξεων του διαγωνισμού, και, ενδεχομένως προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, υποβάλλει στην Επιτροπή, προς έγκριση, τα τεύχη του διαγωνισμού, και, ενδεχομένως, τα έγγραφα των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων·
- ε) σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή, δημοσιεύει τις προκηρύξεις του διαγωνισμού και, ενδεχομένως, τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων·
- στ) παραλαμβάνει τις προσφορές, και, ενδεχομένως τις προτάσεις, και διαβιβάζει αντίγραφα τους στην Επιτροπή· προεδρεύει των εργασιών έναρξης του διαγωνισμού και αποφασίζει για το αποτέλεσμα της εξέτασής των, εντός της νομίμου προθεσμίας, υποβαλλόμενων προσφορών, λαμβάνοντας υπόψη το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την έγκριση των συμβάσεων·

▼ **M4**

- ζ) καλεί την Επιτροπή να παρευρίσκεται στην αποσφράγιση των προσφορών, και, ενδεχομένως, των προτάσεων, και κοινοποιεί το αποτέλεσμα της εξέτασης των προσφορών και των προτάσεων στην Επιτροπή προς έγκριση των προτάσεων για την ανάθεση των συμβάσεων και τη χορήγηση των επιχορηγήσεων·
 - η) υποβάλλει στην Επιτροπή, προς έγκριση, τις συμβάσεις και τις προβλέψεις του προγράμματος, καθώς και τους πρόσθετους όρους·
 - θ) υπογράφει τις συμβάσεις και τους πρόσθετους όρους που έχει εγκρίνει η Επιτροπή·
 - ι) εκκαθαρίζει και εντέλλεται τις δαπάνες εντός των ορίων των πόρων που του έχουν διατεθεί και
 - ια) κατά τη διάρκεια των εργασιών εκτέλεσης, λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα προσαρμογής, προκειμένου να διασφαλίζει, από οικονομική και τεχνική άποψη, την ορθή εκτέλεση των εγκεκριμένων προγραμμάτων και έργων.
2. Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών και με την επιφύλαξη της υποχρέωσης ενημέρωσης της Επιτροπής, ο ► **M10** διατάκτης ◄ αποφασίζει:
- α) για τις τεχνικές προσαρμογές και τροποποιήσεις λεπτομερειακού χαρακτήρα των προγραμμάτων και των έργων, ενόσω αυτές δεν επηρεάζουν τις τεχνικές λύσεις που αποφασίστηκαν και παραμένουν εντός των ορίων του αποθεματικού που προβλέπεται στη σύμβαση χρηματοδότησης για προσαρμογές·
 - β) για τις αλλαγές του τύπου εγκατάστασης προκειμένου για προγράμματα ή έργα πολλαπλών μονάδων, όταν αυτό δικαιολογείται για τεχνικούς, οικονομικούς ή κοινωνικούς λόγους·
 - γ) για την επιβολή ή την άφεση ποινών λόγω καθυστέρησης·
 - δ) για τις πράξεις αποδέσμευσης των εγγυήσεων·
 - ε) για τις αγορές αγαθών, ανεξαρτήτως της καταγωγής τους, στην εγχώρια αγορά·
 - στ) για τη χρήση υλικών και μηχανημάτων εργοταξίου, μη καταγόμενων από τα κράτη μέλη ή τα κράτη ΑΚΕ, όταν δεν υφίσταται παραγωγή συγκρίσιμων υλικών και μηχανημάτων στα κράτη μέλη και στα κράτη ΑΚΕ·
 - ζ) για τις υπεργολαβίες·
 - η) για την τελική παραλαβή του έργου, εφόσον η Επιτροπή παρευρίσκεται στις προσωρινές παραλαβές, θεωρεί τα αντίστοιχα πρακτικά και, κατά περίπτωση, παρευρίσκεται στις τελικές παραλαβές, ιδίως όταν η έκταση των επιφυλάξεων που διατυπώθηκαν κατά την προσωρινή παραλαβή επιβάλλει σημαντικές πρόσθετες εργασίες και
 - θ) για την πρόσληψη συμβούλων και άλλων εμπειρογνομόνων σε θέματα τεχνικής βοήθειας.

*Άρθρο 36***Προϊστάμενος της Αντιπροσωπείας**

1. Η Επιτροπή αντιπροσωπεύεται σε κάθε κράτος ΑΚΕ ή σε κάθε περιφερειακή ομάδα κρατών που το ζητεί ρητώς, από Αντιπροσωπεία, η οποία διευθύνεται από τον προϊστάμενο της Αντιπροσωπείας, με την έγκριση του ή των ενδιαφερομένων κρατών ΑΚΕ. Σε περίπτωση που διορίζεται προϊστάμενος της Αντιπροσωπείας σε μια ομάδα κρατών ΑΚΕ, λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα. Ο προϊστάμενος της Αντιπροσωπείας εκπροσωπεί την Επιτροπή σε όλους τους τομείς των αρμοδιοτήτων της και σε όλες τις δραστηριότητές της.

▼ **M4**

2. Ο προϊστάμενος της Αντιπροσωπείας είναι ο κατ' εξοχήν συνομιλητής με τα κράτη ΑΚΕ και τους φορείς ή οργανισμούς που είναι επιλέξιμοι για χρηματοδοτική στήριξη δυνάμει της συμφωνίας. Συντονίζεται και εργάζεται σε στενή συνεργασία με τον εθνικό διατάκτη.
3. Ο προϊστάμενος της Αντιπροσωπείας λαμβάνει τις απαραίτητες οδηγίες και εξουσίες για να διευκολύνει και να επιταχύνει όλες τις εργασίες δυνάμει της παρούσας συμφωνίας.
4. Ο προϊστάμενος της Αντιπροσωπείας ενημερώνει, σε τακτική βάση, τις εθνικές αρχές για τις κοινοτικές δραστηριότητες που μπορεί να ενδιαφέρουν άμεσα τη συνεργασία μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών ΑΚΕ.

*Άρθρο 37***Πληρωμές**

1. Για την εκτέλεση πληρωμών στα εθνικά νομίσματα των κρατών ΑΚΕ, μπορούν να ανοίγονται, στα κράτη ΑΚΕ, λογαριασμοί από την Επιτροπή και στο όνομά της, στα νομίσματα των κρατών μελών ή σε ευρώ, και σε εθνικό δημόσιο ή ημιδημόσιο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, το οποίο επιλέγεται με συμφωνία μεταξύ του κράτους ΑΚΕ και της Επιτροπής. Το ως άνω ίδρυμα ασκεί τα καθήκοντα εντεταλμένου εθνικού φορέα πληρωμών.
2. Οι υπηρεσίες που παρέχει ο εθνικός εντεταλμένος φορέας πληρωμών δεν αμείβονται, και τα κατατεθειμένα κεφάλαια δεν αποφέρουν τόκους. Οι τοπικοί λογαριασμοί τροφοδοτούνται από την Κοινότητα στο νόμισμα ενός από τα κράτη μέλη ή σε ευρώ, με βάση τις εκτιμήσεις για τις μελλοντικές ταμειακές ανάγκες, οι οποίες διεξάγονται αρκετά έγκαιρα ώστε να αποφεύγεται η ανάγκη προχρηματοδότησης από τα ► **M10** κράτη ΑΚΕ ή ο σχετικός οργανισμός ή φορέας σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ ◀ και να αποτρέπεται η καθυστέρηση στις εκταμιεύσεις.
3. [διαγράφεται]
4. Οι πληρωμές πραγματοποιούνται από την Επιτροπή σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν θεσπίσει η Κοινότητα και η Επιτροπή, ενδεχομένως κατόπιν της εκκαθάρισης και της εντολής της δαπάνης από τον ► **M10** αρμόδιο διατάκτη ◀.
5. [διαγράφεται]
6. Οι διαδικασίες εκκαθάρισης, εντολής και πληρωμής της δαπάνης πρέπει να ολοκληρώνονται το πολύ εντός προθεσμίας 90 ημερών από την ημερομηνία λήξης της πληρωμής. ► **M10** Διατάκτης ◀ εντέλλεται την πληρωμή και την κοινοποιεί στον προϊστάμενο της Αντιπροσωπείας, το αργότερο σαράντα πέντε ημέρες πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας.
7. ► **M10** Το ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ ή ο σχετικός οργανισμός ή φορέας σε περιφερειακό ή εσωτερικό επίπεδο ΑΚΕ ◀ και η Επιτροπή καλύπτουν τις απαιτήσεις για την καθυστέρηση πληρωμής από δικούς τους πόρους, κάθε μέρος για το μερίδιο της καθυστέρησης για το οποίο ευθύνεται, σύμφωνα με τις ανωτέρω διαδικασίες.

▼ **M10**

▼B*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI***ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΩΝ, ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΑΚΕ**

Η παρακάτω κατάσταση περιλαμβάνει τα λιγότερο ανεπτυγμένα, μεσόγεια και νησιωτικά κράτη ΑΚΕ:

ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΑ ΚΡΑΤΗ ΑΚΕ*Άρθρο 1*

Οι παρακάτω χώρες θεωρούνται ως τα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη ΑΚΕ στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας:

Ανγκόλα
Μοζαμβίκη
Μπενίν
Νίγηρ
Μπουρκίνα Φάσο
Ρουάντα
Μπουρούντι
Σαμόα
Δημοκρατία του Πράσινου Ακρωτηρίου
Σάο Τομέ και Πρίνσιπε
Δημοκρατία της Κεντρικής Αφρικής
Σιέρα Λεόνε
Τσαντ
Νήσοι Σολομώντος
Νήσοι Κομόρες
Σομαλία
Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό
Σουδάν
Τζιμπουτί
Τανζανία
Αιθιοπία
Τουβαλού
Ερυθραία
Τόγκο
Γκάμπια
Ουγκάντα
Γουινέα
Βανουάτου
Γουινέα (Μπισάου)
Ζάμπια
Γουινέα (Ισημερινή)
Αϊτή
Κιριμπάτι
Λεσόθο
Λιβερία
Μαλάουι
Μαλί
Μαυριτανία
Μαδαγασκάρη

▼M1

Ανατολικού Τιμόρ

▼B**ΜΕΣΟΓΕΙΑ ΚΡΑΤΗ ΑΚΕ***Άρθρο 2*

Ειδικές διατάξεις και μέτρα προβλέπονται για την υποστήριξη των προσπαθειών που καταβάλλουν τα μεσόγεια κράτη ΑΚΕ προκειμένου να υπερβούν τις γεωγραφικές δυσχέρειες και άλλα εμπόδια που εμποδίζουν την ανάπτυξή τους, ώστε να τους επιτρέψουν να επιταχύνουν το ρυθμό ανάπτυξής τους.

▼B*Άρθρο 3*

Τα μεσόγεια κράτη ΑΚΕ είναι τα εξής:

Μποτσουάνα
Μαλί
Μπουρκίνα Φάσο
Νίγηρ
Μπουρούντι
Ρουάντα
Δημοκρατία της Κεντρικής Αφρικής
Σουαζιλάνδη
Τσαντ
Ουγκάντα
Αιθιοπία
Ζάμπια
Λεσόθο
Ζιμπάμπουε
Μαλάουι

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΚΡΑΤΗ ΑΚΕ

Άρθρο 4

Ειδικές διατάξεις και μέτρα προβλέπονται για την υποστήριξη των προσπαθειών που καταβάλλουν τα νησιωτικά κράτη ΑΚΕ προκειμένου να υπερβούν τις φυσικές και γεωγραφικές δυσχέρειες και άλλα εμπόδια που εμποδίζουν την ανάπτυξή τους, ώστε να τους επιτρέψουν να επιταχύνουν το ρυθμό ανάπτυξής τους.

▼C1*Άρθρο 5*

Κατάσταση νησιωτικών κρατών ΑΚΕ:

Αντίγκουα και Μπαρμπούντα
Μπαχάμες
Μπαρμπάντος
Πράσινο Ακρωτήριο
Κομόρες
Νήσοι Κουκ
Ντομινίκα
Δομινικανή Δημοκρατία
Φίτζι
Γρενάδα
Αϊτή
Τζαμάικα
Κιριμπάτι
Μαδαγασκάρη
Νήσοι Μάρσαλ
Μαυρίκιος
Μικρονησία
Ναούρου
Νιούε
Παλάου
Παπούασία Νέα Γουινέα
Άγιος Χριστόφορος και Νέβις
Αγία Λουκία
Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες
Σαμόα
Σάο Τομέ και Πρίνσιπε
Σεϋχέλλες
Νήσοι Σολομώντος
Τόνγκα
Τρινιδάδ και Τομπάγκο
Τουβαλού
Βανουάτου

▼M1

Ανατολικού Τιμόρ

▼ **M4***ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII***Πολιτικός διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις δημοκρατικές αρχές και το κράτος δικαίου***Άρθρο 1***Στόχοι**

1. Οι διαβουλεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 96 παράγραφος 2 στοιχείο α) διεξάγονται, με εξαίρεση τις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, μετά από εξαντλητικό πολιτικό διάλογο, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 και στο άρθρο 9 παράγραφος 4 της συμφωνίας.
2. Και τα δύο μέρη θα πρέπει να διεξάγουν τον εν λόγω πολιτικό διάλογο με βάση το πνεύμα της συμφωνίας και να έχουν κατά νουν τις κατευθυντήριες γραμμές για τον πολιτικό διάλογο ΑΚΕ-ΕΕ που εξέδωσε το Συμβούλιο Υπουργών.
3. Ο πολιτικός διάλογος αποτελεί διαδικασία η οποία θα πρέπει να προωθεί την ενίσχυση των σχέσεων ΑΚΕ-ΕΕ και να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της εταιρικής σχέσης.

*Άρθρο 2***Εντατικός πολιτικός διάλογος πριν από τις διαβουλεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 96 της συμφωνίας**

1. Ο πολιτικός διάλογος σχετικά με τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των δημοκρατικών αρχών και του κράτους δικαίου διεξάγεται βάσει του άρθρου 8 και του άρθρου 9, παράγραφος 4 της συμφωνίας και στο πλαίσιο των παραμέτρων των διεθνώς αναγνωρισμένων προδιαγραφών και προτύπων. Στο πλαίσιο αυτού του διαλόγου, τα μέρη μπορούν να συμφωνούν σχετικά με κοινές ημερήσιες διατάξεις και προτεραιότητες.
2. Τα μέρη μπορούν να εκπονούν και να εγκρίνουν από κοινού ειδικούς δείκτες αναφοράς ή στόχους όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις δημοκρατικές αρχές και το κράτος δικαίου, στο πλαίσιο των παραμέτρων των διεθνώς αναγνωρισμένων προδιαγραφών και προτύπων, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές και ιδιαίτερες συνθήκες του οικείου κράτους ΑΚΕ. Οι δείκτες αναφοράς αποτελούν μηχανισμούς για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, μέσω του καθορισμού ενδιάμεσων στόχων και χρονοδιαγραμμάτων για την επίτευξή τους.
3. Ο πολιτικός διάλογος που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 πρέπει να είναι συστηματικός και επίσημος και να εξαντλεί όλα τα δυνατά περιθώρια πριν από τις διαβουλεύσεις δυνάμει του άρθρου 96 της συμφωνίας.
4. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, όπως ορίζονται στο άρθρο 96 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συμφωνίας, οι διαβουλεύσεις του άρθρου 96 μπορούν να διεξάγονται ακόμα και χωρίς να προηγείται εντατικός πολιτικός διάλογος, εφόσον διαπιστώνονται συνεχής έλλειψη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί από ένα εκ των μερών κατά τη διάρκεια του προηγούμενου διαλόγου ή η μη συμμετοχή στο διάλογο καλή τη πίστει.
5. Ο πολιτικός διάλογος βάσει του άρθρου 8 της συμφωνίας χρησιμοποιείται επίσης από τα μέρη για να βοηθήσει τις χώρες που υπόκεινται σε ενδεικνύμενα μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 96 της συμφωνίας ώστε να ομαλοποιήσουν τις σχέσεις τους.

*Άρθρο 3***Πρόσθετοι κανόνες για τις διαβουλεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 96 της συμφωνίας**

1. Τα μέρη επιδιώκουν να προωθούν την ισότητα σε επίπεδο αντιπροσώπευσης κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων σύμφωνα με το άρθρο 96 της συμφωνίας.

▼ **M4**

2. Τα μέρη δεσμεύονται για διαφανείς διαδραστικές σχέσεις, πριν, κατά τη διάρκεια, και μετά από τις επίσημες διαβουλεύσεις, έχοντας κατά νουν τους ειδικούς δείκτες αναφοράς και τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2 του παρόντος παραρτήματος.

3. Τα μέρη χρησιμοποιούν την περίοδο κοινοποίησης των 30 ημερών που προβλέπεται στο άρθρο 96 παράγραφος 2 της συμφωνίας για την αποτελεσματική προετοιμασία των μερών, καθώς και για τη διεξαγωγή ενδεδειγμένων διαβουλεύσεων εντός της ομάδας ΑΚΕ και μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών της. Κατά τη διαδικασία των διαβουλεύσεων, τα μέρη θα πρέπει να συμφωνούν σε ελαστικά χρονοδιαγράμματα, αναγνωρίζοντας συγχρόνως ότι, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 96 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συμφωνίας και στο άρθρο 2, παράγραφος 4 του παρόντος παραρτήματος μπορεί να απαιτηθεί άμεση αντίδραση.

▼ **M10**

4. Τα μέρη αναγνωρίζουν το ρόλο που διαδραματίζει η ομάδα των χωρών ΑΚΕ στον πολιτικό διάλογο, ο οποίος ορίζεται βάσει διαδικαστικών κανόνων που θα καθοριστούν από την ομάδα των χωρών ΑΚΕ και θα κοινοποιηθούν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και στα κράτη μέλη της. Η Γραμματεία ΑΚΕ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανταλλάσσουν όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για τη διαδικασία πολιτικού διαλόγου που διεξάγεται πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τις διαβουλεύσεις που διεξάγονται δυνάμει του άρθρου 96 και του άρθρου 97 της παρούσας συμφωνίας.

▼ **M4**

5. Τα μέρη αναγνωρίζουν την ανάγκη διαρθρωμένων και διαρκών διαβουλεύσεων βάσει του άρθρου 96 της συμφωνίας. Το Συμβούλιο Υπουργών μπορεί να εκπονήσει περαιτέρω λεπτομερείς διατάξεις προς τον σκοπό αυτό.

▼B

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 1

Για τις δαπάνες λειτουργίας των κοινών οργάνων

1. Τα κράτη μέλη και η Κοινότητα, αφενός, και τα κράτη ΑΚΕ, αφετέρου, αναλαμβάνουν την κάλυψη των δαπανών που συνεπάγεται η συμμετοχή τους στις συνόδους του Συμβουλίου των Υπουργών και των εξαρτώμενων οργάνων, όσον αφορά τόσο τα έξοδα προσωπικού, ταξιδιού και παραμονής, όσο και τα ταχυδρομικά και τηλεπικοινωνιακά έξοδα.

Οι δαπάνες που αφορούν τη διερμηνεία κατά τις συνεδριάσεις και τη μετάφραση και αναπαραγωγή των εγγράφων, καθώς και την υλική οργάνωση των συνεδριάσεων (αίθουσες, προμήθειες, κλητήρες κ.λπ.) των κοινών οργάνων της παρούσας συμφωνίας αναλαμβάνονται είτε από την Κοινότητα είτε από κράτος ΑΚΕ, αναλόγως του αν οι συνεδριάσεις γίνονται σε έδαφος κράτους μέλους ή κράτους ΑΚΕ.

2. Οι διαιτητές που ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 98 της συμφωνίας δικαιούνται επιστροφής των εξόδων ταξιδιού και παραμονής. Τα τελευταία καθορίζονται από το Συμβούλιο των Υπουργών.

Τα έξοδα ταξιδιού και παραμονής των διαιτητών αναλαμβάνονται κατά 50 % από την Κοινότητα και κατά 50 % από τα κράτη ΑΚΕ. Οι δαπάνες οι σχετικές με τη γραμματεία των διαιτητών, την προκαταρκτική εξέταση των διαφορών και την υλική οργάνωση των ακροάσεων (αίθουσες, προσωπικό, διερμηνεία κ.λπ.), αναλαμβάνονται από την Κοινότητα. Οι δαπάνες οι σχετικές με ειδικά αποδεικτικά μέτρα διακανονίζονται μαζί με τις υπόλοιπες δαπάνες και αποτελούν αντικείμενο προκαταβολών εκ μέρους των διαδίκων, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει η προσωρινή διαταγή των διαιτητών.

3. Τα κράτη ΑΚΕ υποχρεούνται να ιδρύσουν Ταμείο που θα διοικείται από τη Γενική Γραμματεία τους με σκοπό τη συμμετοχή στη χρηματοδότηση των δαπανών που πραγματοποιούν οι εκπρόσωποι των ΑΚΕ που συμμετέχουν σε συνεδριάσεις της Συνέλευσης Ίσης Εκπροσώπησης και του Συμβουλίου των Υπουργών.

Τα κράτη ΑΚΕ υποχρεούνται να συνεισφέρουν σ' αυτό το Ταμείο. Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η δραστήρια συμμετοχή όλων των κρατών ΑΚΕ στο διάλογο που διενεργείται στο πλαίσιο των οργάνων ΑΚΕ-EΚ, η Κοινότητα υποχρεούται να συνεισφέρει στο εν λόγω Ταμείο όπως προβλέπεται στο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο (4 εκατομμύρια ευρώ σύμφωνα με το πρώτο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο).

Για να είναι επιλέξιμες για το Ταμείο, οι δαπάνες πρέπει να είναι σύμφωνες με τις παρακάτω προϋποθέσεις καθώς και με αυτές που παρατίθενται στην παράγραφο 1:

- πρέπει να πραγματοποιούνται από μέλη των κοινοβουλίων ή, σε περίπτωση απουσίας τους, από εκπροσώπους των ΑΚΕ που ταξιδεύουν από τη χώρα που εκπροσωπούν για να συμμετάσχουν σε συνόδους της Συνέλευσης Ίσης Εκπροσώπησης, σε συνεδριάσεις των ομάδων εργασίας ή σε αποστολές υπό την αιγίδα τους ή λόγω της συμμετοχής των ιδίων αυτών εκπροσώπων καθώς και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών των ΑΚΕ και των οικονομικών και κοινωνικών φορέων σε διαβουλεύσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των άρθρων 15 και 17 της παρούσας συμφωνίας,
- οι αποφάσεις για τη φύση, τη διοργάνωση, τη συχνότητα και τον τόπο συνεδριάσεων, αποστολών και ομάδων εργασίας πρέπει να λαμβάνονται σύμφωνα με τους διαδικαστικούς κανόνες του Συμβουλίου των Υπουργών και της Συνέλευσης Ίσης Εκπροσώπησης.

▼B

4. Οι διαβουλεύσεις και οι συνεδριάσεις των οικονομικών και κοινωνικών φορέων ΑΚΕ-ΕΕ διοργανώνονται από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σ' αυτή την ειδική περίπτωση, η συνεισφορά της Κοινότητας για την κάλυψη της συμμετοχής των οικονομικών και κοινωνικών φορέων των ΑΚΕ καταβάλλεται απευθείας στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Η Γραμματεία των ΑΚΕ, το Συμβούλιο των Υπουργών και η Συνέλευση Ίσης Εκπροσώπησης μπορούν, μετά από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής, να αναθέτουν τη διοργάνωση συνεδριάσεων για διαβουλεύσεις της κοινωνίας των πολιτών των ΑΚΕ σε αντιπροσωπευτικές οργανώσεις εγκεκριμένες από τα μέρη.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 2

Για τα προνόμια και τις ασυλίες

ТА МЕРН,

Επιθυμώντας, με τη σύναψη πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, να διευκολύνουν την ικανοποιητική εφαρμογή της συμφωνίας, καθώς και την προετοιμασία των εργασιών που διεξάγονται στο πλαίσιο της και την εκτέλεση των μέτρων που λαμβάνονται για την εφαρμογή της,

Εκτιμώντας ότι είναι συνεπώς αναγκαίο να καθοριστούν τα προνόμια και ασυλίες των οποίων δύνανται να απολαύουν τα πρόσωπα τα οποία συμμετέχουν στις εργασίες οι οποίες σχετίζονται με την εφαρμογή της συμφωνίας, καθώς και το καθεστώς των επίσημων ανακοινώσεων που συνδέονται με τις εργασίες αυτές, και τούτο με την επιφύλαξη των διατάξεων του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το οποίο υπεγράφη στις Βρυξέλλες, στις 8 Απριλίου 1965·

Εκτιμώντας ότι, εξάλλου, πρέπει να καθοριστεί το εφαρμοστέο καθεστώς επί των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων του Συμβουλίου των Υπουργών ΑΚΕ και επί του προσωπικού του·

Εκτιμώντας ότι με τη συμφωνία του Τζώρτζταουν της 6ης Ιουνίου 1975 συστάθηκε η Ομάδα των κρατών ΑΚΕ και συγκροτήθηκαν το Συμβούλιο των Υπουργών ΑΚΕ και η Επιτροπή Πρέσβων και ότι η λειτουργία των οργάνων της Ομάδας των κρατών ΑΚΕ πρέπει να εξασφαλίζεται από τη Γραμματεία των κρατών ΑΚΕ,

Συμφώνησαν τις ακόλουθες διατάξεις που προσαρτώνται στη συμφωνία:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Άρθρο 1

Οι αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών και των κρατών ΑΚΕ και οι αντιπρόσωποι των θεσμικών οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και οι σύμβουλοι και οι εμπειρογνώμονες αυτών και τα μέλη του προσωπικού της Γραμματείας των κρατών ΑΚΕ τα οποία συμμετέχουν στο έδαφος των κρατών μελών ή των κρατών ΑΚΕ είτε στις εργασίες των οργάνων της συμφωνίας ή συντονιστικών οργάνων είτε σε εργασίες οι οποίες σχετίζονται με την εφαρμογή της συμφωνίας, απολαύουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και κατά τη διάρκεια των ταξιδιών από και προς τον τόπο αποστολής τους των συνήθων προνομίων, ασυλιών και διευκολύνσεων.

Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται επίσης για τα μέλη της Συνέλευσης Ίσης Εκπροσώπησης που προβλέπει η συμφωνία, για τους διαιτητές που δύνανται να ορισθούν δυνάμει της συμφωνίας, για τα μέλη των συμβουλευτικών οργάνων των οικονομικών και κοινωνικών κύκλων που δύνανται να δημιουργηθούν, και για τους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό τους, καθώς και για τα μέλη των οργάνων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και για το προσωπικό της, καθώς και για το προσωπικό του Κέντρου Ανάπτυξης των Επιχειρήσεων και του Κέντρου Γεωργικής Ανάπτυξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΑΚΕ

Άρθρο 2

Οι χώροι και τα κτίρια που χρησιμοποιεί το Συμβούλιο των Υπουργών ΑΚΕ για υπηρεσιακούς σκοπούς είναι απαραβίαστα. Δεν υπόκεινται σε έρευνα, επίταξη, δήμευση ή απαλλοτρίωση.

▼B

Η ιδιοκτησία και τα πάσης φύσεως περιουσιακά στοιχεία του Συμβουλίου των Υπουργών ΑΚΕ δεν δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο οποιουδήποτε αναγκαστικού μέτρου διοικητικής ή δικαστικής αρχής χωρίς την άδεια του Συμβουλίου των Υπουργών που συγκροτείται βάσει της συμφωνίας, εκτός αν πρόκειται για έρευνα επί ατυχήματος από αυτοκίνητο το οποίο ανήκει στο ανωτέρω Συμβούλιο ή κυκλοφορεί για λογαριασμό του, ή σε περίπτωση παραβάσεως του κώδικα οδικής κυκλοφορίας ή ατυχήματος από το όχημα αυτό.

Άρθρο 3

Τα αρχεία του Συμβουλίου των Υπουργών ΑΚΕ είναι απαραβίαστα.

Άρθρο 4

Το Συμβούλιο των Υπουργών ΑΚΕ, τα πάσης φύσεως περιουσιακά του στοιχεία και τα έσοδά του απαλλάσσονται όλων των άμεσων φόρων.

Το κράτος υποδοχής λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, όταν αυτό είναι δυνατό, για την έκπτωση ή την επιστροφή του ποσού των έμμεσων φόρων ή τελών επί των πωλήσεων που περιλαμβάνονται στην τιμή των κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων, όταν το Συμβούλιο των Υπουργών ΑΚΕ προβαίνει, για αυστηρά υπηρεσιακή χρήση, σε σημαντικές αγορές, η τιμή των οποίων περιλαμβάνει τέτοιους φόρους και τέλη.

Δεν παρέχονται απαλλαγές όσον αφορά τους φόρους, τέλη και δικαιώματα που αποτελούν αμοιβή για παροχή υπηρεσιών.

Άρθρο 5

Το Συμβούλιο των Υπουργών ΑΚΕ απαλλάσσεται από όλους τους δασμούς, τις απαγορεύσεις και τους περιορισμούς κατά τις εισαγωγές όσον αφορά είδη που προορίζονται για επίσημη χρήση· τα είδη που εισάγονται σ' αυτό το πλαίσιο δεν είναι δυνατό να πωλούνται ή να διατίθενται κατ' άλλο τρόπο, με ή χωρίς καταβολή τιμήματος, στο έδαφος της χώρας στην οποία εισήχθησαν, παρά μόνο υπό προϋποθέσεις που εγκρίνει η κυβέρνηση ή η σχετική χώρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3**ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ***Άρθρο 6*

Η Κοινότητα, τα κοινά όργανα της συμφωνίας και τα συντονιστικά όργανα απολαύουν για την υπηρεσιακή τους επικοινωνία και τη διακίνηση όλων των εγγράφων τους της μεταχειρίσεως που παρέχεται σε διεθνείς οργανισμούς στο έδαφος των κρατών που αποτελούν μέρη της συμφωνίας.

Η υπηρεσιακή αλληλογραφία και οι λοιπές υπηρεσιακές επικοινωνίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, των κοινών οργάνων της συμφωνίας και των συντονιστικών οργάνων δεν υπόκεινται σε λογοκρισία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4**ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΑΚΕ***Άρθρο 7*

1. Ο(οι) γραμματέας(εις) και ο(οι) αναπληρωτής(ές) γραμματέας(εις) του Συμβουλίου των Υπουργών ΑΚΕ και τα υπόλοιπα μόνιμα μέλη του ανώτερου προσωπικού, τα οποία έχουν διοριστεί από τα κράτη ΑΚΕ, απολαύουν, στο κράτος όπου εδρεύει το Συμβούλιο των Υπουργών ΑΚΕ, των πλεονεκτημάτων που αναγνωρίζονται στο διπλωματικό προσωπικό διπλωματικών αποστολών, υπό

▼B

την ευθύνη του εκάστοτε προέδρου της Επιτροπής των Πρέσβων ΑΚΕ-ΕΟΚ. Οι συνοικούντες σύζυγοι και τα ανήλικα τέκνα απολαύουν, υπό τους ίδιους όρους, των πλεονεκτημάτων που αναγνωρίζονται στους συζύγους και στα ανήλικα τέκνα των μελών του διπλωματικού προσωπικού.

2. Το τακτικό προσωπικό ΑΚΕ που δεν αναφέρεται στην παράγραφο 1 απολαύει, εκ μέρους της φιλοξενούσας χώρας, απαλλαγής από κάθε φόρο επί των αποδοχών, λοιπών αμοιβών και αποζημιώσεων που του καταβάλλουν τα κράτη ΑΚΕ, αφ' ης στιγμής τα εν λόγω εισοδήματα υπόκεινται σε φόρο υπέρ των κρατών ΑΚΕ.

Το ευεργέτημα της προαναφερόμενης διάταξης δεν εφαρμόζεται ούτε στις συντάξεις και προσόδους που καταβάλλει η γραμματεία ΑΚΕ στους πρώην υπαλλήλους της ή στους έλκοντες δικαιώματα από αυτούς, ούτε στις αποδοχές, λοιπές αμοιβές και αποζημιώσεις που καταβάλλει στους τοπικούς υπαλλήλους της.

Άρθρο 8

Το κράτος στο οποίο εδρεύει το Συμβούλιο των Υπουργών ΑΚΕ αναγνωρίζει στα μόνιμα μέλη του προσωπικού της γραμματείας των κρατών ΑΚΕ, πλην των αναφερόμενων στο άρθρο 7 παράγραφος 1, μόνο το δικαίωμα της ετεροδικίας και όσον αφορά πράξεις διενεργηθείσες κατά την άσκηση των επίσημων καθηκόντων τους. Πάντως, η ετεροδικία αυτή δεν ισχύει για παραβάσεις του κώδικα οδικής κυκλοφορίας από μόνιμο υπάλληλο του προσωπικού της γραμματείας των κρατών ΑΚΕ ή για ζημιές που προκλήθηκαν από αυτοκίνητο το οποίο του ανήκει ή οδηγείται από αυτόν.

Άρθρο 9

Ο πρόεδρος του Συμβουλίου των Υπουργών ΑΚΕ κοινοποιεί περιοδικά στην κυβέρνηση του κράτους, στο έδαφος του οποίου εδρεύει το Συμβούλιο των Υπουργών ΑΚΕ, το όνομα, την ιδιότητα και τη διεύθυνση του εκάστοτε προέδρου της Επιτροπής των Πρέσβων, του(των) γραμματέα(έων) και του(των) αναπληρωτή(ών) γραμματέα(έων) του Συμβουλίου των Υπουργών ΑΚΕ, καθώς και των μόνιμων μελών του προσωπικού της γραμματείας των κρατών ΑΚΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5**ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΑΚΕ***Άρθρο 10*

1. Ο προϊστάμενος της αντιπροσωπείας της Επιτροπής και το εξουσιοδοτημένο προσωπικό των αντιπροσωπειών, εκτός από το προσωπικό που προσλαμβάνεται επιτόπου, απαλλάσσονται από κάθε καταβολή φόρων στο κράτος ΑΚΕ στο οποίο είναι εγκατεστημένοι.

2. Το άρθρο 31 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του παραρτήματος IV του κεφαλαίου 4 εφαρμόζεται επίσης στο προσωπικό που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6**ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ***Άρθρο 11*

Τα προνόμια, οι ασυλίες και οι διευκολύνσεις που προβλέπει το παρόν πρωτόκολλο παρέχονται στους ενδιαφερόμενους αποκλειστικώς προς το συμφέρον των επίσημων καθηκόντων τους.

▼B

Τα θεσμικά ή άλλα όργανα που αναφέρονται στο παρόν πρωτόκολλο υποχρεούνται να παραιτηθούν της ασυλίας στις περιπτώσεις κατά τις οποίες κρίνουν ότι η άρση της ασυλίας αυτής δεν είναι αντίθετη προς τα συμφέροντά τους.

Άρθρο 12

Το άρθρο 98 της συμφωνίας εφαρμόζεται για τις διαφορές που συνδέονται με το παρόν πρωτόκολλο.

Το Συμβούλιο των Υπουργών ΑΚΕ και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων δύνανται να είναι διάδικοι σε διαδικασία διαιτησίας.

▼ B**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 3****Για τη Νότιο Αφρική***Άρθρο 1***Ειδικό καθεστώς**

1. Η συμμετοχή της Νοτίου Αφρικής στην παρούσα συμφωνία υπόκειται στους όρους που θεσπίζει το παρόν πρωτόκολλο.
2. Οι διατάξεις της συμφωνίας συνεργασίας για το εμπόριο και την ανάπτυξη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, των κρατών μελών της και της Νοτίου Αφρικής ► **M10** όπως τροποποιήθηκε με τη συμφωνία που υπεγράφηστις 11 Σεπτεμβρίου 2009 ◀, εφεξής καλούμενης «ΣΣΕΑ», κατισχύουν των διατάξεων της παρούσας συμφωνίας.

*Άρθρο 2***Γενικές διατάξεις, πολιτικός διάλογος και κοινά όργανα**

1. Οι γενικές, θεσμικές και τελικές διατάξεις της παρούσας συμφωνίας ισχύουν έναντι της Νοτίου Αφρικής.
2. Η Νότιος Αφρική συμμετέχει πλήρως στο συνολικό πολιτικό διάλογο και στα κοινά όργανα και φορείς που συγκροτούνται στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας. Όσον αφορά, ωστόσο, αποφάσεις που λαμβάνονται σχετικά με διατάξεις που δεν ισχύουν έναντι της Νοτίου Αφρικής σύμφωνα με το παρόν πρωτόκολλο, η Νότιος Αφρική δεν λαμβάνει μέρος στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

*Άρθρο 3***Στρατηγικές συνεργασίας**

Οι διατάξεις για τις στρατηγικές συνεργασίας της παρούσας συμφωνίας εφαρμόζονται στη συνεργασία μεταξύ της ΕΚ και της Νοτίου Αφρικής.

*Άρθρο 4***Χρηματοδοτικοί πόροι**

1. Οι διατάξεις της παρούσας συμφωνίας που αφορούν τη συνεργασία για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης δεν ισχύουν για τη Νότιο Αφρική.

▼ M10

2. Κατά παρέκκλιση αυτής της αρχής, ωστόσο, η Νότιος Αφρική διατηρεί το δικαίωμα να συμμετέχει στους τομείς της συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, που απαριθμούνται στο άρθρο 8 του παρόντος πρωτοκόλλου, βάσει των αρχών της αμοιβαιότητας και της αναλογικότητας, υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή της Νοτίου Αφρικής θα χρηματοδοτείται πλήρως από τους πόρους που προβλέπονται στον Τίτλο VII της ΣΣΕΑ. Όταν χρησιμοποιούνται πόροι από τη ΣΣΕΑ για τη συμμετοχή σε δραστηριότητες στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ, η Νότιος Αφρική θα έχει το δικαίωμα να συμμετέχει πλήρως στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων που διέπουν την εφαρμογή της προαναφερθείσας βοήθειας.

▼B

3. Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα της Νοτίου Αφρικής είναι επιλέξιμα για την παραχώρηση συμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους χρηματοδοτικούς πόρους που προβλέπονται στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας. Τα εν λόγω νομικά ή φυσικά πρόσωπα δεν απολαμβάνουν, ωστόσο, των προτιμήσεων που παρέχονται σε φυσικά και νομικά πρόσωπα των κρατών ΑΚΕ.

▼M10

4. Για τη χρηματοδότηση επενδύσεων που προβλέπεται στο παράρτημα II, κεφάλαιο 1 της παρούσας συμφωνίας, είναι επιλέξιμα επενδυτικά κεφάλαια και ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί και μη χρηματοπιστωτικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι στη Νότιο Αφρική.

▼B*Άρθρο 5***Εμπορική συνεργασία**

1. Οι διατάξεις της παρούσας συμφωνίας για την οικονομική και εμπορική συνεργασία δεν ισχύουν έναντι της Νοτίου Αφρικής.
2. Η Νότιος Αφρική, ωστόσο, συμμετέχει ως παρατηρητής στο διάλογο μεταξύ των συμβαλλομένων μερών σύμφωνα με τα άρθρα 34-40 της παρούσας συμφωνίας.

▼M10

3. Το παρόν πρωτόκολλο δεν εμποδίζει τη Νότιο Αφρική να συμμετάσχει στις διαπραγματεύσεις και να συνάψει μία εκ των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) που προβλέπονται στο τμήμα 3, τίτλος II της παρούσας συμφωνίας εφόσον συμφωνούν τα υπόλοιπα συμβαλλόμενα μέρη της συγκεκριμένης συμφωνίας.

▼B*Άρθρο 6***Δυνατότητα εφαρμογής των πρωτοκόλλων και δηλώσεων**

Τα πρωτόκολλα και οι δηλώσεις που προσαρτώνται στην παρούσα συμφωνία και έχουν σχέση με τμήματα της συμφωνίας που δεν ισχύουν έναντι της Νοτίου Αφρικής δεν ισχύουν επίσης έναντι της εν λόγω χώρας. Όλες οι άλλες δηλώσεις και πρωτόκολλα ισχύουν.

*Άρθρο 7***Ρήτρα επανεξέτασης**

Το παρόν πρωτόκολλο μπορεί να επανεξεταστεί με απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών.

*Άρθρο 8***Δυνατότητα εφαρμογής**

Με την επιφύλαξη προηγούμενων άρθρων, ο πίνακας που ακολουθεί καθορίζει τα άρθρα της συμφωνίας και τα παραρτήματα αυτής που ισχύουν έναντι της Νοτίου Αφρικής και εκείνα τα οποία δεν ισχύουν.

Ισχύει	Παρατηρήσεις	Δεν ισχύει
Προοίμιο		
Μέρος I, Τίτλος I, Κεφάλαιο 1: «Στόχοι, αρχές και ενδιαφερόμενοι» (άρθρα 1 — 7)		
Μέρος I, Τίτλος II, «Η πολιτική διάσταση»; άρθρα 8 — 13		

▼B

Ισχύει	Παρατηρήσεις	Δεν ισχύει
Μέρος 2, «Θεσμικές διατάξεις»; άρθρα 14 — 17	Σύμφωνα με το άρθρο 1 του παρόντος πρωτοκόλλου η ΝΑ δεν έχει δικαίωμα ψήφου στο πλαίσιο των κοινών οργάνων ή φορέων σε τομείς της συμφωνίας που δεν ισχύουν έναντι της ΝΑ.	
Μέρος 3, Τίτλος Ι, «Στρατηγικές ανάπτυξης».		
	Σύμφωνα με το παραπάνω άρθρο 5, η ΝΑ συμμετέχει ως παρατηρητής στο διάλογο μεταξύ των μερών σύμφωνα με τα άρθρα 34-40.	Μέρος 3, Τίτλος ΙΙ, Οικονομική και Εμπορική Συνεργασία.
Άρθρο 75.i (προώθηση των επενδύσεων, στήριξη του διαλόγου ΑΚΕ — ΕΕ σε περιφερειακό επίπεδο), Άρθρο 78 (Προστασία των επενδύσεων)	Σύμφωνα με το άρθρο 4 παραπάνω, η Νότιος Αφρική διατηρεί το δικαίωμα να συμμετέχει σε ορισμένους τομείς της συνεργασίας για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή της Νοτίου Αφρικής θα χρηματοδοτείται πλήρως από τους πόρους που προβλέπονται στον Τίτλο VII της ΣΣΕΑ. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παραπάνω, η Νότιος Αφρική μπορεί να συμμετέχει στην επιτροπή συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης που προβλέπεται στο άρθρο 83, χωρίς δικαίωμα ψήφου όταν πρόκειται για διατάξεις που δεν ισχύουν έναντι της Νοτίου Αφρικής.	Μέρος 4, Συνεργασία για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης
Μέρος 5, Γενικές διατάξεις για τα λιγότερο ανεπτυγμένα, τα μεσόγεια και τα νησιωτικά κράτη ΑΚΕ, άρθρα 84 — 90		
Μέρος 6, Τελικές διατάξεις, άρθρα 91 — 100		
		Παράρτημα Ι (Χρηματοδοτικό πρωτόκολλο)
Παράρτημα ΙΙ, Γενικοί και Ειδικοί όροι χρηματοδότησης, Κεφάλαιο 5 (σε συνδυασμό με το άρθρο 78/προστασία των επενδύσεων)	Σύμφωνα με το άρθρο 4 παραπάνω, η Νότιος Αφρική διατηρεί το δικαίωμα να συμμετέχει σε ορισμένους τομείς της συνεργασίας για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή της Νοτίου Αφρικής θα χρηματοδοτείται πλήρως από τους πόρους που προβλέπονται στον Τίτλο VII της ΣΣΕΑ	Παράρτημα ΙΙ, Γενικοί και Ειδικοί όροι χρηματοδότησης Κεφάλαια 1, 2, 3 και 4
Παράρτημα ΙΙΙ Θεσμική στήριξη (CDE και CTA)	Σύμφωνα με το άρθρο 4 παραπάνω, η Νότιος Αφρική διατηρεί το δικαίωμα να συμμετέχει σε ορισμένους τομείς της συνεργασίας για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή της Νοτίου Αφρικής θα χρηματοδοτείται πλήρως από τους πόρους που προβλέπονται στον Τίτλο VII της ΣΣΕΑ	

▼ B

Ισχύει	Παρατηρήσεις	Δεν ισχύει
Παράρτημα IV, Διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης: άρθρα 6 — 14, (Περιφερειακή συνεργασία) άρθρα 20 — 32 (Ανταγωνισμός και προτίμηση)	<i>Σύμφωνα με το άρθρο 4 παραπάνω, όταν χρησιμοποιούνται πόροι από τη ΣΣΕΑ για τη συμμετοχή σε δραστηριότητες στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ, η Νότιος Αφρική θα έχει το δικαίωμα να συμμετέχει πλήρως στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων που διέπουν την εφαρμογή της προαναφερθείσας βοήθειας. Τα νομικά ή φυσικά πρόσωπα της Νοτίου Αφρικής θα είναι επιλέξιμα για συμμετοχή σε διαγωνισμούς για την υπογραφή συμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους χρηματοδοτικούς πόρους της συμφωνίας. Οι προσφέροντες της Νοτίου Αφρικής δεν θα απολαμβάνουν, ωστόσο, των προτιμήσεων που προβλέπονται για προσφέροντες των κρατών ΑΚΕ.</i>	Παράρτημα IV, άρθρα 1 — 5 (εθνικός προγραμματισμός); 15 — 19 (διατάξεις σχετικά με τον κύκλο του έργου), 27 (προτίμηση σε εργολάβους των ΑΚΕ) και 34 — 38 (φορείς εκτέλεσης)
		Παράρτημα V/εμπορικό καθεστώς κατά την προπαρασκευαστική περίοδο.
Παράρτημα VI· Πίνακας των λιγότερο ανεπτυγμένων, των μεσόγειων και των νησιωτικών κρατών ΑΚΕ.		

▼ M10

ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

▼ **M10**

Οι πληρεξούσιοι:

ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΩΝ ΒΕΛΓΩΝ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΕΣΘΟΝΙΑΣ,
 ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΛΕΤΟΝΙΑΣ,
 ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΥΨΗΛΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΔΟΥΚΑ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΜΑΛΤΑΣ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ,
 ΤΟΥ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΣΛΟΒΑΚΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
 ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ,
 ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ,
 Συμβαλλόμενα μέρη της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφεξής «κράτη μέλη»,
 και η Ευρωπαϊκή Ένωση, εφεξής «Ένωση» ή «ΕΕ»
 αφενός και
 οι πληρεξούσιοι:
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΚΟΛΑΣ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΚΟΥΑ ΚΑΙ ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΤΑ,

▼ **M10**

ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΜΠΑΧΑ-
ΜΩΝ,

ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΩΝ ΜΠΑΡΜΠΙΑΝΤΟΣ,

ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΟΥ ΜΠΕΛΙΖ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΜΠΕΝΙΝ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΜΠΟΤΣΟΥΑΝΑ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΜΠΟΥΡΚΙΝΑ ΦΑΣΟ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΜΠΟΥΡΟΥΝΤΙ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΚΑΜΕΡΟΥΝ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΜΟΡΩΝ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΝΓΚΟ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΝΓΚΟ,

ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΚΟΥΚ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΤΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΦΑΝΤΟ-
ΣΤΟΥ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΤΖΙΜΠΟΥΤΙ,

ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΝΤΟΜΙΝΙΚΑ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΟΜΙΝΙΚΑΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΙΘΙΟ-
ΠΙΑΣ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΩΝ ΦΙΤΖΙ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΚΑΜΠΟΝ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΤΗΣ ΓΚΑΜΠΙΑ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΚΑΝΑ,

ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΗΣ ΓΡΕΝΑΔΑ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΟΥΪΝΕΑΣ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΟΥΪΝΕΑΣ-ΜΠΙΣΑΟΥ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΟΥΪΑΝΑΣ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΪΤΗΣ,

ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΧΗΓΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ ΤΖΑΜΑΙΚΑ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕΝΥΑ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΚΙΡΙΜΠΑΤΙ,

ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ
ΛΕΣΘΘΟ,

ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΛΙΒΕΡΙΑΣ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗΣ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΛΑΟΥΙ,

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΛΙ,

▼ **M10**

ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΜΑΡΣΑΛ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΥΡΙΚΙΟΥ,
 ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΤΗΣ ΜΙΚΡΟΝΗΣΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΖΑΜΒΙΚΗΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΝΑΜΙΜΠΙΑ,
 ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΝΑΟΥΡΟΥ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΝΙΓΗΡΑ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΝΙΓΗΡΙΑΣ,
 ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΝΙΟΥΕ,
 ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΛΑΟΥ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ ΠΑΠΟΥΑΣΙΑΣ-ΝΕΑΣ ΓΟΥΪΝΕΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΡΟΥΑΝΤΑ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΝΕΒΙΣ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΛΟΥΚΙΑΣ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΙΚΕΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΡΕΝΑΔΙΝΩΝ,
 ΤΟΝ ΑΡΧΗΓΟΥ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ ΣΑΜΟΑ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΣΑΟ ΤΟΜΕ ΚΑΙ ΠΡΙΝΤΣΙΠΕ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΝΕΓΑΛΗΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΩΝ ΣΕΪΧΕΛΛΩΝ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΣΙΕΡΡΑ ΛΕΟΝΕ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΦΡΙΚΗΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΣΟΥΡΙΝΑΜ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΣΟΥΑΖΙΛΑΝΔΗΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΗΝΩΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΤΑΝΖΑΝΙΑΣ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΤΣΑΝΤ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΤΙΜΟΡ ΛΕΣΤΕ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΤΟΓΚΟ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΤΟΝΓΚΑ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΤΡΙΝΙΔΑΔ ΚΑΙ ΤΟΜΠΑΓΚΟ,
 ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΟΥ ΤΟΥΒΑΛΟΥ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΓΚΑΝΤΑ,
 ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΒΑΝΟΥΑΤΟΥ,
 ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΖΑΜΠΙΑ,
 ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ,
 των οποίων τα κράτη καλούνται εφεξής «κράτη ΑΚΕ»,
 αφετέρου,

▼ M10

συνελθόντες στην Ουαγκαντούγκου στις 22 Ιουνίου 2010 για την υπογραφή της συμφωνίας που τροποποιεί για δεύτερη φορά τη συμφωνία εταιρικής σχέσης μεταξύ των μελών της ομάδας κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, αφενός, και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των μελών της, αφετέρου, η οποία υπεγράφη στο Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000, όπως τροποποιήθηκε για πρώτη φορά στο Λουξεμβούργο στις 25 Ιουνίου 2005.

▼ B

Τη συμφωνία εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ και τα ακόλουθα παραρτήματα και πρωτόκολλα:

Παράρτημα I	Χρηματοδοτικό πρωτόκολλο
Παράρτημα II	Όροι και προϋποθέσεις χρηματοδότησης
Παράρτημα III	θεσμική στηριξη
Παράρτημα IV	Διαδικασίες εφαρμογής και διαχείρισης
Παράρτημα V	Εμπορικό καθεστώς που ισχύει κατά την προπαρασκευαστική περίοδο που αναφέρεται στο άρθρο 37 (1)
Παράρτημα VI	Κατάσταση των λιγότερο ανεπτυγμένων, μεσογείων και νησιωτικών κρατών ΑΚΕ
Πρωτόκολλο 1	Για τις δαπάνες λειτουργίας των κοινών οργάνων
Πρωτόκολλο 2	Για τα προνόμια και τις ασυλίες
Πρωτόκολλο 3	Για τη Νότιο Αφρική

Οι πληρεξούσιοι των κρατών μελών και της Κοινότητας και οι πληρεξούσιοι των Κρατών ΑΚΕ ενέκριναν τα κείμενα των δηλώσεων που αναφέρονται στη συνέχεια και τα οποία συνάπτονται στην παρούσα τελική πράξη:

Δήλωση I	Κοινή Δήλωση για τη στήριξη της πρόσβασης στην αγορά στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ
Δήλωση II	Κοινή δήλωση για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη (άρθρο 13)
Δήλωση III	Δήλωση της ΕΕ για θεσμικές αλλαγές μετά την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισαβόνας
Δήλωση IV	Δήλωση της Κοινότητας για τη χρηματοδότηση της Γραμματείας των κρατών ΑΚΕ
Δήλωση V	Δήλωση της Κοινότητας για τη χρηματοδότηση των κοινών οργάνων
Δήλωση VI	Δήλωση της Κοινότητας σχετικά με το πρωτόκολλο για τα προνόμια και τις ασυλίες
Δήλωση VII	Δήλωση των κρατών μελών σχετικά με το πρωτόκολλο για τα προνόμια και τις ασυλίες
Δήλωση VIII	Κοινή Δήλωση σχετικά με το πρωτόκολλο για τα προνόμια και τις ασυλίες
Δήλωση IX	Κοινή Δήλωση για το άρθρο 49 παράγραφος 2 σχετικά με το εμπόριο και το περιβάλλον
Δήλωση X	Δήλωση των κρατών ΑΚΕ για το εμπόριο και το περιβάλλον
Δήλωση XI	Κοινή Δήλωση για την πολιτιστική κληρονομιά των κρατών ΑΚΕ
Δήλωση XII	Δήλωση των κρατών ΑΚΕ για την επιστροφή ή την απόδοση των πολιτιστικών αγαθών
Δήλωση XIII	Κοινή Δήλωση για τα δικαιώματα δημιουργού
Δήλωση XIV	Κοινή Δήλωση για την περιφερειακή συνεργασία και τις απόκεντρες περιφέρειες (άρθρο 28)
Δήλωση XV	Κοινή Δήλωση για την προσχώρηση

▼B

Δήλωση XVI	Κοινή Δήλωση για την προσχώρηση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών που αναφέρονται στο Τέταρτο Μέρος της συνθήκης ΕΚ
Δήλωση XVII	Κοινή Δήλωση για το άρθρο 66 (διαγραφή του χρέους) της συμφωνίας
Δήλωση XVIII	Δήλωση της ΕΕ για το χρηματοδοτικό πρωτόκολλο
Δήλωση XIX	Δήλωση του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη διαδικασία προγραμματισμού
Δήλωση XX	Κοινή Δήλωση για τις επιπτώσεις των διακυμάνσεων των εσόδων από εξαγωγές στα ευάλωτα μικρά, νησιωτικά και μεσόγεια κράτη ΑΚΕ
Δήλωση XXI	Δήλωση της Κοινότητας για το Παράρτημα IV άρθρο 3

▼B

Hecho en Cotonú, el veintitrés de junio del año dos mil.
 Udfærdiget i Cotonou den treogtyvende juni to tusind.
 Geschehen zu Cotonou am dreiundzwanzigsten Juni zweitausend.
 Έγινε στην Κοτονού, στις είκοσι τρεις Ιουνίου δύο χιλιάδες.
 Done at Cotonou on the twenty-third day of June in the year two thousand.
 Fait à Cotonou, le vingt-trois juin deux mille.
 Fatto a Cotonou, addì ventitré giugno duemila.
 Gedaan te Cotonou, de drieëntwintigste juni tweeduizend.
 Feito em Cotonu, em vinte e três de Junho de dois mil.
 Tehty Cotonoussa kahdentakymmenentenäkolmantena päivänä kesäkuuta
 vuonna kaksituhatta.
 Som skedde i Cotonou den tjugotredje juni tjugohundra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
 Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
 Für Seine Majestät den König der Belgier

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning
 Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland
 Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας
 Por Su Majestad el Rey de España
 Pour le Président de la République française
 Thar ceann Uachtarán na hÉireann
 For the President of Ireland
 Per il Presidente della Repubblica italiana
 Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg
 Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden
 Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich
 Pelo Presidente da República Portuguesa
 Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
 För Republiken Finlands President
 På svenska regeringens vägnar
 For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
 Por la Comunidad Europea
 For Det Europæiske Fællesskab
 Für die Europäische Gemeinschaft
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
 For the European Community
 Pour la Communauté européenne
 Per la Comunità europea
 Voor de Europese Gemeenschap
 Pela Comunidade Europeia
 Euroopan yhteisön puolesta
 På Europeiska gemenskapens vägnar
 Pour le Président de la République d'Angola
 For Her Majesty the Queen of Antigua and Barbuda
 For the Head of State of the Commonwealth of the Bahamas
 For the Head of State of Barbados
 For the Government of Belize
 Pour le Président de la République du Bénin
 For the President of the Republic of Botswana
 Pour le Président du Burkina Faso
 Pour le Président de la République du Burundi
 Pour le Président de la République du Cameroun
 Pour le Président de la République du Cap-Vert
 Pour le Président de la République Centrafricaine
 Pour le Président de la République Fédérale Islamique des Comores
 Pour le Président de la République démocratique du Congo
 Pour le Président de la République du Congo
 For the Government of the Cook Islands
 Pour le Président de la République de Côte d'Ivoire

▼B

Pour le Président de la République de Djibouti
 For the Government of the Commonwealth of Dominica
 For the President of the Dominican Republic
 For the President of the State of Eritrea
 For the President of the Federal Republic of Ethiopia
 For the President of the Sovereign Democratic Republic of Fiji
 Pour le Président de la République gabonaise
 For the President and Head of State of the Republic of The Gambia
 For the President of the Republic of Ghana
 For Her Majesty the Queen of Grenada
 Pour le Président de la République de Guinée
 Pour le Président de la République de Guinée-Bissau
 Pour le Président de la République de Guinée équatoriale
 For the President of the Republic of Guyana
 Pour le Président de la République d'Haïti
 For the Head of State of Jamaica
 For the President of the Republic of Kenya
 For the President of the Republic of Kiribati
 For His Majesty the King of the Kingdom of Lesotho
 For the President of the Republic of Liberia
 Pour le Président de la République de Madagascar
 For the President of the Republic of Malawi
 Pour le Président de la République du Mali
 For the Government of the Republic of the Marshall Islands
 Pour le Président de la République Islamique de Mauritanie
 For the President of the Republic of Mauritius
 For the Government of the Federated States of Micronesia
 Pour le Président de la République du Mozambique
 For the President of the Republic of Namibia
 For the Government of the Republic of Nauru
 Pour le Président de la République du Niger
 For the President of the Federal Republic of Nigeria
 For the Government of Niue
 For the Government of the Republic of Palau
 For Her Majesty the Queen of the Independent State of Papua New Guinea
 Pour le Président de la République Rwandaise
 For Her Majesty the Queen of Saint Kitts and Nevis
 For Her Majesty the Queen of Saint Lucia
 For Her Majesty the Queen of Saint Vincent and the Grenadines
 For the Head of State of the Independent State of Samoa
 Pour le Président de la République démocratique de São Tomé et Príncipe
 Pour le Président de la République du Sénégal
 Pour le Président de la République des Seychelles
 For the President of the Republic of Sierra Leone
 For Her Majesty the Queen of the Solomon Islands
 For the President of the Republic of South Africa
 For the President of the Republic of the Sudan
 For the President of the Republic of Suriname
 For His Majesty the King of the Kingdom of Swaziland
 For the President of the United Republic of Tanzania
 Pour le Président de la République du Tchad
 Pour le Président de la République togolaise
 For His Majesty King Taufa'ahau Tupou IV of Tonga
 For the President of the Republic of Trinidad and Tobago
 For Her Majesty the Queen of Tuvalu
 For the President of the Republic of Uganda
 For the Government of the Republic of Vanuatu
 For the President of the Republic of Zambia
 For the Government of the Republic of Zimbabwe

▼ **M10****ΔΗΛΩΣΗ Ι****Κοινή Δήλωση για τη στήριξη της πρόσβασης στην αγορά στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ**

Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημαντική αξία που έχουν οι όροι προτιμησιακής πρόσβασης στην αγορά για τις οικονομίες ΑΚΕ, ιδίως για τους τομείς των βασικών προϊόντων και άλλων γεωργοβιομηχανικών τομέων οι οποίοι έχουν κρίσιμη σημασία για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των κρατών ΑΚΕ και συμβάλλουν σημαντικά στην απασχόληση, στα έσοδα από τις εξαγωγές και στα κρατικά έσοδα.

Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι, με τη στήριξη της ΕΕ, ορισμένοι τομείς έχουν εισέλθει σε διαδικασία μεταρρυθμίσεων, ούτως ώστε να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι εξαγωγείς ΑΚΕ να ανταγωνίζονται στην αγορά της ΕΕ και στις διεθνείς αγορές, ιδίως με την ανάπτυξη προϊόντων με εμπορική ταυτότητα και άλλων προϊόντων προστιθέμενης αξίας.

Αναγνωρίζουν επίσης ότι θα είναι αναγκαία συμπληρωματική στήριξη στην περίπτωση που μεγαλύτερη ελευθέρωση του εμπορίου οδηγήσει σε βαθύτερη μεταβολή των όρων πρόσβασης στην αγορά για τους παραγωγούς ΑΚΕ. Για τον σκοπό αυτόν, συμφωνούν να εξετάσουν όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διατηρήσουν την ανταγωνιστική θέση των κρατών ΑΚΕ στην αγορά της ΕΕ. Η εξέταση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει κανόνες καταγωγής, υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα και την εφαρμογή ειδικών μέτρων που αφορούν τους περιορισμούς προμηθειών στα κράτη ΑΚΕ. Σκοπός είναι να προσφερθούν στα κράτη ΑΚΕ οι δυνατότητες να εκμεταλλευτούν το υπάρχον και δυνητικό συγκριτικό πλεονέκτημά τους στην αγορά της ΕΕ.

Όταν εκπονούνται προγράμματα βοήθειας και χορηγούνται πόροι, τα μέρη συμφωνούν να διεξάγουν περιοδικές αξιολογήσεις για να εξετάσουν την πρόοδο και τα αποτελέσματα που θα επιτυγχάνονται και να αποφασίσουν σχετικά με τα κατάλληλα συμπληρωματικά μέτρα που θα πρέπει να εφαρμοστούν.

Η Μεικτή Διπλωματική Επιτροπή Εμπορίου υποχρεούται να παρακολουθεί την εφαρμογή της παρούσας Δήλωσης και να υποβάλλει τις δέουσες εκθέσεις και συστάσεις στο Συμβούλιο των Υπουργών.

▼ M10**ΔΗΛΩΣΗ II****Κοινή δήλωση για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη (άρθρο 13)**

Τα μέρη συμφωνούν να ενισχύσουν και να εμβαθύνουν το διάλογο και τη συνεργασία τους στον τομέα της μετανάστευσης, με βάση τους ακόλουθους τρεις πυλώνες μιας σφαιρικής και ισόρροπης προσέγγισης για τη μετανάστευση:

1. μετανάστευση και ανάπτυξη, περιλαμβανομένων θεμάτων που σχετίζονται με τη διασπορά, τη διαρροή εγκεφάλων και τα εμβάσματα
2. νόμιμη μετανάστευση, περιλαμβανομένων της εισδοχής, της κινητικότητας και της κίνησης δεξιοτήτων και υπηρεσιών και
3. παράνομη μετανάστευση, περιλαμβανομένων της λαθρεμπορίας και της εμπορίας ανθρώπων, της διαχείρισης των συνόρων, καθώς και της επανεισδοχής.

▼ M10**ΔΗΛΩΣΗ ΙΙΙ****Δήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις θεσμικές αλλαγές από την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισαβόνας**

Μετά την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισαβόνας την 1η Δεκεμβρίου 2009, η Ευρωπαϊκή Ένωση αντικατέστησε και διαδέχθηκε την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και από την ημερομηνία εκείνη ασκεί όλα τα δικαιώματα και αναλαμβάνει όλες τις υποχρεώσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Συνεπώς, ο όρος «Ευρωπαϊκή Κοινότητα» στο κείμενο της συμφωνίας γίνεται καταλλήλως «Ευρωπαϊκή Ένωση».

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα προτείνει στα κράτη ΑΚΕ μια ανταλλαγή επιστολών για να εναρμονίσει τη συμφωνία με τις θεσμικές αλλαγές στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισαβόνας.

ΔΗΛΩΣΗ IV**Δήλωση της Κοινότητας για τη χρηματοδότηση της Γραμματείας των κρατών ΑΚΕ**

Η Κοινότητα υποχρεούται να συνεισφέρει στις δαπάνες λειτουργίας της Γραμματείας των κρατών ΑΚΕ από τους πόρους που προορίζονται για τη συνεργασία εντός των κρατών ΑΚΕ.

ΔΗΛΩΣΗ V**Δήλωση της Κοινότητας για τη χρηματοδότηση των κοινών οργάνων**

Η Κοινότητα, έχοντας επίγνωση του γεγονότος ότι οι δαπάνες για τη διερμηνεία κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων, καθώς και για τη μετάφραση των εγγράφων, αποτελούν έξοδα που πραγματοποιούνται για τις δικές της κατά βάση ανάγκες, είναι διατεθειμένη να συνεχίσει την πρακτική που έχει εφαρμόσει στο παρελθόν και να αναλάβει η ίδια τις δαπάνες αυτές, τόσο για τις συνεδριάσεις των οργάνων της συμφωνίας που πραγματοποιούνται στο έδαφος κράτους μέλους όσο και για τις συνεδριάσεις που πραγματοποιούνται στο έδαφος κράτους ΑΚΕ.

ΔΗΛΩΣΗ VI

Δήλωση της Κοινότητας σχετικά με το πρωτόκολλο για τα προνόμια και τις ασυλίες

Το πρωτόκολλο για τα προνόμια και τις ασυλίες αποτελεί πολυμερή πράξη από πλευράς διεθνούς δικαίου. Ωστόσο, τα επιμέρους προβλήματα που ενδέχεται να προκύψουν από την εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου στο κράτος υποδοχής θα πρέπει να ρυθμισθούν μέσω διμερούς συμφωνίας με το κράτος αυτό.

Η Κοινότητα δίδει ιδιαίτερη προσοχή στα αιτήματα των κρατών ΑΚΕ σχετικά με την τροποποίηση ορισμένων διατάξεων του πρωτοκόλλου αριθ. 2, ιδίως όσον αφορά το υπηρεσιακό καθεστώς του προσωπικού της γραμματείας των κρατών ΑΚΕ, του Κέντρου Ανάπτυξης των Επιχειρήσεων (CDE) και του Κέντρου Γεωργικής Ανάπτυξης (CTA).

Η Κοινότητα είναι διατεθειμένη να αναζητήσει από κοινού κατάλληλες λύσεις στα προβλήματα τα οποία προβάλλουν με τις αιτήσεις τους τα κράτη ΑΚΕ, με σκοπό τη δημιουργία ενός ξεχωριστού νομικού οργάνου, όπως προβλέπεται ανωτέρω.

Στο πλαίσιο αυτό, η χώρα υποδοχής, χωρίς να θίξει τα σημερινά πλεονεκτήματα των οποίων τυγχάνει η γραμματεία ΑΚΕ, το CDE και το Κέντρο Γεωργικής Ανάπτυξης και το προσωπικό τους:

- (1) θα δείξει κατανόηση όσον αφορά την ερμηνεία της φράσης «προσωπικό ανώτερου βαθμού», η οποία θα καθοριστεί με κοινή συμφωνία·
- (2) θα αναγνωρίσει τις αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου των Υπουργών ΑΚΕ στον πρόεδρο της Επιτροπής Πρέσβων ΑΚΕ-EK, προκειμένου να απλουστεύσει τις εφαρμοστέες διαδικασίες βάσει του άρθρου 9 του εν λόγω πρωτοκόλλου·
- (3) θα συμφωνήσει να παραχωρήσει ορισμένες διευκολύνσεις στα μέλη του προσωπικού της γραμματείας ΑΚΕ, του CDE και του Κέντρου Γεωργικής Ανάπτυξης, ούτως ώστε να διευκολύνει την πρώτη τους εγκατάσταση στη χώρα υποδοχής·
- (4) θα εξετάσει με κατάλληλο τρόπο τα φορολογικής φύσεως θέματα που αφορούν τη γραμματεία ΑΚΕ, το CDE και το Κέντρο Γεωργικής Ανάπτυξης και το προσωπικό τους.

ΔΗΛΩΣΗ VII

Δήλωση των κρατών μελών σχετικά με το πρωτόκολλο για τα προνόμια και τις ασυλίες

Στα πλαίσια των αντίστοιχων ρυθμίσεών τους στον τομέα αυτό, τα κράτη μέλη προσπαθούν να διευκολύνουν, το καθένα στην επικράτειά του, τις μετακινήσεις που πραγματοποιούν, στα πλαίσια των επίσημων καθηκόντων τους, οι διπλωμάτες των κρατών ΑΚΕ που είναι διαπιστευμένοι στην Κοινότητα, τα μέλη της γραμματείας ΑΚΕ που αναφέρονται στο άρθρο 7 του πρωτοκόλλου αριθ. 2 και των οποίων τα ονόματα και οι ιδιότητες κοινοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 9 του εν λόγω πρωτοκόλλου, καθώς και τα στελέχη των κρατών ΑΚΕ, του CDE και του Κέντρου Γεωργικής Ανάπτυξης.

ΔΗΛΩΣΗ VIII

Κοινή Δήλωση σχετικά με το πρωτόκολλο για τα προνόμια και τις ασυλίες

Τα κράτη ΑΚΕ παρέχουν στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής, στα πλαίσια των οικείων ρυθμίσεών τους, προνόμια και ασυλίες ανάλογα με εκείνα που παρέχονται στις διπλωματικές αποστολές, προκειμένου να είναι σε θέση να εκτελούν με όλη την επιθυμητή αποτελεσματικότητα τα καθήκοντα που τους ανατίθενται από τη συμφωνία.

ΔΗΛΩΣΗ IX

Κοινή Δήλωση για το άρθρο 49 παράγραφος 2 σχετικά με το εμπόριο και το περιβάλλον

Έχοντας βαθιά επίγνωση των ειδικών κινδύνων που συνδέονται με τα ραδιενεργά απόβλητα, τα μέρη αποφασίζουν να απέχουν από οποιαδήποτε πρακτική απόρριψης τέτοιων αποβλήτων που θίγει την κυριαρχία άλλων κρατών ή απειλεί το περιβάλλον ή τη δημόσια υγεία σε άλλες χώρες. Δίδουν εξαιρετική σημασία στην ανάπτυξη διεθνούς συνεργασίας για την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας από τέτοιους κινδύνους. Επιβεβαιώνουν, εξάλλου, την πρόθεσή τους να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην αναληφθείσα προσπάθεια στο πλαίσιο του ΔΟΑΕ για την εκπόνηση διεθνώς αποδεκτού κώδικα δεοντολογίας.

Η οδηγία 92/3/Ευρατόμ της 3ης Φεβρουαρίου 1992 για την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων μεταξύ κρατών μελών, καθώς και από και προς την Κοινότητα, ορίζει ως «ραδιενεργά απόβλητα» κάθε υλικό που περιέχει ή έχει μολυνθεί από ραδιονουκλεΐδια και για το οποίο δεν προβλέπεται καμία χρήση. Η οδηγία αυτή εφαρμόζεται στις αποστολές ραδιενεργών αποβλήτων μεταξύ κρατών μελών καθώς και προς και από την Κοινότητα, όταν οι ποσότητες και η συγκέντρωση υπερβαίνουν τις τιμές που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β) της οδηγίας 96/29/Ευρατόμ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 1996. Οι καθοριζόμενες τιμές διασφαλίζουν την τήρηση των βασικών κανόνων προστασίας της υγείας των εργαζομένων και του πληθυσμού έναντι των κινδύνων που προκύπτουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες.

Οι μεταφορές ραδιενεργών αποβλήτων υπόκεινται σε σύστημα προηγούμενης άδειας όπως ορίζεται στην οδηγία 92/3/Ευρατόμ. Το άρθρο 11 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας ορίζει ότι οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών δεν χορηγούν άδεια για τις αποστολές ραδιενεργών αποβλήτων προς κράτος μη μέλος της Κοινότητας που είναι μέρος της τέταρτης σύμβασης ΑΚΕ-ΕΟΚ, λαμβάνοντας, ωστόσο, υπόψη το άρθρο 14. Η Κοινότητα διαβεβαιώνει ότι το άρθρο 11 της οδηγίας 92/3/Ευρατόμ θα αναθεωρηθεί για να καλύψει όλα τα μέρη της παρούσας συμφωνίας που δεν αποτελούν μέλη της Κοινότητας. Μέχρι τότε, η Κοινότητα θα ενεργεί ως εάν καλύπτονταν ήδη όλα τα προαναφερθέντα μέρη.

Τα μέρη υποχρεούνται να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για την υπογραφή και την κύρωση, το ταχύτερο δυνατό, της σύμβασης της Βασιλείας για τον έλεγχο της διασυνοριακής διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων και τη διάθεσή τους καθώς και της τροπολογίας της σύμβασης σύμφωνα με την απόφαση ΙΙΙ/1.

ΔΗΛΩΣΗ Χ

Δήλωση των κρατών ΑΚΕ για το εμπόριο και το περιβάλλον

Τα κράτη ΑΚΕ εκφράζουν τις σοβαρές τους ανησυχίες για τα οικολογικά προβλήματα εν γένει και κυρίως για τη διασυνοριακή διακίνηση επικίνδυνων, πυρηνικών και άλλων ραδιενεργών αποβλήτων.

Για την ερμηνεία και την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 32 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της συμφωνίας, τα κράτη ΑΚΕ εξέφρασαν τη βούληση να βασισθούν στις αρχές και τις διατάξεις της απόφασης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας (ΟΑΕ) σχετικά με τον έλεγχο των διασυνοριακής διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων και τη διάθεσή τους στην Αφρική, που περιέχεται στο έγγραφο AHG 182 (XXV).

ΔΗΛΩΣΗ XI

Κοινή Δήλωση για την πολιτιστική κληρονομιά των κρατών ΑΚΕ

1. Τα μέρη εκφράζουν την κοινή επιθυμία τους να προωθήσουν την προστασία και την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε κράτους ΑΚΕ σε διεθνές, διμερές και ιδιωτικό επίπεδο και στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας.
2. Τα μέρη αναγνωρίζουν την ανάγκη να διευκολύνουν την πρόσβαση των ιστορικών και των ερευνητών των κρατών ΑΚΕ σε αρχεία με στόχο την προώθηση της ανάπτυξης της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά των κρατών ΑΚΕ.
3. Αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα της παροχής βοήθειας για τις κατάλληλες δραστηριότητες κυρίως στους τομείς της εκπαίδευσης, της διατήρησης, της προστασίας και της έκθεσης πολιτιστικής περιουσίας, μνημείων και αντικειμένων, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης και της εφαρμογής της κατάλληλης νομοθεσίας.
4. Υπογραμμίζουν τη σημασία ανάληψης κοινών πολιτιστικών δραστηριοτήτων, διευκόλυνσης της κινητικότητας των καλλιτεχνών της Ευρώπης και των κρατών ΑΚΕ, καθώς και των ανταλλαγών πολιτιστικών αγαθών που συμβολίζουν την πολιτιστική και πολιτισμική περιουσία τους ενόψει της προώθησης αμοιβαίας κατανόησης και αλληλεγγύης μεταξύ των αντίστοιχων λαών.

ΔΗΛΩΣΗ XII**Δήλωση των κρατών ΑΚΕ για την επιστροφή ή την απόδοση των πολιτιστικών αγαθών**

Τα κράτη ΑΚΕ καλούν την Κοινότητα και τα κράτη μέλη της να υποστηρίξουν την επιστροφή ή την απόδοση των πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από κράτη ΑΚΕ και βρίσκονται σε κράτη μέλη, εφόσον θεωρούν θεμιτή την εκ μέρους των κρατών αυτών διεκδίκηση της πολιτιστικής τους ταυτότητας.

ΔΗΛΩΣΗ XII

Κοινή Δήλωση για τα δικαιώματα δημιουργού

Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι η προώθηση της προστασίας των δικαιωμάτων δημιουργού αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της πολιτιστικής συνεργασίας, στόχος της οποίας είναι η προώθηση της αξιοποίησης των ανθρώπινων πόρων σε όλους τους τρόπους έκφρασης. Η προστασία αυτή είναι, εξάλλου, απαραίτητη προϋπόθεση για την εμφάνιση και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με την παραγωγή, τη διάδοση και την έκδοση.

Κατά συνέπεια, στα πλαίσια της πολιτιστικής συνεργασίας ΑΚΕ-ΕΚ, τα δύο μέρη θα προσπαθήσουν να ευνοήσουν την τήρηση και την προώθηση των δικαιωμάτων δημιουργού και των άλλων συναφών δικαιωμάτων.

Στο πλαίσιο αυτό και σύμφωνα με τους κανόνες και τις διαδικασίες που προβλέπονται στη συμφωνία, η Κοινότητα μπορεί να προσφέρει την οικονομική και τεχνική της ενίσχυση όσον αφορά τη διάδοση των πληροφοριών και την κατάρτιση οικονομικών φορέων για την προστασία των δικαιωμάτων αυτών, καθώς και την εκπόνηση εθνικών νομοθεσιών για την καλύτερη προστασία τους.

ΔΗΛΩΣΗ XIV**Κοινή Δήλωση για την περιφερειακή συνεργασία και τις ιδιαίτερα απόκεντρες περιφέρειες (άρθρο 28)**

Στις ιδιαίτερα απόκεντρες περιφέρειες περιλαμβάνονται η αυτόνομη ισπανική κοινότητα των Καναρίων Νήσων, τα τέσσερα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα, δηλαδή η Γουαδελούπη, η Γουιάνα, η Μαρτινίκα και η Ρεϋνιόν, καθώς και οι αυτόνομες πορτογαλικές περιοχές Αζόρες και Μαδέρα.

ΔΗΛΩΣΗ XV**Κοινή Δήλωση για την προσχώρηση**

Η προσχώρηση οποιουδήποτε τρίτου κράτους στην παρούσα συμφωνία πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 και τους στόχους του άρθρου 2 που καθορίζονται από την ομάδα ΑΚΕ της συμφωνίας του Τζώρτζταουν, όπως τροποποιήθηκε το Νοέμβριο 1992.

ΔΗΛΩΣΗ XVI**Κοινή Δήλωση για την προσχώρηση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών
που αναφέρονται στο Τέταρτο Μέρος της συνθήκης ΕΚ**

Η Κοινότητα και τα κράτη ΑΚΕ είναι διατεθειμένα να επιτρέψουν στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη που αναφέρονται στο τέταρτο τμήμα της συνθήκης ΕΚ, τα οποία έχουν καταστεί ανεξάρτητα, να προσχωρήσουν στην παρούσα συμφωνία, αν επιθυμούν να συνεχίσουν τις σχέσεις τους με την Κοινότητα υπό τη μορφή αυτή.

ΔΗΛΩΣΗ XVII**Κοινή Δήλωση για το άρθρο 66 (διαγραφή του χρέους) της συμφωνίας**

Τα μέρη συμφωνούν στις παρακάτω αρχές:

- α) Τα μέρη θα αναζητήσουν μακροπρόθεσμα βελτίωση της πρωτοβουλίας των υπερχρεωμένων φτωχών χωρών και θα προωθήσουν την εμβάθυνση, τη διεύρυνση και την επιτάχυνση της διαγραφής του χρέους των κρατών ΑΚΕ·
- β) Τα μέρη θα επιδιώκουν, επίσης, την κινητοποίηση και την εγκαθίδρυση μηχανισμών στήριξης της μείωσης του χρέους υπέρ των κρατών ΑΚΕ που δεν είναι ακόμη επιλέξιμα για την πρωτοβουλία των υπερχρεωμένων φτωχών χωρών.

ΔΗΛΩΣΗ XVIII**Δήλωση της ΕΕ για το χρηματοδοτικό πρωτόκολλο**

Στο πλαίσιο του συνολικού ποσού των 13 500 εκατομμυρίων ευρώ του 9ου ΕΤΑ, θα διατεθούν 12 500 εκατομμύρια ευρώ αμέσως μετά τη θέση σε ισχύ του χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου. Τα υπόλοιπα 1 000 εκατομμύρια ευρώ θα αποδεσμευθούν βάσει του ελέγχου της εκτέλεσης που αναφέρεται στην παράγραφο 7 του χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου που θα αναληφθεί το 2004.

Κατά την εκτίμηση των αναγκών για νέους πόρους, πρέπει να ληφθεί πλήρως υπόψη ο εν λόγω έλεγχος της εκτέλεσης καθώς και η ημερομηνία πέραν της οποίας δεν θα αναλαμβάνονται πιστώσεις από τα κεφάλαια του 9ου ΕΤΑ.

ΔΗΛΩΣΗ XIX

Δήλωση του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη διαδικασία προγραμματισμού

Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της επιβεβαιώνουν την προσήλωσή τους στη συμφωνία για μεταρρύθμιση της διαδικασίας προγραμματισμού για την εφαρμογή συνδρομής χρηματοδοτούμενης από το 9ο ΕΤΑ.

Στο πλαίσιο αυτό, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της θεωρούν τον δεόντως εφαρμοζόμενο μηχανισμό ελέγχου ως το πλέον σημαντικό εργαλείο για τον επιτυχή προγραμματισμό. Η διαδικασία ελέγχου που συμφωνήθηκε για τη διαχείριση της εφαρμογής του 9ου ΕΤΑ θα διασφαλίζει τη συνέχεια της διαδικασίας προγραμματισμού επιτρέποντας ταυτόχρονα τακτικές προσαρμογές της στρατηγικής στήριξης της χώρας, ώστε να αντιμετωπίζονται οι εξελίξεις όσον αφορά τις ανάγκες και τις επιδόσεις του σχετικού κράτους ΑΚΕ.

Προκειμένου να αποκομιστούν όλα τα οφέλη από τη μεταρρύθμιση και να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας προγραμματισμού, η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της επιβεβαιώνουν την πολιτική τους δέσμευση σχετικά με τις παρακάτω αρχές:

Οι έλεγχοι πρέπει να διενεργούνται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό στο ενδιαφερόμενο κράτος ΑΚΕ. Το γεγονός ότι οι έλεγχοι διενεργούνται επιτόπου δεν στερεί από τα κράτη μέλη ή από τις κεντρικές υπηρεσίες της Επιτροπής τη δυνατότητα να παρακολουθούν τη διαδικασία προγραμματισμού και να παρεμβαίνουν σ' αυτή όποτε το κρίνουν αναγκαίο.

Πρέπει να τηρούνται οι προθεσμίες που έχουν τεθεί για την ολοκλήρωση των ελέγχων.

Οι έλεγχοι δεν πρέπει να αποτελούν μεμονωμένα περιστατικά στη διαδικασία προγραμματισμού. Οι έλεγχοι πρέπει να θεωρούνται ως εργαλεία διαχείρισης που συνθέτουν τα αποτελέσματα του τακτικού (μηνιαίου) διαλόγου μεταξύ του Εθνικού Διατάκτη και του Προϊσταμένου της Αντιπροσωπείας της Επιτροπής.

Οι έλεγχοι δεν πρέπει να αυξάνουν το διοικητικό έργο κανενός από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Συνεπώς, οι προϋποθέσεις σχετικά με τη διεκπεραίωση των διαδικασιών και τη σύνταξη εκθέσεων που αφορούν τη διαδικασία προγραμματισμού πρέπει να τηρούνται με μεγάλη πειθαρχία. Για το σκοπό αυτό, θα επανεξετάζονται και θα αναπροσαρμόζονται οι αντίστοιχοι ρόλοι των κρατών μελών και της Επιτροπής στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων.

ΔΗΛΩΣΗ XX**Κοινή Δήλωση για τις επιπτώσεις των διακυμάνσεων των εσόδων από εξαγωγές στα ευάλωτα μικρά, νησιωτικά και μεσόγεια κράτη ΑΚΕ**

Τα μέρη υπογραμμίζουν την ανησυχία των κρατών ΑΚΕ για το γεγονός ότι ο μηχανισμός πρόσθετης στήριξης των χωρών που υποφέρουν από διακυμάνσεις των εσόδων από εξαγωγές είναι δυνατό να μη παρέχει επαρκή στήριξη στα ευάλωτα μικρά, νησιωτικά και μεσόγεια κράτη λόγω μεταβλητών εσόδων από εξαγωγές.

Από το δεύτερο έτος λειτουργίας του μηχανισμού και κατόπιν αιτήσεως ενός ή περισσότερων κρατών ΑΚΕ που έχουν αντιμετωπίσει τέτοιες δυσκολίες, τα μέρη συμφωνούν να επανεξετάσουν τις λεπτομέρειες του μηχανισμού βάσει πρότασης της Επιτροπής με στόχο, όπου απαιτείται, τη διόρθωση των συνεπειών τέτοιων διακυμάνσεων.

▼ B**ΔΗΛΩΣΗ XXI****Δήλωση της Κοινότητας για το Παράρτημα IV άρθρο 3**

Η ανακοίνωση του ενδεικτικού ποσού που αναφέρεται στο παράρτημα IV άρθρο 3 δεν ισχύει για τα κράτη ΑΚΕ με τα οποία η Κοινότητα έχει αναστείλει τη συνεργασία της.

▼ M10
